

AGIEMIN BAUBEC

**UYGULAMALI ROMEN DİLİ
(TÜRKÇE İZAHLI)**

**LIMBA ROMÂNĂ PRACTICĂ
(PENTRU VORBITORII DE LIMBA TURCĂ)**

BUCUREȘTI 2013

Bibliografia consultată

Gramatica limbii române, vol. I-II, București, 1963.

Brâncuș, Grigore; Ionescu, Adriana; Saramandu, Manuela, **Limba Română. Manual pentru studenții străini**, Ediția a V-a, București, 2003.

Popescu, Ștefania, **Gramatica practică a limbii române**, București, 1983.

Pop, Liana, **Româna cu sau fără profesor**, Cluj, 1991.

Bălănescu, Olga, **Limba română pentru străini**, București, 2006.

Kohn, Daniela, Puls. **Manual de limba română pentru străini**, Polirom, 2009.

Hengirmen, Mehmet, **Yabancılar için Türkçe Dilbilgisi**, Ankara, 1999.

Baubec, Agiemin, **Gramatica limbii turce contemporane**, Constanța, 2010.

Baubec, Agiemin, **Cursuri practice de limba turcă**, Constanța, 2011.

Tömer Hitit, **Yabancılar için Türkçe**, Ankara, 2002.

Zülfikar, Hamza, **Yabancılar için Türkçe Dersleri**, Ankara, 1976.

CUVÂNT ÎNAINTE

Prezenta lucrare se adresează vorbitorilor de limba turcă care vor să se familiarizeze cu limba română și să însușească această limbă. Lucrarea urmărește învățarea acestei limbi în așa fel încât asimilarea integrală a materialului să poată înlesni citirea și traducerea unui text românesc, susținerea unei conversații uzuale și redactarea unui text în limba română.

După o primă lecție introductivă referitoare la problemele de fonetică și de pronunțare ale limbii române, manualul prezintă 23 de unități cu texte urmate de vocabular și de explicații gramaticale, precum și de exerciții aplicative care să asigure buna însușire a materialului cuprins în fiecare unitate, acordându-se o pondere destul de mare exercițiilor de retroversiune.

În întocmirea acestei lucrări s-a urmărit principiul unei prezentări gradate a dificultăților în procesul de învățare a limbii române. În acest sens, având în vedere faptul că toate explicațiile gramaticale sunt în limba turcă, o maximă valorificare a celor expuse în lucrare presupune, din partea cititorilor, o cunoaștere minimală a problemelor de bază ale gramaticii limbii turce și, desigur, a terminologiei specifice. De asemenea, recomandăm cititorului să nu treacă la o unitate, o lecție nouă până când nu a asimilat-o perfect pe cea precedentă, întrucât fiecare lecție constituie veriga celeilalte. Rezolvarea tuturor exercițiilor, fără excepție, reprezintă o muncă care va ușura considerabil însușirea limbii.

Majoritatea textelor lecțiilor sunt referitoare la viața de toate zilele. Sunt, de asemenea, o serie de texte referitoare la România și un număr oarecare de texte referitoare la Turcia.

Credem că această lucrare va fi un instrument de lucru util la îndemâna tuturor vorbitorilor de limba turcă, indiferent de nivelul pregătirii lor școlare, putând beneficia de ea, în condiții optime, atât studenții turci aflați la studii în România, cât și alte categorii socio-profesionale de turci care sunt interesați de cunoașterea acestei limbi.

Lucrarea de față are un vădit caracter practic tocmai prin faptul că regulile gramaticale enunțate sunt ilustrate cu nenumărate exemple, de cele mai multe ori simplu construite și foarte accesibile și susținute de un set important de exerciții aplicative. Lucrarea se bazează nu numai pe materialul bibliografic solid indicat la începutul volumului; ea este, în primul rând, rezultatul generalizării unei experiențe îndelungate de activitate didactică universitară de predare a limbii turce, dar și a limbii române, mai ales la lectoratele de limba română din Turcia.

În încheiere țin să aduc, pe această cale, mulțumirile mele Asociației pentru Dezvoltarea Organizației - SAH ROM (ADO SAH ROM), cu deosebire managerului de proiect, doamna Rodica Novac, pentru sprijinul acordat în realizarea acestei lucrări și, de asemenea, foștilor și actualilor mei studenți și masteranzi de la facultățile de limbi străine de la Universitatea din București și Universitatea Creștină „Dimitrie Cantemir” din București Aurelia Ilieș, Anca-Elena Plămadă, Anamaria Panțuru, Remus Ghiorgă, Cristian Rusnac, Ana-Maria Ștefan și Dolores Herța, pentru sprijinul acordat în culegerea electronică a unei bune părți din lucrare.

ÖN SÖZ

Adı Uygulamalı Romen Dili (Limba română practică) olan bu çalışma, Romence'yi öğrenmek isteyen Türkler'e hitap eder, bunların oldukça kısa bir zamanda, gramer yapısı bakımından bitişken (aglutinant) diller ailesine mensup olan anadillerine nazaran, Türkçe gibi hep bitişken diller olan Macarca, Fince, Estonca hariç, tüm diğer Avrupa dilleri misali bükünlü bir dil yapısına sahip olan Romnce'yi öğrenmelerini sağlayacak niteliktedir.

Aslında bu çalışmam, bir çok yıllar Bükreş Üniversitesi, Ankara Üniversitesi, Güney Doğu Lumina Üniversitesi kürsülerinden Türk öğrencilerine Romence'yi öğretme deneyimlerimin verilerine dayanan bir kitaptır. Romence'yi Türkler'e öğretirken hangi dilbilgisi kurallarının daha önemli olduğunu bulup, Türkler'in Romence'yi öğrenirken karşılaştıkları sorunları saptayarak bu sorunları en aza indirecek dilbilgisi kurallarının öğretimine öncelik tanımış olduk. Bundan dolayıdır ki dil bilgisi çalışmaları bölümünde yer alan konular, ayrı bir titizlikle ele alınmıştır. Konular basitten zora doğru anlatılmıştır. Bu dil bilgisi konuları, çoğunlukla, metinlerle ilgili kurularak işlenmişlerdir. Ayrıca, bu bölümde yer alan açıklama ve tanımların kısa cümlelerle yapılmasına dikkat edilmiştir.

İnanıyorum ki bu çalışmam, nedeni ve gayesi ne olursa olsun Romence'yi tanımak, öğrenmek isteyen Türk insanının elinde güveneceği, bu konuda kendine yakın hissedeceği bir doğru kılavuz olacaktır. Bir kaç dil bilen bir birey olarak bu son cümleme şu herkesçe bilinen bir gerçeği ilave etmek istiyorum: insanlar, dillerini bildikleri ülkelere ve insanlara daha çok yakınlık gösterirler. Bu kitabın böyle duygulara vesile olacağını ümit ederim.

Doç. dr. Agiemin Baubec

CUPRINS - İÇİNDEKİLER

Bibliografia consultată	5
Cuvânt înainte - Ön söz	6
1. Ünite - Romen Alfabeti	10
2. Ünite - Cine sunteți? Ce sunteți? (Siz Kimsiniz? Nesiniz?)	16
İsim. Cinslik ve Sayı. A fi”var olmak”. Nezaket zamiri. Soru Zamiri. Asıl sayılar. Cümlede vurgu. Alıştırmalar.	
3. Ünite - Învățăm limba română (Romence Öğreniyoruz).	27
Eril İsim, Orta Cins İsim, Dişil İsim. Romence’de a avea fiili. Alıştırmalar.	
4. Ünite - Facultatea noastră și căminul (Fakültemiz ve Öğrenci Yurdu).	37
Belirtili Harfitarif. Belirtisiz Zarf ve Sıfat. Yakınlık İşaret Sıfatları. Alıştırmalar.	
5. Ünite - Limba română la Universitatea din Ankara (Ankara Üniversitesi’nde Romen Dili	47
Olumsuz Zamir. Sıfat. Fiil Çekimi ve Mastar. Mai zarfı. Alıştırmalar.	
6. Ünite - O excursie în România (Romanya’ya Bir Gezi).	60
Fiil, Şimdiki Zaman(II). Emir Kipi. Yakınlık İşaret Zamiri ve Sıfatı. Alıştırmalar.	
7. Ünite - O excursie la Istanbul (İstanbul’a Bir Gezi).	71
İsim ve Zamir Halleri. Kişi Zamirlerinin -İ Hali. Uzaklık İşaret Zamirleri ve Sıfatları. Alıştırmalar.	
8. Ünite - Familia mea și prietenii mei (Ailem ve Dostlarım)	81
Düzensiz Fiillerin Şimdiki Zamanda Çekimleri. Edatlar. Alıştırmalar.	
9. Ünite - O convorbire telefonică (Bir Telefon Konuşması)	86
İstek Kipi, Şimdiki Zaman. Alıştırmalar.	
10. Ünite - Tekrarlama Alıştırmaları (Exerciții recapitulative)	93
11. Ünite - La poștă (Postanede).....	98
Fiil. Düzensiz Fiillerin İstek Kipi, Şimdiki Zaman. Haber Kipi, Gelecek Zaman. İlgi Zamiri ve Sıfatı. Alıştırmalar.	
12. Ünite - La doctor și la farmacie (Doktorda ve Eczanede).....	109
Dolaylı ve Dolaysız Beyan Cümleleri. Kişi Zamiri Vurgusuz - İ hali Şeklinin Fiile Göre Konumu. Dönüşlü Fiil ve Zamirin - i hali Şekli. Kişi Zamirlerinin -e hali Şekilleri. Alıştırmalar.	

- 13. Ünite - În vizită la prieteni (Arkadaşlarımı Ziyaret)120**
İsim. -În ve -e Halleri. Acesta..., acela... İşaret Sıfatları ve Zamirleri. Alıştırmalar.
- 14. Ünite - O plimbare în oraş (Şehirde Bir Gezinti)126**
İsim, -În hali. Alıştırmalar.
- 15. Ünite - Familia mea (Benim Ailem)131**
İyelik Zamiri ve Sıfatı. Bazı Sıfatların Zarf Olarak Kullanılmaları. Alıştırmalar.
- 16. Ünite - Scrisoarea prietenului meu (Arkadaşımın Mektubu)137**
Kişi Zamirlerinin -e hali Şekilleri. -e hali ile Kurulan bazı Fiil Oluşumları. Soru ve Göreli Cine Zamiri. Alıştırmalar.
- 17. Ünite - O excursie de vacanță (Bir Tatil Gezisi)145**
Fiil. Haber Kipi, Gelecek Zaman. Ce Göreli Zamir ve Sıfat. Sıfat ve Zarfların Kıyaslama Dereceleri. Care Soru ve Göreli Sıfat ve Zamir. Bazı Eşanlamlı Yapılar. Alıştırmalar.
- 18. Ünite - Accentul în limba română (Romence'de Vurgu)155**
Kişi Zamirlerinin Vurgulu -e hali Şekilleri. Belirtisiz Zamirler. Belirtisiz Sıfatlar.-i haliyle Kullanılan Edatlar. Dönüşlü Zamirlerin -e hali Şekilleri. Alıştırmalar.
- 19. Ünite - Turcia modernă (Çağdaş Türkiye).....165**
Aitlik -e hali. Zamirlerin -e hali ve -i hali Şekillerinin Bir arada Kullanmaları.Vurgusuz Kişi Zamirlerinin Fiile Göre Konumları. Acelaşi ve Celălalt. Alıştırmalar.
- 20. Ünite - Avântul extraordinar al televiziunii (Televizyonun olağanüstü gelişmesi)175**
Topluluk Sayı Sıfatı ve Zamiri. Emir Kipi. Seslenme Hali. Üçüncü Şahıs İyelik Sıfatı. Cine Soru Zamiri. Alıştırmalar.
- 21. Ünite - Fiu de ştab (Büyük Adamın Oğlu)185**
Fiil. Haber Kipi. Şimdiki Zamanın Hikayesi. Fiil Çatısı. Kelime Türetimi. Bağ Fiili. Unul, altul, vreunul. Küçült - Okşama Sıfatları. Türetme Ekleri. Alıştırmalar.
- 22. Ünite -Ucenicul (Çırak).....198**
Fiil. Dilek-Şart Kipi. Kelime Türetimi. Sıra Sayıları. Soru ve Göreli Zamir ve Sıfatlar. Belgisiz Zamirler. Alıştırmalar.
- 23. Ünite - Bucuria păcii (Barış Sevinci)209**
Bileşik Hikaye ve Rivayet Zamanı. Belgisiz Zamir ve Sı- fatlar. Supin - Bağ Fiili. Haber Kipi, Basit Geçmiş Zaman (Perfectul Simplu). İstek Kipi, Geçmiş Zaman. Vurgulama Zamiri (Pronumele de înțarire). Dumneata Yarı Nezaket Zamiri. Alıştırmalar.

1. Ünite (Unitatea 1)

Romen Alfabeti (Alfabetul Român) Harflerin Yazılışı ve Okunuşu

Romen dili 28 harften oluşmaktadır. Alfabe sırasıyla bunların büyük ve küçük harf olarak yazılış ve hem de Türkçe okunuş şekilleri şöyledir:

Harfin Romence yazılışı ve okunuşu	Harfin Türkçe okunuşu	Harfin kelime içinde okunuşu
A a [a]	a	an [an]= yıl, mal [mal]= sahil, sat [sat]= köy, intra [intra] =girmek
Ă ă [ă]	ı	apă [apı]=su masă [ması]= masa zăpadă [zıpadı]= kar
Â â â	ı	mână [mını]=el târziu [tırziu]=geç
B b (be)	b	bun [bun]= iyi sobă [sobı]= soba rob [rob]= köle
C c (ce)	k	cap [kap]= baş cu [ku]= ile act [akt]= evrak ac [ak]= iğne
c+ e=	çe	ce? [çe]= ne? acesta [açesta]= bu zece [zeçe]= on
c+ i=	çi	cine? [çine]= kim? acid [açid]= asit cinci [çinçi]= beş
c+ h+ e=	ke	chema [kema]=çağırarak buchet [buket]= demet ureche [ureke]=kulak
C+ h+ i=	ki	chip [kip]= çehre, şekil echipa [ekipı]=takım ekip unchi [unki] dayı= amca
D d (de)	[d]	da [da]=evet, adevăr [adevır]=gerçek, hakikat, ud [ud]=ıslak;

E e (e)	e]	elev [elev]=okul öğrencisi, perete [perete]=duvar, repede [repede]=çabuk; el [yel]=o(eril), ea [ya]=o (dişil) ei [yey]=onlar (eril), ele [yele]=onlar (dişil), eşti [yeşti]=sin, eşti elev [yeşti elev]=öğrencisin, este [yeste]=dir, este/e elev [yeste/ye elev]=öğrenci, eram [yeram]=idim, era [yera]=idi, eraţi [yeratsi]=idiniz, erau [yerau]=idiler
F f (f)	[f]	far [far]=fener, fum [fum]=duman, oferi [oferi]=sunmak, gafă [gafı]=pot, of [of]=of.
G g (ghe) g- e = g- i =	[g] [ce] [ci]	gazdă [gazdı]=ev sahibi, fugă [fugı]=kaçma, coleg [koleg]=arkadaş(ı). ger [cer]=ayaz, uger [ucer]=yelin, minge [mince]=top. gimnastică [cimnastiki]=jimnastik, a fugi [a fuci]=koşmak, agitat [acitat] =telaşlı. ghem [gem]=yumak, gherghef [gergef]=gergef. Gheorghe [george]=kişiadı, gherghef [gergef], ghem [yumak], ghiozdan [gözdan]=okul çantası harnic [harnik]=çalışkan, hală [halı]=hal, hambar [hambar]=hambar în [ın]=-da/-de;-a/-e, coborî [koborı]=inmek, înnot [ınot]=yüzme, neîncredere [neinkredere]=güvensizlik; joc [jok]=oyun, cojoc [kojok]=gocuk, curaj [kuraj]=cesaret;
g- h - e = g- h - i =	[ge] [gi]	kilogram [kilogram]= kilogram, kilo, kaki [kaki]=haki, kilometru [kilometru]=kilometre; lucru [lukru]=işemek, ilicî [iliçit]=kanunsuz, kaçak, caporal [kaporal]=onbaşı; masă [ması]=masa, imun [imun]=bağışık, dokunulmaz, număr [numır]=sayı, numara, pom [pom]=meyve ağacı;
H h(ha) Î î (î)	[h] [i]	nas [nas]=burun, canal [kanal]= kanal, bancă [bankı] sıra, bun [bun] = iyi, bulion [buliyon] salça; oraş [oraş]=şehir, popor [popor]=halk, millet, ulus, acolo [akolo]=orada, oraya;
J j (je)	[j]	parc [park]=park, cap [kap]=baş, kafa, dop [dop]=tıpa, apă [apı]=su, după [dupı]=sonra;
K k3	[k]	
L l	[l]	
M m (m)	[m]	
N n (ne)	[n]	
O o (o)	[o]	
P p (pe)	[p]	

R r	[r]	rană [ranı]=yara, rău [riu]=kötü, fena, gară [garı]=istasyon, gar, măr [mır]=elma;
S s (se)	[s]	sat [sat]=köy, sobă [sabı]=soba, casă [kası]=ev, rasă [rası]=ırk, pas [pas]=adım;
Ş ş (şe)	[ş]	şapte [şapte]=yedi, şarpe [şarpe]=yılan, coş [koş]=sepet, ostaş [ostaş]=asker, er;
T t (te)	[t]	tată [tatı]=baba, tătar [tatar]=tatar, dinte [dinte]=diş, mult [mult]=çok, mut [mut]=dilsiz ;
Ț ț (țe)	[ts]	țară [tsarı]=ülke, köy, țar [tsar]= çar, țaran [tsıran]=köylü, ață [atsı]= ip, cuțit [cutsit]=bıçak, zaț [zats]=delbe, maț [mats]=barsak
U u (u)	[u]	unt [unt]=tereyağı, unu [unu]=bir, nume [nume]=ad, isim, metru [metru]=metre, timbru [timbru]=pul, tun [tun]=top (silah);
V v (ve)	[v]	var [var]=kireç, varză [varzı]=lahana, covor [kovor]=halı, brav [brav]=cesur, elev [elev]=öğrenci;
X x (iks)	[ks]	xilofon [ksilofon]=ksilofon, xerox [kseroks]=fotokopi, axă [aksı]=mihver, pix [piks]= tüskenmez kalem, taxi [taksi]=taksi
	[gz]	examen [egzamen]=sınav, imtihan, exemplu [egzemplu]=örnek, misal, exercițiu [egzerçitsiu]=alıştırma, execuție [egsekutsiye]=ifa; idam;
Z z (ze)	[z]	zero [zero]=sıfır, cazma [kazma]=kazma, cazan [kazan]=kazan, varză [varzı]=lahana, orez [orez]=pirinç, englez [englez]=İngiliz;

Not:1. Biraz yukarıda ünlüsünün kelime sonunda daha kısa ve daha yumuşak okunduğunu ifade etmiştik. Bu konuyu daha ayrıntılı olarak şu şekilde özetleyebiliriz:

a) Çoğul-İ takısı genellikle çok yumuşak, belirli belirsiz telaffuz edilir; örneğin:

- p/pi:** **lup** [lup]=kurt/ **lupi** [lupi]=kurtlar, **nap** [nap]=şalgam/ **napi** [napi]=şalgamlar, **țap** [tsap]=teke/ **țapi** [tsapi]=tekeler;
- b/bi:** **alb** [alb]=beyaz/ **albi** [albi]=beyazlar, **rob** [rob]= köle/ **robi** [robi]=köleler, **slab** [slab]= zayıf, **slabi** [slabi]= zayıflar;
- ț/ți:** **colț** [kolts]=köpek dişi/ **colți** [koltsi]=köpek dişleri, **călăreț** [kılırets]=atlı/ **călăreți** [kılıretsi]=atlılar, **hoț** [hots]=hırsız/ **hoți** [hotsi]=hırsızlar;
- f/fi:** **pantof** [pantof]=ayakkabı/ **pantofi** [pantofi]=ayakkabılar, **saraf** [saraf]=saraf/ **sarafi** [sarafi]=sarafı;
- v/vi:** **elev** [elev]=öğrenci/ **elevi** [elevi]=öğrenciler, **brav** [brav]=cesur/ **bravi** [bravi]=cesurlar;

-**z/zi**: **englez** [englez]=İngiliz/ **englezi** [englezi]=İngilizler, **burghez** [burgez]=burjuva/ **burghezi** [burgezi]=burjuvalar, **suedez** [suedez]=İsveçli/ **suedezi** [suedezi]=İsveçliler;
 -**ş/şi**: **uşă** [uşı]=kapı/ **uşi** [uşi]=kapılar, **laş** [laş]=korkak/ **laşi** [laşi]=korkaklar,
naş [naş]=vaftiz baba/ana / **naşi** [naşi]=vaftiz babalar/analar;
 -**j/ji**: **coaţă** [koajı]=kabuk/ **coji** [koji]=kabuklar, **fag** [fag]=kayın(ağacı)/
fagi [fagi]=kayın(ağaçları);
 -**m/mi**: **pom** [pom] = meyve ağacı / **pomi** [pomi] = meyve ağaçları,
culme [kulme]=doruk/ **culmi** [kulmi]=doruklar.

b) Bir kelimenin sonu bir ünsüz+**l+u** veya ünsüz+**r+u** olduğu durumlarda çoğul **-i** takısı ve şimdiki zaman **2. şahıs** tekilin **-i** olan takısı hep kısa ve yumuşak okunur; örneğin:

-**n/ni**: **an** [an]=yıl/ **ani** [ani]=yıllar, **fin** [fin]=nazik, narin/ **fini** [fini]=nazik(ler), narin(ler),
bun [bun]=iyi/ **buni** [buni]=iyi(ler);
 -**l/li**: **general** [ceneral]=general/ **generali** [ceneralı]=generaller, **şacal** [şakal]=çakal/ **şacali** [şakali]=çakallar, **nobil** [nobil]=asil/ **nobili** [nobili]=asiller;
 -**r/ri**: **nor** [nor]=bulut/ **nori** [nori]=bulutlar, **bulgar** [bulgar]=Bulgar/ **bulgari** [bulgari]=Bulgarlar, **ofiţer** [ofitser]=subay/ **ofiţeri** [ofitseri]=subaylar;
 -**tru/tri**: **metru** [metru]=metre/ **metri** [metri]=metreler;
 -**dru/dri**: **codru** [kodru]=orman/ **codri** [kodri]=ormanlar;
 -**flu/fli**: **aflu** [aflu]=öğreniyorum/ **afli** [afli]=öğreniyorsun;
 -**plu/pli**: **umplu** [umplu]=dolduruyorum/ **umpli** [umpli]=dolduruyorsun;
 -**blu/bli**: **umblu** [umblu]=dolaşıyorum/ **umbli** [umbli]=dolaşıyorsun;
 -**rlu/rli**: **urlu** [urlu]=bağırıyorum/ **urli** [urli]=bağırıyorsun.

2. İki ünlünün birlikte okunuşu durumları

Türkçe'den farklı olarak, iki ünlünün yanyana gelerek aynı hece içinde birlikte telaffuz edilebilir. Romance'de konuyla ilgili şu olaylar mevcuttur:

-**ea** [ya]=o(dişil), **şosea** [şosyá]=şose, **vedea** [vedyá]=görmek, **dimineaţă** [dimineátsı]=sabah, **teatru** [tyátru]=tyatro, **teamă** [tyamı]=korku, **ceapă** [çyáپی]=soğan;
 -**eo** [yo]: **vreo** [vryo]=takriben, **vreodată** [vryodatı]=bir zamanlar;
 -**oa** [ua]: **oală** [uáli]=tencere, **şcoală** [şkoalı]=okul, **noapte** [noapte]=gece;
 -**ia** [ya]: **iarbă** [yárbı]=ot, **băiat** [bíyat]=erkek çocuk, oğlan, **tăia** [tıya]=kesmek;
 -**ie** [ye]: **caiet** [kayet]=defter, **femeie** [feméye]=kadın, **ieşi** [yeşi]=çıkmaq;
 -**io** [yo]: **creion** [kreyon]= kalem, **iod** [yod]=iyot;
 -**iu** [yu]: **studiu** [studyu]=inceleme, **ştiucă** [ştyukı]=turna balığı, **iute** [yute]=çabuk, acil;acı;
 -**ai** [ay]: **mai** [may]=Mayıs, **tramvai** [tramvay]=tramvay, **taină** [táyını]=sır;
 -**ei** [ey]: **trei** [trey]=üç, **ulei** [uley]=yağ, **tei** [tey]=ihlamur;
 -**oi** [oy]: **noi** [noy]=biz, **roi** [roy]=arı sürüsü, **doină** [doynı]=hasret türküsü;
 -**ui** [uy]: **pui** [puy]=yavru, **cuib** [kuyb]=kuş yuvası, **uite** [uyte]=bak;
 -**ăi** [ıy]: **răi** [rıy]=kötüler, **tăi** [tıy]=senin, **păi** [pıy]=acaba;
 -**âi** [ıy]: **pâine** [pıyne]=ekmek, **întâi** [ıntıy]=ilk birinci, **câine** [kıyne]=köpek;

- ua[ua]: **steaua** [styaua]=yıldız (belirli), **ziua** [ziyua]=(belirli bir) gün,
șoseaua [șosyaua]=(belirli bir) şose;
 -uă [uɨ]: **rouă** [rouɨ]=çiğ, **nouă** [nouɨ]=dokuz, **ouă** [ouɨ]=yumurtalar;
 -ău [ɨu]: **rău** [rɨu]=fena, kötü, yaramaz, **tău** [tɨu]=senin, **hău** [hɨu]=boşluk, uçurum;
 -au [au]: **sau** [sau]=veya, **august** [august]=Ağustos, **dau** [dau]=veriyorum;
 -eu [eu]: **muzeu** [muzeu]=müze, **greu** [greu]=ağır, zor, **mereu** [mereu]=sürekli;
 -iu [yu]: **viu** [vyu]=diri, canlı, **fiu** [fyu]=oğul, erkek evlat, **știu** [ștyu]=biliyorum;
 -ou [ou]: **bou** [bou]=öküz, **nou** [nou]=yeni, **cadou** [kadou]=hediye; armağan;
 -âu [îu]: **râu** [rɨu]=ırmak, **brâu** [briu]=kemer, kuşak, **grâu** [griu]=buğday.

3. Üç ünlünün birlikte okunuşu durumları

Üç ünlünün yanyana gelerek ayrı ayrı heceler kurmadan tek bir hece içinde birlikte tellâffuz edilmesi, Romence’de alışlagelen bir fonetik olaydır:

- eai [yay]: **mergeai** [mercyay]=gidiyordun, **vedeai** [vedyay]=göriyordun, **citeai** [çityay]=okuyordun;
 -eau [yau]: **dădeau** [didyau]=veriyordular, **săreau** [sıryau]=athiyordular, **citeau** [çityau]=okuyordular;
 -iai [yay]: **tăiai** [tyay]=kesiyordun, **voiai** [voyay]=istiyordun,
construiai [konstryay]=inşa ediyordun;
 -iei [yey]: **iei** [yey]=alıyorsun, **piei** [pyey]=deriler, **miei** [myey]=kuzular;
 -oai [oay]: **unguroaică** [unguroaykɨ]=Macar kadını/ kızı, **leoaică** [leoaikɨ]=dişi aslan,
turcoaică [turkoaykɨ]=Türk kadını/ kızı;
 -ioa [yoa]: **aripioară** [aripyoarɨ]=kanatçık, **inimioară** [inimiyoarɨ]=yürecik.

Alıştırmalar (Exerciții)

1. Örnek (Model):

- a) c+e= çe: **ceva** [çeva]=(her hangi) birşey
ace= içneler
cer= gök
capace= kapaklar
cercetare= araştırma, inceleme
certa= azarlamak
cere= istemek, dilemek
pricepe= anlamak, farkına
 varmak
trece= geçmek

- b) c+i= çi: **ciment** [çiment]= çimento
cinema= sinema
Cipru= Kıbrıs
decimetru= desimetre
decis= kararlı
accident= kaza
occident= Batı

- incident**= olay
aici= burada
brici= ustura
trece= geç!
cinci= beş

- c) c+h+e= ke: **chestiune** [kestiyune]= mesele, problem
chemare= çağır
cheltuială= masraf
cheag= pıhtı
cheie= anahtar
ochelari= gözlük
ocean= dürbün
încheiere= bitirme, aktetme
hochei= hokey (oyunu)
ureche= kulak
pereche= çift
păduche= bit

d) c+h+i=ki, k: **chibrit** [kibrit]= kibrit
chimie= kimya
chinină= kinin
chinui= eziyet etmek
chirurg= operatör (doktor),
 cerrah
chiuvetă= lavabo
echilibru= denge
echitate= eşitlik
manechin= manken
lichid= sıvı
ochi= göz
mănunchi= bir top, perçem
genunchi= diz
trunchi= gövde

2. Örnek (Model):

a) g+e = ce: **german** [cerman]= Alman
general= general
ger= ayaz
gentil= nezaketli
agendă= ajanda
agenție= ajans
Argentina= Arjantin
exagera= abartmak
exigent= titiz
atrage= çekmek
minge= top
ninge= kar yağıyor
frige= yakmak

b) g+i= ci, -e: **ginere** [cinere] = damat,
 güvey
gimnastică [cimnastikı] =
 jimnastik
girafă [cirafı] = zürafa
agil [acil] = çevik
margină [marcine] = kenar, kıyı
vigilent [vicilent] = uyanık
tragic [tracik] = trajik, feci
strategie [strateciye] = strateji
stomatologie [stomatolociye]
 = stomatoloji
sacrilegiu [sakrilecyu] =
 kutsal olan şeylere aygıslık
regim [recim] = rejim,
 düzen, perhiz
regină [recini] = kraliçe

3. Örnek (Model):

a) x= ks: **pix** [piks] = tükenmez (kalem)
oxigen [oksicen] = oksijen
prefix [prefiks] = önek,
 öntakı
excelent [eksçelent] =
 mükemmel
axă [aksı] = mihver, dingil
reflex [refleks] = refleksi, yansı
reflux [refluks] = cezir
taxi [taksi] = taksi
exceptie [eksçepsiye] =
 istisna
mixt [mikst] = karma
expoziție [ekspozitsiye] = sergi
explica [eksplika] = izah etmek
exporta [eksporta] = ihraç
 etmek
experiență [eksperiye] =
 deney, tecrübe
box [boks] = boks
excursie [ekskursiye] =
 seyahat, gezi

b) x=gz: **exil** [egzil] = sürgün
exact [egzakt] = tam
exercițiu [egzerçitsiyu] =
 alıştırma
examen [egzamen] = sınav
executa [egzekuta] = icra/ ifa
 etmek
exista [egzista] = var olmak
exemplar [egzemplar] =
 nüsha
exod [egzod] = toptan göç
exemplu [egzemplu] =
 misal, örnek
execuție [egzekutsiye] =
 icra, ifa

4. Örnek (Model):

a) ea=ya: **șosea** [şosya] = şose
fereastră [feryastrı] = pencere
cerneală [çernyalı] = mürekkep
seară [syarı] = akşam
dimineață [diminyatsı] =
 sabah

stea [styɑ] = yıldız
chiftea [kiftyɑ] = köfte
curea [kuryɑ] = kemer
vedea [vedyɑ] = görmek
perdea [perdyɑ] = perde

iubi [yubi] = sevmek
pui [puy] = yavru
fotoliu [fotolyu] = koltuk
iepure [yepure] = tavşan
uita [uyta] = unutmak

b) i= y:

baie [baye] = banyo
cheie [keye] = anahtar
femeie [femeye] = bayan, kadın
iată! [yatı] = işte
iarnă [yarnı] = kış
iarbă [yarbı] = ot
ceai [çay] = çay
câine [kıyne] = köpek, it
iute [yute] = ivedi

c) e=ye:

el [yel] = o
este [yeste] = -dir
ea [ya] = o (dişi)
ei [yey] = onlar
ele [yele] = onlar (dişiler)
era [yera] = idi
eram [yeram] = idik
erați [yerats] = idiniz
erau [yerau] = idiler

2. Ünite (Unitatea 2)

Cine sunteți? Ce sunteți?
(Siz Kimsiniz? Nesiniz?)

- Bună ziua, domnișoară! Bună ziua, doamnă! Bună ziua, domnule! Cine sunteți dumneavoastră?

- Bună ziua, domnule profesor! Eu sunt Sumru Demir și sunt turcoaică. Ea este domnișoara Deniz Danişoğlu. Ea este tot turcoaică. Noi suntem din Ankara. Acum suntem colege și prietene.

- Bună ziua, domnule profesor! Eu sunt Alev Saraçoğlu. Sunt profesoară și sunt măritată. Sunt specialistă în limba și literatura italiană. Limba italiană este înrudită cu limba română. Sunt limbi romanice. El este Mario și este din Italia. Acum suntem colegi și prieteni.

- Bună ziua, domnule profesor! Eu sunt İlyas Bostancier. Sunt profesor la Facultatea de limbi și istorie- geografie din Ankara. Sunt specialist în limbi romanice. Doamna Sevinç Hakkı este profesoară de limba și literatura română la Ankara și este foarte tânără și nu este încă măritată.

- Doamna Sevinç este din Ankara?

- Nu, nu e din Ankara, ea este din provincie.

- Domnule profesor, dumneavoastră de unde sunteți?

- Eu sunt din România și sunt profesor de limba și literatura română la Universitatea din Ankara.

- De când sunteți în Turcia?

- Sunt de trei luni în Turcia.

- Unde este Facultatea de limbi și istorie- geografie?

- Aici, în centru, pe Bulevardul Atatürk. Este o clădire foarte mare și frumoasă. Vizavi este Tribunalul, iar lângă Tribunal este Opera din Ankara.

Kelime ve deyimler (Cuvinte și expresii)

a) domnișoară [domnișoari] = (kız) bayan, küçük bayan;

doamnă [doamnı]= bayan, hanım;

zi, ziuă [zi, ziuı]= gün;

profesor [profésor]= öğretmen, hoca, profesör;

turc [turk]= Türk (erkek);

turcoaică [turkoaykı]= Türk (bayan);

tot [tot]= hep, bütün;

colege [koléce]= (kız okul, üniversite) arkadaşlar (bunun eril şekli coleg 'dir- bir erkek okul veya üniversite- arkadaş, kelimenin eril çoğulu, **colegi** 'dir [kolec]; dişil tekil şekli, **colegă** 'dan [kolegi], -e takısıyla **colege** çoğul şekli türetilmiştir).

prietene [priyétene]= (bayanlar) dostlar, arkadaşlar. Tüm şekilleri şöyledir:

prieten [priyéten]= (bir erkek) dost, arkadaş;

prietenii [priyéteni]= (çok erkek) dostlar, arkadaşlar;

prietenă [priyéteni]= (bir bayan) dost, arkadaş;

prietene [priyétene]= (çok kız, kadın) dostlar, arkadaşlar;

măritată [miritatı]= (bir kadın için) evli. Çoğulu: **măritate** [miritate] (bayanlar için) evli.

specialistă [speçyalistı]= (bayan) uzman; diğer şekilleri:

specialiste [speçyaliste]= (bayan) uzmanlar; eril şekilleri:

specialist [speçyalist]= (erkek) uzman;

specialiști [speçyalisti]= (erkek) uzmanlar;

înrudită [ınruditı]= (dişil- tekil) akraba; Diğer şekilleri:

înrudite [ınrudite]= (dişil- çoğul) akraba(lar);

înrudit [ınrudit]= (eril- tekil) akraba;

înruditi [ınruditsi]= (eril- çoğul) akraba(lar);

limbă [limbı]= dil, (çoğulu) **limbi** [limbi]= diller;

literatură [literaturı]= edebiyat, (çoğulu) **literaturi** [literaturi]= edebiyatlar;

limba italiană [limba italyanı]= İtalyan dili;

limba română [limba romını]= Romen Dili;

acum(a) [akum(a)]= şimdi;

istorie [istoriye]= tarih;

geografie [cografiye]= coğrafya;

limbi romanice [limbi romanice]= Romen dilleri;

foarte [foarte]= çok, pek;

tânără [tınırı]= (bayan için) genç; diğer şekilleri:

tinere [tinere]= (bayanlar) genç;

tânăr [tınır]= (erkek) genç;

tineri [tineri]= (erkekler) genç;

încă [ınkı]= henüz, daha;

provincie [provinçye]= taşra;

lună [lunı]= ay, (çoğulu), **luni** [luni]= aylar;

aici [aiçi]= burada;

centru [çentru]= merkez;

pe [pe]= -da/-de, üstünde/ üzerinde; üstüne/üzerine;

bulevard [bulevard]= bulvar;

clădire [klıdire]= bina, yapı;

mare [mare]= büyük;

frumoasă [frumoasă]= (dişil- tekil) güzel; diğer şekilleri:

frumoase [frumoase]= (dişil- çoğul) güzeller;

frumos [frumos]= (eril- tekil) güzel;

frumoși [frumoși]= (eril- çoğul) güzeller;

vizavi [vizavi]= karşıda/karşı tarafta; karşıya/karşı tarafa;

tribunal [tribunal]= adliye;

iar [yar]= ise, -sa: **eu sunt turc, iar el e rus** = ben Türküm o ise (oysa) Rustur;

lângă [lɛngɨ]= yanında, yakınında;

operă [operɨ]= opera.

b) Bună dimineața [bunɨ dimineatsa]= İyi sabahlar (Günaydın);

Bună ziua [bunɨ ziua]= İyi günler;

Bună seara [bunɨ seara]= İyi akşamlar;

Noapte bună [noapte bunɨ]= İyi geceler;

Pe mâine [pe mɨne]= Yarın görüşmek üzere;

La revedere [la revedere]= Hoşçakal;

Pe curând [pe curɨnd]= Görüşürüz.

da [da]= evet; **nu** [nu]= hayır.

Sunteți din România? [suntetsi din Romɨnia?]= Romanya'dan mısınız?

Da, sunt (suntem) din România [da, sunt (suntem) din Romɨnia]= Evet, Romanya'danım

(- danınız).

Nu, nu sunt (suntem) din România [nu, nu sunt (suntem) din Romɨnia]= Hayır, Romanya'dan değilim (- ız).

la [la]= -da: **-Unde e Deniz?** [unde e Deniz?]= Deniz nerededir?

- Ea este la facultate [ya yeste la fakultate]= O fakültededir.

în [ɨn]= -da: **Unde sunteți acum?** [unde suntetsi akum?]= Şimdi neredesiniz?

Acum suntem în România, în București [akum suntem ɨn Romɨnia, ɨn Bucureşti]= Şimdi Romanya'da, Bükreş'teyiz.

din [din]= -dan: **- Eu sunt din Turcia** [Yeu sunt din Turçya]= Ben Türkiye'denim.

unde [unde]= nerede: **- Unde e Selin?** [unde e Selin?]= Selin nerededir? **- Selin e în oraş.**

[Selin ye ɨn oraş.]= Selin şehirdedir.

de unde [de unde]= nereden: **- De unde e Ayşe?** [de unde ye Ayşe?]= Ayşe neredendir?

- Ea e din İzmir [Ya ye din İzmir]= O İzmir'dendir.

când [kɨnd]= ne zaman/ ne vakit?: **- Când e Selin la facultate?** [kɨnd ye Selin la fakultate]= Selin ne zaman fakültededir? **- În fiecare zi.** [ɨn fiecare zi]= Her gün.

de când [de kɨnd]= ne zamandan (beri)? **- De când sunteți în România?** [de kɨnd suntetsi ɨn Romɨniya?]= Ne zamandan beri Romanya'dasınız? **- De zece zile.** [de zeçe zile]= on günden beri.

Gramer (Gramatică)
A. İsim (Substantivul)
Cinslik ve Sayı (Gen şi număr)

Eril (masculin)	
Tekil (singular)	Coğul (plural)
elev [elev]= öğrenci	elevi [elevi]= öğrenciler
inginer [inciner]= mühendis	ingineri [incineri]= mühendisler
coleg [koleg]= arkadaş	colegi [koleci]= arkadaşlar
Dişil (feminin)	
Tekil (singular)	Coğul (plural)
elevă [elev ₁]= (kız) öğrenci	eleva [eleve]= (kız) öğrenciler
ingineră [incineri]= (bayan) mühendis	inginere [incinere]= (bayan) mühendisler
colegă [kolég ₁]= (kız) arkadaş	colege [kolége]= (kız) arkadaşlar
stăpână [stupını]= sahibe	stăpâne [stupıne]= sahibeler

Not.1. Biraz yukarıda verilen örneklere bakıldığında şu özellikler dikkatimizi çeker: ünsüz ş ile biten eril isimlerin çoğulu **-i** takısıyla ifade edilir: **ünsüz + -i** = erilin çoğulu.
 Tekil şekli -a ünlüsüyle biten kelimelerin dişil çoğulu **-e** takısıyla ifade edilir; dişil isimlerin çoğul şekli²: **ünlü+ -e** = dişilin çoğulu.

Örneğin:

secretar [sekretar]= (erkek) sekreter - **secretari** [sekretari]= (erkek) sekreterler;
secretară [sekretari]= (bayan) sekreter - **secretare** [sekretare]= (bayan) sekreterler.

Not.2. Eril isimlerin çoğulunu ifade eden **-i** takısı kelimenin sonundaki bazı ünsüzleri yumuşatarak değiştirmektedir. Söz konusu ünsüzler şunlardır³:

c+i = - ci [ç]: **medic** [medik]= doktor - **medici** [médiçi]= doktorlar
d+i = - zi [z]: **doctorand** [doktorand]= doktor ünvanı aday - **doctoranzi** [doktoranzi]= doktor ünvanı adayları
g+i = - gi [c]: **coleg** [koleg]= sınıf arkadaşı - **colegi** [koleci]=sınıf arkadaşları
s+i = - ş [ş]: **pas** [pas]= adım - **paşi** [paşi]= adımlar
st+i = - şti [şt]: **farmacist** [farmaçist]=eczacı - **farmacişti** [farmaçişti]= eczacılar
t+i = - ti [ts]: **student** [studént]= öğrenci - **studenti** [studentsi]= öğrenciler.

2 Romencenin ünsüzleri şunlardır: b, c, d, f, g, h, j, l, k, m, n, p, r, s, ş, t, ț, y, x, z.
 3 Romencenin ünlüleri şunlardır: a, â, â, e, i, î, o, u.

A. Kişi Zamiri (Pronume personal)

1. Eu [yeu]= ben	4. Noi [noi]= biz
2. Tu [tu]= sen	5. Voi [voy]= siz
3. El [yel]= o (eril; erkek)	6. Ei [yey]= onlar (eriller; erkekler)
Ea [ya]= o (dişil; bayan; kız)	Ele [yele]= onlar (dişiller; bayanlar, kızlar).

B. A Fİ 'var olmak'; İng. 'To be' fiili**Haber kipi, şimdiki zaman (Modul indicativ, timpul prezent)****a. Olumlu şekli (Forma afirmativă)**

1. **Eu sunt** [yeu sunt]= ben -im
2. **Tu ești** [tu yești]= sen -sin
3. **El este** [yel yeste]= o -dır
Ea este [ya yeste]= o (bayan) -dır
4. **Noi suntem** [noi suntem]= biz -iz
5. **Voi sunteți** [voi suntetsi]= siz -sınız
6. **Ei sunt** [yey sunt]= onlar -dırlar
Ele sunt [yele sunt]= onlar (bayanlar) -dırlar.

Kullanılışı:

1. **(Eu) sunt student în România** [yeu sunt student ın România]= (Ben) Romanya'da öğrenciyim.
2. **(Tu) ești profesor în Turcia** [tu yești profésor ın Turçya]= (sen) Türkiye'de öğretmensin.
3. **(El) este inginer** [yel yeste inciner]= (o) mühendistir
(Ea) este ingineră [ya yeste incinerı]= (o) (bayan) mühendistir
4. **(Noi) suntem din Turcia** [noi suntem din Turçya]= (biz) Türkiye'deniz
5. **(Voi) sunteți din Ankara** [voi suntetsi din Ankara]= (siz) Ankara'dansınız
6. **(Ei) sunt turci** [yey sunt turçi]= (onlar) Türktürler
(Ele) sunt turcoaice [yele sunt turkoayçe]= (onlar) (bayanlar) Türktürler

b. Olumsuz şekli (Forma negativă)

Romence'de, eylemin olumsuz şekli, bu eylemin olumlu şekli önüne **nu** "hayır; değil" olumsuz zarfı getirilerek ifade edilir; örneğin:

1. **(Eu) nu sunt student**= (ben) öğrenci değilim
2. **(Tu) nu ești profesor**= (sen) öğretmen değilsin
3. **(El) nu este inginer**= (o) (erkek) mühendis değildir
(Ea) nu este ingineră= (o) (bayan) mühendis değildir
4. **(Noi) nu suntem din Turcia**= (biz) Türkiye'den değiliz
5. **(Voi) nu sunteți din Ankara**= (siz) Ankara'dan değilsiniz
6. **(Ei) nu sunt turci**= (onlar) (erkekler) Türk değildirler
(Ele) nu sunt turcoaice= (onlar) (bayanlar) Türk değildirler

c. Soru şekli (Forma interogativă). Biraz yukarıda da belirtildiği üzere, Romence'de, Türkçe'de olduğu gibi, özel soru edatları olmadığından, cümlelerin soru anlamı, bu cümlelerin sonlarına doğru yapılan özel bir vurgu sayesinde ifade edilir; **örneğin:**

- în România?** (Ben) Romanya'da öğrenci miyim?
student
sunt
1. (Eu)
- în România?** (Ben) Romanya'da öğrenci değil miyim?
student
nu sunt
(Eu)
- profesor?** (Sen) öğretmen misin?
ești
2. (Tu)
- profesor?** (Sen) öğretmen değil misin?
nu ești
(Tu)
- inginer?** (O) mühendis midir?
este
3. (El)
- inginer?** (O) mühendis değil midir?
nu este
(El)
- ingineră?** (O) (bayan) mühendis midir?
este
(Ea)
- ingineră?** (O) (bayan) mühendis değil midir?
nu este
(Ea)
- din Turcia?** (Biz) Türkiye'den miyiz?
suntem
4. (Noi)
- din Turcia?** (Biz) Türkiye'den miyiz?
nu suntem
(Noi)
- din Ankara?** (Siz) Ankara'dan mısınız?
sunteți
5. (Voi)
- din Ankara?** (Siz) Ankara'dan değil mısınız?
nu sunteți
(Voi)
- turci?** (Onlar) Türk müdürler?
sunt
6. (Ei)
- turci?** (Onlar) Türk değil midirler?
nu sunt
(Ei)
- turcoaice?** (Onlar, bayanlar) Türk müdürler?
sunt
(Ele)
- turcoaice?** (Onlar, bayanlar) Türk değil midirler?
nu sunt
(Ele)

Not. A fi fiilinin 3. şahıs şekli olan **este** [yéste]'nin kısa şekli **e** [yé]'dir. Konuşma dilinde **e**, olumsuz zarfı nu ile beraber tellafuz edilir, yazında ise şu şekilde belirtilir: **nu-i** '(o) değildir'; örneğin:

Nihat nu este din Ankara = Nihat nu e din Ankara = **Nihat nu-i din Ankara** - Nihat Ankara'dan değil.

C. Nezaket Zamiri (Pronumele de politețe)

Türkçe'deki siz nezaket zamiri Romence'de karşılığı beklenen **voi** 'siz' değil de **dumneavoastră** [dumnyavoastrı] 'siz' zamiridir. Bu zamir, hem **tu** 'sen' hem de **voi** 'siz' zamirlerinin nezaket şeklidir; örneğin:

Tu ești turc = [tu yeşt turk] 'Sen Türksün' - **Dumneavoastră sunteți turc** = [dumnyavoastrı suntetsi turk] 'Siz Türksünüz'.

Voi sunteți turci = [voi suntetsi turçi] 'Siz Türksünüz' - **Dumneavoastră sunteți turci** = [dumnyavoastrı suntetsi turçi] 'Siz Türksünüz'.

Not. Uzun bir kelime olduğundan, yazıda genellikle kısaltılmış şekli olan **dv.** kullanılır.

D. Soru Zamirleri (Pronumele interogativ)

1. Cine? [=çine] 'kim'?

Cine sunt ei?	= [çine sunt yey?] 'onlar (erkekler) kimdirler?'
Ei sunt turci	= [yey sunt turçi] 'onlar Türk (erkekleridir)
Cine sunt ele?	= [çine sunt yele?] 'onlar (kızlar) kimdirler?'
Ele sunt române	= [yele sunt romınçe] 'onlar Romen (kızlar)'.

2. Ce? [çe?] 'ne?'

Ce este acolo?	= [çe yéste akolo?] 'orada ne var?'
Acolo este Tribunalul	= [akolo yéste tribunalul] 'orada Adliye var'.
Ce este ea?	= [çe yéste ya?] 'o (kız) nedir?'
Ea este studentă	= [ya yéste studentı] 'o (kız) öğrenci.

Not. **Ce** zamiri adla beraber Türkçedeki hangi? soru sıfatının anlamdaşı olarak da kullanılmaktadır; örneğin:

- **Ce carte este pe masă** [çe karte yéste pe ması?] 'Masa üstünde ne (hangi) kitap var?'

E. Asıl Sayılar (Numerale cardinale)

1{unu [unu] - **un elev** [un elev] '**bir** (erkek) öğrenci': bir'in eril şekilleri.

{una [una] - **o elevă** [o elévı] '**bir** (kız) öğrenci': bir'in dişil şekilleri.

2{doi: **doi elevi** [doy elévı] '**iki** (erkek) öğrenci: iki'nin eril şekilleri.

{două: **două elevi** [dou eléve] '**iki** (kız) öğrenci: iki'nin dişil şekilleri.

3 trei [trey]: elevi; eleve

4 patru [patru]: elevi; eleve

- 5 cinci [çinçi]: elevi; eleve
 6 șase [șase]: elevi; eleve
 7 șapte [șapte]: elevi; eleve
 8 opt [opt]: elevi; eleve
 9 nouă [nou]: elevi; eleve
 10 zece [zece]: elevi; eleve
 11 unsprezece [unsprezece]: elevi; eleve
 12 doisprezece [doisprezece]: **doisprezece elevi** ‘oniki (erkek) öğrenci’(oniki’nin eril şekli);
douăsprezece [douăsprezece]: **douăsprezece eleve**, oniki (kız) öğrenci’(oniki’nin dişil şekli).
 13 treisprezece [treisprezece]: elevi; eleve
 14 paisprezece [paysprezece]: elevi; eleve
 15 cincisprezece [çinçisprezece]: elevi; eleve
 16 șaisprezece [șaysprezece]: elevi; eleve
 17 șaptesprezece [șaptesprezece]: elevi; eleve
 18 optsprezece [optsprezece]: elevi; eleve
 19 nouăsprezece [nouisprezece]: elevi; eleve

20 douăzeci [douzeçi]			
30 treizeci [trezeçi]	+ DE + AD (çoğul, eril veya dişil) =		douăzeci de elevi
40 patruzeci [patruzeçi]			douăzeci de eleve
50 cincizeci [çinçizeçi]			

60 șaizeci [șayzeçi]	două		două+zeci= douăzeci
70 șaptezeci [șaptezeçi]	trei	+ zeci =	trei+zeci= treizeci
80 optzeci [optzeçi]	patru		patru+zeci= patruzeci
90 nouăzeci [nouizeçi]	cinci		cinci+zeci= cincizeci

100 o sută [o suti]			
200 două sute [dou suti]			
300 trei sute [trei suti]	+ DE+AD (çoğul, eril veya dişil) =		o sută de elevi
400 patru sute [patru suti]			
500 cinci sute [çinçi suti]			
600 șase sute [șase suti]			

-
 1000 o mie [o miye]
 2000 două mii [dou mi]
 3000 trei mii [trei mi]
 4000 patru mii [patru mi]
 5000 cinci mii [çinçi mi]
 6000 șase mii [șase mi]

 10 000 zece mii [zéçe mi]
 1 000 000 un milion [un milyon]
 2 000 000 două milioane [dou milyoane]
 3 000 000 trei milioane [trei milyoane]

21 douăzeci și unu [douizeçi și unu]	= eril şekli
douăzeci și una [douizeçi și una]	= dişil şekli
22 douăzeci și doi [douizeçi și doi]	= eril şekli
douăzeci și două [douizeçi și două]	= dişil şekli
23 douăzeci și trei [douizeçi și trei]	
36 treizeci și șase [treizeçi și șase]	
97 nouăzeci și șapte [nouizeçi și șapte]	
146 o sută patruzeci și șase [o sută patruzeçi și șase]	
1425 o mie patru sute douăzeci și cinci [o miye patru sute douizeçi și cinçi]	

Not. Biraz yukarıda geçen açıklamaları şu şekilde özetleyebiliriz:

a. Bir'den 19'a kadar olan sayı ile ad arasında **de** edatı kullanılmaz:

1, 2, 3, 4, 5.....19		patru elevi/ eleve
101, 102, 103, 104.....119		o sută cinci elevi/ eleve
201, 202, 203, 204.....219		două sute nouăsprezece elevi/eleve
301, 302, 303, 304.....319	+ AD =	trei sute cinci elevi/ eleve
401, 402, 403, 404.....419		patru sute patru elevi/ eleve
501, 502, 503, 504.....519		cinci sute cinci elevi/ eleve
.....		
1001, 1002, 1003.....1019		o mie nouăsprezece elevi/ eleve
10 001, 10 002, 10 003....10 019	+ AD =	zece mii trei elevi/ eleve

b) Yimi ile yüz arasında olan sayı ile ad arasına **de** edatı getirilir:

20, 21, 22, 23, 24.....100		douăzeci de elevi/ eleve
120, 121, 122, 123.....200		o sută de elevi/ eleve
220, 221, 222, 223, 224.....300		două sute douăzeci și trei de elevi/ eleve
320, 321, 322, 323, 324.....400	+DE+AD=	trei sute douăzeci de elevi/ eleve
420, 421, 422, 423, 424.....500		patru sute douăzeci de elevi/ eleve
.....		
1020, 1021, 1022, 1023.....2000		două mii de elevi/ eleve
10 020, 10 021, 10 022....10 100		zece mii douăzeci și patru de elevi/ eleve

Örneğin:

- a) **În cameră sunt 19 scaune.** [în kamerı sunt 19 skaune] = Odada 19 sandalye vardır.
Pe masă sunt 614 lei. [pe ması sunt 614 ley] = Masa üstünde 614 ley var.
b) **În cameră sunt 20 de scaune.** [în kamerı sunt 20 de skaune] = Odada 20 sandalye var.
Aynı **de** edatı aracılığı ile, belirsiz sayı sıfatının belirttiği adla bağlantısı sağlanır;

Örneğin:

zeci [zeç] = onlarca		zeci de cărți = onlarca kitap
sute [sute] = yüzlerce	+DE+AD=	sute de elevi = yüzlerce öğrenci
mii [mii] = binlerce		mii de lire = binlerce lira
milioane [milioane] = milyonlarca		milioane de lei = milyonlarca ley

b. Aynı cümlelerdeki boşluklara a fi' nin uygun olumsuz şekillerini koyunuz. Örnek: Eu...
...din Turcia-Eu nu sunt din Turcia.....

4. Aşağıdaki cümleleri parantez içindeki kişi zamirlerini uygun olarak değiştiriniz.

Örnek: Eu sunt elev. (ei) - **Ei sunt elevi.**

Ei sunt specialiști în istorie (noi). Tu ești turc (ea). Ele sunt turcoaise (ei). Noi suntem români din București (ea). El este din Italia (eu). Voi sunteți profesori (ele). El este străin (ele). Voi sunteți colegi de facultate (noi). Ea este prietenă cu Ali (el). Tu ești măritată (ele).

5. **Tu ile Dumneavoastră** kişi zamirlerini aşağıdaki örneğe göre kullanınız:

Tu/ a fi/ din Turcia. -Tu **ești** din Turcia. Dumneavoastră/ a fi/ din Turcia - Dumneavoastră sunteți din Turcia

Eu, tu...../ a fi/din România (în clasă, în Spania, la facultate, din Istanbul, aici, la cofetărie, studentă, străini, profesoară, doctoranzi, italian, turcoaise, profesori, specialiste în istorie, polonezi, unguri).

6. **Örnek:** Cine/Ce/ a fi/ acolo -Cine/Ce **este** acolo?;

Ce / a fi/ pe masă? Cine/ce/ a fi / lângă facultate? Cine/a fi/cu Nicu? Cine/a fi / în clasă? Ce/a fi / acolo, sus, jos, dincolo? Cine/a fi/ în oraș / la teatru / aici / în Ankara / pe stradă?

7. **a.** Şu örneğe göre aşağıdaki cümlelere uygun ve doğru olan yanıtları veriniz:

Cine ești tu? - Sunt Sumru Demir. Sunt o studentă din Turcia.

Cine sunteți dumneavoastră? Cine este ea? Cine este el? Cine sunt ei? Cine sunt ele? Cine sunteți voi? Cine ești tu?

b. Ce ești tu? - Sunt studentă. Sunt turcoaică.

Ce sunteți dumneavoastră? Ce este ea? Ce sunt ele? Ce este el? Ce suntem noi? Ce sunt ei? Ce sunteți voi?

8. **Örnek:** În clasă sunt (11) elevi -. În clasă sunt **unsprezece** elevi.

Aici sunt (19) străini: (2) turcoaise, (1) româncă, (2) specialiste în istorie din Italia, (2) profesori din România și (12) studenți din Moldova. Acum în clasă sunt (20) de studente și (18) studenți. Aici sunt (113) studenți: (56) studenți sunt din București și (57) studente sunt din Constanța. La Facultatea de medicină sunt (12) studente din Asia și (22) de studente din Europa. Acum în clasă sunt (21) de studente.

9. **Örnek:** 10 elevi-zece elevi ; 23 studente - douăzeci și trei de studente

13 specialiști, 17 elevi, 19 profesori, 26 zile, 100 luni, 202 caiete, 212 cărți, 222 studente, 419 lei, 835 lei, 1000 lei, 1003 lire, 3012 lire, 7019 lire, 7020 lire, 7233 lire.

10. **Örnek:** Sunteți turci? - Da, suntem turci. Nu, nu suntem turci.

Ești turcoaică? Voi sunteți studenți? Ea este măritată? Ele sunt frumoase? Ei sunt doctoranzi? Tu ești din Istanbul? Dumneavoastră sunteți profesor? Noi suntem în Turcia? Voi sunteți din Ankara?

11. Aşağıdaki cümlelerdeki boşluklara uygun düşen edatı koyunuz.

Örnek: Noi suntem.....facultate - Noi suntem în facultate.

Selin nu este.....România. Cinci studenți sunt.....clasă. Sumru este studentă.....Facultatea de medicină este.....București. Noi nu suntem.....Italia, suntem.....în România. Ele acum sunt.....oraș. Ei nu sunt.....oraș. Burak este.....țară (köy). Burak și Selin sunt.....teatru.masă sunt două cărți. Tribunalul este.....facultate.

12. Aşağıdaki soru cümlelerine uygun yanıtları veriniz.

Örnek: - Cine sunteți dumneavoastră? - (Eu) sunt Ahmet Erkuş.

De unde sunteți dumneavoastră? Ele sunt din Turcia? El nu este din Istanbul? Unde este facultatea? Ce este acolo? Ce este aici? Cine este el? Ce este ea? Ce sunt ei? Cine sunt ele? Ea nu este studentă? Voi sunteți turci? Cine este din București? Unde sunteți acum? De când ești în România? Ele sunt colege? Unde sunteți studente? Ce facultate este aceasta?

3. Ünite (Unitatea 3)

Învățăm limba română (Romence öğreniyoruz)

Este 1 octombrie și astăzi începe un nou an universitar. După o lungă și plăcută vacanță de vară, studenții și profesorii merg la facultate. Bucureștiul este un centru universitar foarte mare și important al României. Aici sunt foarte multe facultăți și universități. După Revoluția română din anul 1989, numărul facultăților și universităților a crescut foarte mult. În București sunt și multe universități particulare. În aceste facultăți sunt și mulți studenți din Turcia. Universitatea din București este o universitate foarte mare și veche. La Facultatea de limbi și literaturi străine din această Universitate este și o secție de limba și literatura turcă. Aici, peste cincizeci de studenți români învață limba, literatura, cultura și civilizația turcă.

Acum suntem într-o sală de curs, la Facultatea pregătitoare din Universitatea București. În sală sunt 22 de studenți: 12 studente și 10 studenți. Ei toți sunt străini: 8 studenți sunt din Turcia, 5 studenți sunt din Grecia, 7 studenți sunt din Iordania și 3 studenți sunt din Tunisia.

Este prima lecție de limba română. Studenții sunt foarte atenți. Ei au manuale de limba română, dicționare, caiete, creioane, pixuri. Din păcate, un singur student nu are nici manual de limba română și nici dicționar.

În sală sunt multe bănci și scaune, o catedră, un fotoliu, o tablă și un dulap. În dulap sunt multe manuale de limba română, dicționare, romane, volume de poezii de scriitori români și străini. În dulap mai sunt și câteva traduceri din literatura română în mai multe limbi străine. Pe pereți sunt câteva tablouri, o hartă și un cuier.

Kelime ve deyimler (Cuvinte și expresii)

octombrie [octombriye] - Ekim ayı
inclusiv [inklusiv]- dahil, dahil olmak üzere
diferite [diferite] - değişik, çeşitli, muhtelif
prima [prima] - ilk, birinci
plăcut [plikut] - hoş
vacanță [vakantsı] - tatil

secție [sektiye]=bölüm, şube
sală de curs [salı de kurs]=dersane
oraș [oraş]= şehir, kent
crește [kreşte] - artmak
important [important] - önemli, mühim
număr [numır] - sayı, rakkam

vară [varı] - yaz
străin [străin] - yabancı
atenți [atentsi] - dikkatli
dicționar [diktsyonar] - sözlük, lugat
creion [kreyon] - kalem
din păcate [din pıkate] - maalesef
bancă [bankı] - sıra
catedră [katedrı] - kürsü, masa
tablă [tablı] - yazı tahtası
roman [roman] - roman
poezie [poyeziye] - şiir
traducere [traduçere] - çeviri, tercüme
tablou [tablou] - tablo, resim
cuier [kuyer] - askılık
revoluție [revolutsiye] - devrim, inkılap
lung [lung] - uzun
literatură [literaturı] - edebiyat

lecție [lektsiye] - ders
secție [seksitiye] - bölüm
manual [manual] - ders kitabı
caiet [kayet] - defter
pix [piks] - tükenmez kalem
un singur [un singur] - tek bir, tek
scaun [skaun] - sandaliye
fotoliu [fotolyu] - koltuk
dulap [dulap] - dolap
volum [volum] - cilt, kitap
scriitor [skriitor] - yazar
perete [perete] - duvar
hartă [hartı] - harita
Grecia [greçiya] - Yunanistan
Iordania [yordaniya] - Ürdün
Tunisia [tunisiya] - Tunus
civilizație [çivilizațiye] - medeniyet, uygarlık

a) **De** edatı, isim tamlamasında belirten isimle belirtilen isim arasında bağlantı kurarak belirtisiz isim tamlamasının önemli unsurudur; örneğin:

lecție de istorie	-	tarih dersi
„ de limba română	-	Romen dili dersi
„ de geografie	-	coğrafya dersi
profesor de istorie	-	arih öğretmeni
„ de limba română	-	Romen dili öğretmeni
„ de geografie	-	coğrafya öğretmeni

Başka örnekler: **carte de matematică** ‘matematik kitabı’; **caiet de exerciții** ‘alıştırma defteri’; **sală de curs** ‘ders salonu’, ‘dersane’.

Romence’de **de** edatı Türkçedeki -dan/ -den beri anlamında da kullanılır; örneğin:

Suntem aici de joi	-	Perşembe den beri buradayız
de ieri	-	Dünden beri buradayız
de cinci zile	-	Beş günden beri buradayız
de patru luni	-	Dört aydan beri buradayız
de trei ani	-	Üç yıldan beri buradayız

b) **Într-un / într-o** edatı

într + un = într-un + eril tekil isim: într-un sat	-	(herhangi) bir köyde
într + o = într-o + dişil tekil isim: într-o casă	-	(herhangi) bir evde

c) **Nici(și) nici olumsuz fiil** = ne.....(ve) ne (de) + olumlu fiil; **örneğin:**

Nici noi și nici ei nu sunt studenți	-	Ne biz ne de onlar öğrencidirler.
Nici Radu și nici Mihai nu este turc	-	Ne Radu ne de Mihai Türktür.

d) Romence'de gün, ay ve mevsim adları:

1) günler (**zilele**):

luni [luni]	- pazartesi
marți [martsı]	- salı
miercuri [miyerkuri]	- çarşamba
joi [joy]	- perşembe
vineri [vineri]	- cuma
sâmbătă [sımbıtı]	- cumartesi
duminică [duminikı]	- pazar

2) aylar (**lunile**):

ianuarie [yanuariye] - ocak	- februarie [februariye] - şubat
martie [martiye] - mart	- aprilie [apriliye] - nisan
mai [may] - mayıs	- iunie [yuniye] - haziran
iulie [yuliye] - temmuz	- august [august] - ağustos
septembrie [septembriye] - eylül	- octombrie [oktombriye] - ekim
noiembrie [noyembriye] - kasım	- decembrie [deçembriye] - aralık

3) mevsimler (**anotimpurile**):

primăvară [primıvarı]	- ilkbahar
vară [varı]	- yaz
toamnă [toamnı]	- sonbahar
iarnă [yarnı]	- kış

Not. zi - gün; **săptămână** - hafta; **lună** - ay; **an** - yıl; **secol** - asır, yüzyıl

e) Romence'de belirli bir tarihi saptamak için şu soru sorulur ve şu yanıt verilir:

Soru (Întrebare):

În ce dată suntem azi/astăzi? [ın çe datı suntem azi /astızı?] - Bugün ne /hangi tarihteyiz?

Ce dată e azi? [çe datı ye azi /astızı?] - Bugün ne /hangi tarihteyiz?

În cât suntem azi/astăzi? [ın kıt suntem azi/astızı?] - Bugün ayın kaçıdır?

Ce zi e astăzi/azi? [çe zi ye astızı azi?] - Bugün ne günüdür?

În ce zi suntem astăzi [ın çe zi suntem astızı?] - Bugün günlerden ne günüdür?

Yanıt (Răspuns):

Aastăzi /azi suntem în 1 întâi octombrie - Bugün bir ekim(deyiz).

Azi este 2 doi octombrie - Bugün iki ekim.

3 octombrie - „ üç „

4 octombrie - „ dört „

12 octombrie - „ beş „

f) **Soru zamiri ve sıfatı** (Pronume și adjectiv interogativ):

Câți [kıtı] 'kaç?' eril çoğul ve **câte** [kite] 'kaç' dişil çoğul.

Örnekler:

1) **Câți** + eril isim, çoğul = kaç:

Câți elevi sunt aici? - Burada kaç öğrenci var?

Aici sunt 10 elevi.

-

Burada on öğrenci var.

2) Câte + isim dişil, çoğul=kaç:**Câte eleve sunt aci?**

-

Burada kaç kız öğrenci var?

Aici sunt 10 eleve.

-

Burada on kız öğrenci var.

Câți ve câte bir fiillin eşliğinde kullanıldıklarında kaç anlamını taşırlar; örneğin:**Câți + fiil = kaç:****Câți sunt aici?**

-

Kaç burada?

10 sunt aici.

-

Onu burada.

Câte + fiil = kaç:**Câte sunt aici?**

-

Kaç buradadır?

10 sunt aici.

-

Onu buradadır.

g) Mulți ve multe 'çok'; 'çoğu' belirsiz zamir ve sıfat (Pronume și adjectiv nehotărât):

Belirsiz sıfat olarak kullanışları:

1) mulți + eril çoğul isim = çok:**Aici sunt mulți elevi.**

-

Burada çok öğrenci var.

2) multe + dişil çoğul isim = çok:**Aici sunt multe eleve.**

-

Burada çok kız öğrenci var.

Belirsiz zamir olarak kullanışları:

1) mulți + fiil = çoğu**Mulți sunt elevi foarte buni**

-

Çoğu çok iyi öğrencilerdir.

2) Multe + fiil = çoğu**Multe sunt turcoaice.**

-

Çoğu Türk bayanlardır.

GRAMER (Gramatică)**I. Eril İsim, Dişil İsim, Orta Cins İsim (Substantive masculine, neutre, feminine)**

Romence'de isimler, **cins** (gen) bakımından **eril** (masculin), **dişil** (feminin) ve **orta cins** (neutru) ve sayı bakımından ise **tekil** (singular) ve **çoğul** (plural) olabilirler. Şimdi bu üç grup isimlerin bitimlerine göre tekil ve çoğul şekillerini görelim:

A. Eril bir ad (Substantiv masculin) genel olarak **ünsüz** (consoană) bitimlidir. Az sayıda eril isim **-u, -e ve -i** bitimli de olabilir.

Tekilde:	Örnekler	Coğudal	Örnekler
Ünsüz =	student, an , pom, elev băiat, copil, inginer, copac	-i=	studenti, ani, pomi, elevi, băieți, copii, ingineri, copaci
-u=	membru, metru, fiu, leu, zmeu	-i=	membri, metri, fii, lei ,zmei
-e=	perete, munte, frate, câine	-i=	pereți, munți, frați, câini
-i=	ochi, unchi, pui	-i=	ochi, unchi, pui

Not. Görüldüğü gibi tekilde **-i** ile biten isimlerin tekil ve çoğul şekilleri aynıdır.

B. Dişil bir adın (Substantiv feminin) son sesi hep ünlüdür:

Tekilde:	Örnekler	Çoğulda:	Örnekler
-ă=	1) colegă, studentă, elevă, casă	-e=	colege, studente, eleve case
-e=	2) sală, stradă, țară, hartă	-i=	săli, străzi, țări, hărți
Üns.+ -ie=	carte, parte, facultate, noapte	-i=	cărți, părți, facultăți, nopți
Ünlü + -ie=	fotografie, lecție, erupție, percepție, moșie, serie	-i=	fotografii, lecții, erupții, percepții, moșii, serii
-ea=	femeie, cheie	-i=	femei, chei
-a=	șosea, cafea, perdea, măsea	-ea=	șosele, cafele, perdele, măsele
	pijama, ciulama, patalama	-le=	pijamale, ciulamale, patalamale

C. Orta cins isimler (Substantive neutre) tekilde eril isimler, çoğulda ise dişil isimler gibi değişir ve muamele görürler. Orta cins isimlerin büyük çoğunluğu ünsüzle biter. Eril isimler misali, -u, -e ve -i ünlüleriyle de biten orta cins isimler var:

Tekilde	Örnekler	Çoğulda	Örnekler
Üns.=	1) scaun, caiet, manual sat, dicționar, calorifer	-e=	scaune, caiete, manuale, sate, dicționare, calorifere
	2) pix, tren, dulap, sos geam, miros	-uri=	pixuri, trenuri, dulapuri, sosuri, geamuri, mirosuri
-u=	1) muzeu, teatru, timbru, exemplu	-e=	muzee, teatre, timbre, exemple
	2) lucru, stilou, tricou, sacou	-uri=	lucruri, stilouri, tricouri sacouri
-e=	3) exercițiu, solștițiu, armistițiu, fotoliu, studiu	-i=	exerciții, solștiții, armistiții, fotolii, studii
-i=	nume, prenume, renume	-e=	nume, prenume, renume
	1) ceai, ulei, taxi, serai	-uri=	ceaiuri, uleiuri, taxiuri, seraiuri
	2) tramvai	-e=	tramvaie

Özet olarak, cinslerine göre çoğul ekleri şunlardır:

Eril	Dişil	Orta cins
-i	-e	-e
	-i	-i
	-le	-uri

Not. Romence’de isimlerin çoğul şekilleri oluşturulduğu zaman kelimenin kökünde şu **ünlü / ünlü** ve **ünsüz / ünsüz** değişiklikleri söz konusudur:

1. **Ünlü / ünlü** değişiklikleri:

a/ă = **carte** ‘kitap’/ **cărți** ‘kitaplar’; **țară** ‘ülke’/ **țări** ‘ülkeler’; **parte** ‘kısım’/ **părți** ‘kısımlar’; **pană** ‘tüy’/ **pene** ‘tüyler’; **stradă** ‘sokak’/ **străzi** ‘sokaklar’; **sală** ‘salon’/ **săli** ‘salonlar’; **mare** ‘deniz’/ **mări** ‘denizler’.

a/e = **masă** ‘masa’/ **mese** ‘masalar’; **fată** ‘kız’/ **fete** ‘kızlar’; **sapă** ‘çapa’/ **sape** ‘çapalar’; **pană** ‘tüy’/ **pene** ‘tüyler’; **șapcă** ‘şapka’/ **șepci** ‘şapkalar’; **pară** ‘armut’/ **pere** ‘armutlar’.

ea/e = **dimineață** 'sabah' / **dimineți** 'sabahlar'; **seară** 'akşam' / **seri** 'akşamlar'; **ceapă** 'soğan' / **cepe** 'soğanlar'; **țepă** 'diken' / **țepe** 'dikenler'.

ea/le = **cafea** 'kahve' / **cafele** 'kahveler'; **șosea** 'şose' / **șosele** 'şoseler'; **sardea** 'sardalya' / **sardele** 'sardalyalar'; **perdea** 'perde' / **perdele** 'perdeler'; **canapea** 'kanape' / **canapele** 'kanapeler'.

ă/e = **număr** 'sayı' / **numere** 'sayılar'; **măr** 'elma' / **mere** 'elmalar'; **văr** 'kuzen' / **veri** 'kuzenler'; **cufăr** 'sandık' / **cufere** 'sandıklar'.

â/i = **cuvânt** 'söz', 'kelime' / **cuvinte** 'sözler', 'kelimeler'; **jurământ** 'ant' / **jurăminte** 'antlar' **legământ** 'üstenme' / **legăminte** 'üstenmeler'.

oa/o = **școală** 'okul' **școli** 'okullar'; **boală** 'hastalık' **boli** 'hastalıklar'; **noapte** 'gece' **nopti** 'geceler'; **moară** 'değirmen' **mori** 'değirmenler'.

o/oa = **pașaport** 'pasaport' / **pașapoarte** 'pasaportlar'; **popor** 'mille' / **popoare** 'milletler'; **topor** 'balta' / **topoare** 'baltalar'; **contor** 'sayaç' / **contoare** 'sayaçlar'.

2. Ünsüz/ ünsüz değişimleri:

c/ci = **medic** 'hekim' / **medici** 'hekimler'; **pitic** 'cüce' / **pitici** 'cüceler'; **biblioteca** 'kütüphane' / **biblioteci** 'kütüphaneler'; **curcă** (dişi) 'hindi' / **curci** [kurç] 'dişi hindiler'.

d/z = **doctorand** 'doktora öğrencisi' / **doctoranzi** 'doktora öğrencileri'; **stradă** 'sokak' / **străzi** 'sokakalar'; **camarad** 'arkadaş' / **camarazi** 'arkadaşlar'; **corvoadă** 'angarya' / **corvezi** 'angaryalar'.

g/gi = **coleg** 'okul arkadaş' / **colegi** 'okul arkadaşları'; **rege** 'kral' / **regi** 'krallar'; **strateg** 'strateji uzmanı' / **strategi** 'strateji uzmanları'.

s/ș = **pas** 'adım' / **pași** 'adımlar'; **urs** 'ay' / **urși** 'aylar'.

st/șt = **artist** 'artist' / **artiști** 'artistler'; **specialist** 'uzman' / **specialiști** 'uzmanlar'; **polițist** 'polis' / **polițiști** 'polisler'; **jurist** 'adliyecisi' / **juriști** 'adliyeciler'.

t/ț = **bărbat** 'erkek' / **bărbați** 'erkekler'; **carte** 'kitap' / **cărți** 'kitaplar'; **parte** 'hisse', 'bölüm' / **părți** 'hisseler', 'bölümler'; **noapte** 'gece' / **nopti** 'geceler'; **nepot** 'yeğen' / **nepoți** 'yeğenler'.

II. Romence'de a avea (engl. to have) 'sahip olmak' fiili

Haber kipi, şimdiki zaman

Olumlu şekli (Forma afirmativă)

(Eu) am un frate	-	(Benim) bir kardeşim var
(Tu) ai o soră	-	(Senin) bir kız kardeşin var
(El) are bani	-	(Onun) parası var
(Ea) are doi copii	-	(Onun) iki çocuğu var
(Noi) avem cărți	-	(Bizim) kitaplarımız var
(Voi) aveți timp	-	(Sizin) vaktiniz var
(Ei) au caiete	-	(Onların) defterleri var
(Ele) au poftă	-	(Onların) iştahları var.

Olumsuz şekli (Forma negativă)

(Eu) nu am (n-am) un frate	-	(Benim) bir erkek kardeşim yok
(Tu) nu ai (n-ai) o soră	-	(Senin) bir kız kardeşin yok
(El) nu are (n-are) bani	-	(Onun) parası yok
(Ea) nu are (n-are) doi copii	-	(Onun) iki çocuğu yok
(Noi) nu avem (n-avem) cărți	-	(Bizim) kitaplarımız yok
(Voi) nu aveți (n-aveți) timp	-	(Sizin) vaktiniz yok
(Ei) nu au (n-au) caiete	-	(Onların) defterleri yok
(Ele) nu au (n-au) poftă	-	(Onların) iştahları yok.

Not. Genellikle çekim sırasında **nu** ile **a avea** berberce tellafuz edilir. Bu durumlarda **nu'nun** u'su düşer, biraz yukarıda da gösterildiği gibi **n- ile a avea** kısa bir çizgi(-) ile birleştirilir.

Soru şekli (Forma interogativă)

(Eu) am un frate?	-	(Benim) bir kardeşim var mı?
(Tu) ai o soră?	-	(Senin) bir kız kardeşin var mı?
(El) are bani?	-	(Onun) parası var mı?
(Ea) are doi copii?	-	(Onun) iki çocuğu var mı?
(Noi) avem cărți?	-	(Bizim) kitaplarımız var mı?
(Voi) aveți timp?	-	(Sizin) vaktiniz var mı?
(Ei) au caiete?	-	(Onların) defterleri var mı?
(Ele) au poftă?	-	(Onların) iştahları var mı?

Olumsuz soru şekli (Forma interogativă- negativă)

(Eu) nu am (n-am) un frate?	-	(Benim) bir kardeşim yok mu?
(Tu) nu ai (n-ai) o soră?	-	(Senin) bir kız kardeşin yok mu?
(El) nu are (n-are) bani?	-	(Onun) parası yok mu?
(Ea) nu are (n-are) doi copii?	-	(Onun) iki çocuğu yok mu?
(Noi) nu avem (n-avem) cărți?	-	(Bizim) kitaplarımız yok mu?
(Voi) nu aveți (n-aveți) timp?	-	(Sizin) vaktiniz yok mu?
(Ei) nu au (n-au) caiete?	-	(Onların) defterleri yok mu?
(Ele) nu au (n-au) poftă?	-	(Onların) iştahları yok mu?

Alıştırma (Exerciții)

1. Aşağıdaki isimlerin çoğul şekillerini söyleyiniz.

Model: pom - **pomi**; colegă - **colege**:

Sală, medic, țară, casă, bancă, stradă, carte, facultate, pas, munte, perete, geolog, doctorand, doctorandă, prieten, inginer, profesor, profesoară, român, turc, rus, străin, universitate, prietenă, doctor, ingineră, turcoaică.

2. Aşağıdaki cümlelerdeki altı çizili eril isimlerin dişil şekillerini söyleyerek, cümlede gereken değişiklikleri yapınız.

Model: În sală sunt doi studenți - În sală sunt două studente.

Acolo sunt **doi turci**. Eu am **un coleg** din Turcia. Noi avem **un profesor** de limba română din București. Ei sunt **români**. Ei sunt **ingineri** foarte buni. Ea are mulți prieteni în Istanbul. Noi suntem **doctoranzi** la Facultatea de limbi și literaturi străine din București. Noi avem mulți **străini** în facultate. El este **un elev** foarte harnic (çalışkan). România are mulți **scriitori** buni.

3. Aşağıdaki sözcüklerin önüne uygun olan belirtisiz harfitarifi koyunuz.

a) Model:

Cine este acolo?	un	(elevă) - o elevă
Ce este acolo?	o	(copil) - un copil
		(masă) - o masă
		(scaun) - un scaun

Cine este acolo?	un	(băiat)
Ce este acolo?	o	(femeie)
		(fată)
		(bărbat)
		(carte)
		(creion)
		(dulap)
		(studentă)
		(medic)
		(turcoaică)
		(facultate)
		(teatru)
		(străin)

b) Model:

Cine este aici?	sunt	Aici sunt doi elevi
Ce este aici?	doi	În sală sunt două studente
	două	Aici sunt doi pomi
		Aici sunt două mese

Acolo	sunt	străini
În facultate	doi	biblioteci
Pe perete	două	librării
Lângă școală		tablouri
În bibliotecă		bibliotecare
În casă		musafiri
Pe masă		reviste
În dulap		cămăși

Aici	turci
Într-un an	semestre

4. Aşağıdaki sorulara uygun yanıtları veriniz.

Model: Câte cărţi sunt în sertar?

O carte	veya	Două cărţi
Una	„	Două

Câţi studenţi sunt în sală? Câte tablouri sunt pe pereţi? Câţi doctoranzi sunt în facultate? Câte românce sunt aici? Câte profesoare sunt în facultate? Câţi pomi sunt în grădină? Câte cămăşi sunt în dulap? Câte scaune sunt în clasă? Câţi musafiri sunt în casă? Câţi studenţi sunt în facultate? Câte creioane sunt acolo? Câte biblioteci sunt în facultate? Câţi studenţi sunt în bancă?

5. Aşağıdaki cümlelerdeki parantez içinde olan kelimeleri uygun şekilleriyle söyleyiniz.

Model:

Pe masă sunt (carte)	-	Pe masă sunt cărţi .
Pe perete sunt trei (tablou)	-	Pe perete sunt trei tablouri .

În clasă sunt (elev) şi (elevă). În dulap sunt trei (costum). Pe masă sunt (caiet de exerciţii). În sertar sunt nouă (creion). În bibliotecă sunt douăzeci (student) şi (studentă). Pe pereţi sunt (tablou) şi (fotografie). Lângă şcoală sunt trei (muzeu) şi cinci (magazin). În bibliotecă sunt (manual de limba română) pentru (student). În parc sunt (floare) şi (copac). În maşină sunt douăsprezece (persoană). La munte cu noi sunt două (familie). În facultate sunt (profesor) şi (profesoară). Lângă fereastră sunt trei (masă) şi două (dulap). Acolo sunt (cheie) pentru trei (sertar).

6. Aşağıdaki cümlelerdeki boşlukları uygun edatlarla doldurunuz.

Model:

Ali este clasă - Ali este **în** clasă.

Câţiva studenţi sunt.....bănci. Ce este.....masă? Pe bancă estemanual.....limba română. Sunt România de o lună. Ei sunt.....oraş din România. Ele sunt.....o sală de curs. Un student este.....tablă. Sunt multe tablouri.....pereţi. Sunt manuale.....limba italiană.....bibliotecă? El are mulţi bani.....bancă. Avem o casă.....o stradă frumoasă. Dumneavoastră sunteţi profesoară.....limbi străine. Sunt multe exerciţii.....manual.

7. Aşağıdaki sorulara uygun yanıtları veriniz.

Model:

Ce zi e astăzi? - **Astăzi e luni**. Ce dată e azi? - **Azi e 29 octombrie**.

În ce lună suntem? În ce an suntem? În cât e marţi? Ce dată e luni? Când e 1 decembrie? Ce zi/Câte zile sunt într-o săptămână? Dar într-o lună? Câte luni sunt într-un an? Dar într-o lună?

8. Aşağıdaki cümleleri soru cümlesine dönüştürerek, bunlara olumsuz yanıtlar veriniz.

Model:

Am un dicționar

- **Am un dicționar?**

- **Nu, n-am un dicționar.**

Am cărți în limba italiană. Ai curs aici. Aveți două dicționare. Avem cărți în limba turcă. Radu are cursuri astăzi. Tu ai colegi din Moldova. Dumneavoastră aveți doi copii. Mihai și Raluca au mulți prieteni la Istanbul. El are 28 de ani. Noi avem cursuri aici. Am 19 ani. Rareș are 20 de ani. Avem doi profesori de limba română. Luni și joi avem cursuri de limba română. Avem 16 ore de cursuri pe săptămână.

9. Aşağıdaki cümleleri Romence'ye çeviriniz.

Yabancı Diller ve Edebiyatlar Fakültesi'nde çok öğrenci var. Onların her gün sabah veya öğleden sonra dersleri var. Her grupta 15 öğrenci var. Burada bir dersane var. Dersanede çok sıra, bir masa, on sandalye ve duvarlarda üç tablo var. Benim sabah derslerim var, Mihai ve Radu'un ise öğleden sonra. Bizim çok yeni ve modern bir yurdumuz var. Odalar çok güzeldir. Benim iki kardeşim var. Onlar Hukuk Fakültesi'nde öğrenciler. Onların her gün dört saat derleri var. Haftada iki saat İngilizce dersleri de var. Onların İngilizce çok iyi ders kitapları ve sözcükleri var. Onlar çok çalışkandırılar.

4. Ünite (Unitatea 4)

FACULTATEA NOASTRĂ ȘI CĂMINUL (FAKÜLTEMİZ VE ÖĞRENCİ YURDU)

Noi suntem studenți la Facultatea de Limbi și literaturi străine din București. Facultatea aceasta este în centru, pe strada Edgar Quinet. Unele secții ale facultății se află pe strada Pitar Moș. Ea este într-o clădire foarte frumoasă și are mai multe secții de limbi și literaturi străine. Facultatea aceasta este foarte mare și are sute de studenți, masteranzi și doctoranzi. În facultate este și o secție de limbă și literatură turcă. În facultate sunt foarte multe amfiteatre, săli de curs și laboratoare moderne. Peste tot în facultate sunt calculatoare. Aici mai e o bibliotecă foarte mare, cu mii de volume. Biblioteca aceasta este la parter. Rafturile sunt pline cu cărți.

Universitatea din București are multe cămine de studenți. Căminele acestea sunt în diferite cartiere din București. Aici locuiesc foarte mulți studenți din provincie. Acum suntem lângă un cămin. Aici sunt mulți studenți de la Facultatea de limbi și literaturi străine. Căminul acesta are, la fiecare etaj treizeci și două de camere, cinci băi, două bucătării și o sală de lectură. În fiecare baie sunt dușuri cu apă caldă și chiuvete. Bucătăriile au aragaze cu multe ochiuri și cuptoare. Aici există și două frigidere foarte încăpătoare.

În fiecare cameră sunt doi studenți și fiecare din studenții aceștia are un pat, o noptieră, o masă, un scaun și un dulap. Paturile au două cearșafuri, o pernă, două pleduri și o cuvertură. În fiecare cameră, pe pereți sunt câteva tablouri, ferestrele au perdele, iar pe jos e un covor frumos. Spre ușă e un cuier, iar lângă cuier e o oglindă.

Pe fiecare noptieră e o veioză și un aparat de radio. În camere nu sunt televizoare. La fiecare etaj, în hol, sunt două televizoare. Căminul acesta este foarte curat și de aceea studenții au o viață plăcută aici.

Kelime ve deyimler (Cuvinte și expresii)

a)	cămin (kımın) 'yurt'	masterand (masterand) 'yüksek lisans/master öğrencisi'
	centru (çentru) 'merkez'	
	bulevard (bulevard) 'bulvar'; 'cadde'	doctorand (doktorand) 'doktora yapan'
	clădire (klıdire) 'bina'	amfiteatru (amfityatru) 'amfi'
	secție (sektiye) 'bölüm'	laborator (laborator) 'laboratuvar'
	a se afla (a se afla) 'bulunmak'	modern-ă;-i, -e (modern) 'modern'
	stradă (stradı) 'sokak'	peste tot (peste tot) 'her yerde'
	mare (çoğul: mari) (mare, mari) 'büyük'	calculator, -oare (kalkulator, kalkulatorlar) 'bilgisayar'; 'bilgisayarlar'
	sute de... (sute de) 'yüzlerce'	mai e (may ye) 'daha var'

biblioteca (biblioteki) 'kütüphane'
volum, -e 'cilt'
provincie (provinçiyeye) 'taşra'
fiecare (fiyekare) 'her'
etaj (etaj) 'kat'
cameră (kameri) 'oda'
baie (çoğul: băi) (baye; bıy) 'banyo'
bucătărie (bukıtıriye) 'mutfak'
sală de lectură (salı de lekturi)
 'okuma/ders çalışma
 odası/ salonu'
apă (apı) 'su'
cald (kald) 'sıcak'
chiuvetă (kyuveti) 'lavabo'
ochi (oki) 'göz'; gaz ocağı gözü'
cuptor (kuptor) 'fırın'
frigider (fricider) 'buzdolabı'
încăpător (ıncıpitor) 'hacimli'

pat (pat) 'yatak'; 'karyola'
noptieră (noptiyeri) 'komidin'
cearşaf (çyarşaf) 'çarşaf'
pernă (perni) 'yastık'
pled (pled) 'battaniye'
cuvertură (kuverturi) 'yatak örtüsü'
fereastră (çoğul - ferestre) (feryastrı) 'pencere'
perdea (çoğul- perdele) (perdya) 'perde'
covor (kovor) 'halı'
spre (spre) 'doğru'
cuier (kuyer) 'askılık'
oglină (oglindı) 'ayna'
veioză (veyozı) 'gece lambası'
aparat de radio (aparat de radyo) 'radyo
 cihazı/alıcısı'
curat,-ă;-i,-e (kurat) 'temiz'
viață (vyatsı) 'yaşam, hayat'
plăcut,-ă;-i,-e (plikut) 'hoş'

- b) **din „-dan/-den” = Nihat este din İstanbul** 'Nihat İstanbuldan'.
dintr-un +tekil isim = dintr-un oraş '(her hangi) bir şehirden'.
dintr-o+tekil dişil isim = dintr-o țară '(her hangi) bir ülkeden'.
c) **pentru că** 'çünkü' = Această clădire are multe camere pentru că este cămin studentesc.
 'Bu binanın çok odası var çünkü öğrenci yurdu'dur'.
d) **la fiecare etaj** = 'her katta'
fiecare etaj = 'her kat'
e) **peste tot** 'her yerde/ yere' = **Peste tot** e lume multă 'Her yerde çok insan var'.
f) **de aceea** 'bunun için/ bundan dolayı' = Suntem studenți, de aceea acum suntem la
 facultate „Öğrenciyiz bundan dolayı şimdi fakültedeyiz”.

GRAMER (Gramatică)

1. Belirtili Harfitarif (Articolul hotărât)

Un/o ve doi/două belirtisiz harfitariflerin yanı sıra, İngilizce'de **the** İtalyanca'da ise **il /la** ve **i/le** olduğu gibi Romence'de de belirtili harfitarif (articol hotărât) vardır. Ne var ki yukarıda adı geçen dillerdeki belirtili harfitariflere nazaran Romence'deki belirtili harfitarifler belirttikleri kelimelerin cins ve sayılarına göre birer ek biçimde bu kelimelerin sonlarına getirilirler. Cins ve sayılarına göre bu belirtili harfitarifler şu şekilde ifade edilebilirler:

1. Eril isimler (Substantive masculine)

Tekil adın son harfî	Tekil adın belirtililik eki	Çoğul adın belirtisizlik eki	Çoğul adın belirtililik eki
Örnekler	Örnekler	Örnekler	Örnekler
Üns. = student, pom, pas, copil, inginer	-ul = studentul, pomul, pasul, copilul, inginerul	-i = studentî, pomî, paşi, copii, ingineri	-i = studentîi, pomii, paşii, copiii, inginerii
-i = unchi, ochi, pui	-ul = unchiul, ochiul, puiul	-i = unchi, ochi, pui	-i = unchii, ochii, puii
-u = metru, fiu, membru, leu	-l = metrul, fiul, membrul, leul	-i = metri, fii, membri, lei	-i = metrii, fiii, membrii, leii
-e = perete, munte, frate, câine	-le = peretele, muntele, fratele, câinele	-i = pereţi, munţi, fraţi, câini	-i = pereţii, munţii, fraţii, câinii

Not. Şimdiye kadar söylenenleri bir özetleyecek olursak,Romence’de bir adın belirtisiz veya belirtili olamk üzere dört şekli olduğunu ifade etmek gerekir

Örneğin:

un student - doi studentî	=	’bir öğrenci’ - (iki) öğrenciler’
studentul - studentîi	=	’(bilinen) öğrenci - (bilinen) öğrenciler’.

Örnekler:

Aici este un copil	’Burada bir çocuk var’-
Copilul este la şcoală	’Çocuk okuldadır.’
Acolo este un munte	’Orada bir dağ var’
Muntele este înalt	’Dağ yüksektir.’
În sală este un student	’Dersanede bir öğrenci var’
Studentul are curs aici	’Öğrencinin burada dersi var’.
Aici este un pui de leu	’Buarada bir aslan yavrusu var’
Puiul de leu are trei luni	’Aslan yavrusu üç aylıktır’.
Aici sunt nişte copii	’Burada bir çok çocuklar var’
Copiii sunt la şcoală	’Çocuklar okuldalarlar’.
În sală sunt 10 studentî	’Dersanede 10 öğrenci var’
Studentîi sunt în sală	’Öğrenciler dersanedeler’.

2. Dişil İsimler (Substantive feminine)

Tekil adın son harfî	Tekild adın belirtililik eki	Çoğul adın belirtisizlik eki	Çoğul adın belirtililik eki
Örnekler	Örnekler	Örnekler	Örnekler
-ă = elevă, casă, studentă, masă, sală,	-a = eleva, casa, studenta, masa, sala,	-e = eleve, case, studente, mese	-le = elevele, casele, studentele
		-i = săli, ţări, hărţi	

	stradă, țară, hartă		strada, țara, harta	-i =	lecții, serii		mesele, sălile
-e =	carte, noapte, facultate	-a =	cartea, noaptea, facultatea	-le =	cafele, șosele, perdele	-le =	străzile, țările, hărțile
-ie =	lecție, serie			-le =	pijama	-le =	lecțiile, seriile
-ea =	cafea, șosea, perdea	-a =	lecția, seria			-le =	cafelele, șoselele, perdelele
-a =	pijama	-ua =	cafeaua, șoseaua, perdeaua			-le =	pijama
		-ua =	pijama				

Not. Bu şemaya göre şu durumlar dikkati çekmekte:

O studentă 'bir kız öğrenci ; **două studente** 'iki kız öğrenci(ler)'.

Studenta '(kız) öğrenci (belirli /adı geçen)'; **studentele** ('belirli, adları geçen, tanıdık) kız öğrenciler ".

O zi 'bir gün' - **zile** 'günler'

Ziua „gündüzün” - **zilele** „(belirli) günler”.

Örnekler:

În sală e **o studentă** 'Dersanede bir kız öğrenci var'

Studenta este în sală '(Tanıdık, bildik) kız öğrenci dersanededir'.

În sală sunt **două studente** 'Dersanede iki kız öğrenci var'

Studentele sunt în sală '(Tanıdık, bildik) kız öğrenciler dersanededirler'.

Lângă dulap e **o femeie** 'Dolabın yanında bir kadın var' -

Femeia e lângă uşă '(Tanıdık, bildik) kadın kapının yanındadır'.

Lângă dulap sunt **nişte femei** ' Dolabın yanında bir çok kadın(lar) var'

Femeile sunt lângă dulap '(Tanıdık, bildik) kadınlar dolabın yanındadırlar'.

3. Orta cins-Nötr isimler (Substantive neutre)

Tekil adın son harfi Örnekler	Tekil adın belirtililik eki Örnekler	Çoğul adın belirtisizlik eki Örnekler	Çoğul adın belirtililik eki Örnekler
Üns. = scaun, caiet, manual	-ul = scaunul, caietul, manualul	-e = scaune, caiete, manuale	-le = scaunele, caietele, manualele
-i = tramvai, ceai, ulei	-ul = tramvaiul, ceaiul, uleiul	-e = tramvaie	-le = tramvaiele
-u = teatru, muzeu, lucru, stilou, fotoliu, studiu	-ul = teatrul, muzeul, lucrul, stiloul, fotoliul, studiul	-uri = ceaiuri, uleiuri	-le = ceaiurile, uleiurile
-e = nume, prenume, renume	-le = numele, prenumele, renumele	-e = teatre, muzee -uri = lucruri, stilouri	-le = teatrele, muzeele lucrurile, stilourile, fotoliile, studiile
		-i = fotolii, studii	-le = numele, prenumele, renumele
		-e = nume, prenume, renume	

Not. Bu şemaya göre şu durumlar dikkati çekmekte:

un manual ‘bir ders kitabı’

două manuale ‘(iki) ders kitabı’-

manualul ‘(belirtili, bilinen) ders kitabı’

manualele ‘(bilinen) ders kitapları’.

Örnekler:

Am **un manual** de limba română ‘Bir Romen Dili ders kitabım var’

Manualul de limba română e pe masă ‘Romen Dili ders kitabı masanın üstünde’.

Lângă uşa e **un dulap** ‘Kapının yanında bir dolap var’

Dulapul e lângă uşa ‘(Bilinen) dolap kapının yanında’.

În sertar sunt **10 caiete** ‘Çekmecede 10 defter var’

Caietele sunt în sertar ‘(Bilinen) defterler çekmecede’.

Pe stradă sunt **maşini** ‘Sokakta arabalar var’

Maşinile sunt în parcare ‘(Bilinen) arabalar park yerindeler’.

ERİL		ORTA CİNS	DİŞİL
(Masculin)		(Neutru)	(Feminin)
Tekil		-(u)l: elev- ul ; dulap- ul	a: elev- a
(Singular)		-le: munte- le , perete- le	-a, cas- a
Çoğul	elev- i		
(Plural)	-i munt- i	-le: eleve- le , case- le ; dulapuri- le	

Not. Bir ünlü ile biten birkaç orta cins isimlerin tekilde ve çoğulda şekilleri aynıdır: **nume** ‘isim’ ve ‘isimler’.

Orta cins isimler yani neutru’ lar tekilde eril isimlerle aynı harfitarif ekini paylaşırlarken çoğulda da dişillerle aynı harfitarif ekini paylaşmaktadırlar.

2. Belirtisiz Zarf ve Sıfat (Pronume şi adjectiv nehotărât)

a. FIECARE

Her (Sıfat)

Fiecare elev are dicţionar?

Her öğrenci-nin sözlüğü var mı?

În **fiecare** sat este poştă?

Her köyde postane var mı?

Her biri (Zarf)

- Da, **fiecare** are dicţionar

- Evet, her birinin sözlüğü var

- Da, **în fiecare** este poştă

- Evet, her birinde postane var

FIECARE+ tekil isim

- Not.** **În fiecare zi** 'her gün'
În fiecare săptămână 'her hafta'
În fiecare lună 'her ay'
În fiecare an 'her yıl'
În fiecare după amiază 'her öğleden sonra'.

b. 1) MULȚI (Eril - Çoğul)**Çok** (Sıfat)Burak are **mulți frați**?

- Burak'ın çok kardeşi var mı?

În România sunt **mulți turci**?

- Romanya'da çok Türk var mı?

În sală sunt **mulți studenți**?

- Dersanede çok öğrenci var mı?

Sunt **mulți studenți** din provincie?

- Taşradan çok öğrenci var mı?

Çok (çoğu)(Zarf)Da, are **mulți**

- Evet, çok var.

Da, sunt **mulți**

- Evet, çok var.

Da, sunt **mulți**

- Evet, çok var.

Da, sunt **mulți** din provincie

- Evet, taşradan çok var.

2) MULTE (Dişil Çoğul)**Çok** (Sıfat)Burak are **multe colege**?

- Burak'ın çok arkadaşı var mı?

În bibliotecă sunt **multe cărți**?

- Kütüphanede çok kitap var mı?

Aici sunt **multe studente** din İstanbul?

- Burada İstanbul'dan çok öğrenci var mı?

Çok (Çoğu)(Zarf)Da, are **multe**

- Evet, çok var.

Da, sunt **multe**

- Evet, çok var.

Da, sunt **multe**

- Evet, çok var.

c. 1) PUȚINI (Eril - Çoğul)**Az** (Sıfat)Azi sunt **puțini studenți** în facultate?

- Bugün fakültede az öğrenci mi var?

Ai **puțini bani** în buzunar?

- Cebinde az mı para var?

Sunt **puțini oameni** pe stradă?

- Sokakta az insan mı var?

Az (bir) razı (Zarf)Da, sunt **puțini**

- Evet, az var.

Da, am **puțini**

- Evet, az var.

Da, sunt **puțini**

- Evet, az var.

2) PUȚINE (Dişil - Çoğul)

Az (Sıfat)

Sunt **puține cărți** în bibliotecă?

- Kütüphanede az kitap var mı?

Când sunt **puține mașini** pe stradă?

- Sokakta ne zaman az araba var?

Az / **(bir) azı** (Zarf)

Da, sunt **puține**

- Evet, az var.

Seara sunt **puține**

- Akşam az var.

d. 1) CÂȚIVA (Eril-Çoğul)

Bir kaç (Sıfat)

Aici sunt **câțiva studenți**

- Burada bir kaç öğrenci var

Câțiva studenți nu sunt în sală

- Birkaç öğrenci sınıfta değildir

Bir kaç/ bir kaçı (Zarf)

Câțiva sunt afară

- Bir kaçı dışarıda.

Câțiva nu sunt în sală

- Bir kaçı dersanede yok.

2) CÂTEVA (Dişil - Çoğul)

Bir kaç (Sıfat)

Aici sunt **câteva studente**

- Burada bir kaç kız öğrenci var

Câteva studente nu sunt în sală

- Bir kaç kız öğrenci dersanede yok

Bir kaç/ Bir kaçı (Zarf)

Aici sunt **câteva**

- Burada bir kaçı var.

Câteva nu sunt în sală

- Bir kaçı dersanede yok.

Özet:

1. **MULȚI** +çoğul eril isim

PUȚINI +çoğul eril isim

CÂȚIVA +çoğul eril isim

3. **YAKINLIK İŞARET SIFATLARI** (Pronumele demonstrative de apropiere)

(Adjective demonstrative de apropiere) (I)

Belirtisiz isimlerin önünde bulunarak bu isimleri işaret yoluyla belirtirler. Bunları şu şemada göstermek mümkündür:

ERİL

(Masculin)

ORTA CİNS

(Neutru)

DIŞIL

(Feminin)

Tekil (Singular)

Acest 'bu'

Çoğul (Plural)

Acești 'bu' veya 'bunlar'

Această 'bu'

Aceste 'bu' veya 'bunlar'

Not. Bu şemadan da anlaşılacağı gibi tekil **acest** hem eril hem de orta cins isimlerle kullanıldığı gibi, çoğul **aceste** hem orta cins hem dişil isimlerle kullanılır.

Örneğin:

ERİL İsimlerle

TEKİL

Acest copil este elev

- Bu çocuk öğrencidir.

Acest sportiv este turc

- Bu sporcu Türktür

Acest student are frați

- Bu öğrencinin kardeşleri var.

ÇOĞUL

Acești copii sunt elevi

- Bu çocuklar öğrencidirler.

Acești sportivi sunt turci

- Bu sporcular Türktürler.

Acești studenți au frați

- Bu öğrencilerin kardeşleri var.

DİŞİL İsimlerle

TEKİL

Această fată e turcoaică

- Bu kız Türktür.

Această casă are 4 camere

- Bu evin 4 odası var.

Această carte e un roman

- Bu kitap bir romandır.

ÇOĞUL

Aceste fete sunt turcoaice

- Bu kızlar Türkler.

Aceste case au 4 camere

- Bu evelerin 4 odası var.

Aceste cărți sunt romane

- Bu kitaplar romandırlar.

ORTA CİNS İsimlerle

TEKİL

Acest tablou nu e pe perete

-Bu tablo duvarda değil.

Acest taxi nu e în garaj

- Bu taksi garajdardır.

Acest oraș e în Turcia

- Bu şehir Türkiye’ dedir.

ÇOĞUL

Aceste tablouri nu sunt pe perete

- Bu tablolar duvarda değildirler.

Aceste taxiuri sunt în garaj

- Bu taksiler garajdalar.

Aceste orașe sunt în Turcia

- Bu şehirler Türkiye’ deler.

Dikkat. İşaret sıfatı + belirtisiz tekil veya çoğul isim = acest copil - acești copii
= această fată - aceste fete
= acest taxi - aceste taxiuri

Alıştırımlar (Exerciții):

1. Aşağıdaki cümlelerdeki boşluklara **a avea** fiilinin uygun şekillerini koyunuz.

Model:

Noi mulți prieteni în București - Noi **avem** mulți prieteni în București.

Burak.....22 ani. Sâmbătă voi nuore. Nihat..... manual de limbă turcă, iar eu nu.....manual de limba turcă. Voi..... 12 colege în grupă. Ali nu.....frați? Elfrați, Hasan nu..... frați. Cineun dicționar? Dumneavoastrămulți bani. Domnul profesor nu.....timp astăzi. Acest copil nu.....părinți. Ei.....rude în Istanbul. Noi nu.....prietenii aici. Radu.....o prietenă la Istanbul.

2. Aşağıdaki cümlelerdeki boşluklara uygun duşen kelimeleri koyunuz.

Model:

Eu nu am mulți prieteni în Turcia, am în Eu nu am mulți prieteni în Turcia, am în România.

Noi nu avem întâlnire azi, avem Acest copil are frați, nu are..... Mihai nu are 20 de ani, are..... Noi avem cursuri vineri, nu avem.....Voi aveți rude în Turcia, nu aveți.....Ei sunt studenți, nu sunt..... Noi nu avem curs aici, avem curs..... Nu am 10 mii de lire, am.....El nu este inginer, este..... Avem cărți pe bancă, nu avem.....

3. Aşağıdaki belirtisiz tekil ve çoğul kelimelerin belirtili tekil ve çoğul şekillerini veriniz

Model:

Masă - **masa**; mese - **mesele**

Casă, case, fată, fete, student, studenți, pom, pomi, piesă, piese, frate, frați, noapte, nopți, munte, munți, clădire, clădiri, curs, cursuri, parc, parcuri, băiat, băieți, facultate, facultăți, femeie, femei, librărie, librării, fotoliu, fotolii, mașină, mașini, stradă, străzi, om, oameni, ban, bani, zi, zile, șosea, șosele, cofetărie, cofetării, stație, stații, cafea, cafele, pijama, pijamale, măsea, măsele, dinte, dinți, hotel, hoteluri, carte, cărți, specialist, specialiști, bărbat, bărbați, magazin, magazine, tramvai, tramvaie, exercițiu, exerciții, creion, creioane.

4. Aşağıdaki cümlelerdeki altı çizili belirtisiz isimleri belirtili olarak söyleyiniz

Model:

Un **student** e în sală - **Studentul** e în sală.

Cât costă o pâine? Cinci studenți sunt în sală. O carte este la Nevzat. Un teatru e pe bulevard. Un doctor are o vilă. Patru creioane sunt pe masă. Doi studenți sunt unguri. Un student este turc. Câteva cărți sunt în sertar. O studentă este la tablă. Pe pat sunt două pijamele. În garaj sunt multe taxiuri. Sunt mulți bani în casă. Un doctorand este la bibliotecă. Niște turci au firme la București.

5. Aşağıdaki cümlelerdeki boşluklara uygun gelen işaret sıfatlarını koyunuz

Model:

..... student este din İzmir - **Acest student** este din İzmir.

..... studenți sunt din Bursa - **Acești studenți** sunt din Bursa.

.....elevă are două surori.leve au două surori. Înoraș este un teatru. Înorașe

sunt multe teatre. În.....casă sunt multe camere. În.....case sunt multe camere. Peperete sunt două tablouri. Pe..... pereți sunt două tablouri. Lângăfacultăți sunt parcuri. În.....spital sunt puțini bolnavi. Înspitale sunt mulți bolnavi. Pestradă sunt puțini oameni. Pestrăzi sunt puțini oameni. Îngrădină e un copac. Îngrădini sunt mulți copaci.

6. Aşağıdaki cümlelerde, biraz aşağıdaki verilen belgisiz sıfatlardan uygun düşeni kullanınız.

Model:

Acolo sunt **multe** /**mulți** elevi - Acolo sunt **mulți** elevi.

În această țară	sunt	mulți	fabrici și uzine.
		multe	lacuri și ape curgătoare.
		puțini	străini.
		puține	creștini.
		câțiva	musulmani.
		câteva	sportivi.
			echipe de handbal.
			opere.
			munți.
			partide.
Aici	avem		bani.
			cărți și caiete.
			fructe și legume.
			profesori.
			teatre și cinematografe.
			studente.
			magazine frumoase.

7. Aşağıdaki cümleleri Romence' ye çeviriniz:

Dersanede bir kaç masa var. Her birinin üzerinde çiçek var. Bu dersanede çok öğrenci var. Her birinin ders kitabı var. Bizim iki İngilizce kitabımız var. Her birinde çok alıştırmalar var. Ankara'da çok park var. Her birinde bir çok çiçek ve ağaçlar var. Bu binanın bir çok kapısı var. Her biri için anahtarınız var mı? Her öğrencinin sözlüğü var. -Yabancı ve Türk öğrencileri neredeler? - Onlar otobüs durağındalar; - Otobüs durağında kim var? - Otobüs durağında Romanya' dan bir arkadaş var; - Öğrencilerin hangi filme biletleri var? - Bilmiyorum, galiba bir Türk filmine; - Gençlik Parkı nerededir? - Gençlik Parkı Ankara' nın merkezindedir; - Bu parkın yanında ne var? - Bu parkın yanında bir stadyum ve bir spor salonu var; - Ankara' dan birinci futbol liginde kaç takım var? -İki takım: Ankaragücü ve Gençlerbirliği.

5. Ünite (Unitatea 5)

Limba română la Universitatea din Ankara (Ankara Üniversitesi'nde Romence)

Orașul Ankara este capitala Turciei. În Ankara sunt multe universități. Universitatea din Ankara are foarte multe facultăți, institute, școli superioare, colegii și instituții de cercetare. Facultatea de limbi și istorie - geografie este în centru, pe bulevardul Atatürk. Facultatea este într-o clădire mare și frumoasă, cu săli mari și luminoase. Aici învață studenții din toate colțurile Turciei.

Sunt studenți și din alte țări, mai ales din Asia Centrală și Orientul Mijlociu.

La departamentul de limbi occidentale funcționează și secția de limba și literatura română. Un număr mare de studenți din facultate învață limba și literatura română. În total sunt 16 ore pe săptămână: 8 ore de limba română și opt ore de literatura și cultura română.

Studenții de la această secție vin în fiecare zi la facultate. Cursurile de limba și literatura română încep la ora opt și patruzeci și cinci și de aceea la șapte și jumătate studenții ies din cămin și merg la stația de autobuze. Acolo ei așteaptă câteva minute autobuzul. Când vine autobuzul studenții urcă și cumpără bilete cu reducere, pentru studenți.

Dimineața circulația este foarte aglomerată și de aceea călătoria până în centru durează destul de mult. Ei coboară în centru, la stația Sıhhiye și aleargă spre facultate. Mulți studenți intră în facultate, iar câțiva pleacă spre bibliotecă.

Studenții de la secția de limba română au cursuri la etajul 4, în sala 7, iar studenții de la secția de limba italiană au seminar la parter, în sala 106.

Aici, la această facultate, studenții au cursuri și dimineața și după-amiaza. Între orele 12 - 13 este pauză de masă pentru studenți și pentru cadre didactice. Astăzi studenții termină cursurile mai devreme, la ora 15. După cursuri studenții merg spre casă. Câțiva rămân la bibliotecă.

Doi colegi de la secția de limba română merg pe jos, încet, până acasă. Ei fac, în fiecare zi, după cursuri, aceste plimbări împreună.

După cursuri numai Burak, de la secția de limba română rămâne la bibliotecă și mai învață câteva ore acolo. El diseara nu mai are timp, pentru că are bilete la o piesă de teatru. Burak traduce, în limba turcă, poezie și proză din literatura română. În ultima vreme a tradus din Mihai Eminescu, Ion Luca Caragiale, Ion Creangă. A făcut câteva traduceri foarte reușite și din poezii contemporani.

I. Kelime ve Deyimler (Cuvinte și expresii) ;

a.	oraș - şehir	clădire - bina
	școală superioară - yüksek okul	luminos - aydın, güneşli
	instituție de cercetare - araştırma enstitüsü	tot, toată; toți, toate - bütün; her
	mare - büyük	alt, alta; alți, alte - başka
	a învăța - okumak, tahsil görmek	Orientul Mijlociu - Orta Doğu
	colț - köşe, bucak	limbă străină - yabancı dil
	Asia Centrală - Orta Asya	a veni - gelmek
	departament - bölüm	jumătate - buçuk
	oră - saat	a ieși - çıkmak
	a începe - başlamak	stație - durak
	capitală - başkent	a cumpăra - satın almak
	colegiu - kolej	aglomerat, -ă; -i, -e - kalabalık

a dura - sürmek; tutmak
a alerga - koşmak
a intra - girmek
etaj - kat
după-amiază - öğleden sonra
pauză de masă - yemek paydosu
a termina - bitirmek
a rămâne - kalmak, gitmemek
încet - yavaş
plimbare - gezinti
numai - yalnız, tek, sadece
piesă de teatru - tiyatro oyunu
poezie - şiir
proză - nesir, düz yazı
contemporan, -ă; -i, -e - çağdaş
a merge - yürümek, gitmek
a aştepta - beklemek
circulație - trafik
călătorie - seyahat
a coborî - inmek
spre - doğru
a pleca - gitmek
parter - zemin kat
între - arasında, arasına
cadru didactic - öğretim üyesi
devreme - erken
biblioteca - kütüphane
a face - yapmak
împreună - beraber, birlikte
deseară - akşam, akşamleyin
a traduce - çevirmek, tercüme etmek
traducere - çeviri, tercüme
reuşit, -ă; -i, -e - başarılı
poet - şair, ozan
b. **mai ales** - özellikle
în total - (toplam) sayısı
în fiecare săptămână - her hafta
în fiecare an - her yıl
cu reducere - indirimli, iskontolu, tenzilatlı
până în centru - merkeze kadar
a merge pe jos - yürümek, yaya gitmek
un număr mare de - büyük sayıda
în fiecare zi - her gün
în fiecare lună - her ay
de aceea - bundan dolayı, bunun için

destul de - oldukça
c. Zaman (Timpul):
1. an - yıl
secol, veac - . yüzyıl, asır
epocă - çağ
perioadă - devre
deceniu - on yıl
mileniu - bin yıl
etapă - etap
timp, vreme - zaman
2. ceas, oră - saat
secundă - saniye
moment - an
minut - dakika
clipă - lahza
3. anotimp - mevsim, yılçağ
primăvară - ilkbahar
vară - yaz
toamnă - sonbahar
iarnă - kış
4. lună - ay
Învarie - Ocak
Februarie - Şubat
Martie - Mart
Aprilie - Nisan
Mai - Mayıs
İunie - Haziran
İulie - Temmuz
August - Ağustos
Septembrie - Eylül
Octombrie - Ekim
Noiembrie - Kasım
Decembrie - Aralık
5. săptămână - hafta
zi - gün
zi de lucru - iş gün
zi de naștere - doğum günü
zi de sărbătoare - bayram günü
zi de odihnă - tatil/istirahat günü
zi de iarnă - kış günü
luni - pazartesi
marţi - salı
miercuri - çarşamba
joi - perşembe
vineri - cum

6. **sâmbătă** - cumartesi
duminică - pazar
dimineață - sabah
azi-dimineață - bu sabah
ieri-dimineață - dün sabah
mâine-dimineață - yarın sabah
la prânz, la amiază - öğleyin
după prânz/ după-amiază/după-
masă - öğleden sonra
înainte de prânz/masă/amiază -
 öğleden önce
7. **atunci** - o zaman
odată - vaktiyle, bir gün
niciodată - asla, hiçbir zaman
mereu - sürekli, daima, durmadan
rareori - arasıra
acum - şimdi
cândva - bir zamanlar
odinioară - eskiden
(în) totdeauna - her zaman
uneori - zaman zaman, bazen

Gramer (gramatică)

1. Olumsuz Zamir (Pronumele negativ)

a. **Nimeni** - kimse

Cine este în sală? - Dersanede kim var?

Cine are bani? - Kimin parası var?

Cine este turc? - Kim Türktür?

Nimeni (nu este în sală) - Kimse (dersanede yok)

Nimeni (nu are bani) - Kimsenin (parası yok).

Nimeni (nu este turc) - Kimse (Türk değil).

b. **Nimic** - (hiç) bir şey

Ce este în sertar? - Çekmecede ne var?

Ce are el? - Onun nesi var?

Ce este pe masă? - Masanın üstünde ne var?

(În sertar nu este) nimic

- Hiç bir şey (yok çekmecede).

(El nu are) nimic

- Hiç bir şeyi (yok onun).

(Pe masă nu este) nimic

- Hiç bir şey (yok masanın üstünde).

2. **Toți „bütün, tüm; hepsi” Belgisiz Zamir ve Sıfatı**

(Pronume și adjectiv nehotărât)

a. **Toți; toate Belgisiz Sifat Görevinde**

Toți (eril) ‘bütün, tüm’:

Toți studenții sunt în sală - Bütün öğrenciler dersanedeler.

Toți profesorii sunt doctori - Bütün profesörler doktordurlar.

Toate (dişil) ‘bütün, tüm’:

Toate studentele sunt în sală - Bütün kızöğrenciler dersanedeler.

Toate profesoarele sunt doctori - Bütün bayan profesörler doktorlar.

b. **Toți; toate ‘hepsi’ Belgisiz Zamir Görevinde**

Toți (eril) ‘hepsi’:

Aici sunt trei studenți. **Toți** sunt turci - Burada üç öğrenci var. Hepsi de Türk.

Jucătorii sunt pe teren. **Toți** sunt pregătiți de luptă - Oyuncular sahadalar.

mücadele için hazır.

Hepsi

Toate (dişil)'hepsi':

Aici sunt trei studenți. **Toate** sunt turcoaise - Burada üç öğrenci var. Hepsi de Türk.

Jucătorele sunt pe teren. **Toate** sunt pregătite de luptă - Bayan oyuncular sahada. Hepsi de mücadele için hazır.

3. Sıfat (Adjectivul)

Romence'de sıfat, belirttiği ismin cinsi, sayısı ve haline uymak zorundadır. Buna göre sıfatların büyük bir kısmının dört biçimi, yani eril - dişil ve tekil - çoğul biçimleri vardır. Bazı sıfatların üç biçimi, bazılarının iki ve az sayıda sıfatların da tek bir biçimi vardır.

a. Dört biçimli sıfatlar

Tekil (Sing.)

Eril (m.) + Orta cins (n.)

bun 'iyi' - **om bun** 'iyi insan'; **scump**, 'pahalı' - **cadou scump** 'pahalı hediye'; **alb** 'beyaz' - **perete alb** 'beyaz duvar'; **scurt** 'kısa' - **drum scurt** 'kısa yol'; **modern** 'çağdaş' - **om modern** 'çağdaş insan'; **frumos** 'güzel' - **copil frumos** 'güzel çocuk'; **curat** 'temiz' - **oraș curat** 'temiz şehir'.

Dişil (f.)

bună - **fată bună** 'iyi kız'; **scumpă** - **carte scumpă** 'pahalı kitap'; **albă** - **floare albă** 'beyaz çiçek'; **scurtă** - **ață scurtă** 'kısa iplik'; **modernă** - **istorie modernă** 'çağdaş tarih'; **frumoasă** - **casă frumoasă** 'güzel ev'; **curată** - **cameră curată** 'temiz oda'.

Çoğul (Pl.)

Eril isim (m.)

buni - **oameni buni** 'iyi insanlar'; **scumpi** - **pantofi scumpi** 'pahalı ayakkabılar'; **albi** - **pereti albi** 'beyaz duvarlar'; **scurți** - **pantoloni scurți** 'kısa pantolon'; **moderni** - **oameni moderni** 'çağdaş insanlar'; **frumoși** - **copii frumoși** 'güzel çocuklar'; **curați** - **copii curați** 'temiz çocuklar'.

Dişil (f.) + Orta Cins (n.)

bune - **fete bune** 'iyi kızlar'; **scumpe** - **cărți scumpe** 'pahalı kitaplar'; **albe** - **flori albe** 'beyaz çiçekler'; **scurte** - **zile scurte** 'kısa günler'; **moderne** - **orașe moderne** 'modern şehirler'; **frumoase** - **tablouri frumoase** 'güzel tablolar'; **curate** - **rufe curate** 'temiz çamaşırlar'.

b. Üç Biçimli Sıfatlar

Tekil (Sing.)

Eril (m.)

mic 'küçük' - **copil mic** 'küçük çocuk'; **lung** 'uzun' - **drum lung** 'uzun yol'; **larg** 'geniş' - **bulevard larg** 'geniş bulvar'; **roșu** 'kırmızı' - **vin roșu** 'kırmızı şarap'; **vechi** 'eski' - **obicei vechi** 'eski adet'.

Dişil (f.)

mică - **casă mică** 'küçük ev'; **lungă** - **zi lungă** 'uzun gün'; **largă** - **fustă largă** 'bol/geniş etek'; **nouă** - **viață nouă** 'yeni hayat'; **roșie** - **cămașă roșie** 'kırmızı gömlek'; **veche** - **geantă veche** 'eski çanta'.

Çoğul (Pl.):

- mici:** **copii mici** 'küçük çocuklar'
case mici 'küçük evler'
lungi: **drumuri lungi** 'uzun yollar'
zile lungi 'uzun günler'
largi: **bulevarde largi** 'geniş bulvarlar'
fuste largi 'geniş/bol etekler'
noi: **pantofi noi** 'yeni ayakkabılar'
vieți noi 'yeni hayatlar'
roșii: **vinuri roșii** 'kırmızı şaraplar'
cămăși roșii 'kırmızı gömlekler'
vechi: **obiceiuri vechi** 'eski adetler'
genți vechi 'eski çantalar'.

c. İki Biçimli Sıfatlar

Tekil (Sing.)

Eril (Mm) + Dişil (f.) + Orta Cins (n.)

Çoğul (Pl.)

mare 'büyük'- **om mare** 'büyük adam', **casă mare** 'büyük ev', **oraș mare** 'büyük şehir';
dulce 'tatlı'- **copil dulce** 'tatlı çocuk', **banană dulce** 'tatlı muz', **măr dulce** 'tatlı elma'; **rece** 'soğuk'- **om rece** 'soğuk insan', **apă rece** 'soğuk su', **sirop rece** 'soğuk şurup'; **tare** 'sert; katı / kuvvetli'- **om tare** 'kuvvetli insan', **băutură tare** 'sert içki', **ou tare** 'katı yumurta';
verde - yeşil'- **ochi verde** 'yeşil göz', **cămășă verde** 'yeşil gömlek', **câmp verde** 'yeşil kır';
fierbinte 'çok sıcak, kızgın'- **apă fierbinte** 'çok sıcak su', **cuptor fierbinte** 'çok sıcak fırın', **soare fierbinte** 'kızgın'.

mari - **oameni mari** 'büyük adamlar', **case mari** 'büyük evler', **orașe mari** 'büyük şehirler'; **dulci** - **copii dulci** 'tatlı çocuklar', **banane dulci** 'tatlı muzlar', **mere dulci** 'tatlı elmalar'; **reci** - **oameni reci** 'soğuk insanlar'ı **ape reci** 'soğuk sular', **siropuri reci** 'soğuk şuruplar'; **tari** - **oameni tari** 'sert insanlar', **băuturi tari** 'sert içkiler', **ouă tari** 'katı yumurtalar'; **verzi** - **ochi verzi**, 'yeşil gözler', **cămăși verzi** 'yeşil gömlekler', **câmpuri verzi** 'yeşil kırlar'; **fierbinți** - **ape fierbinți** 'kızgın sular', **cuptoare fierbinți** 'çok sıcak fırınlar', **ani fierbinți** 'çok sıcak yıllar'.

d. Tek Biçimli Sıfatlar

maro 'kahverengi'

- **pantof maro** 'kahverengi ayakkabı'
- **pantofi maro** 'kahverengi ayakkabılar'
- **bluză maro** 'kahverengi blüz'
- **bluze maro** 'kahverengi blüzler'.

4. FİİL (Verbul)

a. Fiil Çekimi ve Mastar

Romence'de fiiller bitimlerine göre beş çeşittir. Bunlar şu şema sayesinde ifade edilebilir:

- A - **a lucra** 'çalışmak', **a termina** 'bitirmek', **a lupta** 'savaşmak', **a mânca** 'yemek',
a cânta 'şarkı söylemek', **a ajuta** 'yardım etmek'
- EA- **a vedea** 'görmek', **a tăcea** 'susmak', **a cădea** 'düşmek', **a bea** 'içmek', **a durea**
'ağrımak', **a apărea** 'gözükmek; zuhur etmek'.
- E - **a începe** 'başlamak', **a merge** 'gitmek', **a rămâne** 'kalmak', **a pune** 'koymak',
a trimite 'göndermek', **a face** 'yapmak'
- Î - **a pregăti** 'hazırlamak', **a fugi** 'kaçmak; koşmak', **a citi** 'okumak', **a privi**
'bakmak', **a muri** 'ölmek', **a lipi** 'yapıştırmak', **a veni** 'gelmek'
- Î - **a coborî** 'inmek', **a hotărî** 'kararlaştırmak', **a urî** 'nefret etmek'

Mastarın olumsuz şekli, fiilin önüne, Türkçe'de -ma/-me anlamında olan **nu**'hayır, sözcüğünü getirmekle ifade edilir; örneğin: **a iubi** 'sevmek' - **a nu iubi** 'sevmemek'; **a invita** 'davet etmek' - **a nu invita** 'davet etmemek'; **a crede** 'inanmak' - **a nu crede** 'inanmamak'.

Her beş gruba giren fiiller genellikle aynı bir örneğe göre çekilirler. Fakat, Romence'de, çekimleri, bilinen kurallara uymayan, düzensiz fiiller diye adlandırdığımız fiiller de vardır. Çekimleri düzenli olan fiilere, düzenli (verbe regulate), çekimleri düzensiz olan fiillere de, düzensiz fiiler (verbe neregulate) adı verilir.

Fiiller çekilirken mastar bitimleri kaldırılarak geriye kalan köke, çekim ve zamanlara özgü çekim ekleri getirilir; **örneğin**:

1. -a: a termina - bitirmek

Olumlu (Afirmativ)

1. **termin** 'bitiriyorum'
2. **termini** 'bitiriyorsun'
3. **termină** 'bitiriyor'
4. **terminăm** 'bitiriyoruz'
5. **terminați** 'bitiriyorsunuz'
6. **termină** 'bitiriyorlar'

Olumsuz (Negativ)

- nu termin** 'bitirmiyorum'
- nu termini** 'bitirmiyorsun'
- nu termină** 'bitirmiyor'
- nu terminăm** 'bitirmiyoruz'
- nu terminați** 'bitirmiyorsunuz'
- nu termină** 'bitirmiyorlar'

Soru - olumlu (interogativ-afirmativ)

1. **termin?** 'bitiriyor muyum?'
2. **termini?** 'bitiriyor musun?'
3. **termină?** 'bitiriyor mu?'
4. **terminăm?** 'bitiriyor muyuz?'
5. **terminați?** 'bitiriyor musunuz?'
6. **termină?** 'bitiriyorlar mı?'

Soru - olumsuz (interogativ-negativ)

- nu termin?** 'bitirmiyor muyum?'
- nu termini?** 'bitirmiyor musun?'
- nu termină?** 'bitirmiyor mu?'
- nu terminăm?** 'bitirmiyor muyuz?'
- nu terminați?** 'bitirmiyor musunuz?'
- nu termină?** 'bitirmiyorlar mı?'

Not. a) Görülyor -a bitimli fiilerin kişilere göre çekim ekleri şunlardır:

1. - Ø (sıfır ek)
2. - i
3. - ă
4. - ăm
5. - aşı
6. - ă

b) Bazı - a bitimli fiilerin çekimleri sırasında vuku bulan ünlü değişimleri:

1) e/ea: a alerga 'koşmak', **a aştepta** 'beklemek', **a pleca** 'gitmek', **a încerca** 'denemek', **a întreba** 'sormak';

örneğin:

1. aştept
2. aştepti
3. aşteaptă
4. aşteptăm
5. aşteptați
6. aşteaptă

2) o/oa: a înota 'yüzmek', **a provoca** 'kışkırtmak', **a convoca** 'toplantıya çağırmak/toplamak', **a toca** 'doğramak';

örneğin:

1. înot 'yüzüyorum'
2. înoți 'yüzüyorsun'
3. înoată 'yüzüyor'
4. înotăm 'yüzüyoruz'
5. înotați 'yüzüyorsunuz'
6. înoată 'yüzüyorlar'

3) ă/e: a cumpăra 'satın almak', **a număra** 'saymak', **a supăra** 'darıltmak';

örneğin:

1. cumpăr '(satın) alıyorum'
2. cumperi '(satın) alıyorsun'
3. cumpără '(satın) alıyor'
4. cumpărăm '(satın) alıyoruz'
5. cumpărați '(satın) alıyorsunuz'
6. cumpără '(satın) alıyorlar'

4) ă/e/a: a învăța 'öğrenmek; okumak', **a spăla** 'yıkamak';

örneğin:

1. învăț 'okuyorum'
2. înveți 'okuyorsun'
3. învață 'okuyor'
4. învățăm 'okuyoruz'
5. învățați 'okuyorsunuz'
6. învață 'okuyorlar'

2. -î: a coborî - inmek

Olumlu (Afirmativ)

1. **cobor** 'iniyorum'
2. **cobori** 'iniyorsun'
3. **coboară** 'iniyor'
4. **coborâm** 'iniyoruz'
5. **coborâți** 'iniyorsunuz'
6. **coboară** 'iniyorlar'

Olumsuz (Negativ)

- nu cobor** 'inmiyorum'
- nu cobori** 'inmiyorsun'
- nu coboară** 'inmiyor'
- nu coborâm** 'inmiyoruz'
- nu coborâți** 'inmiyorsunuz'
- nu coboară** 'inmiyorlar'

Soru (interogativ)

1. **cobor?** 'iniyor muyum?'
2. **cobori?** 'iniyor musun?'
3. **coboară?** 'iniyor mu?'
4. **coborâm?** 'iniyor muyuz?'
5. **coborâți?** 'iniyor musunuz?'
6. **coboară?** 'iniyorlar mı?'

Olumsuz - soru (İnterogativ - Negativ)

- Nu cobor?** 'inmiyor muyum?'
- Nu cobori?** 'inmiyor musun?'
- Nu coboară?** 'inmiyor mu?'
- Nu coborâm?** 'inmiyor muyuz?'
- Nu coborâți?** 'inmiyor musunuz?'
- Nu coboară?** 'inmiyorlar mı?'

Not. a) -î bitimli fiillerin kişilere göre çekim ekleri şunlardır:

1. -Ø (sıfır ek)
2. -i
3. -ă
4. -âm
5. -âți
6. -ă

b) Bazı -î bitimli fiillerin çekimleri sırasında vuku bulan ünlü değişimleri:

1) o/oa: **a coborî** 'inmek', **a omorî** 'oldürmek', **a doborî** 'devirmek';

örneğin:

1. cobor
2. cobori
3. coboară
4. coborâm
5. coborâți
6. coboară

3. -ea: a vedea - görmek

Olumlu (Afirmativ)

1. **văd** 'görüyorum'
2. **vezi** 'görüyorsun'
3. **vede** 'görüyor'
4. **vedem** 'görüyoruz'
5. **vedeți** 'görüyorsunuz'
6. **văd** 'görüyorlar'

Olumsuz (Negativ)

- nu văd** 'görmüyorum'
- nu vezi** 'görmüyorsun'
- nu vede** 'görmüyor'
- nu vedem** 'görmüyoruz'
- nu vedeți** 'görmüyorsunuz'
- nu văd** 'görmüyorlar'

Soru (interogativ)

1. **văd?** 'görüyor muyum?'
2. **vezi?** 'görüyor musun?'
3. **vede?** 'görüyor mu?'
4. **vedem?** 'görüyor muyuz?'
5. **vedeți?** 'görüyor musunuz?'
6. **vād?** 'görüyorlar mı?'

Olumsuz soru (interogativ-negativ)

- nu văd?** 'görmüyor muyum?'
- nu vezi?** 'görmüyor musun?'
- nu vede?** 'görmüyor mu?'
- nu vedem?** 'görmüyor muyuz?'
- nu vedeți?** 'görmüyor musunuz?'
- nu vād?** 'görmüyorlar mı?'

Not. a) -ea bitimli fiillerin kişilere göre çekim ekleri şunlardır:

1. Ø (sıfır ek)
2. -i
3. -e
4. -em
5. -eṭ
6. -Ø

b) Bazı -ea bitimli fiillerin çekimleri sırasında vuku bulan ünlü değişimi;

örneğin: **ă / a: a tăcea** 'susmak', **a cădea** 'düşmek', **a apărea** 'çıkma gelmek, gözükme; belirme';

örneğin:

1. **tac** 'susuyorum'
2. **taci** 'susuyorsun'
3. **tace** 'susuyor'
4. **tăcem** 'susuyoruz'
5. **tăceți** 'susuyorsunuz'
6. **tac** 'susuyorlar'

4. -e: a merge - yürümek; gitmek

Olumlu (Afirmativ)

1. **merg** 'gidiyorum ,
2. **mergi** 'gidiyorsun'
3. **merge** 'gidiyor'
4. **mergem** 'gidiyoruz'
5. **mergeți** 'gidiyorsunuz'
6. **merg** 'gidiyorlar'

Olumsuz (Negativ)

- nu merg** 'gitmiyorum'
- nu mergi** 'gitmiyorsun'
- nu merge** 'gitmiyor'
- nu mergem** 'gitmiyoruz'
- nu mergeți** 'gitmiyorsunuz'
- nu merg** 'gitmiyorlar'

Soru (İterogativ)

1. **merg?** 'gidiyor muyum?'
2. **mergi?** 'gidiyor musun?'
3. **merge?** 'gidiyor mu?'
4. **mergem?** 'gidiyor muyuz?'
5. **mergeți?** 'gidiyor musunuz?'
6. **merg?** 'gidiyorlar mı?'

Olumsuz - Soru (İterogativ - negativ)

- nu merg?** 'gitmiyor muyum?'
- nu mergi?** 'gitmiyor musun?'
- nu merge?** 'gitmiyor mu?'
- nu mergem?** 'gitmiyor muyuz?'
- nu mergeți?** 'gitmiyor musunuz?'
- nu merge?** 'gitmiyorlar mı?'

Not. -e bitimli fiillerin kişilere göre çekim ekleri şunlardır:

1. Ø (sıfır ek)
2. -i
3. -e
4. -em
5. -eți
6. -Ø

5. -i: a fugi kořmak; kaçmak

Olumlu (Afirmativ)

1. **fug** 'koşuyorum'
2. **fugi** 'koşuyorsun'
3. **fuge** 'koşuyor'
4. **fugim** 'koşuyoruz'
5. **fugiți** 'koşuyorsunuz'
6. **fug** 'koşuyorlar'

Olumsuz (Negativ)

- nu fug** 'koşmuyorum'
- nu fugi** 'koşmuyorsun'
- nu fuge** 'koşmuyor'
- nu fugim** 'koşuyoruz'
- nu fugiți** 'koşuyorsunuz'
- nu fug** 'koşuyorlar'

Soru (interogativ)

1. **fug?** 'koşuyor muyum?'
2. **fugi?** 'koşuyor musun?'
3. **fuge?** 'koşuyor mu?'
4. **fugim?** 'koşuyor muyuz?'
5. **fugiți?** 'koşuyor musunuz?'
6. **fug?** 'koşuyorlar mı?'

Olumsuz - soru (interogativ - negativ)

- nu fug** 'koşmuyor muyum?'
- nu fugi** 'koşmuyor musun?'
- nu fuge** 'koşmuyor mu?'
- nu fugim** 'koşmuyor muyuz?'
- nu fugiți** 'koşmuyor musunuz?'
- nu fug** 'koşuyorlar mı?'

Not. -i bitimli fiillerin kişilere göre çekim ekleri şunlardır:

1. Ø(sıfır ek)
2. -i
3. -e
4. -im
5. -iți
6. -Ø

a) A intra 'girmek', **a afla** 'öğrenmek', **a umple** 'doldurmak' fiillerinin şimdiki zaman çekimlerinde birinci şahıs tekil şeklinde **-u eki** göze çarpar:

örneğin:

a intra

- intru** 'giriyorum'
intri 'giriyorsun'
intră 'giriyor'
intrăm 'giriyoruz'
intrați 'giriyorsunuz'
intră 'giriyorlar'

a afla

- aflu** 'öğreniyorum'
aflı 'öğreniyorsun'
află 'öğreniyor'
aflăm 'öğreniyoruz'
aflați 'öğreniyorsunuz'
află 'öğreniyorlar'

a umple

- umplu** 'dolduruyorum'
umpli 'dolduruyorsun'
umple 'dolduruyor'
umplem 'dolduruyoruz'
umpleți 'dolduruyorsunuz'
umple 'dolduruyorlar'

b) a vrea 'istemek', **a veni** 'gelmek', **a vedea** 'görmek', **a vinde** 'satmak', **a pune** 'koymak', **a rămâne** 'kalmak' fiillerinin şimdiki zaman çekimleri:

a vrea	a veni	a vedea	a vinde	a pune	a spune	a rămâne
vreau	vin	văd	vând	pun	spun	rămân
vrei	vii	vezi	vinzi	pui	spui	rămâi
vrea	vine	vede	vinde	pune	spune	rămâne
vrem	venim	vedem	vindem	punem	spunem	rămânem
vreți	veniți	vedeți	vindeți	puneți	spuneți	rămâneți
vor	vin	văd	vând	pun	spun	rămân

6. Mai 'daha; henüz; artık, hep' Zarfının Kullanılışı

Olumlu cümlede (İntr-o propoziție afirmativă):

Mai plânge copilul? 'Çocuk daha ağlıyor mu?'

Mai mergeți la cursurile de limba română? 'Romen Dili derslerine hep gitmeye devam ediyor musunuz?'

Mai vreți ceai? 'Daha çay ister misiniz?'

Olumsuz cümlede (İntr-o propoziție negativă):

Copilul nu mai plânge 'Çocuk artık ağlamıyor'

Nu mai mergem la cursurile de limba română 'Romen Dili derslerine artık gitmiyoruz'

Nu mai vrem ceai 'Artık çay istemiyoruz'.

Alıştırmalar (Exerciții)

1. Aşağıdaki fiilleri şimdiki zamanda çekiniz: a intra 'girmek', **a coborî** 'inmek', **a vedea** 'görmek', **a rămâne** 'kalmak', **a fugi** 'koşmak; kaçmak', **a aștepta** 'beklemek', **a învăța** 'öğrenmek', **a ieși** 'çıkma', **a începe** 'başlamak', **a termina** 'bitirmek', **a tăcea** 'susmak', **a face** 'yapmak', **a urca** 'binmek', **a pleca** 'gitmek', **a merge** 'yürümek', **a ajunge** 'yetişmek; varmak', **a afla** 'duymak; öğrenmek', **a umple** 'doldurmak', **a pune** 'koymak', **a spune** 'söylemek', **a veni** 'gelmek', **a râde** 'gülmek', **a spăla** 'yıkamak', **a cumpăra** 'satın almak', **a alergera** 'koşmak', **a înnota** 'yüzme', **a vinde** 'satmak', **a vrea** 'istemek', **a câștiga** 'kazanmak', **a mânca** 'yemek', **a asculta** 'dinlemek', **a curăța** 'temizlemek', **a plânge** 'ağlamak', **a invita** 'davet etmek'.

2. Aşağıdaki cümlelerin olumsuz, soru ve olumsuz-soru şekillerini söyleyiniz.

Örneğin: **Vin** din Turcia. - **Nu vin** din Turcia.

Vin din Turcia? - **Nu vin** din Turcia?

Vedem un film frumos la televizor. Terminați cursurile la ora 17. Învăța limba poloneză. Bunica stă în parc. Tata lucrează aici. Copiii ies din școală. Mâncați fructe în fiecare zi. Miercuri veniți la facultate. Plecăm cu trenul la ora 7. Mama spală rufe. Burak citește o carte. Studenții aleargă spre stația de tramvai.

3. Aşağıdaki cümlelerdeki boşluklara yandaki fiillerin uygun zaman şekillerini koyunuz.

Örnek:

Noi o mașină; ei două mașini. / a avea /

Noi avem o mașină; ei au două mașini.

Noi mult, voi puțin. / a câștiga ‘kazanmak’

Eu repede, tu încet. / a înota ‘yüzmek’

Ea cartea pe masă, voi o... .. în bibliotecă. / a pune ‘koymak’

Studentii spre stația de autobuz, noi spre stația de metrou. / a fugi ‘koşmak’

Ayşe trenul, voi avionul. / a aștepta ‘beklemek’

Copiii în clasă, profesorii în cancelarie. / a intra ‘girmek’

Voi în oraș, noi în parc. / a ieși ‘çıkma’

Ele bilete de teatru, noi bilete de film. / a vrea ‘istemek’

4. Aşağıdaki isimleri belirtili yapınız.

a) Örnek: **student / studentul**
masă / masa

Teatru, munte, scaun, perdea, cafea, ceai, bărbat, ministru, profesor, învățătoare, magazin, frate, soră, tată, mamă, tramvai, stradă, carte, exercițiu, șosea, zi, perete, specialist, pijama, cămașă, costum, fereastră, dulap, femeie, fată, copil.

b) Örnek: **çoğul şekilleri: studenți / studenții**
mese / mesele

Teatre, munți, scaune, perdele, cafele, ceaiuri, bărbați, miniștri, profesori, învățătoare, magazine, frați, surori, tați, mame, tramvaie, străzi, cărți, exerciții, șosele, zile, pereți, specialiști, pijamale, cămăși, costume, ferestre, dulapuri, femei, fete, copii.

5. Aşağıdaki cümlelerdeki belirtisiz isimleri belirtili yapınız.

a) Örnek: **Un copil** este pe stradă - **Copilul** este pe stradă.

Un gimnast face antrenament. Unde este un hotel? Un student este în sală. Noi vedem un film la televizor. Copilul citește o carte. Ea spală o cămașă. Noi așteptăm un prieten. Voi începeți o zi nouă cu gimnastică. Elevii spun o poezie. Ei vor o cafea. Mama curăță un măr. Noi în fiecare zi citim un ziar. Ali mănâncă o portocală. Astăzi la facultate vine un musafir din Turcia. Mama umple o sticlă cu lapte.

b) Örnek: **Trei copii** sunt pe stradă. / **Copiii** sunt pe stradă.

Niște gimnaști fac antrenament. Unde sunt niște hoteluri? Mulți studenți sunt în sală. Noi vedem, pe zi, două filme la televizor. Copilul citește multe cărți. Ea spală trei cămăși. Noi așteptăm niște prieteni. Voi începeți multe zile noi cu gimnastică.

6. Aşağıdaki boşluklara, fiilin uygun şimdiki zaman şekillerini koyunuz; örnek:

Ali vine din Turcia. Și ele..... tot din Turcia - Ali vine din Turcia. Și ele vin tot din Turcia.

Noi cumpărăm multe fructe. Și voi

Selin tace. Și ei

Noi întrebăm unde este profesorul. Și ele

Ea coboară la stația ‘Unirii’. Și eu

Voi așteptați musafiri din București. Și noi

Ei învață limba engleză. Și tu

Mama spală rufe. Și mătușa

7. Aşağıdaki soru cümlelerine olumlu, olumsuz ve olumlu-olumsuz yanıtlar veriniz.

- Örnek:** Mergi la teatru? - Da, **merg**.
 - Nu, **nu merg**.
 - Nu, eu **nu merg**, el **merge**.

Pleci la İstanbul? Urci în tramvai? Ieşi de la cursuri? Aştepti musafiri din România? Vii la noi? Cobori la stația aceasta? Rămâi la bibliotecă? Cumperi multe cărți? Ajungi repede la facultate? Speli des batistele? Fugi după tramvai? Termin devreme cursurile?

8. Aşağıdaki cümlelere uygun üç soru sorunuz.

- Örnek:** Selin coboară din tramvai - Ce face Raluca?
 - Cine coboară din tramvai?
 - Din ce coboară Mihai? Copiii văd un film la televizor.
- Cumpărăm două bilete de acolo. Ayşe pleacă vineri la İzmir. După film facem o plimbare în parc. Noi coborâm la stația Unirea. Spectacolul începe la ora 8. Studenții merg la cămin. Mai stăm două ore la bibliotecă. La ora 9 mergem la cinema. Avem bilete la o piesă de teatru. Diseară vedem un meci de fotbal la televizor. Avem seminar în sala 106. Ajungem la timp la facultate.

9. Aşağıdaki cümleleri Romence'ye çeviriniz. (Traduceți în limba română propozițiile):

1. Bu öğrenci Ali'nin kızkardeşini seviyor ve bir gün onunla evlenmek istiyor.
2. Ali'nin kızkardeşi yok, yalnız lise öğrencisi olan bir erkek kardeşi var.
3. Bir yıldan beri, her ay, Türkiye'deki kızkardeşime kitaplar gönderiyorum.
4. Ali de doktorun kızını tanımak istiyor.
5. Ali patronun kızını, patronun kızı ise seni tanımak istiyor.
6. Biz bu kızın annesini İstanbul'da tanıdık.
7. Ayşe teyze Romanya'da çalışan çocuklarına gitmek istiyor.
8. Benim arkadaşlarım da senin düğününe katılmak istiyorlar.
9. Ali tüm arkadaşlarına davetiyeler gönderdi.
10. Bana da 10 ley verir misin?
11. İşçiler şirketin müdürünü çok seviyorlar.
12. Türkiye'de çok güzel bir kız arkadaşım var.
13. Şimdi Romanya'dayım ve hiç bir kız arkadaşım yok.
14. Siz haftada kaç saat çalışırsınız, 7 saat mi yoksa 8 saat mi?
15. Biz yazın her gün 10 saat çalışıyoruz.
16. Ancak Pazar günleri çalışmıyoruz.
17. Bu mektubu kime yazıyorsun, annene mi yoksa kızkardeşine mi?
18. Bunu anneme, ötekisini anneme yazıyorum.
19. Sen kaç yaşındasın, 25 mi 30 mu?
20. Bir ay sonra 30 yaşını dolduracağım.
21. Annem bir kaç günden beri kendini iyi hissetmiyor, pazatersi onu doktora götürmek istiyorum.
22. Annemi Pazartesi doktora götürdüm, doktor onu muayene etti ve hiç bir şeyi olmadığını, yalnız biraz yorgun olduğunu söyledi.
23. Çok para kazanmak için çok çalışmam gerekiyor.
24. Sınavda kızkardeşimin arkadaşları da çok zor problemleri çözebilmişler.
25. Ali, bu güzel Romen kızını çok sevdiğini, onunla bir yıl sonra evlenmek istediğini söylüyor.

6. Ünite (Unitatea 6)

O excursie în România (Romanya'ya bir gezi)

Burak este de câteva zile în România. El este prieten cu Mihai. Astăzi după-amiază el vizitează Muzeul Satului, iar apoi, seara, merge, împreună cu Mihai, la un restaurant. În București sunt foarte multe restaurante bune. Aici sunt și restaurante turcești unde nu se servește carne de porc și băuturi alcoolice. Ei intră într-un restaurant cu bucătărie românească.

- Unde stăm, Mihai? Întreabă Burak.

- Mergem pe terasă. Sunt mese libere acolo, zice Mihai.

Burak și Mihai iau loc la o masă. După câteva minute de așteptare, un chelner tânăr și îmbrăcat elegant, pune pe masă farfurii, tacâmuri, pahare, o solniță, șervețele și un coș cu pâine, apoi aduce lista de mâncăruri. Burak și Mihai citesc și dau înapoi lista.

- Ce luăm ca aperitiv, Burak? Pateuri, salam din carne de vită, pește, brânză cu roșii? întreabă Mihai.

- Vreau puțin cașcaval și o salată de ardei copti, zice Burak.

Cei doi prieteni beau la început un pahar mic de țuică. Apoi iau mititei și o friptură de vacă la grătar, cu cartofi prăjiți și salată verde. Ca desert ei preferă fructe, iar ca băutură un vin alb și apă minerală.

În acest timp Mihai vorbește despre mâncărurile românești. La micul dejun românii mănâncă ouă fierte sau ochiuri, salam, unt, gem, miere, ceai, lapte sau cafea. La prânz, românii mănâncă de obicei supă sau ciorbă, apoi friptură cu legume, ardei umpluți, ciulama sau sarmale cu mămăliguță, chiftele, pui cu mujdei, pilaf cu carne. Ca desert ei preferă prăjituri, compot sau fructe. Burak cunoaște bine acum mâncărurile românești.

Kelime ve deyimler (Cuvinte și expresii)

excursie = gezi, seyahat

cu = ile

după-amiază = öğleden sonra

a vizita = ziyaret

sat = köy

iar = ise

apoi = sonra

seară = akşam, akşamleyin, akşam
vaktinde

împreună cu = ... ile beraber

a exista = olmak; var olmak, mevcut
olmak; yaşamak (exist,
existi, există, existăm,
existăți, există)

carne = et

carne de porc = domuz eti

băutură = içki, içecek

băuturi alcoolice = alkoollü içkiler,
ispirtolu içkiler

bucătărie = mutfak

a sta = oturmak (stau, stai, stă, stăm,
stați, stau)

a întreba = sormak (întreb, întrebi,
întreabă, întrebăm,
întrebați, întreabă)

a zice = demek (zic, zici, zice, zicem,
ziceți, zic)

a lua loc = oturmak, yer almak

așteptare = bekleme

a aștepta = bekleme (aștept, aștepti,
așteptăm, așteptați, așteptați)

chelner = garson
îmbrăcat = giyimli, giyinmiş olan
a îmbrăca = giyinmek (îmbrac,
 îmbraci, îmbracă,
 îmbrăcăm, îmbrăcați,
 îmbracă)
elegant = şık, zarif
a pune = koymak (pun, pui, pune,
 punem, puneți, pun)
farfurie = tabak
tacâm(uri) = sofră takımı, çatal, kaşık
 v.s.
pahar = bardak
solniță = tuzluk
șervețel = (kâğıt) peçete
coș de pâine = ekmek sepeti
a aduce = getirmek (aduc, aduci,
 aduce, aducem, aduceți,
 aduc)
lista de mâncăruri = yemek listesi
a da înapoi = geri vermek, iade etmek
 (dau, dai, dă, dăm, dați,
 dau)
ca = gibi
aperitiv = aperitif
pateu = poğaç; pate
salam = salam
carne de vită = sığır eti, dana eti
pește = balık
brânză = peynir
roșie = domates
cașcaval = kaşar (peyniri)
salată = salata
ardei = biber:
salată de ardei copți = közlen - miş
 biber salatası
a bea = içmek (beau, bei, bea, bem,
 beți, beau)
la început = ilk önce, ilkin,
 başlangıçta
țuică = erik rakısı
mititei = ızgara kebabı
friptură = kızartma; ızgara: ≈ **de vacă**
la grătar = sığır/dana eti
 ızgarası

cartof = patates
prăjit = kızartılmış
cartofi prăjiți = patates kızartması
a prăji = kızartma (prăjesc, prăjești,
 prăjește, prăjim, prăjiți,
 prăjesc)
salată verde = yeşil salata
desert = tatlı olarak
a prefera = tercih etmek, yeğlemek
fruct = meyve
vin = şarap
apă minerală = maden suyu
a vorbi = konuşmak (vorbesc,
 vorbești,
 vorbește, vorbim, vorbiți...)
mic dejun = kahvaltı
ou = yumurta
fier = haşlanmış: ouă fierte = suda
 haşlanmış yumurta; ouă
 ochiuri = sahanda yumurta
unt = tereyağı
gem = reçel
miere = bal
lapte = süt
prânz = öğle (yemeği)
de obicei = genellikle; âdet üzere;
 adeta
supă = et suyu çorbası
ciorbă = etli ekşi çorba
legumă (-e) = sebze
ardei umplut = biber dolması
ciulama = çullama
sarma (le) = sarma, yaprak dolması
chiftea (chiftele) = köfte
pui cu mujdei = sarımsak soslu piliç
 (tavuk)
pilaf (cu carne) = (etli) pilâv
prăjitură = pasta
compot = hoşaf, komposto
a cunoaște = bilmek, tanımak
 (cunosc, cunoști,
 cunoaște, cunoaștem,
 cunoașteți, cunosc)

GRAMER (Gramatică)

I. FİİL (Verbul)

1. Şimdiki zaman (II) (Timpul prezent (II)).

Fiillerin şimdiki zamanda çekimleri 5. Ünite de tanıtılmıştı. Bu derste çekimleri düzensiz olan fiillerin çekimleri tanıtılacaktır:

-Î (-asc)

a urî ‘nefret etmek’

urăsc ‘nefret ediyorum’

urăști ‘nefret ediyorsun’

urăște ‘nefret ediyor’

urâm ‘nefret ediyoruz’

urâți ‘nefret ediyorsunuz’

urăsc ‘nefret ediyorlar’

-A (ez)

a lucra ‘çalışmak’

1. **lucrez** ‘çalışıyorum’

2. **lucrezi** ‘çalışıyorsun’

3. **lucrează** ‘çalışıyor’

4. **lucrăm** ‘çalışıyoruz’

5. **lucrați** ‘çalışıyorsunuz’

6. **lucrează** ‘çalışıyorlar’

-Î (-esc)

a citi ‘okumak’

citesc ‘okuyorum’

citești ‘okuyorsun’

citește ‘okuyor’

citim ‘okuyoruz’

citiți ‘okuyorsunuz’

citesc ‘okuyorlar’

Çekimleri düzensiz olan başka fiiller: **a studia** ‘incelemek’; **a copia** ‘kopya çekmek, süret çıkarmak’; **a elabora** ‘yaratmak’; **a stopa** ‘durdurmak’; **a flata** ‘pohpohlamak’; **a nota** ‘not etmek’; **a raporta** ‘rapor etmek; kıyaslamak’; **a trata** ‘tedavi etmek; karşılıklı görüşmek’; **a ofta** ‘oflamak’; **a păta** ‘lekelemek’; **a săra** ‘tuzlamak’; **a acționa** ‘hareket etmek, davranmak; hareketlendirmek, hareket ettirmek’; **a aborda** ‘ele almak’; **a abuza** ‘suistimal etmek’; **a absenta** ‘eksilmek, hazır bulunmamak’; **a accidenta** ‘kazaya uğratmak’; **a activiza** ‘hareketlendirmek, canlandırmak’; **a desena** ‘çizmek, resim yapmak’; **a descuraja** ‘cesaretini kırmak’; **a încuraja** ‘cesaretlendirmek’; **a mobila** ‘donatmak, mobilya döşemek’; **a menționa** ‘zikretmek, kaydetmek’; **a vâna** ‘avla(n)mak’; **a locui** ‘oturmak’; **a construi** ‘yapmak, inşa etmek’; **a găsi** ‘bulmak’; **a prăji** ‘kızartmak’; **a feri** ‘korumak’; **a molipsi** ‘bulaştırmak’; **a mărturisi** ‘itiraf etmek, tanımak’; **a zăpăci** ‘şaşırtmak’; **a zări** ‘görekalmak’; **a zdrobi** ‘ezmek’; **a păcăli** ‘aldatmak’; **a plictisi** ‘bıktırmak’; **a plăti** ‘ödemek’; **a păzi** ‘korumak, gözetlemek’; **a otrăvi** ‘zehirlmek’; **a opri**

‘durdurmak’; **a obosi** ‘yorultmak’; **a obișnui** ‘alıştırmak’; **a mulțumi** ‘memnun etmek; teşekkür etmek’; **a necăji** ‘güçendirmek; gönlünü kırmak’; **a lenevi** ‘tembellik etmek’; **a lămuri** ‘ikna etmek’; v.s.

Not. Şimdiki zamanda ayrıca şu aşağıdaki fiillerin çekimlerin e dikkat edelim:

A ști ‘bilmek’

1. știu ‘biliyorum’	- Știu lecția - Dersi biliyorum.
2. știi ‘biliyorsun’	- Știi câți studenți sunt aici - Burada kaç öğrenci olduğunu biliyorsun.
3. știe ‘biliyor’	- Știe că Ali este bolnav - Ali’nin hasta olduğunu biliyor.
4. știm ‘biliyoruz’	- Știm cine ești - Kim olduğunu biliyoruz.
5. știți ‘biliyorsunuz’	- Știți când vine profesorul? - Öğretmenin ne zaman geleceğini biliyor musunuz?
6. știu ‘biliyorlar’	- Știu unde stă Ayşe - Ayşe’nin nerede oturduğunu biliyorlar.

A putea ‘-(y)a bilmek’

1. pot ‘-(y)a biliyorum’	- Pot citi turcește - Türkçe okuyabiliyorum’.
2. poți ‘-(y)a biliyorsun’	- Poți veni singur? - Tek başına gelebilir misin?
3. poate ‘-(y)a biliyor’	- Poate ieși din casă - Evden çıkabiliyor.
4. putem ‘-(y)a biliyoruz’	- Putem pleca joi - Perşembe gidebiliriz.
5. puteți ‘-(y)a biliyorsunuz’	- Puteți veni mai târziu - Daha geç gelebilirsiniz.
6. pot ‘-(y)a biliyorlar’	- Ei nu pot înțelege acest lucru - Onlar bu şeyi anlayamazlar.

2. Emir Kipi (Modul imperativ)

Romence’de emir kipinin yalnız 2. şahıs tekil ve çoğul şekilleri mevcuttur. Genellikle, şimdiki zamanın 3. şahıs tekil şekli emir kipinin 2. şahıs tekil şekliyle aynıdır. İstisna olarak, bazı -A ve -Ea ile biten fiillerin bu 2. şahıs tekil şekli aynı fiilin şimdiki zaman 2. şahıs şekli ile aynıdır. Çoğulda, şimdiki zamanın 2. şahıs çoğul şekli her zaman emir kipinin 2. şahıs çoğul şekli olarak da kullanılır.

Örneğin:

Haber kipi (Modul indicativ)

Şimdiki zaman, olumlu şekli

A lucra ‘çalışmak’

1. **lucrez** ‘çalışıyorum’
2. **lucrezi** ‘çalışıyorsun’
3. **lucrează** ‘çalışıyor’
4. **lucrăm** ‘çalışıyoruz’
5. **lucrați** ‘çalışıyorsunuz’
6. **lucrează** ‘çalışıyorlar’

Emir kipi (Modul imperativ)

1. -----
2. **lucrează!** çalış!
3. -----
4. -----
5. **lucrați!** çalışın!
6. -----

Olumsuz şekli

Emir kipinin **2. şahıs tekil şekli**, mastar fiilinin **a**’sı uzaklaştırıldıktan sonra yerine nu ‘hayır’ zarfı getirilir. **İkinci şahıs çoğul şekli ise 2. şahıs olumlu şekli önüne nu** getirilince yeterli olur.

Örneğin:**A lucra** ‘çalışmak’

1. -----

2. **nu lucra!** çalışma! (a lucra’dan)

3. -----

4. -----

5. **nu lucrați!** çalışmayınız! (lucrați”tan)

6. -----

Not. a) Biraz yukarıda da belirtildiği üzere bazı **-a** ve **-ea** bitimli fiillerin emir kipinin 2. şahıs tekil şekilleri haber kipinin şimdiki zaman 3. şahıs tekil şekliyle değil de bunun 2. şahıs tekil şekliyle aynıdır; çoğulda ise değişen bir durum yoktur.

Örneğin:**A sta** ‘oturmak, kalmak’**Haber kipi** (Modul indicativ)**Şimdiki zaman**1. **stau** ‘oturuyorum’2. **stai** ‘oturuyorsun’3. **stă** ‘oturuyor’4. **stăm** ‘oturuyoruz’5. **stați** ‘oturuyorsunuz’6. **stau** ‘oturuyorlar’**Emir kipi** (Modul imperativ)

1. -----

2. **stai!** otur!

3. -----

4. -----

5. **stați!** oturun(uz)!

6. -----

A vedea ‘görmek’**Haber kipi** (Modul indicativ)**Şimdiki zaman**1. **văd** ‘görüyorum’2. **vezi** ‘görüyorsun’3. **vede** ‘görüyor’4. **vedem** ‘görüyoruz’5. **vedeți** ‘görüyorsunuz’6. **văd** ‘görüyorlar’**Emir kipi** (Modul imperativ)

1. -----

2. **vezi!** gör!

3. -----

4. -----

5. **vedeți!** görün(üz)!

6. -----

b) A fi ‘olmak; **a duce** ‘götürmek; **a veni** ‘gelmek’; **a face** ‘yapmak’; **a zice** ‘demek’; **a aduce** ‘getirmek’; **a conduce** ‘yönetmek’; **a traduce** ‘çevirmek’ gibi fiillerin emir kipi 2. şahıs tekilde özel biçimleri vardır.

Örneğin:**a fi: fii!** ‘ol!’**a duce: du!** ‘götür!’**a veni: vino!** ‘gel!’**a face: fă!** ‘yap!’**a zice: zi!** ‘de, söyle!’**a aduce: adu!** ‘getir!’**a conduce: condu!** ‘yönet!’**a traduce: tradu!** ‘çevir!’= **fii** cuminte! uslu dur!= **du** cartea! kitabı götür!= **vino** repede acasă! çabuk eve gel!= **fă** gimnastică! jimnastik yap!= **zi** ce vrei! ne istediğini söyle!= **adu** cartea! kitabı getir!= **condu** mașina mai încet! arabayı daha yavaş sür!= **tradu** tot textul! tüm metni çevir!

II. Edatlar (Prepozițiile)

Edat, değişmeyen, yani çekimi olmayan bir kelime çeşidi olup isim, sıfat, zamir ve mastar halindeki fiillerin önünde yer alır, bunlarla cümlede bulunan diğer kelimeler arasındaki ilgiyi kurar. Biraz aşağıda fiil+edat+isim bağı verilmektedir:

Fiil	Edat	İsim
Girmek: 1. intru	în	casă, clasă, facultate, magazin, bibliotecă, cameră, școală
2. intri		(ev-E, sınıf-a, fakülte-YE...giriyorum, giriyorsun...)
3. intră	la	teatru, stadion, cinema, operă, gară, servici
4. intrăm		(tiyatro-YA, stadyum-A.....giriyorum, giriyorsun....)
5. intrați		
6. intrați		
Çıkmak 1. ies	din (-dan/-den)	casă, clasă, facultate, bibliotecă, cameră, școală
2. ieși	în (-a/-e;-da/-de)	oraș, sat, curte, grădină
3. iese	la („ „ ; „ „)	plimbare, gară, înlânire
4. ieșim	de la (-dan/den)	teatru, stadion, cinema, operă, gară
5. ieșiți	prin („ „)	spate, față
6. ies	pe („ „)	ușă, fereastră
Koşmak 1. fug	după (ardından; ardında)	tren, autobuz, câștig (kazanç)
Kaçmak 2. fugi	spre (doğru)	casă, cămin, stație
3. fuge	pe (üstünde/üzerinde//üstüne/üzerüne)	trotuar, zăpadă, stradă
4. fugim	din (-dan/-den)	țară, oraș
5. fugiți	de la („ „)	servici, școală, facultate
6. fug		
Gitmek 1. plec	la (okul-A)	munte, școală, odihnă, Ankara, oraș, teatru,
2. pleci	de la (okul-Dan)	facultate, școală, Ankara, teatru
3. pleacă	din (okul-Dan)	școală, țară, sat, Turcia
4. plecăm	spre (doğru)	școală, gară, facultate, țară
5. plecați	în (okul-A)	oraș, țară, România
6. pleacă		
Gelmek: 1. vin	la (okul-A)	școală, gară, facultate, bibliotecă, Ankara, İzmir
2. vii	de la (okul-Dan)	Ankara, școală, gară, facultate, București
3. vine	în (okul-A)	oraș, Turcia, sat, școală
4. venim	din (okul-Dan)	România, oraș, școală
5. veniți	spre (okul-A doğru)	casă, facultate, școală
6. vin	după (okul-Dan sonra)	prânz, școală, vacanță, sărbători

Gitmek 1. merg	la (okul-A)	școală, gară, cămin, Ankara, cinema, facultate, bibliotecă
2. mergi	spre(okul-A dođru)	casă, școală, gară, țară
3. merge	după (peșinden: ekmek peșinden/almak için)	pâine, copil, bilete de tren
4. mergem	în (șehr-E)	oraș, România, sat
5. mergeți		
6. merg		
Kalmak 1. rămân	în (okul-Da)	oraș, Turcia, cameră, stație
2. rămâi	la (,, ,,,)	facultate, bibliotecă, teatru, școală
3. rămâne		
4. rămânem		
5. rămâneți		
6. rămân		
İnmek 1. cobor	la	facultate, această stație, Brașov, stația ‘Sihhiye
2. cobori	în	beci (bodrum)
3. coboară	din	tren, autobuz, mașină, taxi
4. coborâm	de la	etaj(ul) doi, înălțime (yükseklik)
5. coborâți		
6. coboară		
Binmek 1. urc	la	etaj(ul) trei, stația ‘Kızılay’, İzmir
2. urci	în	mașină, tren, autobuz, avion
3. urcă		
4. urcăm		
5. urcați		
6. urcă		

III. Foarte ‘çok, pek, pek çok,’ zarfı (Adverbul foarte)

Bu zarf bir sıfat veya bir zarf eşliğinde kullanılabilir.

Örneğin:

Bir Sıfatla

Bir Zarfla

Vorbim **foarte** încet - Çok yavaş konuşuruz.

Am un costum **foarte** elegant - Çok şık bir elbisem var.

Ayşe este **foarte** frumoasă - Ayşe çok güzel.

İeri a fost o zi **foarte** frumoasă - Dün çok güzel bir gündü.

Acest student vorbește **foarte** bine românește - Bu öğrenci çok iyi Romence konuşuyor.
Selin scrie **foarte** frumos - Selin çok güzel yazıyor.

IV. Yakınlık İşaret Zamiri ve Sıfatı

(Pronume și adjectiv demonstrativ de apropiere)

Romence'de **acest, aceasta, acești, aceste** 'bu' sırf yakınlık işaret sıfatlarının yanısıra **acesta, aceasta, aceștia, aceștea** 'bu; bunlar' yakınlık işaret zamirleri ve sıfatları da mevcuttur. Birincileri işaret sıfatı olarak belirttikleri isimlerden önce, ikincileri ise belirttikleri isimlerden sonra gelir ve şekil olarak bu isimler belirtili isimlerdir. Bu işaret zamir ve sıfatlarını şu şema ile göstermek mümkündür:

Sıfat olarak kullanılışı

Zarf olarak kullanılışı

Tekil (Singular)

1) Eril (Masculin)

Studentul **acesta** este turc - Bu öğrenci Türktür. **Acesta** este turc - Bu Türktür.

Copilul **acesta** e bolnav - Bu çocuk hastadır. **Acesta** este bolnav - Bu hastadır.

2) Orta cins (Neutru)

Autobuzul **acesta** e nou - Bu otobüs yenidir. **Acesta** este nou - Bu yenidir.

Biletul **acesta** e bun - Bu bilet geçerlidir. **Acesta** este bun - Bu geçerlidir.

3) Dişil (Feminin)

Casa **aceasta** este nouă - Bu ev yenidir. **Aceasta** este nouă - Bu yenidir.

Fata **aceasta** este studentă - Bu kız öğrencidir. **Aceasta** este studentă - Bu öğrencidir.

Çoğul (Plural)

1) Eril (Masculin)

Copiii **aceștia** sunt bolnavi - Bu çocuklar hastadırlar. **Aceștia** sunt bolnavi - Bunlar hastalar.

Studentii **aceștia** sunt turci - Bu öğrenciler Türkler. **Aceștia** sunt turci - Bunlar Türkler.

2) Orta cins (Neutru)

Autobuzele **acestea** sunt noi - Bu otobüsler yeniler. **Acestea** sunt noi - Bunlar yeniler.

Biletele **acestea** sunt bune - Bu biletler geçerliler. **Acestea** sunt bune - Bunlar geçerliler.

3) Dişil (Feminin)

Casele **acestea** sunt noi - Bu evler yenidirler. **Acestea** sunt noi - Bunlar yenidirler.

Fetele **acestea** sunt studente - Bu kızlar öğrencidirler. **Acestea** sunt studente - Bunlar öğrencidirler.

Tekil	Eril (m.)	Orta cins (n.)	Dişil (f.)
Çoğul	ACEŞTIA	ACEŞTEA	ACEŞTEA

Not. 1) Konuşma dilinde **acesta** yerine **ăsta**, **aceasta** yerine **asta**, **aceştia** yerine **ăştia** ve **acestea** yerine de **astea** şekilleri kullanılmaktadır.

Örneğin:

(Manualul) acesta / ăsta este bun	- Bu (ders kitabı) iyidir.
(Camera) aceasta / asta este luminoasă	- Bu (oda) aydınlıktır.
(Munţii) aceştia / ăştia sunt înalţi	- Bu (dağlar) yüksektir.
(Camerale) acestea / astea sunt luminoase	- Bu (odalar) aydınlıktır.

Tekil	Eril (m.)	Orta cins (n.)	Dişil (f.)
Çoğul	ĂŞTIA (aceştia)	ASTEŞTEA (acestea)	ASTEŞTEA (acestea)

2) **Ăsta, asta, ăştia, astea** şekillerinin, kişileri kastettiklerinde nezaket dışı, kabalık anlamları vardır;

Örneğin: Ce mai vrea şi **ăsta** / **asta**? - Bu da ne istiyor?

Alıştırma (Exerciţi)

1. Aşağıdaki kelimelerle cümleler kurunuz.

Örnek:

Copilul / a (nu) **veni**/ **de la**/ **şcoală** - Copilul (nu) **vine de la şcoală**.

Ea / a (nu) **ieşi** / **din** / **Ankara** -

Noi / a (nu) **intra** / **în** / **România** -

Tu / a (nu) **pleca** / **la** / **autobuz** -

Voi / a (nu) **merge** / **pe** / **stradă** -

Ei / a (nu) **învăţa** / **la** / **facultate** -

Eu / a (nu) **alerga** / **spre** / **stadion** -

Ele / a (nu) **ajunge** **la şcoală**/ **după** / **profesor** -

2. Aşağıdaki cümlelerdeki boşlukları uygun düşen fiil şekilleriyle doldurunuz.

Örnek: *Astăzi studenţii de la cursuri la ora 16 - Astăzi studenţii ies de la cursuri la ora 16.*

De ce Radu nu cu autobuzul? / a rămâne

În fiecare dimineaţă ele.. .. la staţia Unirii. / a merge

Cine după-amiază? / a coborî

Studenţii din tramvai. / a învăţa

Selin și Burak spre facultate.	/ a veni
Noi joi cu avionul la București.	/ a citi
Cine acum din cameră?	/ a pleca
Ele cu autobuzul la facultate.	/ a ajunge
Elevii cărțile recomandate.	/ a ieși
Toți studenții la etajul 5.	/ a face
Noi la timp la teatru.	/ a urca
Aceste fete la facultatea de drept.	/ a fugi

3. Aşağıdaki cümlelerdeki boşukları uygun gelen edatlarla doldurunuz.

Örnek: İeşim cameră - **İeşim din** cameră.

Studentii fug autobuz. Când ieșiți casă? Un grup de studenți România vine Ankara. Urcați și voi etajul 6? Cine mai merge oraș? Copiii ies grădină. În fiecare miercuri ele merg teatru, iar Burak merge meci. Când pleacă studenții români Ankara? Vineri sosește Ankara o delegație comercială România. La ce oră ieșiți facultate? ce mergeți la facultate? Burak cine stă în cameră? Studenții coboară scări de la etajul 6, iar profesorii liftul.

4. Aşağıdaki cümlelerdeki boşukları duruma göre uygun duşen **după** ‘sonra’ veya **după ce** ‘-diktan sonra’ edatları ile doldurunuz.

Örnek: meci mergem acasă - **După** meci mergem acasă.

Deschide televizorul vine acasă - Deschide televizorul după ce vine acasă. cursuri mergem la bibliotecă. Terminăm lucrul vine Selin. Nu mai iese nici o studentă din cămin ora 10 seara. Discutăm problema pleacă Ayşe. Tata citește ziarele micul dejun. Mama pleacă ajung eu acasă. Venim la Ankara vacanță. În fiecare seară, masă fac o plimbare, ore mergem la teatru. Ce faci ajungi acasă? Mai citim o dată lecția pleacă profesorul. Anul Nou încep examenele. Mai discutăm citești și această carte.

5. Aşağıdaki fiilleri şimdiki zamanda çekiniz:

A lucra ‘çalışmak’, **a corecta** ‘düzeltmek’, **a vizita** ‘ziyaret etmek’, **a telefona** ‘telefon açmak’, **a copia** ‘temize geçirmek; kopya çekmek’, **a studia** ‘incelemek; okumak’, **a citi** ‘okumak’, **a pregăti** ‘hazırlamak’, **a găsi** ‘bulmak’, **a vorbi** ‘konuşmak’, **a greși** ‘hata yapmak’, **a scrie** ‘yazmak’, **a ști** ‘bilmek’, **a căuta** ‘aramak’, **a lăsa** ‘bırakmak’, **a întreba** ‘sormak’, **a mulțumi** ‘teşekkür etmek’, **a iubi** ‘sevmek’, **a plânge** ‘ağlamak’, **a râde** ‘gülmek’, **a zâmbi** ‘gülümsemek’, **a primi** ‘kabul etmek’, **a face** ‘yapmak’, **a bea** ‘içmek’, **a găti** ‘süslemek; (yemek) pişirmek’, **a spăla** ‘yıkamak’, **a pune** ‘koymak’, **a prăji** ‘kızartmak’, **a fierbe** ‘kaynatmak; haşlamak’.

6. Aşağıdaki soru cümlelerine, paratez içinde bulunan kelimeleri de kullanarak uygun yanıtları veriniz.

Örnek: - Citești un ziar? (o revistă) - Nu, nu citesc un ziar, citesc o revistă.

Înveți la școală? (la facultate). Locuiești la hotel? (la cămin). Selin vorbește repede? (încet). Joi plecați cu avionul? (cu trenul). În vacanță mergeți la munte? (la mare). Veniți din Polonia? (din Turcia). Miercuri sosește delegația? (vineri). Mergeți acasă? (la bibliotecă). Lucrezi la spital? (la policlinică). Vorbești turcește? (românește). Citești multe romane? (puține).

7. Parantez içinde bulunan fiillere **emir kipinin 2. şahıs tekil ve çoğul** şekillerini veriniz.

Örnek: (A lăsa) cartea pe masă!

-Lasă cartea pe masă!

-Lăsați cartea pe masă!

(A afla) la ce oră pleacă trenul! (A aduce) cărțile înapoi! (A amâna) plecarea pentru miercurea viitoare! (A arunca) mingea la coș! (A mânca) fructe după masă! (A suna) la ușa a doua! (A aștepta) până la ora 16. (A căuta) carte în bibliotecă! (A aprinde) lumina! (A deschide) ferestrele din dormitor! (A alege) merele cele mai bune! (A umple) toate paharele cu apă!

8. Aşağıdaki cümlelere, **şi tu veya şi voi** kelimelerin yardımıyla **sen de, siz de** anlamlarını veriniz.

Örnek: - El citeşte ziarul

- Citeşte şi tu ziarul ‘Gazeteyi sen de oku!’

- Voi citiţi ziarul - Citiţi şi voi ziarul ‘Gazateyi siz de okuyun!’

- Ea aranjează florile în vază.	- Voi aranjați florile în vază.
- El recită o poezie frumoasă.	- Voi recitați o poezie frumoasă.
- El fumează afară.	- Voi fumați afară.
- Ea lucrează ziua.	- Voi lucrați ziua.
- El serveşte repede.	- Voi serviți repede.
- Ea vine mai devreme.	- Voi veniți mai repede.
- El amână plecarea la Bucureşti.	- Voi amânați plecarea la Bucureşti.

9. Aşağıdaki cümleleri Romence’ye çeviriniz:

1. -Siz kimsiniz? -Ben Şenol Arslan’ım.
2. -Siz nesiniz? -Ben Bükreş Üniversitesi’nde öğrenciyim.
3. Hangi ülkedensiniz? -Ben Türkiye’denim, arkadaşım ise Romanya’dandır.
4. Hangi şehirdensiniz? -Ben Ankara’danım, arkadaşım ise Bükreş’tendir.
5. -Ne zamandan beri buradasınız? -Burada üç aydan beriyim.
6. Ne zaman Romence dersleriniz var? -Bizim her gün Romence derslerimiz var.
7. -Haftada kaç saat Romence dersleriniz var?
8. -Kaç Romence öğretmeniniz var? -Bizim iki Romence öğretmeniniz var.
9. -Romence ders kitaplarınız var mı? -Evet, Romence ders kitaplarımız var.
10. -Romen Dili bölümünde çok öğrenci var mı? -Evet, Romen Dili bölümünde çok öğrenci var.
11. -Sen nerede kalıyorsun, yurttan mı? -Evet, ben çok büyük ve temiz bir yurttan kalıyorum.
12. -Bir odada kaç kişi kalıyorsunuz? -Bir odada dört kişi kalıyoruz.
13. -Bugün dersiniz var mı? -Hayır, bugün dersimiz yok, çünkü bugün pazardır. Sabah odamda temizlik yapıyorum, öğleden sonra ise tiyatroya gidiyorum.
14. -Bugün günlerden nedir? -Bugün Cuma Günüdür.
15. -Yarın ayın kaç? -Yarın aynı beşi.
16. -Ekim ayının kaçında başlıyor dersler? -Dersler bir Ekimde başlıyor.

7. Ünite (Unitatea 7)

O excursie la İstanbul (İstanbul'a Bir Gezi)

La sfârșit de săptămână facem o excursie la İstanbul. La această excursie interesantă participă mai mulți colegi de grupă. Împreună cu noi vine și profesoara noastră de limba română. Numai Radu vine împreună cu părinții lui. Este o excursie lungă și durează cinci zile.

Plecăm miercuri dimineață cu avionul de ora nouă și sosim la İstanbul la ora zece și jumătate. Ne întoarcem la București duminică noaptea. După un semestru de muncă intensivă simțim și noi nevoia de a ieși puțin din oraș pentru a vedea și alte locuri, alte meleaguri.

Mulți oameni de pretutindeni tânjesc după întâlnirea cu acest oraș splendid, așezat pe două continente, unic în felul lui în lume.

Călătoria cu avionul decurge foarte bine, am survolat o parte din teritoriul Bulgariei, Marea Neagră și Marea Marmara, iar apoi aterizăm, în siguranță, pe Aeroportul Atatürk din Istanbul. Astfel, în decurs de o oră, noi ajungem la întâlnirea dintre Marea Neagră și Marea Marmara, la întâlnirea dintre continentele Asia și Europa.

După controlul pașapoartelor ne îndreptăm spre stația de metrou, care se află chiar în incinta aeroportului. Cu acest metrou modern ajungem repede în centru, la Aksaray. Aici ne cazăm la un hotel foarte elegant de trei stele, cu camere cu două paturi. Camerele au apă caldă în permanență, minibar, televizor cu foarte multe programe și instalație de aer condiționat. Apoi, imediat am mers în oraș și am vizitat câteva locuri interesante de aici, după care, spre seară, am traversat Strâmtoarea Bosfor cu vapoarașul și am ajuns în partea asiatică a Istanbulului. Orașul privit, seara, din Bosfor este extraordinar. Ai impresia că ești într-un oraș de basm.

Seara am mers la un restaurant și am luat loc la o masă aproape de ringul de dans. Chelnerul ne-a servit foarte prompt. Am cerut preparate și mâncăruri specific turcești. Am mâncat frigărui de pui, pilaf și bacalavale. Am băut ayran, un fel de lapte bătut, pe săturate.

Dimineața, după ce am luat micul dejun la hotel, am vizitat muzeul Topkapı, palatul Dolmabahçe și moscheia Ayasofya. În următoarele zile am mai vizitat și alte locuri istorice deosebit de interesante. Acest oraș, care a fost capitala a două imperii grandioase, Imperiul Roman de Răsărit și Imperiul Otoman, mai păstrează încă aproape intacte edificii de o valoare inestimabilă aparținând celor două imperii.

Timpul a trecut foarte repede. Duminică seara, tot cu avionul, pentru că aveam bilete dus-întors, am aterizat pe Aeroportul Otopeni din București. Eram acasă și a doua zi, de luni, ne aștepta un semestru lung de cursuri la facultate.

Kelime ve Deyimler (Cuvinte și expresii)

excursie = gezi

sfârșit = son; **la sfârșit de săptămână**
= hafta sonunda;

în sfârșit = en sonunda

a participa = katılmak, iştirak etmek

împreună cu = ... ile beraber/ birlikte

numai = yalnız, tek

avion = uçak

părinți = anababa, ebeveyn

a dura = sürmek, tutmak, devam etmek

a pleca = gitmek

a sosi = yetişmek, varmak

înapoi = geri

lucru = iş, çalışma, emek

a simți = duymak, hisetmek; **a simți nevoia** = ihtiyacını duymak
meleag = yer, yöre
pretutindeni = her yerde/ tarafta; **de pretutindeni** = her yerden/ taraftan
a tânji = can atmak, arzu etmek; **a tânji după** = bir şeyi çok arzu etmek
splendid = muhteşem
așezat = bulunan, serilen (**a așeza** "yerleştirmek, koymak" fiilinden)
continent = kıta, anakara
unic = yegâne, tek
fel = çeşit, tür; **în felul lui** = kendince
lume = dünya; elâlem
călătorie = gezi, seyahat
a decurge = geçmek, cereyan etmek
survola = uçakla üzerinden geçmek
teritoriu = saha; toprak, arazi
ateriza = iniş yapmak
în siguranță = güven içinde
astfel = böylelikle
în decurs de = (zaman) içinde
a ajunge = varmak, ulaşmak, yetişmek
întâlnire = buluşma
continent = kıta, anakara
control = kontrol
a se afla = bulunmak; öğrenilmek, duyulmak
chiar = tam
în incinta... = içinde
centru = merkez
a se caza = (Otele) yerleşmek; inmek
cu trei stele = üç yıldızlı
pat = yatak
în permanentă = sürekli, kesiksiz
instalație de aer condiționat = klima
a trece = geçmek, katetmek
apoi = sonra
întâlnire = görüşme, randevu
Marea Neagră = Karadeniz
Marea Marmara = Marmara Denizi

după ce.. = .. den sonra
a coborî = inmek
a vizita = ziyaret etmek, gezmek
seară = akşam; **spre seară** = akşama doğru
a traversa = (bir taraftan öteki tarafa) geçmek, karşıya geçmek
strâmtoare = boğaz;
Strâmtoarea Bosfor = İstanbul Boğazı
vaporaș = küçük vapur, gemi(cik)
aici = burada; buraya;
de aici = buradan
parte = taraf, yaka; **partea asiatică** = Asya Yakası
a privi = bakmak; **privit din Bosfor** = Boğaz'dan görünüş
extraordinar = olağanüstü, muhteşem
impresie = izlenim, intiba; **a avea impresia..** = izleniminde olmak; ...gibi gelmek
basm = masal: **oraș de basm** = masallardaki gibi bir şehir
ring = ring, sahne, arena; **ring de dans** = dans pisti
prompt = derhal, hemen, çabuk
a cere = istemek
plăcere = zevk, hoşnutluk; **cu plăcere** = zevkle, memnuniyetle
frigărui de pui = tavuk (şiş) kebabı
pilaf = pilav
baclava = baklava
pe sâturate = doyasıya
elegant = şık
palat = saray
moscheie = cami
deosebit de... = kayde değer, çok fazla
capitală = başkent, paytaht
imperiu = imparatorluk
răsărit = doğu
bilet dus-întors = gidiş-dönüş bileti

Dikkat edilecek bir kaç konu:

a. Karşıt (zıt) anlamlı bazı niteleme sıfatları:

mare ' büyük ' - **mic** ' küçük '
gros ' kalın ' - **subțire** ' ince '
lung ' uzun ' - **scurt** ' kısa '
greu ' ağır, zor ' - **ușor** ' hafif, yeğni '
tare ' sert, katı ' - **moale** ' yumuşak '
gras ' şişman ' - **slab** ' zayıf '
sănătos ' sağ, sağlam ' - **bolnav** ' hasta, sağlıksız '
sătul ' tok ' - **flămând** ' aç '
optimist ' iyimser, nikbin ' - **pesimist** ' kötümser, bedbin '
darnic ' cömert ' - **zgârcit** ' cimri '
larg ' geniş ' - **îngust** ' dar ' , **strâmt** ' dar ' (elbise için)
cald ' sıcak ' - **rece** ' serin ' , **frig** ' soğuk '
dulce ' tatlı ' - **acru** ' ekşi ' , **iute** ' acı '
copt ' pişmiş, olgun ' - **crud** ' çiğ, pişmemiş '
curat ' temiz ' - **murdar** ' kirli, pis '
transparent ' saydam ' - **opac, mat** ' donuk, mat '
uscat ' kuru ' - **ud** ' ıslak ' , **umed** ' yağ '
scump ' pahalı ' - **ieftin** ' ucuz '
nou ' yeni ' - **vechi** ' eski, kadim '
frumos ' güzel ' - **urât** ' çirkin '
bun ' iyi ' - **rău** ' fena '
vesel ' şen, neşeli ' - **trist** ' mahzum '
deștept ' akıllı, zeki ' - **prost** ' ahmak, budala '
tânăr ' genç ' - **bătrân** ' ihtiyar '

b. coleg de: **bancă** ' sıra arkadaşı '
școală ' okul arkadaşı '
liceu ' lise arkadaşı '
facultate ' fakülte arkadaşı '
clasă, an ' sınıf arkadaşı '
serviciu ' iş arkadaşı '

c. aproape ' yakın ' + **asıl sayı** = ' tabriken, tahminen ; yakın ' - Facem **aproape o oră** cu autobuzul. ' Otobüsle yaklaşık bir saat yapıyoruz . '

prea ' oldukça, hayli ' = o carte **prea scumpă** ' oldukça/ hayli pahalı bir kitap . '
nu prea ' okadar... değil/ olmayan ' = o carte **nu prea scumpă** ' o kadar pahalı olmayan bir kitapç . '

I. İsim ve Zamir Halleri (Cazurile)

Romence'de beş hal, yani Nominativ (Yalın hal), Acuzativ (Belirtme veya - İ hali) Genitiv (Tamlayan veya İyelik hali,-in hali) ve Vocativ (Seslenme veya Çağırma hali) mevcuttur. Şimdi burada yalnız isim ve kişi zamirlerinin Yalın ve Belirtme halleri çekimlerini inceleyeceğiz.

1. İsim Çekimi (Declinarea substantivelor)

a. Belirtisiz Harfitarifli İsimler (Substantive cu articol nehotărât)

Hemen belirtelim ki Romence’de isimlerin Nominativ ve Acuzativ şekilleri aynıdır. Fakat, bunların cümlede farklı görevlerde kullanılırlar. Nominativ’te, yani Yalın halindeki bir isim cümlelerin öznesidir. Acuzativ’de, yani -i halindeki isim ise cümlelerin nesnesi görevinde olur. Bir düz nesne belirtili veya belirtisiz olur kibu durumu harfitarifin türü belirler. Cümlede özneyi tanımak için **cine?**, ‘kim?’ ve **ce?’ne?**, nesneyi tanımak için de **pe cine?** ‘kimi?’ ; **(pe) ce?** ‘neyi?’ sorularını sorarız. Her iki düz nesne de daima geçişli fiillerle kullanılır, daima fiilin geçişli anlamına sıkı sıkıya bağlıdırlar.

Eril isim

N., Ac. **Un student** ‘bir öğrenci’:

Örnekler:

N. (özne): **Un student** citește. ‘Bir öğrenci okuyor.’

Ac. (belirtisiz düz nesne): Cunosc **un student**. ‘Bir öğrenci tanıyorum.’

Dişil isim

N., Ac. **O studentă** ‘bir (kız) öğrenci’:

Örnekler:

N. (özne): **O studentă** citește. ‘Bir (kız) öğrenci okuyor.’

Ac. (belirtisiz düz nesne): Îubesc **o studentă**. ‘Bir (kız) öğrenci seviyorum.’

Orta cins isim

N., Ac. **Un manual** ‘bir ders kitabı’:

N. (özne): **Un manual** este aici. ‘Bir ders kitabı baradadır.’

Ac. (belirtisiz düz nesne): Am cumpărat **un manual**. ‘Bir ders kitabı satın aldım.’

Çoğul (Plural)

Eril isim

N., Ac. **Niște studenți** ‘bir takım öğrenciler’:

Örnekler:

N. özne: **Niște studenți** vorbesc. ‘Bir takım öğrenciler konuşuyorlar.’

Ac. (belirtisiz düz nesne): Aici am cunoscut **niște studenți**. ‘Burada bir takım öğrenciler tanıdım.’

Dişil isim

N., Ac. **Niște studente** ‘bir takım (kız) öğrenciler’:

N. (özne) Astăzi vin **niște studente**. ‘Bugün bir takım (kız) öğrenciler geliyorlar’.

Ac. (belirtisiz düz nesne): Am invitat **niște studente** la noi. ‘Bize bir takım (kız) öğrenciler davet ettim.’

Orta cins isim

N., Ac. **Niște manuale** ‘bir takım ders kitapları’:

Örnekler:

N. (özne): **În sertar sunt manuale.** ‘Çekmecede ders kitapları var.’

Ac. (belitisiz düz nesne): Caut niște manuale de gramatică. ‘Bir takım gramer kitapları arıyorum.’

b. Belirtili harfitarifli isimler (Substantive cu articolul hotărât)

Tekil (Singular)

Eril isim

N.,Ac. **studentul** ”öğrenci ‘

Dişil isim

- **studenta** ‘(kız) öğrenci ‘

Örnekler:

N.(özne): **Studentul este turc.** ‘Öğrenci Türk ‘

- **Studenta este turcoaică.**
‘(kız) öğrenci Türk ‘

Ac. (belirtisiz düz nesne)

Am invitat și **studentul** ‘Öğrenciyi de davet ettik - **Tritem** studenta acolo
‘Oraya (kız) öğrenciyi gönderiyoruz.’

Orta cins isim

N., Ac. **Manualul** ‘ders kitabı ‘

Örnekler:

N. (özne): **Manualul** este nou ‘Ders kitabı yenidir. ‘

Ac. (belirtili düz nesne): Aduceți **manualul** aici ‘Ders kitabını buraya getiriniz!’

2. Kişi Zamirlerinin Belirtme (-İ hali) Şekilleri (Formele de acuzativ ale pronumelor personale)

Romence’de kişi zamirleri belirtme halinde (-İ halinde), yani cümlede belirtili düz nesne görevinde olduklarında, vurgulu (kuvvetli) ve vurgusuz (zayıf) olmak üzere iki şekil arzotmektedirler. Burada önemle altı çizilmesi gereken konu, zamirin vurgusuz (zayıf) şeklinin cümleden hiç eksilmediğini, vurgulu (kuvvetli) şeklinin ise vurgusuz şeklinin anlamını desteklemek, yani kuvvetlendirmek için kullandığını belirtmektir. Buna karşılık, bir çok edat, zamirin yalnız vurgulu şekliyle kullanılır. Bu izahları şu aşağıdaki tabloda özetleyebiliriz:

Şahıs	1	2	3 m.	f.	4	5	6 m.	f.
Hal								
Nominativ	Eu	Tu	El	Ea	Noi	Voi	Ei	Ele
Yalın hal								
Acuzativ- -iHali	(pe) mine	(pe) tine	(pe) el	(pe) el	(pe) noi	(pe) voi	(pe) ei	(pe) ei
Vurgulu	‘beni ‘	‘seni ‘	(pe) ea	(pe) ea	‘bizi ‘	‘sizi ‘	(pe) ele	(pe) ele
Vurgusuz	mă (m-)	te (te- -te)	îl (- l, l -)	ne (-ne, ne-)	vă (- vă, v-)	îi (- Î, Î-)	le (- le, - le)	‘onları ‘
	‘beni ‘	‘seni ‘	‘onu ‘	‘bizi ‘	‘sizi ‘	‘onları ‘	‘onları ‘	‘onları ‘

Örneğin:

Eu ‘ ben ‘: (pe) mine - beni: **Ayşe mă invită pe mine la teatru** ‘Ayşe beni (başkasını değil) tiyatroya davet ediyor.’

Ayşe mă invită la teatru ‘Ayşe beni tiyatroya davet ediyor.’

Burada, birinci cümlemin anlamı şudur: Ayşe sadece beni, tek beni, tiyatroya davet ediyor; ikinci cümlemin anlamı ise: Ayşe beni (normal olarak) tiyatroya davet ediyordur.

Biraz yukarıda da belirtildiği gibi - İ halinin vurgulu şekli olan **pe mine**, aynı kişi zamirinin vurgusuz - İ hali şekli olan **mă**’nın anlamını kuvvetlendirmek, vurgulamak için kullanılmaktadır.

Acuzativ’in (-İ halinin) vurgulu şekillerinin bazı edatlarla kullanışları:

Radu locuiește cu mine (cu tine, cu el/cu ea, cu noi, cu voi, cu ei/ele) - Radu benimle (seninle, onunla, bizimle, sizinle, onlarla) oturuyor.

Raluca stă lângă mine (lângă tine, lângă el/ea, lângă noi, lângă voi, lângă ei/ele) - Raluca benim yanımda (seninle, onun, bizim, sizin, onların yanında) oturuyor.

Cartea este la mine (la tine, la el/ea, la noi, la voi, la ei/ele) - ‘Kitap bende (sende, onda, bizde, sizde, onlarda).’

Acest cadou este pentru mine (pentru tine, pentru el/ea, pentru noi, pentru voi, pentru ei/ele) - ‘Bu hediye benim için (senin, onun, bizim, sizin, onlar için).’

Pleacă fără mine (fără tine, fără el/ea, fără noi, fără voi, fără ei/ele) - ‘Bensiz (sensiz, onsuz, bizsiz, sizsiz, onlarsız) gidiyor.’

Ei vin de la mine (de la tine, de la el/ea, de la noi, de la voi, de la ei/ele) - ‘Onlar benden (senden, ondan, bizden, sizden, onlardan) geliyorlar.’

Ali nu știe nimic despre mine (despre tine, despre el/ea, despre noi, despre voi, despre ei/ele) - ‘Ali benim hakkımda (senin, onun, bizim, sizin, onların hakkında) hiç bir şey bilmiyor.’

Fata vine spre mine (spre tine, spre el/ea, spre noi, spre voi, spre ei/ele) - ‘Kız bana doğru(sana, ona, bize, size, onlara doğru) geliyor.’

Arată respect față de mine (față de tine, față de el/ea, față de noi, față de voi, față de ei/ele) - ‘Bana karşı (sana, ona, bize, size, onlara karşı) saygı gösteriyor.’

Stă departe de mine (de tine, de el/ea, de noi, de voi, de ei/ele) - ‘Benden uzak (senden, ondan, bizden, sizden, onlardan uzak) oturuyor.’

II. Uzaklık İşaret Zamirleri ve Sıfatları (Pronume și adjectiv demonstrativ de depărtare)

Türkçedeki şu ve o uzaklık işaret zamir ve sıfatlarının Romence’de şu şekilleri mevcuttur:

İşaret Sıfatı (Adjectiv demonstrativ)

İşaret Zamir (Pronume demonstrativ)

1. Eril (Masculin)

Tekil (Singular)

Acel / acela:

Acela:

Acel student este turc = Studentul acela
este turc. ‘Şu/o öğrenci Türk’

Acela este turc. ‘Şu/o Türk.’

Çoğul (Plural)

Acei/aceia

Aceia

Acei elevi = Elevii aceia-‘Şu öğrenciler’.

Aceia sunt elevi - ‘Şunlar öğrenciler’.

2. Dişil (Feminin)

Tekil (Singular)

Acea/ aceea:

Acea studentă este turcoaică=

Studenta **aceea** este turcoaică

‘Şu/o (kız) öğrenci Türktür.’

Aceea:

Aceea este turcoaică - ‘Şu öğrenci Türk’.

Çoğul (Plural)

Acele/acelea

Acele eleve = Elevele **acelea** - ‘O kız öğrenciler’

Acelea

Acelea sunt eleve’Şunlar (kız) öğrenciler’.

3. Orta cins (Neutru)

Tekil (Singular)

Acel / acela:

Acel dulap=Dulapul **acela** - ‘Şu/o dolap ‘-

Acela:

Acela e un dulap’Şu bir dolaptır’.

Çoğul (Plural)

Acele/acelea:

Acele dulapuri = Dulapurile **acelea** - ‘Şu dolaplar’.

Dulapurile **acelea** sunt noi - ‘Şu/o dolaplar yenidir’.

Acelea:

Acelea sunt dulapuri - ‘Şunlar dolaptır’.

Bu şekilleri şu aşağıdaki tabloda özetleyebiliriz. Biraz yukarıda da gördüğümüz üzere tabloda ikinci yerde bulunan şekiller, uzaklık işaret zamiri görevinde de kullanılırlar:

	Eril (m.)	Orta cins (n.)	Dişil (f.)
Tekil (sg.)	Acela Acel		Acea / Aceea
Çoğul (pl.)	Acei / Aceia		Acele / Acelea

Alıştırılmalar (Exerciții):

1. Aşağıdaki cümlelerde parantez içindeki kişi zamirlerinin yerine vurgulu / kuvvetli - İ hali şekillerini koyunuz:

Tata a plecat fără (eu) în oraş. Înainte n-am ştiut nimic despre (tu). Selin a plecat cu (ele). Cine mai vine la (eu)? Am o scrisoare pentru (ea). Cine a mai fost cu (tu) în excursie? Burak stă aproape de (voi). Copilul aleargă spre (noi). Ali stă departe de (eu). Am luat o carte de la (ei).

2. Aşağıdaki cümlelerdeki boşluklara kişi zamirlerinin - İ hali vurgusuz (zayıf) şekillerini koyunuz.

Örnek:

Nu plecăm; ... aşteptăm - Nu plecăm; te aşteptăm.

Mergi direct acasă; ... caut acolo. Anca e la bibliotecă; Radu... roagă să-l ajuti la limba

turcă. Copiii traversează strada; noi ... urmărim de la fereastră. Studentele se așează la o masă aproape de ușă; chelnerul ... servește imediat. Eu și cu Mihai stăm și discutăm în hol; profesorul ... cheamă în sală. Vecina de la etajul doi are nuntă; ea ... invită și pe mine la nuntă. Roxana iese în oraș; mama ... roagă să cumpere flori. Ați anunțat că vreți să veniți la noi ; ... întrebăm când veniți? Miercuri plecăm la Istanbul; tata ... așteaptă la gară.

3. Aşağıdaki ifadeleri bütün şahıslarda çekiniz.

Örnek:

Mă / caută / la facultate - **Mă** caută la facultate.
Te / - **Te** caută la facultate...

Mă / invită / la restaurant.

Te / așteaptă / acasă.

Îl / vede / la teatru.

O / cheamă / în oraș.

Ne / găsește / la lecție.

Vă / întreabă / diseară.

Îi / găsește / la universitate.

Le / ajută / în fiecare zi.

4. Aşağıdaki cümlelerde isimle ifade edilen belirtili nesne yerine - İ halinde vurgusuz (zayıf) kişi zamirini koyunuz.

Örnek:

Aduce vineri **cartea** - **O** aduce vineri (Kitabı=Onu).

Copilul bea laptele. Unde pui ochelarii. Am scris toată tema. Copii citesc poeziile cu glas tare. Ieri am reparat televizorul. De la cine primești banii? Am cusut nasturele la loc. A trimis scrisoarea par avion. Am citit romanul pe nerăsuflăte. Am dat cărțile la bibliotecă. Citim ziarul în fiecare zi. Cunoaștem profesorii mai de mult. Elevii vizitează muzeul în vacanță. Vizionăm spectacolul diseară.

5. Aşağıdaki sorulara uygun yanıtları veriniz.

Örnek:

- Te ajută? - Da, mă ajută.

- Mă invită? - Ne întâlnește? - Te cheamă? - O iubește? - Le caută? - Vă urmărește pas cu pas? - Îi însoțește la gară? - Mă întreabă în ce zi am examenul? - Te ajută la lecție? - Vă vede în oraș? - Ne caută în fiecare zi la telefon? - Mă primește acum? - Vă vede la facultate zilnic?

6. Aşağıdaki sorulara olumlu ve olumsuz yanıtları veriniz.

Örnek:

- Ai citit romanul? - Da, l-am citit.

- Nu, nu l-am citit.

- Ai citit cartea? - Da, am citit-o.

- Nu, nu am citit-o.

-Ai văzut filmul? - A învățat lecția? - Ați așteptat mult autobuzul? - A scris scrisoarea? - Elevii au vizitat muzeul? - Au văzut profesoara? - Ați primit banii? - Ați dat înapoi revista? - Ai

pus fructele pe masă? - Ai citit ziarele de ieri? - Ai închis ușa? - Ai pierdut cheia? - Ați ales costumul?

6. Aşağıdaki cümlelere olumlu ve olumsuz yanıt veriniz.

Örnek:

- Îl vizitați?	- Da, îl vizităm.
	- Nu, nu-l vizităm.
- Îl cauți pe Radu?	- Da, îl caut (pe el).
	- Nu, nu-l caut (pe el).

O plătiți? Îi aduceți? Îi inviți pe colegi la film? Mă aștepți acolo? Le cumpărați? Îl vezi pe Radu la facultate? O vezi pe Maria la bibliotecă? Îi cereți cartea aceea? Ne ajutați și pe noi? Le așteaptă pe studenți? O cumpărați? Îl chemați la telefon? Îi ajutați pe oameni? O cunoașteți pe Anca? Le întreabă pe Roxana și pe Ana?

7. Aşağıdaki kelimelerde belirtili düz nesneli cümleler kurunuz.

Örnek:

Caut / manual	- Caut manualul .		
/ coleg	- Îl caut pe coleg .		
Aștept	- tren.	N-am găsit	- caiet.
	- profesor.		- Anca la cămin.
Ai adus	- invitație.	Miercuri vizităm	- oraș.
	- Radu și Anca din parc.		- Radu la spital.
Cunoaștem	- regulament.	Selecționează	- semințe.
	- studentele acestea.		- sportivii aceia.

8. Aşağıdaki sorulara uygun düşen yanıtları veriniz.

Örnek:

9. a. Pe cine ai întrebat? - Pe tine (te-am întrebat)
 - Pe dumneavoastră (v-am întrebat).
 - Mihaela (am întrebat-o) .

b. Pe tine te așteaptă? - Da, pe mine (mă așteaptă).

a. Pe cine aștepți? Pe cine au întâlnit la gară? Pe cine căutați aici? Pe cine ai întrebat? Pe cine ai adus acasă? Pe cine ați văzut la meci? Pe cine ai invitat la serbare? Pe cine a servit imediat ospătarul? Pe cine ai ajutat? Pe cine așteaptă la telefon? Pe cine ați rugat? Pe cine mai invităm? Pe cine a scos profesorul la lecție?

b. Pe noi ne-ați întrebat? Pe ele le vedeți la teatru? Pe mine mă cheamă la cinema? Pe mine mă cunoașteți? Pe tine te-a lăudat profesorul? Pe ei îi lași acasă? Pe ea o chemi prima? Pe el îl cheamă decanul la facultate? Pe voi v-a invitat aseară?

10. Aşağıdaki cümlelerdeki boşluklara uygun düşen uzaklık işaret sıfatlarını koyunuz.

Örnek:

a. Am luat dicționarul ...	- Am luat dicționarul acela.
b. Am luat... dicționar	- Am luat acel dicționar.

a. Profesorul ... nu a venit. Scrieți textul ... ! Puneți în sertar cărțile .. ! Biblioteca ... este nouă. De ce vinde tabloul ...? Unde este elevul ...? Mașina ... este veche. Camerele ... sunt mici. Inginerii ... sunt bătrâni. Revistele ... sunt vechi sau noi? Casele ... sunt frumoase. Copilul ... are cinci ani.

b. ... profesorul nu a venit. Scrieți ... text ! Puneți în sertar ... cărți biblioteca este nouă. De ce vinde ... tablou? Unde este ... elev? ... mașina este veche. camere sunt mici. ... ingineri sunt tineri. ... reviste sunt vechi sau noi? ... case sunt frumoase. ... copil are cinci ani.

11. Aşağıdaki cümlelerdeki boşluklara uygun düşen uzaklık işaret zamirlerini koyunuz.

Örnek:

Cartea **aceasta** este nouă, ... este veche - Cartea aceasta este nouă, **aceea** este veche.

Muntele acesta are 2500 metri, ... are numai 1500. Camera aceasta este mare, ... este mică. Ziarul acesta este nou, ... este vechi. Ciorba aceasta este fierbinete, ... este rece. Studenții aceștia sunt români, ... sunt străini. Romanele acestea sunt interesante, ... nu sunt interesante. Copilul acesta are cinci ani, ... are trei ani. Caietele acestea sunt groase, ... sunt subțiri. Clasele acestea sunt pline, ... sunt goale. Pisicile acestea sunt de rasă, ... nu sunt de rasă. Fripturile acestea sunt foarte gustoase, ... nu sunt deloc gustoase.

12. Aşağıdaki cümleleri Romence'ye çeviriniz:

a. Birkaç arkadaş İstanbul'a bir gezi yaptılar. Gezi üç gün sürdü ve çok hoştu. İstanbul çok eski ve çok güzel bir şehirdir. Arkadaşlar iki günde İstanbul' un en güzel ve en enteresan müzelerini gezdiler. Gece, küçük fakat şık bir otelde kaldılar. Pazar günü akşam Haydarpaşa istasyonundan trene bindiler ve gece saat birde Ankara'ya döndüler. Arkadaşlar çok neşeliydiler.

b. Radu'yu arıyorum. Sen de onu aradın mı? Ayşe'yi bekliyoruz. Siz de mi onu bekliyorsunuz? Beni bekliyor musunuz? O seni beklemiyor. Seni şu adam bekliyor. Dün de o seni aradı. Bizi bekliyor mu? Bizi değil, onları bekliyor. Onları kütüphanede görüyor musunuz? Onları değil, öğrencileri kütüphanede görüyorum. Sizi bazı arkadaşlarınız ziyaret ediyor. Biz sizi ziyaret etmedik. Onları (kızları) tiyatroya davet ediyor musunuz? Onları dün davet ettik. Kızkardeşini ne zaman görüyorsun? Onu dün gördüm. Kimi arıyorsun? arkadaşımı arıyorum, fakay hiç bir yerde onu bulamadım.

13. Kompozisyon: **Benim Ailem.**

8. Ünite (Unitatea 8)

Familia mea și prietenii mei (Ailem ve Arkadaşlarım)

Radu este prietenul meu cel mai bun. El are 20 de ani și este student la medicină; dorește foarte mult să devină un chirurg foarte bun. Radu este de la țară. El s-a născut într-un sat foarte mare și frumos din Dobrogea. Acest sat se află pe malul Mării Negre, nu departe de orașul Constanța. Oamenii din acest sat lucrează de secole pământul roditor de aici.

Familia lui Radu este destul de mare. El are tată, mamă, doi frați și două surori. Bunicii din partea tatălui locuiesc împreună cu ei. Aceștia sunt deja bătrâni și de aceea au nevoie de îngrijiri din partea familiei. Frații lui Radu sunt mai mari decât el și sunt căsătoriți. Și una dintre surori este mai mare decât Radu, iar cealaltă - mai mică. Amândoi frații lui Radu au absolvit diferite facultăți tehnice și acum sunt ingineri. Sora lui mai mare a terminat medicina și în momentul de față este medic de familie. Sora lui mai mică este elevă la un liceu bun din Mangalia și are note foarte bune.

Prietenul meu își iubește foarte mult părinții, bunicii din partea tatălui și pe cei din partea mamei, frații și surorile. Nu poate sta mult departe de ei și de aceea îi vizitează destul de des. Peste o săptămână prietenul meu vrea să se ducă la țară, ca să-și vadă părinții, bunicii și sora cea mică.

Kelimeler (Cuvinte)

prieten - dost, arkadaş, ahbap
cel mai bun (ă) - en iyi
medicină - tıp; tıp fakültesi
a dori - istemek, arzu etmek, arzulamak
a deveni - olmak; yetişmek
chirurg - operatör, cerrah
țară - köy, ülke, memleket
a se naște - doğmak
sat - köy
Dobrogea - Dobruca
a se afla - bulunmak; duyulmak
mal - kenar, kıyı
Marea Neagră - Karadeniz
Depart - uzak
a lucra - çalışmak, (burada) işlemek
secol - yüzyıl, asır
de secole - yüzyıllardan beri
pământ - toprak
roditor - verimli, münbit
destul de - oldukça
bunici - dede ve nine
din partea - tarafından

a locui - oturmak
împreună - beraber; birlikte
deja - artık
a avea nevoie - ihtiyaçları var
îngrijire - bakım, bakma
căsătorit - evli
și una dintre - -dan biri
iar - ise
celălalt, cealaltă - o biri, ötekisi
amândoi, amândouă - ikisi de
a absolvi - bitirmek, ikmal etmek
inginer (ă) - mühendis
a termina - bitirmek, ikmal etmek
în momentul de față - şimdi, halihazırda
medic de familie - aile dokt9oru
cea mai mică - küçük olan
notă - (okulda) not
a vizita - ziyaret etmek
des - sık
a se duce - gitmek

Gramer (Gramatică)

I. Düzensiz fiillerin şimdiki zamanda çekimleri (Conjugarea verbelor neregulate, la prezent)

a încuia "kilitlemek"

eu încui "kilitliyorum..."
 tu încui
 el, ea încuie
 noi încuiem
 voi încuiați
 ei, ele încuie

a descuia "açmak"

descui "açıyorum..."
 descui
 descuie
 descuiem
 descuiați
 descuie

a tăia "kesmek"

tai "kesiyorum..."
 tai
 taie
 tăiem
 tăiați
 taie

a întârzia "geçikmek"

întârzii "geçikiyorum..."
 întârzii
 întârzie
 întârziem
 întârziați
 întârzie

a auzi "duymak, işitmek"

eu aud "duyuyorum"
 tu auzi
 el, ea aude
 noi auzim
 voi auziți
 ei, ele aud

a sui "binmek, çıkmak"

sui "biniyorum..."
 sui
 suie
 suim
 suiți
 suie

a sta "durmak, oturmak"

stau "oturuyorum..."
 stai
 stă
 stăm
 stați
 stau

a da "vermek"

dau "veriyorum..."
 dai
 dă
 dăm
 dați
 dau

a lua "almak"

eu iau "alıyorum..."
 tu iei
 el ia
 noi luăm
 voi luați
 ei iau

a bea "içmek"

beau "içiyorum..."
 bei
 bea
 bem
 beți
 beau

I. Haber kipi - dili (-mişli) geçmiş zaman (Modul indicativ, timpul perfectul compus)

Bu geçmiş zamanın tam adı **bileşik geçmiş zaman** olup Türkçe'deki - **dili (-mişli)** zaman gibi eylemin geçmişte yapıldığını kesin olarak ifade eder.

Yopım şekli:

	am		citit	am citit "okudum"
	ai		venit	ai citit "okudun"
yardımcı fiil	a	+ partisip	văzut	a citit "okudu"
	am	(fiilin sıfat-fiil şekli)	iubit	am citit "okuduk"
	ați		plecat	ați citit "okudunuz"
	au		intrat	au citit "okudular"
			luat	
			coborât	
			salutat	
			mâncat	

Başka fiil çekimleri:

a fi "olmak, bulunmak"

am fost bolnav/ "hasta idim"

.....acasă "evdeydim....."

ai fost

a fost

am fost

ați fost

au fost

a ști "bilmek"

am știut "bildim....."

ai știut

a știut

am știut

ați știut

au știut

a pune "koymak"

am pus "koydum....."

ai pus

a pus

am pus

ați pus

au pus

a deschide "açmak"

am deschis "açtım....."

ai deschis

a deschis

am deschis

ați deschis

au deschis

a aduce "getirmek"

am adus "getirdim....."

ai adus

a adus

am adus

ați adus

au adus

a bea "içmek"

am băut "içtim....."

ai băut

a băut

am băut

ați băut

au băut

a crește "büyümek"

am crescut "büyüdüm.."

ai crescut

a crescut

am crescut

ați crescut

au crescut

Olumsuz şekli artık öğrenmiş olduğumuz yöntemle, yani **olumlu** şekli önüne **nu** "hayır" getirilerek ifade edilir;

örneğin:

a nu cunoaște "tanımamak"

nu am cunoscut "tanımadım...."

nu ai cunoscut

nu a cunoscut

a nu vorbe "konuşmamak"

nu am vorbit "konuşmadım"

nu ai vorbit

nu a vorbit

nu am cunoscut
nu ați cunoscut
nu au cunoscut

nu am vorbit
nu ați vorbit
nu au vorbit

Soru şekli için Romence’de, Türkçe’de olduğu gibi **mi** görevinde özel bir soru unsuru yok; soru anlamı özel bir vurgu ile ifade edilir; örneğin: **Toți au venit** ”Herkes geldi” - **Toți au venit?** ”Herkes geldi mi?”; **Radu a plecat în Turcia** ”Radu Türkiye’ye gitti” - **Radu a plecat în Turcia?** ”Radu Türkiye’ye gitti mi?”

II. Edatlar (Prepoziții)

1. **cu** ”ile”:

a. cu cine ”kiminle”: **Cu cine** ai venit? ”Kiminle geldin?”; **Cu cine** stai în cameră ”Odada kiminle kalıyorsun?” - Stau **cu un student** din Turcia ”Türkiye’den bir öğrenci ile kalıyorum”.

Plec **cu tata** în Turcia ”Babamla Türkiye’ye gidiyorum”.

”**cu fratele**” - ”kardeşimle”

”**cu colegii**” - ”arkadaşlarımla”

b. cu ce ”neyle”: **Cu ce** scrii? ”Neyle yazıyorsun?” - Scriu **cu creionul** ”Kalem ile yazıyorum”.

Cu ce ai venit? ”Neyle geldin?” - **Cu avionul** ”Uçakla”.

Cu ce ai tăiat pepeenele? ”Karpuzu neyle kestini?” - **Cu cuțitul** ”Bıçakla”.

Not. Împreună cu ”ile beraber/birlikte”: Am terminat lucrarea **împreună** cu Radu ”Radu ile birlikte işlemi bitirdik”; Mergem **împreună** cu profesorul ”Öğretmen ile beraber gidiyoruz”.

2. De la „-dan” durumu anlamında: **la** edatı yön, yani gidişi, **de la** ise ters yönü, yani dönüşü belirtiyor; örneğin: Radu merge **la școală** „Radu okula gidiyor” - Radu vine **de la școală** „Radu okuldan geliyor” Cartea **e la Radu** „Kitap Radu’da” - Am luat cartea **de la** Radu „Kitabı Radu’dan aldım”.

3. Spre „doğru”: Radu vine **spre** casă - Radu eve doğru geliyor;

Radu se uită **spre** noi - Radu bize doğru bakıyor”.

4. Lângă „yanında; yanına”: Eu stau **lângă** stadion - Ben stadyumun yanında oturuyorum;

Am pus masa **lângă** dulap - Msayı dolabın yanına koydum”.

5. Sub „altında; altına”: Mingea e **sub** masă - Top masanın altında;

Am pus mingea **sub** masă - Topu masanın altına koydum”.

6. Pe „üstüne; üstünde”:

Cartea e **pe** masă „Kitap masanın üstünde”

Am pus cartea **pe** masă „Kitabı masanın üstünne koydum”.

7. De pe „üstünden; üzerinden”:

Am luat cartea **de pe** masă „Kitabı masanın üstünden aldım”.

Alıştırılmalar (Exerciții)

1. Aşağıdaki fiilleri şimdiki zamanda çekiniz:

a spune, a duce, a aduce, a bea, a sui, a coborî, a vedea, a lua, a bea, a întârzia, a lucra, a mânca, a sta.

2. Aşağıdaki fiillere partisip ekleri koyunuz:

a coace, a întoarce, a bea, a lua, a aduce, a duce, a scoate, a rămâne, a vinde, a bate, a vedea, a crește, a crede, a naște, a cunoaște, a apropia, a fi, a avea, a trece.

3. a. Verilen modele göre cümleler kurunuz:

Eu	a vorbi	repede	- Eu vorbesc repede „ben çabuk konuşuyorum”
Tu	a iubi	o mașină albă	
El, ea	a scrie	la cursuri	
Noi	a sta	la cantina studențească	
Voi	a lua	cafea cu lapte	
Ei, ele	a bea	nota zece	
Dv.	a mânca	lângă fereastră	
	a intra	o fată blondă	
	a avea	un roman	
	a vorbi	încet	

b. Eu /a **vorbi**/repede - Eu **am vorbit** repede „Ben çabuk konuştum”

4. Aşağıdaki modele göre boşlukları doldurunuz:

Intru clasă - **Intru** în clasă „Sınıfı giriyorum”.

Cămășile suntdulap. Mâine toată clasa merge teatru. Maria a pus farfuriile masă. Când se întoarce copilulșcoală? Hotelul are vederemare. Cine locuiește.....voi?cine stă Radu, singur saupărinții? Am stat de vorbă profesorul. Intrarea nu e liberă, ebilet.

5. Romence'ye çeviriniz:

Sabahları kahvaltıda ne yiyorsunuz? Biz sabahları yumurta, peynir, kaşar peyniri, salam, tereyağı, bal, reçel, zeytin, sütlü kahve ve kızartılmış ekmek yiyoruz. Dün sabah pek iştahım yoktu biraz peynir, 4-5 zeytin yedim ve bir bardak çay içtim. Öğleyn kantine gittim ve orada bir sıcak çorba, bir dana ızgarası, soğanlı ve maydanoslu domates salatası yedim. Tatlı olarak da iki baklava bir dondurma yedim. Akşamları çok yemek yemem. Genellikle bir bardak süt, bir kaç dilim çavadar ekmeğiyle beyaz peynir veya tavuk etinden salam yerim.

9. Ünite (Unitatea 9)

O CONVORBIRE TELEFONICĂ (BİR TELEFON KONUŞMASI)

Acum câteva zile am avut o convorbire telefonică cu colegul de facultate și prietenul meu Bogdan. Conversația noastră a fost una obișnuită:

- Alo! Bună dimineața! Casa Popescu? La telefon Marius Burlacu. Vă rog, dacă se poate, pot să vorbesc cu Bogdan?

Mama lui Bogdan:

- Cum să nu, desigur. Un moment, vă rog.

Bogdan:

- Bună dimineața, Marius! Ce mai faci? S-a întâmplat ceva?!

- Mulțumesc, destul de bine! Nu s-a întâmplat nimic deosebit. Am vrut să știu ce program ai mâine? Vroiam să te rog să vii la mine. Te invit la o cafea.

Bogdan:

- Mâine zici? Să vedem, stai puțin. Da, da, cred că pot să vin, știu că sunt liber după ora cinci. La ce oră să fiu la tine și mai spune-mi, cine mai vine în afară de mine?

- E bine să fii la mine pe la ora șapte. Mai vorbim până atunci. Te rog, să dai un telefon înainte să pleci de acasă. Mai vin câțiva prieteni și colegi. Sper ca și Ana să vină pentru că i-am spus deja că o să vii și tu. M-am gândit că e bine să ne relaxăm puțin înainte de sesiunea de examene. O să mai stăm de vorbă, o să mai dansăm. Sper să avem o seară plăcută.

Bogdan:

- L-ai invitat și pe Mircea, vine și el?

- De invitat l-am invitat, dar nu cred să vină. Doar știi cum e el. Muncește foarte mult. Știi că asistentul l-a desemnat pe el să realizeze lucrarea aceea complexă pentru seminarul de poimâine.

Bogdan:

- Bine, vin! Îți mulțumesc că te-ai gândit și la mine! Dar să nu te superi pe mine dacă stau doar două ore. Trebuie să merg la aeroport pentru a-l întâmpina pe un amic care vine din Turcia.

- S-a făcut! Pe mâine! Cred că știi noua mea adresă.

Bogdan:

- Da, știu. Dar nu știu cu ce mijloc de transport să vin.

- Cel mai bine e să vii cu metroul până la stația Eroii Revoluției.

Bogdan:

- Mulțumesc încă odată pentru invitație. La revedere!

- La revedere, Bogdan!

CUVINTE ȘI EXPRESII (KELİME VE TABİRLER)

acum (a) = şimdi

acum câteva zile = bir kaç gün önce

convorbire telefonică = telefon konuşması

iată! = işte!

a decurge = olmak; geçmek; cereyan etmek

casa Popescu = Popescu ailesi mi?

dacă se poate = acaba mümkün mü?

cum să nu = hay hay

desigur = elbette

un moment = bir saniye

a se întâmpla = olmak; vuku bulmak

deosebit = özel, hususi; kayde değer

a ruga = rica etmek
a invita = davet etmek
a crede = inanmak;
 sanmak, zannetmek
liber = sebest; hür
în afară de mine = benden başka
e bine = iyi olur
a da telefon = telefon etmek
înainte = önceden, önce; evvel
a spera = ümit etmek; düşünmek
deja = artık
a se relaxa = stres atmak
sesiune de examene = sınav dönemi
a sta de vorbă = sohbet etmek
a dansa = dans etmek
plăcut = hoş; şirin
a zice = demek; söylemek
de invitat l-am invitat = davet emesini

(davet) etmek
a munci = çalışmak
asistent = asistan
a desemna = atamak;
 seçmek; görevlendirmek
a realiza = yapmak
lucrare = işlem; çalışma
complex = karmaşık
seminar = seminer
poimâine = öbür gün, iki gün sonra
a se gândi = düşünmek
a se supăra = darılmak;
 gücenmek; küsmek
aeroport = hava alanı, hava meydanı
a întâmpina = karşılamak
amic = dost; ahbap
s-a facut = oldu!; tamam!
pe mâine! = yarın görüşmek üzere!

GRAMATICĂ (DİL BİLGİLERİ)

I. FIİL(Verbul)

1. İSTEK KİPİ, ŞİMDİKİ ZAMAN (modul conjunctiv, timpul prezent)

a) -A (-ez) bitimli fiiller:

a lucra = çalışmak

Haber kipi, şimdiki zaman:

İstek kipi, şimdiki zaman:

1. Lucrez la fabrică „fabrikada çalışıyorum”	1. Vreau să lucrez cu voi „sizinle çalışmak istiyorum “
2. Lucrezi pentru patron „patronda çalışıyorsun”	2. Vrei să lucrezi cu ei? „onlarla çalışmak ister misin?”
3. Lucrează toată ziua „bütün gün çalışıyor”	3. Vrea să lucreze noaptea „gece çalışmak istiyor”
4. Lucrăm aici „burada çalışıyoruz”	4. Vrem să lucrăm cu voi „sizinle çalışmak istiyoruz”
5. Lucrați încet „yavaş çalışıyorsunuz”	5. Vreți să lucrați repede „çabuk çalışmak istiyorsunuz”
6. Lucrează împreună „beraber çalışıyorlar”.	6. Vor să lucreze noaptea „gece çalışmak istiyorlar”.

b) -Î (-esc) bitimli fiiller:

a vorbi = konuşmak

1. Vorbesc cu tine „seninle konuşuyorum”	1. Trebuie să vorbesc cu tine „seninle konuşmam gerek”

2. Vorbești încet „yavaş konuşuyorsun”	2. Trebuie să vorbești mai încet „daha yavaş konuşman gerek”
3. Vorbește în somn „uykusunda konuşuyor”	3. Trebuie să vorbească din timp cu el „onunla önceden konuşması gerek”
4. Vorbim între noi „aramızda konuşuyoruz”	4. Trebuie să vorbim fără teamă „korkusuz konuşmamız gerek”
5. Vorbiți la telefon „telefonda konuşuyorsunuz”	5. Trebuie să vorbiți și cu el „onunla da konuşmanız gerek”
6. Vorbesc bine turcește „Türkçe iyi konuşuyorlar”	6. Trebuie să vorbească în particular „özel olarak konuşması gerek”

c) -Î (-ăsc) bitimli fiiller:

a **hotărî** = kararlaştırmak

1. Hotărâsc „karalaştırıyorum”	1. Pot să hotărâsc „karalaştırabiliyorum”
2. Hotărâști „karalaştırıyorsun”	2. Poți să hotărâști „karalaştırabiliyorsun”
3. Hotărâște „karalaştırıyor”	3. Poate să hotărâască „karalaştırabiliyor”
4. Hotărâm „karalaştırıyoruz”	4. Putem să hotărâm „karalaştırabiliyoruz”
5. Hotărâți „karalaştırıyorsunuz”	5. Puteți să hotărâți „karalaştırabiliyorsunuz”
6. Hotărâsc „karalaştırıyorlar”	6. Pot să hotărâască „karalaştırabiliyorlar”

BAŞKA ÖRNEKLER

HABER KİPİ

1. **Eu vin** „ben geliyorum”

2. **Tu vii** „sen geliyorsun”

3. **El /ea vine** „o geliyor”

4. **Noi venim** „biz geliyoruz”

5. **Voi veniți** „siz geliyorsunuz”

6. **Ei /ele vin** „onlar geliyorlar”

İSTEK KİPİ

1. **Eu vreau / trebuie /pot să vin** „ben gelmek istiyorum”
„ben gelmeliyim”
„ben gelebiliyorum”

2. **Tu vrei / trebuie/ poți să vii** „sen gelmek istiyorsun”
„sen gelmelisin”
„sen gelebiliyorsun”

3. **El /ea vrea /trebuie/ poate să vină** „o gelmek istiyor”
„o gelmeli”
„o gelebiliyor”

4. **Noi vrem /trebuie/ putem să venim** „biz gelmek istiyoruz”
„biz gelmeliyiz”
„biz gelebiliyoruz”

5. **Voi vreți/ trebuie /puteți să veniți** „siz gelmek istiyorsunuz”
„siz gelmelisiniz”
„siz gelebiliyorsunuz”

6. **Ei/ ele vor /trebuie /pot să vină** „onlar gelmek istiyorlar”
„onlar gelmeliler”
„onlar gelebiliyorlar”

Çekim esnasında şu fonetik değişimler vuku bulmaktadır:

e/ea

el (ea) merge/ să meargă = o gidiyor/ o gitsin

el (ea) cere/ să ceară = o talep ediyor /o talep etsin

el (ea) începe/ să înceapă = o başlıyor /o başlasın

ă/e

el (ea) cumpără/ să cumpere = o satın alıyor /o satın alsın

el (ea) numără / să numere = o sayıyor / o saysın

ea/e

el (ea) așteaptă/ să aștepte = o bekliyor /o beklesin

el (ea) pleacă/ să plece = o gidiyor/ o gitsin

el (ea) încearcă/ să încerce = o deniyor /o denesin

a/e

el (ea) învață/ să învețe = o öğreniyor /o öğrensin

el (ea) spală/ să spele = o yıkıyor/ o yıkasın

e/a

el (ea) vede/ să vadă = o görüyor /o görsün

ie/ia

el (ea) iese/ să iasă = o çıkıyor /o çıksın

el (ea) pierde/ să piardă = o yitiriyor o yitirsin.

Să edatı ile istek kipi fiili arasına başka unsurların bulunması durumları (**să + mai + fiil**) ;

örneğin: Studenții vor **să vadă** acest film = Öğrenciler bu filmi görmek istiyorlar.

Studenții vor **să mai vadă** acest film = Öğrenciler bu filmi bir defa daha görmek istiyorlar.

Copiii vor **să facă** excursii în străinătate = Çocuklar dış ülkelere geziler yapmak istiyorlar.

Copiii vor **să mai facă** excursii în străinătate = Çocuklar dış ülkelere başka geziler de yapmak istiyorlar.

İstek kipinin emir anlamıyla kullanılması:

Emir kipi

vino repede!

nu pleca!

ieșiți imediat!

—

—

İstek kipi

să vii repede!

să nu pleci!

să ieșiți imediat!

să venim repede!

să nu iasă nimeni!

çabuk gel!

gitme!

hemen çıkınız!

çabuk gelelim!

kimse çıkmasın!

İstek kipinin başka fiillerle eşitleşme durumları:

Vor să citească ziarul

İşim în oraș să facem cumpărături

Mergeți să lucrați în străinătate

Vreau să merg să vizitez mai multe

muzee din Istanbul

- Onlar gazeteyi okumak istiyorlar.

-Alışveriş yapmak için çarşıya çıkmak istiyoruz.

- Çalışmak için yabancı bir ülkeye gidiniz.

- İstanbul'un bir çok müzesini ziyaret etmek için gitmek istiyorum.

2. A vrea = istemek; **a putea** = (bir şeyi) yapabilme gücünde olmak; **a trebui** = gerekmek, lâzım olamk fiillerinin seçmeli olarak kullanılmaları:

Bogdan vrea să iasă	- Bogdan çıkmak istiyor.
De ce (vrea) să iasă?	- Niçin çıkmak istiyor?
Unde (vrea) să iasă?	- Nereye çıkmak istiyor?
Când (vrea) să iasă?	- Ne zaman çıkmak istiyor?
De unde (vrea) să iasă?	- Nereden çıkmak istiyor?
Mircea (trebuie) să plece imediat	- Mircea hemen gitmeli.
De ce (trebuie) să plece imediat Mircea?	- Mircea neden hemen gitmeli?
Unde (trebuie) să plece imediat Mircea?	- Hemen nereye gitmeli Mircea?
Voi (puteți) să așteptați	- Siz bekleyebilirsiniz.
Unde (puteți) să așteptați?	- Nerede bekleyebilirsiniz?
Când (puteți) să așteptați?	- Ne zaman bekleyebilirsiniz?

a vrea = istemek

Soru içeren kelime + a trebui = gerekli olmak + istek kipinde fiil

a putea = ...a bilmek

Not. A putea fiilinin iki çeşit kullanılış şekli var: birincisi, fiilin mastar fiili ile kullanılış şekli: **Eu pot vorbi turcește** - Ben türkçe konuşabiliyorum; ikincisi, istek kipi fiili ile kullanılış şekli: **Eu pot să vorbesc turcește** - Ben türkçe konuşabiliyorum.

ALİŞTIRMALAR (exerciții)

1. Aşağıdaki haber kipi fiil şekillerini istek kipi şekillerine dönüştürünüz:

Model:	pleacă - să plece	
	cere -	întreabă -
	începe -	citiți -
	iese -	căutăm -
	cumpărați -	treceți -
	numărăm -	aduc -
	iubim -	rupi -
	râd -	vede -
	cântă -	credem -

2. Aşağıdaki cümlelerde a vrea, a putea ve a trebui fiillerini kullanarak gereken değişiklikleri yapınız:

Model: Copiii intră în clase - Copiii să intre în clase.

Coborâm la stația următoare. El citește în fiecare zi ziarele. Ayşe traduce acest roman în limba română. Plecăm imediat acasă. Noi respectăm toate regulile de circulație. Ei mâine aduc la facultate, și dicționarele bilingve. Mircea vorbește cu profesorul. Mama aranjează rufe curate în dulap. Prietenul meu câștigă bine în Spania. Fotbaliștii noștri fac antrenamente și iarna.

3. Aşağıdaki kelimelerle, verilen modele göre, cümleler kurunuz: **A vrea/ a veni/ pe jos** acasă:

Vreau să vin acasă pe jos.

Vrei să vii acasă pe jos.

Vrea să vină acasă pe jos.....

a vrea	a mânca	ciocolată, fructe, sarmale
a putea	a asculta	lecția, muzică, o melodie
a trebui	a citi	un roman, scrisoarea, ziarele
	a veni	în vizită, la București, în România
	a câștiga	la loto, mulți bani, meciul
	a termina	cartea, exercițiile, articolul
	a merge	pe jos, cu avionul, la munte
	a cumpăra	haine noi, un dicționar, mașină
	a coborî	din autobuz, la etajul doi, repede

4. Aşağıdaki soruları verilen modele göre yanıtlayınız:

Poți să rămâi la bibliotecă? - Eu **nu pot, el poate** să rămână la bibliotecă.

- Eu **nu pot, ei pot** să rămână la bibliotecă.

Vreți să mergeți pe jos până acolo? Poate să aștepte încă zece minute? Copiii știu să facă aceste exerciții dificile? Începeți să învățați pentru examene? Trebuie să pleci imediat? Poți să vii mâine la noi? Vreți să mergeți în Turcia?

5. Verilen modele uygun olarak parantez içindeki fiillerin hem mastar fiili hem de istek fiili şekillerini kullanınız:

Model:

Pot (**a vorbi**) turcește

- Pot **vorbi** turcește

Pot **să vorbesc** turcește

Poți (a aduce) dicționarul mâine la facultate? Putem (a pleca) mai devreme acasă? Puteți (a citi) și voi aceste articole. Putem (a mânca) pizza la acest restaurant turcesc? Ayşe și Elena pot (a ieși) seara în oraș. Bogdan nu poate (ajunge) la timp la întâlnire.

6. Aşağıdaki modele uygun olarak fiilin emir kipi şeklini istek kipi şekline dönüştürünüz:

Model:

(**Nu ieșiți**) seara în oraș

- **Să nu ieșiți** seara în oraș!

Să nu ieși seara în oraș!

Să nu iasă seara în oraș!

(**Nu**) **luați** cărțile din bibliotecă! (**Nu**) **deschideți** imediat ușa! (**Nu**) **ascultați** ce spun alții! (**Nu**) **scrieți** toate cuvintele necunoscute! (**Nu**) **răspundeți** imediat la examen! (**Nu**) **lăsați** copiii singuri în casă! (**Nu**) **traversați** strada pe culoarea roșie! (**Nu**) **conduceți** cu viteză prea mare mașina!

7. Aşağıdaki cümleleri Romence'ye çeviriniz:

Bogdan Ana için çiçek aliyor. O çiçekleri bazen bu çiçekçiden alıyor. Aslında (de fapt) o her çiçekçiden çiçek alabilir. Yemeğe geç kalma! Genellikle (de regulă) o eve erken gelmiyor. Ona söyle, bugün erken gelsin! Hafta sonunda Ana çok filmler görüyor. Bu hafta hangi filmleri görmek istiyor? Annem her hafta çarşamba günleri çamaşır yıkıyor. Bu hafta perşembe günü de çamaşır yıkamak istiyor. Bize tramvayla değil, otobüsle geliniz! Ayşe bizi de düğününe davet etmesi gerekiyor. Biz hepimiz onun düğününe katılmak istiyoruz. Toplantı saat 8'de başlaması

gerekiyordu, henüz başlamadı. Nedenini öğrenmek istiyorum. Radu kitaplığındaki kitapları saymak istiyor. Onun çok kitabı var, tüm kitapları sayamaz. Otobüs geçiyor, birkaç dakika daha beklememiz gerekiyor. Ali Köstence'ye bu trenle gitmek istiyor. Söyle Ali'ye bu treni de kaçırmamasın!

KELİMELELER (CUVİNTE)

çevirmek = a traduce
çiçekçi = florăreasă; florărie
bazen = uneori
geç kalmak = a întârzia
erken = devreme
hangi = ce; care
çamaşır = rufe
yıkamak = a spăla
düğün = nuntă
katılmak = a participa
toplantı = şedință
başlamak = a începe
henüz = încă
neden = cauză
öğrenmek = a afla; a învăța
kitaplık = bibliotecă
saymak = a număra
tüm = tot; toți; toate
geçikmek = a întârzia
kaçırmak = a scăpa

10. Ünite (Unitatea 10)

TEKRARLAMA ALIŞTIRMALARI

(Exerciții recapitulative)

1. Aşağıdaki cümlelerdeki altı çizili belirtisiz sözcükleri belirtili sözcük durumuna getirerek uygun cümleler kurunuz.

Örnek:

Acolo este **o masă**.

Masa este înaltă.

Acolo sunt **zece mese**.

Mesele sunt înalte.

Eu am cumpărat o jucărie. În gară este un tren. În sală este o studentă. Lângă facultate este un hotel. În spate este o ușă. Selin scrie pe tablă un exercițiu. Burak stă de vorbă cu un străin. În gară sunt multe trenuri. Acești studenți au multe cărți. Studentul scrie pe tablă niște exerciții. Am cumpărat o pijama. Pe pat sunt câteva pijamale. Ieri am făcut cunoștință cu un inginer. În fiecare dimineață citesc ziare. În dreapta este o școală. Aseară am primit o telegramă. În parc sunt mulți copii.

2. Parantez içindeki sıfatların uygun şekillerini veriniz.

Örnek:

Ieri am avut zi (liber).

Ieri am avut zi liberă.

Lângă Selin stă un student (străin). Miercuri avem o zi (plin). În sala de curs avem cinci bănci (alb), o masă (negru) și zece scaune (confortabil). Burak a început să citească o carte (interesant). Copilul are o minge (mic) și (roșu). Această cameră este destul de (spațios). În București sunt foarte multe magazine (modern). Astăzi Alev n-a venit la școală, ea este (bolnav). Aici portocalele sunt (ieftin), bananele sunt (scump). Ayşe este (harnic), colegul ei este puțin (leneș). Această artistă este foarte (frumos). Profesoarele noastre sunt foarte (bun). Tata este (bătrân), mătușa este (tânăr). Aseară am văzut un film foarte (interesant).

3. Aşağıdaki cümlelerdeki boşluklara gerekli işaret sıfat ve zamirlerini koyunuz.

Örnek:

.....om are mulți copii.

Acest om are mulți copii.

..... oraș are multe parcuri. Pe stradă sunt multe magazine moderne. cărți sunt în limba turcă. În lună intrăm în vacanță. În grupă sunt mulți studenți? În orașe sunt mai multe stadioane. colegi sunt din Turcia. fetiță are o bicicletă albă. copil nu are jucării. camere nu sunt curate. cămine nu sunt departe de facultate. Studentul este străin. Adresa nu este corectă. este cea corectă. Vrem să cumpărăm televizorul..... din vitrină. Cât durează spectacol? Pe stradă sunt multe librării. este Facultatea mea. Studenții sunt români, iar sunt străini. Cine este, Ayşe sau Maria? Noi citim revistele..... De când locuiști în casa? este cartea ta?

4. Aşağıdaki cümlelerdeki işaret sıfatlarını işaret zamirlerine dönüştürünüz.

Örnek:

Acest om / omul acesta este turc (Bu adam Türk).

Acesta este turc (Bu Türk).

Acest coleg / colegul acesta pleacă la București. Această fotografie / fotografia aceasta este în culori. Această lună / luna aceasta intrăm în vacanță. Acest ziar / ziarul acesta scrie detaliat despre evenimentele de ieri. În acest muzeu / în muzeul acesta sunt multe piese foarte valoroase. Această cravată / cravata aceasta nu costă prea mult. Aceste fete / fetele acestea sunt studente la facultatea noastră. Acești colegi / colegii aceștia sunt sportivi. Aceste creioane / creioanele acestea sunt colorate. Acest măr / mărul acesta este acru. Acest profesor / profesorul acesta este din România?

5. Aşağıdaki cümlelerdeki câți / câte soru sıfat ve zamirleri yardımcıyla, soru cümleleri kurunuz.

Örnek:

În sală **sunt 10 studenți**.

Câți studenți sunt în sală?

Anca are **2** surori. Eu am mulți prieteni în Turcia. În această bibliotecă sunt mii de volume. Raluca are 20 de ani și Radu are **22** de ani. Un bilet de autobuz costă **50** de lei. Avem 4 ore de limba română pe săptămână. În această clasă sunt **30** de elevi. Acest manual are 300 de pagini. Este nevoie de **4** poze pentru pașaport. În sală sunt **5** studenți și **4** studente. Eu mai am **2** frați și o soră. Selin are **multe** prietene la școală.

6. Aşağıdaki cümlelerdeki boşlukları uygun düşen şu belgisiz sıfat ve zamirleriyle doldurunuz: **puțini / puține, mulți / multe**.

Örnek:

În cămin sunt ... studenți.

În cămin sunt **mulți** studenți.

În grupă sunt studente. În acest oraș sunt cinematografe. În acest spital sunt doctorițe. La facultate sunt amfiteatre. În sertar sunt bani. Pe această stradă sunt magazine. În Ankara sunt români. În România sunt firme turcești. Eu am prieteni buni aici.

7. Aşağıdaki sözcüklerle cümleler kurunuz.

Örnek:

Toate / manualele / sunt pe masă.

Toate manualele sunt pe masă.

Toți student
Toate ziarele
Puțini oameni
Puține elevi
Mulți zile
Multe studente
Fiecare case
 bloc
 autobuze

au scris despre aceste evenimente
știe în ce zi este examenul
lipsesc de la școală
sunt noi
joacă șah
mai sunt până la vacanță
fac sport
vor pace
are lift
merg acolo
învață bine

8. Aşağıdaki cümlelerdeki boşlukları **în** veya **într-** edatları ile doldurunuz.

Örnek:

SuntRomânia.

Sunt în România.

Sunt o sală de curs.

Sunt într-o sală de curs.

Suntem un magazin modern. acest oraş sunt multe teatre. Acum toţi studenţii sunt o bibliotecă. Am venit România..... o zi de toamnă. oraşul Istanbul vin foarte mulţi turişti. Câte zile sunt o lună; dar un an? Profesorul stă un hotel elegant. Am terminat lucrarea o lună. Noi..... fiecare zi mergem la bibliotecă. Cartea este geantă. Suntem un oraş din România.

9. Aşağıdaki cümlelerdeki boşlukları **din** veya **dintr-** edatları ile doldurunuz.

Örnek:

Radu este satArdeal

Radu este dintr-un sat din Ardeal.

Radu nu esteArdeal, el esteMoldova. El face parte un grup de turişti Grecia. Cărţile acest raft sunt în limba turcă. Raluca este un oraşel de munte. Burak esteTurcia, iar Paul esteoraş mare Franţa. El face parte o familie de muncitori. Aceşti studenţi sunt o grupă de dimineaţă, iar aceste studente sunt o grupă de după-amiază. Am extras aceste cuvinte un manual de limba română.

10. Aşağıdaki cümlelerdeki boşlukları uygun düşen edatlarla doldurunuz.

Örnek:

Studenţii sunt sală.

în

Studenţii sunt **în** sală.

pe

lângă

Özcan esteRomânia..... studii universitare.

din

Cheile sunt sertar.

de

Maria este Turcia ,..... Ankara.

cu

Acest manual de limba română este studenţii turci.

în

Ayşe acum este colegă noi.

lângă

Opera Română este Universitate.

de la

Sunt mai multe cărţi şi caiete masă.

spre

Doamna Elena este profesoară limba italiană.

până la

Eu sunt în România..... 11 septembrie.

până

Copiii aleargă părinţii lor.

Mihai..... două zile nu vine la facultate.

Profesorul vrea să termine lucrarea vineri.

În fiecare zi noi mergem pe jos facultate.

11. Parantez içindeki fiillere, 2. şahıs tekil ve çoğul, olumlu ve olumsuz emir kipi şekillerini veriniz.

Örnek:

(A citi) repede

Citeşte repede!

Nu citi repede!

Citiţi repede!

Nu citiţi repede!

(A intra) în casă. (A merge) pe jos la cumpărături. (A urca) pe scări la etajul doi. (A deschide) imediat fereastra. (A completa) formularul cu cerneală neagră. (A coborî) la prima stație. (A aduce) dicționarul la fiecare oră de română. (A lăsa) toate lucrările scrise pe masă. (A fi) bun cu toată lumea. (A asculta) la radio un șlagăr foarte la modă. (A învăța) această poezie pentru serbarea de miercuri după-amiază. (A rupe) aceste flori pentru a le pune în vază. (A pune) cărțile în raft.

12. Verilen fiillere ortaç şeklini verdikten sonar belirtili geçmiş zaman (perfectul compus) zamanında çekiniz.

Örnek:

a citi	citit	- am citit
		- ai citit.....

a căuta, a intra, a urca, a învăța, a compune, a dormi, a cumpăra, a vinde, a accentua, a uita, a asculta, a viziona, a comunica, a curăța, a demonstra, a face, a începe, a cere, a alerga, a vedea, a cădea, a aștepta, a termina, a lucra, a vrea, a bea, a gusta, a ști, a da, a sta, a lua, a pune, a aduce, a spune, a merge, a ajunge, a coborî, a urî, a iubi, a primi, a vorbi, a mulțumi, a saluta, a purta, a combina, a medita, a observa, a ezita, a estima, a condamna, a afirma, a insista, a pierde, a invita, a bate, a decide, a imita, a pregăti, a discuta, a răspunde, a confunda, a oferi, a opri, a servi, a copia, a vesti, a suferi, a fugi, a participa, a diminua, a forma, a prefera, a construi, a speria, a asigura, a stabili, a distribui.

13. Aşağıdaki cümlelerdeki boşlukları, sağ tarafta verilen sıfatların uygun şekilleriyle doldurunuz.

Örnek:

Aici este un parc	bolnav	Aici este un parc frumos.
Ayşe este	frumos	Ayşe este bolnavă.

Pixul acesta este	interesant
La dreapta este o stradă	larg
Acolo sus este o casă	nou
Doina este o fetiță foarte	ung
Acest copac este	tânăr
Cafeaua cu care m-ai servit este foarte	vechi
Ieri am terminat de citit o carte	alb
Aseară am vizionat la televizor un film	albastru
Vecina noastră stă de vorbă cu o femeie	bătrân
Tortul comandat pentru ziua de naștere nu a fost	dulce
Iaurtul acesta este destul de	acru
Steagul acestei țări este	mic
Mașina pe care mi-am cumpărat-o este	mare
Cozonacul acesta este	înalt
Străzile din orașul acesta sunt	negru
În Turcia portocalele sunt	scump
Aceste sportive sunt	ieftin
Elevele din această clasă au rezolvat	sănătos

Azi este o zi foarte	bolnav
Colegele mele de două zile sunt	atent
Copilul acesta a mâncat două mandarine	roșu
Rochița este prea pentru ea.	verde
Această locuință este pentru noi.	frumos
În turmă sunt două oi	fierbinte
Ieri a fost o zi de toamnă foarte	rece
Acum toți copacii sunt	urât
Această echipă are numai jucători	bun
Nu-mi place costumele, e prea pentru mine.	greu
Într-un corp este o minte	
Aici carnea de vită este, iar carnea de pui este	

14. Aşağdaki cümlelerdeki boşluklara uygun düşen zamiri koyunuz.

Örnek:

Unde ai fost? caută profesorul. Unde ai fost? **Te** caută profesorul.

Maria este liberă azi, Radu..... roagă să-l ajute la lecții. Ele vin spre facultate, noi vedem de la fereastră. Miercuri mergi la teatru, vedem acolo. Ei iau loc la prima masă, chelnerița servește imediat. Studenții au ieșit în curte, profesorul cheamă în sala de curs. Eu am un ceas care merge corect, Mihai..... întreabă ce oră este acum. Eu cu tata plecăm în oraș, mama roagă să cumpărăm și prăjituri. Duminică plecăm la București, acolo așteaptă prietenii noștri. Pe 27 octombrie este ziua de naștere a Mariei,..... invită și pe noi la aniversare. Studentele merg la facultate, acolo așteaptă profesorul de limbi străine. Unde umbli? caută profesorul de română.

15. Aşağdaki cümleleri Romence'ye çeviriniz:

O çiçek satın alıyor. O buradan çiçek satın alabilir. Genellikle Maria geçikiyor. Yemeğe geçikmesin! O erken gelmiyor. Bugün erken gelsin! Radu çok film seyrediyor. Bugün hangi filmi seyredecek? Annem çamaşır yıkıyor. Mendilleri de yıkaması gerekiyor. Onlar fakülteye otobüsle gidiyorlar. Tramvayla gitmesinler! Öğretmen bir kitap istiyor. Öğretmen bize bir kitap göstermek istiyor. Ders saat 8'de başlıyor. Dersin saat 8'de başlaması gerekiyor. Onlar kitapları seviyorlar. Ayşe ve Emine Romence öğreniyorlar. Onlar yurttan derslere çalışmak istemiyorlar. Öğrenciler otobüsü bekliyorlar. Bir kaç dakika daha beklemleri gerekiyor. Tren saat 10'da hareket edecek. O bu trenle gidemiyor. Onlar çarşıya çıkıyorlar. Onlar da çarşıya çıkmak istiyorlar. O treni kaçırır mı? Treni kaçırmasın!

11. Ünite (Unitatea 11)

La poştă (Postanede)

După ore trebuie să merg la poșta mare din centru să cumpăr câteva plicuri, vederi și timbre. Vreau să scriu acasă, la Istanbul. Mai am de trimis câteva vederi în Turcia, unde am multe rude și mulți prieteni. În luna august am participat la cursurile de vară de la Timișoara și acolo am făcut cunoștință cu mulți români, vreau să le trimit și lor vederi de aici din București.

La ghișeu au fost mai multe persoane, dar am văzut că funcționara este foarte expeditivă și de aceea în câteva minute am ajuns la ea. Am următorul dialog cu ea:

- Vă rog, două plicuri cu hârtie de scris.
- Ce fel de scrisori să fie, simple sau recomandate?
- Una să fie recomandată și par-avion, iar a doua să fie o scrisoare cu confirmare de primire.
- Pofțiți plicurile și timbrele!
- În cât timp ajunge o scrisoare recomandată și par-avion în Turcia?
- În trei zile.
- Dar o scrisoare cu confirmare de primire?
- În trei- patru zile.
- Vă mai rog trei vederi cu timbre pentru România. Cât trebuie să plătesc în total?
- Scrisorile costă treizeci de lei, iar vederile douăzeci și cinci de lei; în total cincizeci și cinci de lei. Aveți bani potriviți?
- Cred că am. Ba nu. Vă dau o sută de lei.
- Pofțiți restul.
- Mulțumesc.

Tot de la poștă l-am sunat pe colegul meu Petre Popescu.

- Alo! Bună seara, Casa Popescu?! La telefon, Nihat. Vă rog, dacă nu vă deranjez, pot să vorbesc cu Petre?

- Desigur. Așteptați o clipă, vă rog!
- Bună seara, Petre, ce mai faci?
- Mulțumesc, (foarte) bine! Ce program ai mâine? Te invit la mine, vrei să vii?
- Mâine? Să mă gândesc puțin!...Da, se poate! Cred că o să fiu liber mâine după-amiază. La ce oră e bine să fiu la tine?

- Pe la ora șapte. Mai vin câțiva invitați, prieteni și colegi. Sper că și colega noastră Anamaria să aibă timp să vină. O să stăm de vorbă, o să ascultăm o muzică bună, o să dansăm.

- Dar Elena o să vină?
- De invitat am invitat-o și pe ea. Dar nu cred să vină. Ea trebuie să scrie un articol pentru revista universității, care apare poimâine.

- Nu-i nimic. Eu unul vin cu plăcere, dar o să stau doar o oră-o oră și jumătate. Trebuie să mai lucrez puțin la lucrarea de diplomă.

- Bine, pe mâine, prietene!
- La revedere, pe mâine!
- La revedere!

Kelimeler ve Deyimler (Cuvinte și expresii)

după ore - derslerden sonra
ba nu - elbette hayır
trebuie - gerek
rest - paranın üstü
a merge - gitmek
a suna - telefon etmek
centru - merkez
casa Popescu? - Popescu ailesi mi?
a cumpăra - satın almak
a deranja - rahatsız etmek
plic - zarf
desigur - elbette, hayhay
vedere - resimli kart
o clipă - bir dakika!
timbru - pul
a invita - davet etmek
rudă - akraba
a se gândi - düşünmek
a participa - katılmak
se poate - olur, mümkün
cursuri de vară - yaz kursları
a crede - sanmak, zanetmek
a face cunoștință - tanışmak
pe la ora șapte - saat 7 sularında
ghișeu - gişe
câțiva - birkaç
persoană - kişi, şahıs
a sta de vorbă - sohbet etmek

funcționară - (kadın)memur, memure
a asculta - dinlemek
hârtie - kağıt
a dansa - dans etmek
expeditiv - hamarat, elitez
de invitat am invitat-o - davet etmesine davet ettim
următorul dialog - şu diyalog/konuşma
articol - makale, yazı
scrisoare simplă - adi mektup
revistă - dergi, mecmua
scrisoare recomandată - taahhütlü mektup
a apărea - çıkmak: gözükmek
scrisoare par-avion - uçakla mektup
poimâine - öbürün, iki gün sonra
scrisoare cu confirmare de primire - nu-i nimic - cevaplı mektup
a plăti - ödemek
cu plăcere - memnuniyetle
total - yekün
doar - yalnız, tek
în total - topyekün
lucrare - çalışma, işlem
a costa - (fiyat olarak) tutmak
pe mâine - yarın görüşmek üzere; görüşürüz

GRAMER (Gramatică)

I. FIİL

1. **DÜZENSİZ FİİLLERİN İSTEK KİPİ, ŞİMDİKİ ZAMAN** (Modul conjunctiv, timpul prezent al verbelor neregulate)

Düzensiz fiillerin İstek kipi şimdiki zaman çekimleri aynı fiillerin Haber kipi şimdiki zamanda çekimleriyle karşılaştırmalı olarak verilmektedir:

Haber kipi, şimdiki zaman

1. **sunt** student(ă) öğrenciyim
2. **ești** student(ă) öğrencisin

İstek kipi, şimdiki zaman

A Fİ olmak; imek [to be]

1. **vreau să fiu** student(ă) öğrenci olmak istiyorum
2. **vrei să fii** student(ă) öğrenci olmak istiyorsun

3. **este** student(ă) öğrencidir
4. **sunte** student(ă) /studente öğrenciyiz
5. **sunteți** student(ă)/studente öğrencisiniz
6. **sunt** student(ă) öğrencidirler.

3. **vrea să fie** student(ă) öğrenci olmak istiyor
4. **vrem să fim** student(ă)/ studente öğrenci olmak istiyoruz
5. **vreți să fiți** student(ă)/studente öğrenci olmak istiyorsunuz
6. **vor să fie** student(ă) öğrenci olmak istiyorlar.

A AVEA sahip olmak [to have]

1. Eu **am** doi frați - İki kardeşim var.
2. Tu **ai** mulți prieteni - Çok arkadaşın var.
3. El/ea **are** o pisică - Bir kedisi var.
4. Noi **avem** o farmacie - Bir eczanemiz var.
5. Voi **aveți** o mașină - Bir arabanız var.
6. Ei/ele **au** bani - Paraları var.

1. Eu **vreau să am** doi frați - İki kardeşim olsun istiyorum
2. Tu **vrei să ai** mulți prieteni - Çok arkadaşın olsun istiyorsun.
3. El/ea **vrea să aibă** o pisică - Bir kedisi olsun istiyor.
4. Noi **vrem să avem** o farmacie - Bir eczanemiz olsun istiyoruz.
5. Voi **vreți să aveți** o mașină - Bir arabanız olsun istiyorsunuz.
6. Ei/ele **vor să aibă** bani - Paraları olsun istiyorlar.

A DA vermek

1. Eu **dau** mașina înapoi - Arabayı geri veriyorum.
 2. Tu **dai** impozit mic - Az vergi veriyorsun.
 3. El/ea **dă** mâine examen - Yarın sınav veriyor.
 4. Noi **dăm** cartea înapoi - Kitabı geri veriyoruz.
 5. Voi **dați** puține examene - Siz az sınav veriyorsunuz.
 6. Ei/ele **dau** burse - Onlar burs veriyorlar.
1. Eu **vreau să dau** mașina înapoi - Arabayı geri vermek istiyorum.
 2. Tu **vrei să dai** impozit mic - Sen az vergi vermek istiyorsun.
 3. El/ea **vrea să dea** mâine examen - Yarın sınav vermek istiyor.
 4. Noi **vrem să dăm** cartea înapoi - Kitabı geri vermek istiyoruz.
 5. Voi **vreți să dați** puține examene - Az sınav vermek istiyorsunuz.
 6. Ei/ele **vor să dea** burse - Onlar burs vermek istiyorlar.

A STA oturmak, kalmak, durmak

1. Eu azi **stau** acasă - Bugün evde kalıyorum.
1. Eu azi **vreau să stau** acasă - Bugün evde kalmak istiyorum.

2. Tu stai departe de noi - Bizden uzak oturuyorsun.	2. Tu vrei să stai departe de noi - Bizden uzak oturmak istiyorsun.
3. El/ea stă la parter - Zeminde oturuyor.	3. El/ea vrea să stea la parter - Zeminde oturmak istiyor.
4. Noi stăm bine aici - Burada iyi oturuyoruz.	4. Noi vrem să stăm bine aici - Burada iyi oturmak istiyoruz.
5. Voi stați toată ziua la bibliotecă.
- Butün gün kütüphanede kalıyorsunuz.	5. Voi vreți să stați toată ziua la bibliotecă
- Butün gün kütüphanede kalmak istiyorsunuz.
6. Ei/ele stau jos - Yerde oturuyorlar.	6. Ei/ele vor să stea jos - Yerde oturmak istiyorlar.

A LUA almak

1. Eu iau flori - Çiçek alıyorum.	1. Eu vreau să iau flori - Çiçek almak istiyorum.
2. Tu iei ciorapii - Çorapları alıyorsun.	2. Tu vrei să iei ciorapii - Çorapları almak istiyorsun.
3. El/ea ia cartea de citire - Ders kitabını alıyor.	3. El/ea vrea să ia cartea de citire - Ders kitabını almak istiyor.
4. Noi luăm aer curat - Temiz hava alıyoruz.	4. Noi vrem să luăm aer curat - Temiz hava almak istiyoruz.
5. Voi luați bani de la casă
- Vezneden para alıyorsunuz.	5. Voi vreți să luați bani de la casă
- Vezneden para almak istiyorsunuz.
6. Ei/ele iau meditații - Özel ders alıyorlar.	6. Ei/ele vor să ia meditații - Özel ders almak istiyorlar.

A BEA içmek

1. Eu beau lapte - Süt içiyorum.	1. Eu trebuie să beau lapte - Süt içmem gerek.
2. Tu bei bere - Sen bira içiyorsun.	2. Tu vrei să bei bere - Sen bira içmek istiyorsun.
3. El/ea bea cafea. - O kahve içiyor.	3. El/ea poate să bea cafea - O kahve içebilir.
4. Noi bem apă minerală - Madem suyu içiyoruz.	4. Noi trebuie să bem apă minerală - Moden suyu içmemiz gerekiyor.
5. Voi beți vin roșu - Kırmızı şarap içiyorsunuz.	5. Voi puteți să beți vin roșu - Kırmızı şarap içebilirsiniz.
6. Ei/ele beau whisky - Viski içiyorlar.	6. Ei/ele vor să bea whisky - Viski içmek istiyorlar.

A SCRIE yazmak

1. Eu scriu o carte - Bir kitap yazıyorum.	1. Eu trebuie să scriu o carte - Bir kitap yazmam gerekiyor.
2. Tu scrii un roman - Bir roman yazıyorsun.	2. Tu vrei să scrii un roman - Bir roman yazmak istiyorsun.

3. El/ea **scrie** frumos - O güzel yazıyor.

4. Noi **scriem** poezii - Şiir yazıyoruz.

5. Voi **scrieți** la ziar - Gazeteye yazıyorsunuz.

6. Ei/ele **scriu** corect - Doğru yazıyorlar.

3. El/ea **poate să scrie** frumos - O güzel yazabilir.

4. Noi **putem să scriem** poezii - Şiir yazabiliriz.

5. Voi **trebuie să scrieți** la ziar - Gazeteye yazmanız gerekiyor.

6. Ei/ele **vor să scrie** corect - Doğru yazmak istiyorlar.

A ŞTİ bilmek

1. Eu **ştiu** poezia - Şiiri biliyorum.

2. Tu **ştii** cine sunt - Kim olduğumu biliyorsun.

3. El/ea **ştie** ce face - Ne yaptığını biliyor.

4. Noi **ştim** unde eşti - Nerede olduğunu biliyoruz.

5. Voi **ştiți** această problemă
- Bu problemi biliyorsunuz.

6. Ei/ele **ştiu** ce fac - Ne yaptıklarını biliyorlar.

1. Eu **vreau să ştiu** poezia - Şiiri bilmek istiyorum.

2. Tu **trebuie să ştii** cine sunt - Kim olduğumu bilmen gerek.

3. El/ea **trebuie să ştie** ce face - Ne yaptığını bilmesi gerek.

4. Noi **vrem să ştim** unde eşti - Nerede olduğunu bilmel istiyoruz.

5. Voi **puteți să ştiți** această problemă
- Bu problemi bilebilirsiniz.

6. Ei/ele **trebuie să ştie** ce fac - Ne yaptıklarını bilmeleri ger

2. İstek kipi Şimdiki zamanın kullanılışı

a. 1) Eu ben zamiriyle kullanılışı:

Eu vreau să vorbesc (eu) acuma

Eu vreau să vorbeşti (tu) acuma

Eu vreau să vorbească (el, ea; ei, ele) acuma

Eu vreau să vorbim (noi) acuma

Eu vreau să vorbiți (voi) acuma

- Şimdi (ben) konuşmak istiyorum.

- Şimdi (senin) konuşmanı istiyorum.

- Şimdi (onun; onların) konuşmasını istiyorum.

- Şimdi (bizim) konuşmamızı istiyorum.

- Şimdi (sizin) konuşmanızı istiyorum.

2) Tu sen zamiriyle kullanılışı:

Tu vrei să citeşti (tu) repede

Tu vrei să citeşti (eu) repede

Tu vrei să citească (el, ea; ei, ele) repede

Tu vrei să citim (noi) repede

Tu vrei să citiți (voi) repede

- Çabuk (sen) okumak istiyorsun.

- Çabuk (benim) okumamı istiyorsun.

- Çabuk (onun; onların) okumasını istiyorsun.

- Çabuk (bizim) okumamızı istiyorsun.

- Çabuk (sizin) okumanızı istiyorsun.

3) Üçüncü şahıs el, ea “o” zamirleri veya hep üçüncü şahıs sayılan adlarla kullanılışı:

El/ea (Maria/Nihat) doreşte să plece imediat

El/ea (Maria /Nihat) doreşte să plec (eu) imediat

El/ea (Maria /Nihat) doreşte să pleci (tu) imediat

El/ea/ (Selin/Nihat) doreşte să plecăm (noi) imediat

- O (Maria /Nihat) hemen gitmek istiyor.

- O (Maria /Nihat) (benim) hemen gitmemi istiyor.

- O (Maria /Nihat) (senin) hemen gitmeni istiyor.

- O (Maria /Nihat) (bizim) hemen gitmemizi istiyor.

El/ea (Maria /Nihat) dorește să plece (el, ea; ei, ele) imediat - O (Maria/Nihat) (onun; onların) hemen gitmesini istiyor.

El/ea (Maria /Nihat) dorește să plecați (voi) imediat - O (Maria/Nihat) (sizin) hemen gitmenizi istiyor.

b) İstek kipiyle ca bağlacının kullanılışı:

Romence'de **Eu vreau să vii azi** ve **Eu vreau ca să vii azi** cümlelerinin anlamları aynıdır, yani ben bugün gelmeni istiyorum. Başka örnekler:

Vrem **să** vină mâine = Vrem **ca să** vină mâine - Yarın gelmesini istiyoruz.

Maria vrea **să** rămână și Nihat = Maria vrea **ca și** Nihat să rămână - Maria, Nihat'ın da kalmasını istiyor.

Profesorul dorește **să** citim această carte = Profesorul dorește **ca să** citim această carte - Öğretmen bu kitabı okumamızı istiyor.

3. Haber kipi, gelecek zaman (Modul indicativ, timpul viitor)

Romence'de haber kipinin gelecek zamana ait üç şeklinden en yaygın kullanışlı olanı, istek kipinin şimdiki zaman şekilleri önüne **o** ünlüsünün getirilmesiyle ifade edilem şekildir; **örneğin:**

İstek kipi, şimdiki zaman

1. **Eu să plec** - gideyim
2. **Tu să pleci** - gidesin
3. **El/ea o să plece** - gide
4. **Noi să plecăm** - gidelim
5. **Voi să plecați** - gidesiniz
6. **Ei/ele o să plece** - gideler

Haber kipi, gelecek zama

1. **Eu o să plec** - gideceğim
2. **Tu o să pleci** - gideceksin
3. **El/ea o să plece** - gidecek
4. **Noi o să plecăm** - gideceğiz
5. **Voi o să plecați** - gideceksiniz
6. **Ei/ele o să plece** - gidecekler

Olumsuz şekli

1. Eu mâine nu o (n-o) să vin la facultate	- Ben yarın fakülteye gelmeyeceğim.
2. Tu mâine nu o (n-o) să vii la facultate	- Sen yarın fakülteye gelmeyeceksin.
3. El/ea mâine nu o (n-o) să vină la facultate	- O yarın fakülteye gelmeyecek.
4. Noi mâine nu o (n-o) să venim la facultate	- Biz yarın fakülteye gelmeyeceğiz.
5. Voi mâine nu o (n-o) să veniți la facultate	- Siz yarın fakülteye gelmeyeceksiniz.
6. Ei/ele mâine nu o (n-o) să vină la facultate	- Onlar yarın fakülteye gelmeyecekler.

Soru şekli

1. Eu mâine o să vin la facultate?	- Ben yarın fakülteye gelecek miyim?
2. Tu mâine o să vii la facultate?	- Sen yarın fakülteye gelecek misin?

3. El/ea mâine o să vină la facultate?
4. Noi mâine o să venim la facultate?
5. Voi mâine o să veniți la facultate?
6. Ei/ele mâine o să vină la facultate?

- O yarın fakülteye gelecek mi?
- Biz yarın fakülteye gelecek miyiz?
- Siz yarın fakülteye gelecek misiniz?
- Onlar yarın fakülteye gelecekler mi?

Olumsuz - soru şekli

1. Eu mâine nu o (n-o)să vin la facultate?
2. Tu mâine nu o (n-o)să vii la facultate?
3. El/ea mâine nu o (n-o) să vină la facultate?
4. Noi mâine nu o (n-o) să venim la facultate?
5. Voi mâine nu o (n-o) să veniți la facultate?
6. Ei/ele mâine nu o (n-o) să vină la facultate?

- Ben yarın fakülteye gelmeyecek miyim?
- Sen yarın fakülteye gelmeyecek misin?
- O yarın fakülteye gelmeyecek mi?
- Biz yarın fakülteye gelmeyecek miyiz?
- Siz yarın fakülteye gelmeyecek misiniz?
- Onlar yarın fakülteye gelmeyecekler mi?

II. İlgi Zamiri ve Sıfatı (Pronume și adjectiv relativ)

Soru (İnterogativ)

İlgi (Relativ)

1) CÎNE - Kim

- **Cine** vorbește?- Kim konuşuyor?
- **Cine** a venit? -Kim geldi?
- **Cine** mai vine? -Kim daha geliyor?

- Întreabă **cine** vorbește-Sor, kim konuşuyor?
- Vrea să știe **cine** a venit - Kimin geldiğini bilmek istiyor.
- Întreabă **cine** mai vine - Daha kimin geleceğini soruyor.

2) CE? -Ne

- **Ce** mănânci? -Ne yiyorsun?
- **Ce** face? - Ne yapıyor?
- **Ce** carte citește?- Ne kitap okuyor?

- Am întrebat **ce** mănâncă - Ne yediğini sordum.
- Nu știu **ce** face - Ne yaptığını bilmiyorum.
- Am întrebat **ce** carte citește - Ne kitap okuduğunu sordum.

3) CÂȚI, CÂTE - Kaç

- **Câți** elevi sunt aici? Burada kaç öğrenci var?
- **Câte** zile mai sunt până la vacanță?
Tatile kadar kaç gün daha var?
- **Câți** bani ai în buzunar? Cebinde kaç para var?

- Vrea să știe **câți** elevi sunt aici. Burada kaç öğrenci olduğunu bilmek istiyor.
- Numărăm **câte** zile mai sunt până la vacanță.
Tatile kadar kaç gün daha kaldığını sayıyoruz.
- Nu știu **câți** bani ai în buzunar. Cebinde kaç para olduğunu bilmiyorum.

III. SORU VE İLGİ ZARFLARI (Adverbele interogative și relative)

Soru

İlgi

1) UNDE - Nerede

- Unde pleacă Nihat? - Nihat nereye gidiyor?	- Întreabă unde pleacă Nihat - Nihat'ın nereye gittiğini soruyor.
- Unde este poșta? - Postane nerededir?	- Vrem să știm unde este poșta - Postane nerede olduğunu bilmek istiyoruz.
- Unde ai pus cartea? - Kitabı nereye koydun?	- Ştim unde a pus cartea - Kitabı nereye koyduğunu biliyoruz.

2) DE UNDE - Nereden

- De unde este acest student?	- Ştim de unde este acest student
- Bu öğrenci neredendir?	- Bu öğrencinin nereden olduğunu biliyoruz-
- De unde ai venit? - Nereden geldin?	- Am aflat de unde ai venit? - Nereden geldiğini öğrendik.
- De unde ai luat banii? - Paraları nereden aldî?	- Ştiu de unde a luat banii - Paraları nereden aldığını biliyorum.

3) CÂND - Ne zaman?

- Când vin musafirii?	- Nu ştiu când vin musafirii
- Misafirler ne zaman geliyorlar?	- Misafirlerin ne zaman geleceklerini bilmiyorum.
- Când este meciul? - Maç ne zaman?	- Am aflat când este meciul - Maçın ne zaman olacağını öğrendim.
- Când pleacă trenul? - Tren ne zaman kalkıyor?	- Ne întreabă când pleacă trenul - Trenin ne zaman kalkacağını bize soruyor.

4) DE CÂND - Ne zamandan (beri)

- De când eşti aici?	- Nu ştie de când este aici
- Ne zamandan beri buradasın?	- Ne zamandan beri burada olduğunu bilmiyor.
- De când este bolnav?	- Este bolnav de când este frig afară
- Ne zamandan beri hastadır?	- Dışarıda soğuk olalıdan beri hastadır.
- De când ai acest costum?	- Mă întreabă de când am acest costum
- Ne zamandan beri bu elbisen var?	- Ne zamandan beri bu elbisem olduğunu soruyor.

5) CUM - Nasıl

- **Cum** este filmul? - Film nasıldır? - Nu știu **cum** este filmul - Filmin nasıl olduğunu bilmiyorum.
- **Cum** învață acest elev? - Bu öğrenci nasıl okuyor? - Vrem să știm **cum** învață acest elev - Bu öğrencinin nasıl çalıştığını bilmek istiyoruz.
- **Cum** trăiți aici? -Burada nasıl yaşıyorsunuz? - Întreabă **cum** trăim aici - Burada nasıl yaşadığımızı soruyor.

Alıştırmalar (Exerciții)

1. Aşağıdaki fiillerin karşısına istek kipi şekillerini yazınız. Örnek:

(el) pleacă -	- (el) pleacă - (el) să plece
(ei) caută -	- (ei) caută - (ei) să caute
vorbește -	întâlnește -
citește -	telefonează -
pregătește -	corectează -
lucrează -	mănâncă -
studiază -	aduce -
copiază -	cântă -
primește -	petrece -
vizitează -	mintre -
notează -	râde -
hotărăște -	salută -

2. İkinci sütundaki fiillere birinci sütundaki fiillerin gerektirdiği uygun şekilleri vererek üçüncü sütündeki kelimeleri de kullanarak cümleler kurunuz.

Örnek:

Poți / a veni / mâine, acasă
Vrem / /

- Poți să vii mâine acasă.
- Vrem să venim mâine acasă.

Putem / a lipsi / de la școală, de la sedință.

Vor / a telefona / acasă, la facultate.

Vreti / a lucra / la țară, în bibliotecă.

Pot / a mânca / numai carne fiartă, la restaurant.

Vrea / a pregăti / examenul în liniște, masa de seară.

Örnek:

- Vreau să vii mai târziu la facultate.

- Vreau să vină mai târziu la facultate.

- Vreau să venim mai târziu la facultate.

- Vreau să veniti mai târziu la facultate.

Vrei să **pleci** cu trenul. Nu trebuie să întârziem la cursuri. Aștept să **vină** trenul de la Istanbul. Dorim să **vorbească** personal cu profesorul. Vrea să **mănânce** numai friptură de vită. Vreți să **mergeți** la film sau la teatru? Nu vor să **bea** bere? Pot să **dau** un telefon din oraș. Putem să **mâncăm** la cantina studentască. Trebuie să **scrieți** cu pixul. Poate să **stea** în picioare. Ei trebuie să **fie** la mare.

Örnek:

- Măine o să plec în România.

- Mâine o să pleci în România.....

Săptămâna viitoare **dau** ultimul examen. În fiecare dimineață **citesc** ziarele. În vacanța de iarnă **fac** o excursie în Turcia. Peste trei luni **termin** facultatea. Altădată **vorbesc** eu, în locul tău, cu profesorul. Măine la ora aceasta **sunt** la munte. **Spăl** mai târziu mașina. Azi **mănânc** la restaurant. Îl **întreb** cu cine a fost la cinema.

Örnek:

- Plec când vreau.

- Ies când trebuie.

Pleacă / ce stie

Stie / ce vrea, cine stie, că nu bea cafea, când are timp

Face / unde vrea, când poate, când are timp, cine vrea

Întrebăm / ce poate, ce trebuia, ce vrea

Răspunde / cum vrem, unde trebuie, unde avem loc

Stăm / ce să facă, cum să începem lucrarea, când vine
Ziceți / cât costă, unde plecați, cine este

6. Verilen örneklere göre, biraz aşağıdaki fiillerle ilgi zamiri, sıfatı ve zarflarıyla cümleler kurunuz.

Örnek:

Întrebăm..... - Întrebăm cine a sunat la telefon.
Plecați..... - Plecați unde doriți.
Găsește
Spui
Venim
Vorbești
Învățăm
Ia
Stăm
Faceți
Răspundeți

7. Verilen örneklere göre aşağıdaki soru cümlelerindeki soru zamirleri, sıfatları ve zarflarını ilgi zamirleri, sıfatları ve zarfları görevinde kullanarak, bu cümlelerde gereken değişiklikleri yapınız.

Örnek:

- Cine e la telefon? - Întrebăm cine e la telefon.
- Unde pleci? - Știm unde pleci.
- Știți despre cine vorbește? - Unde stați acum? - Ce carte citești? - Cine a venit la voi? -
Ce scriu azi ziarele? - Câte zile mai stați în Turcia? - De ce n-ai adus cartea? - Cum mergeți la serviciu? - De când ești aici? - Când începe noul an școlar? - De unde este profesorul?

8. Aşağıdaki cümleleri Romenceye çeviriniz.

Sepetin içinde birkaç yumurta var. Sepetin içinde kaç yumurta var? Masanın üstünde üç mavi defter ve bir kitap var. Evin güzel bir bahçesi var. Bu öğrenci geçen yıl Romanya'da idi. Gelecek yıl Romen edebiyatını da öğreneceğiz. Öğrenciler profesörün açıklamalarını dikkatle dinlediler. Yarın akşam uçakla Romanya'ya hareket edecekler. Bizim arkadaşımız iki günden beri hasta. Parkın ortasında mermer bir heykel var. Romen profesörü yarın ilginç bir konferans verecek. Bu akşam bizimle tiyatroya gelebilecek misin? Oradaki araba senin araban mıydı? Bugün soğuk ve kuru rüzgar esiyor (a sufla). Bu sınıfın tüm öğrencileri çok zeki ve çalışkandır. Okulun arkasında büyük bir park var. O defterin tüm yaprakları sarıydı. Onun ne yaptığını bilmiyoruz. Derslerden sonra nereye gideceğini bilmiyoruz. Arkadaşlarım, bu elbiseyi nereden aldığını sordular. Günde kaç ders saatimiz olduğunu artık biliyoruz.

12. Ünite (Unitatea 12)

La doctor și la farmacie (Doktorda ve Eczanede)

Elena este cam bolnavă, Nu se simte prea bine și de aceea a hotărât să consulte imediat un medic. Colega ei de bancă Raluca a însoțit-o la policlinica studentască. Acolo, la ghișeul de informații, o soră a rugat-o pe Elena să completeze o fișă. După ce a completat fișa, sora a invitat-o pe ea la cabinet. Raluca a intrat cu ea.

- Bună ziua, domnule doctor!

- Bună ziua! Văd că sunteți două. Cine este bolnava? Pe cine trebuie să examinez?

Elena: - Pe mine. Eu sunt bolnavă.

Doctorul: - Ce vă supără?

Elena: - De câteva zile am febră, tușesc și mă doare în gât.

Doctorul o consultă foarte minuțios. O ascultă cu stetoscopul. O pune să respire adânc de câteva ori. O roagă să deschidă gura și să spună „aaa”. O întreabă dacă are guturai. Elena spune că are guturai și că strănută mereu. Atunci doctorul o cheamă pe soră și o roagă să aducă un termometru.

Doctorul: - Vă rog puneți termomentrul! Văd că n-aveți febră prea mare, 37 cu 6. Aveți o gripă ușoară. Nu e prea grav, dar trebuie să urmați exact tratamentul. Vă recomand să faceți și o radioscopie pulmonară. Nu ieșiți din casă patru-cinci zile. Beți multe ceaiuri, de preferat ceai de tei și de mușetel. Nu uitați să faceți des gargară cu ceai de mușetel. Iată și o rețetă pentru medicamente. Să luați toate doctoriile așa cum am indicat și atunci, în câteva zile, o să fiți din nou sănătoasă.

Elena: - O să le iau, domnule doctor! Vă mulțumesc foarte mult.

Elena și Raluca intră în farmacie și salută. Farmacista le salută și ea și le întreabă cu ce le poate servi. Elena cere aspirină, picături pentru nas și sirop de tuse. Farmacista îi recomandă ceva nou pentru nas, dar Elena refuză, pentru că preferă să-i facă medicamentul după rețetă. Îi dă farmacistei rețeta. Farmacista îi răspunde că în după-masa aceea va fi gata, iar pe celelalte i le dă imediat.

Elena o întreabă cât trebuie să plătească. Farmacista îi răspunde că pentru rețetă trebuie să plătească treizeci de lei, că aspirina, picăturile și siropul costă cincizeci de lei, deci în total optzeci de lei. Elena îi dă o sută de lei, farmacista îi dă restul și îi spune să vină în după-masa aceea după celelalte medicamente. Elena și Raluca îi mulțumesc farmacistei, o salută și ies din farmacie.

Kelime ve deyimler (Cuvinte și expresii)

farmacie - eczane

gripă - grip

bolnav - hasta

grav - ağır

a se simți - kendini hissetmek

a urma un tratament - tedavi görmek

a hotărî - karar vermek

a recomanda - tavsiye etmek

a consulta - danışmak

radioscopie pulmonară - ciğer radyoskopisi

consult - muayene

ceai de tei - ıhlamur çayı

a însoți - eşlik etmek

ceai de mușetel - papatya çayı

policlinică - poliklinik

gargară - gargara

ghișeu de informații - danışma bürosu
doctorie - ilaç
soră - hemşire
a indica - önermek
a completa - doldurmak
farmacist - eczacı
fișă - fiş, form
a servi - servis yapmak
cabinet medical -muayenehane
picătură pentru nas - burun damlası
a examina - muayene etmek
sirop de tuse - öksürük şurubu
a supăra - rahatsız etmek
a prefera - tercih etmek

febră - ateş
celălalt - öteki (si)
a tuși - öksürmek
a plăti - ödemek
a durea - ağrımak
a costa - (fiyat olarak) tutmak
gât - boğaz
în total - toptan, topyekün
minuțios - etraflıca
rest - (paranın) üstü
stetoscop - stetoskop
a respira - nefes/soluk almak
guturai - nezle
a strănuta - aksırmak, apşırmak

Vücut ve Sağlıkla İlgili Kelimeler (Cuvinte privind corpul și sănătatea)

1. cap - baş
gât - boğaz; boyun
ceafă - ense
piept - göğüs
spate - arka
burtă - karın
păr - saç
barbă - sakal
mustață - bıyık
obraz - yüz, çehre; sima
gură - ağız
buză - dudak
dinte - diş
măsea - azıdişi
bărbie - çene
nară - burun deliği
ureche - kulak
mână - el
umăr - omuz
braț - kol
cot - dirsek
deget - parmak
unghie - tırnak
palma - avuç
pumn - yumruk
picio - ayak; bacak
coapsă - oyluk, but
genunchi - diz

2. spital - hastane
policlinică - poliklinik
consultație - muayene
radioscopie - radyoskopi
pacient - hasta
diagnostic - tanı
radiografie - radyografi
vată - pamuk
spirt - ispirto
pansament - pansuman, sargı
tratament - tedavi
boală - hastalık
gripă - grip
răceală - soğuk algınlık
a tuși - öksürmek
a transpira - terlemek
creier - beyin; dimağ
guturai - nezle
rană - yara, bere
aspirin - aspirin
vitamin - vitamin
antibiotic - antibiyotik
pastilă, tabletă - hap, tablet
injecție - iğne
vaccin - aşı
fiolă - ampul, iğne şişesi
alifie, unguent - melhem
dentist - dişçi

şold - kalça
câlcâi - topuk
talpă - taban
os - kemik
coastă - kaburga
schelet - iskelet
muşchi - kas, adale
frunte - alın
ochi - göz
sprânceană - kaş
pleoapă - göz kapağı
geană - kirpik
nas - burun

stomatolog - stomatolog
plombă - dolgu
extracție - diş çekme
inimă - kalp, yürek
plămân - ak ciğer
ficat - kara ciğer
stomac - mide
rinichi - böbrek
intestin - bağırsak, barsak
nerv - sinir
venă - toplar damar
arteră - atar damar, arter
sânge - kan

GRAMER (Gramatică)

1. Dolaylı ve Dolaysız Beyan (anlatım) Cümleleri (Vorbirea directă şi indirectă)

Aynı fikri, konuşanın sözlerini dolaylı olarak tekrarlayan konuşma şekline dolaylı beyan şekli denir.

Bir kimsenin kendi kendine ya da başkalarına hitaben söylediği kelimeleri aynen tekrarlayan konuşma şekline dolaysız beyan şekli denir.

Örnekler: Mihai, când te întâlneşti cu foştii tăi colegi?
Mihai, eski okul arkadaşlarınla ne zaman görüşüyorsun?
Mihai **întreabă** când se întâlneşte cu foştii săi colegi.
Mihai eski okul arkadaşlarıyla ne zaman görüşeceğini soruyor.

Mihai - În ce loc vă întâlniţi? Eu şi Anca vrem să venim şi noi la această întâlnire a voastră - Hangi mekanda buluşuyorsunuz? Ben ve Anca da bu sizin görüşmenize katılmak istiyoruz .
Sandu - Ne întâlnim întâi la şcoală, apoi mergem la un restaurant - İlk okulda buluşacağız sonra bir lokantaya gideceğiz.
Întreabă în ce loc se întâlnesc. Spune că vrea să vină şi el cu Anca la această întâlnire a lor - Hangi mekanda buluşacaklarını soruyor. Bu buluşmalarına Anca ile beraber katılmak istediklerini söylüyor.
Sandu spune că întâi se întâlnesc la şcoală, apoi merg la un restaurant - Sandu, ilkin okulda buluşacaklarını, sonra da bir lokantaya gideceklerini söylüyor.

cine, ce, câţi, câte, (de) unde,

A întreba “sormak” + cum, de ce, dacă, (de) când, dacă + FİİL

II. KİŞİ ZAMİRİ VURGUSUZ -İ HALİ ŞEKLİNİN FİİLE GÖRE YERİ (Poziția formelor pronominale neaccentuate față de verb)

a) Haber Kipi, Şimdiki Zaman (Indicativ prezent)

1. (NU +) Zamir + fiil
- (Nu) **mă iubeste** - beni seviyor (sevmiyor).
 - (Nu) **te iubeste** - seni seviyor (sevmiyor).
 - (Nu) **ne iubeste** - bizi seviyor (sevmiyor).
 - (Nu) **vă iubeste** - sizi seviyor (sevmiyor).
2. îl iubesc - onu (eril) seviyorum - nu-l iubesc - onu (eril) sevmiyorum.
 îi iubesc onları (eril) seviyorum - nu-i iubesc - onları (eril) sevmiyorum.
3. o iubesc - onu (dişil) seviyorum - n-o iubesc - onu (dişil) sevmiyorum.
 le iubesc - onları (dişil) seviyorum - nu le iubesc (dişil) - onları sevmiyorum

b) İstek Kipi, Şimdiki Zaman (Conjunctiv prezent)

SĂ (+ NU) + zamir + fiil: **Să (nu) mă căutați azi!** - Bugün beni arayınız (aramayınız)!

Să (nu) vă caute azi! - Bugün sizi arasin (aramasın)!

c) Haber Kipi, Gelecek Zaman (Indicativ viitor)

(NU +) o + SĂ + zamir + fiil: - (N-) **o să mă caute** - beni arayacak (aramayacak).
 - (N-) **o să te caute** - seni arayacak (aramayacak).

SĂ + îl = să-l: - **Îl chem acum?** - Şimdi onu (eril) çağırıyor muyum?
 - **O să-l chem mâine** - onu (eril) yarın çağıracağım.

îi = să-i: - **Îi chemați acum?** - şimdi onları (eril) çağır mısınız?
 - **O să-i chem mâine** - onları (eril) yarın çağıracağım.

SĂ + o = s-o: - **O s-o văd mâine** - onu (dişil) yarın göreceğim.

d) Haber Kipi, Geçmiş zaman (Indicativ perfect compus)

(NU +) zamir + fiil: - (Nu) **m-a căutat Selin** - Beni Selin aradı (aramadı).
 - (Nu) **te-a căutat Selin** - Seni Selin aradı (aramadı).
 - (Nu) **l-a căutat Selin** - Onu Selin aradı (aramadı).
 - (Nu) **ne-a căutat Selin** - Bizi Selin aradı (aramadı).
 - (Nu) **v-a căutat Selin** - Sizi Selin aradı (aramadı).
 - (Nu) **i-a căutat Selin** - Onları (eril) Selin aradı (aramadı).
 - (Nu) **le-a căutat Selin** - Onları (dişil) Selin aradı (aramadı).

Fiil + o: - **Am căutat-o peste tot** - Onu (dişil) her yerde aradım.
 - **N-am căutat-o la facultate** - Onu (dişil)fakültede aramadım.

e) Emir Kipi(Modul imperativ)

1) İkinci şahıs, tekil:

Fiil + vurgusuz zamir: caută ara - **Caută-mă!** Beni ara!
 Caută-te! Sen kendini ara!
 Caută-l! Onu(eril) ara!
 Caut-o! Onu (dişil) ara!
 Caută-ne! Bizi ara!
 Caută-i! Onları(eril) ara!
 Caută-le! Onarı (dişil) ara!

2) İkinci şahıs, çoğul:

Olumlu (Afirmativ)

Olumsuz (Negativ)

Fiil + vurgusuz zamir

- Căutați-mă la facultate! Beni fakültede arayın! - Nu mă căutați la facultate! Beni fakültede aramayın!
- Căutați-ne la facultate! Bizi fakültede arayınız! - Nu ne cautați la facultate! Bizi fakültede aramayınız!

NU + vurgusuz zamir + fiil

III. DÖNÜŞLÜ FİİL VE ZAMİRİN -İ HALİ ŞEKLİ

(Verbe reflexive și pronumele reflexiv în acuzativ)

Romence'de dönüşlü fiillerin mastar şekilleri, fiilin normal mastar şekline **se** zamiri ilâve edilerek ifade edilir.

Örneğin:

a spăla yıkamak	- a se spăla yıkanmak
a vedea görmek	- a se vedea görünmek
a ști bilmek	- a se ști bilinmek
a îmbrăca giymek	- a se îmbrăca giymek
a găsi bulmak	- a se găsi bulunmak

Kişi zamirlerinin -i hali (acuzativ) şekilleri olduğunu gibi, dönüşlü zamirin de kendine özgü -i hali (acuzativ) şekilleri vardır. Bu iki zamirin karşılaştırmalı olarak -i hali şekilleri şunlardır:

ŞİMDİKİ ZAMAN (Timpul prezent)

Kişi zamiri

Dönüşlü zamir

Vurgusuz Şekilleri

a lăuda övmek

a se lăuda övünmek

1. **Profesorul mă laudă** - Öğretmen beni övüyor.

2. **Profesorul te laudă** - Öğretmen seni övüyor.

3. **Profesorul îl laudă** - Öğretmen onu (eril) övüyor.

Profesorul o laudă - Öğretmen onu (dişil) övüyor.

4. **Profesorul ne laudă** - Öğretmen bizi övüyor.

5. **Profesorul vă laudă** - Öğretmen sizi övüyor.

6. **Profesorul îi laudă** - Öğretmen onları (eril) övüyor.

Profesorul le laudă - Öğretmen onları (dişil) övüyor.

1. **Eu mă laud cu voi** - Ben sizinle övünüyorum.

2. **Tu te lauzi cu noi** - Sen bizimle övünüyorsun.

3. **El se laudă cu noi** - O (eril) bizimle övünüyor.

Ea se laudă cu noi - O (dişil) bizimle övünüyor.

4. **Noi ne lăudăm cu voi** - Biz sizinle övünüyoruz.

5. **Voi vă lăudați cu noi** - Siz bizimle övünüyorsunuz.

6. **Ei se laudă cu noi** - Onlar (eril) bizimle övünüyorlar.

Ele se laudă cu noi - Onlar (dişil) bizimle övünüyorlar.

GEÇMİŞ ZAMAN (Timpul viitor)

a se spăla yıkanmak

1. (N-) o să MĂ spăl - Ben yıkanacağım (yıkanmayacağım).
2. (N-) o să TE speli - Sen yıkanacaksın (yıkanmayacaksın).
3. (N-) o să SE spele - O (eril) yıkanacak (yıkanmayacak).
- (N-) o să Se spele - O (dişil) yıkanacak (yıkanmayacak).
4. (N-) o să NE spălăm - Biz yıkanacağız (yıkanmayacağız).
5. (N-) o să Vă spălați - Siz yıkanacaksınız (yıkanmayacaksınız).
6. (N-) o să SE spele - Onlar (eril) yıkanacaklar (yıkanmayacaklar).
- (N-) o să SE spele - Onlar (dişil) yıkanacaklar (yıkanmayacaklar).

EMİR KİPİ (Modul imperativ)

Olumlu (Afirmativ)

(Tu) spală-te! Yıkan!

(Voi) spălați-vă! Yıkanın(ız)!

Olumsuz (Negativ)

(Tu) nu te spăla! Yıkanma!

(Voi) nu vă spălați! Yıkanmayın(nız)!

IV. KİŞİ ZAMİRLERİ (Pronume personale)

- e hali; Vurgulu ve Vurgusuz Şekilleri (Cazul dativ, forme accentuată și neaccentuată)

Kişi zamiri	Vurgulu şekli	Vurgusuz şekli
Eu ben	- mie BANA	- îmi (-mi, mi-)
Tu sen	- ție SANA	- îți (-ți, ți-)
El o	- lui (eril) ONA	- îi (-i, i-)
Ea o	- ei (dişil) ONA	- îi (-i, i-)
Noi biz	- nouă BÎZE	- ne (-ne, ne-)
Voi siz	- vouă SÎZE	- vă (-vă, v-)
Ei onlar	- lor (eril) ONLARA	- le (-le, le-)
Ele onlar	- lor (dişil) ONLARA	- le (-le, le-)

Örneğin:

- Tata ÎMÎ dă bani** - Babam bana para veriyor.
Tata ÎȚÎ dă bani - Babam sana para veriyor.
Tata ÎÎ dă bani - Babam ona (eril) para veriyor.
Tata ÎÎ dă bani - Babam ona (dişil) para veriyor.
Tata NE dă bani - Babam bize para veriyor.
Tata VĂ dă bani - Babam size para veriyor.
Tata LE dă bani - Babam onlara (eril) para veriyor.
Tata LE dă bani - Babam onlara (dişil) para veriyor.

Kişi zamirlerinin **-e hali** vurgulu şekilleri, vurgusuz şekillerin anlamlarını desteklemek, vurgulamak için kullanılırlar ve genellikle cümlede vurgusuz şekillerin hemen önünde bulunurlar.

Örneğin:

Tata MIE ÎMI dă bani	- Babam, (başkasına değil) bana para veriyor.
Tata ȚIE ÎȚI dă bani	- Babam, (başkasına değil) sana para veriyor.
Tata LUI ÎI dă bani	- Babam, (başkasına değil) ona (eril) para veriyor.
Tata EI ÎI dă bani	- Babam, (başkasına değil) ona (dişil) para veriyor.
Tata NOUĂ NE dă bani	- Babam, (başkasına değil) bize para veriyor.
Tata VOUĂ VĂ dă bani	- Babam, (başkasına değil) size para veriyor.
Tata LOR LE dă bani	- Babam, (başkasına değil) onlara(eril) para veriyor.
Tata LOR LE dă bani	- Babam, (başkasına değil) onlara (dişil) para veriyor.

Bu **-e halindeki** vurgusuz (zayıf) şekilli kişi zamirleri, biraz yukarıda verilen şemadan da anlaşılacağı gibi, fiilin önünde, bu fiilden ayrı yazıldığı gibi, bazı durumlarda proklitik (önce) veya enklitik (sonra) olmak üzere, bu dayandığı fiille bitişik olarak ta yazılabiliyor. Şu fiil şekilleriyle bu zamir kısaltılmış olarak yazılır:

a) Haber Kipi, Şimdiki Zaman

Olumsuz

Tekilde:

Nu-mi dă nimic - Bana hiç bir şey vermiyor.

Nu-ți aduce cartea - Sana kitabı getirmiyor.

Nu-i oferă flori - Ona çiçek vermiyor.

Çoğulda:

Nu ne dă nimic - Bize hiç bir şey vermiyor.

Nu vă aduce cartea - Size kitabı getirmiyor.

Nu le dă flori - Onlara çiçek vermiyor.

b) İstek Kipi, Şimdiki Zaman

1) Olumlu:

Tekilde:

Ce vor să-mi spună? - Onlar bana ne söylemek istiyorlar?

Ce să-ți aduc din România? - Sana Romanya'dan ne getireyim?

Vrem să-i scriem imediat - Ona hemen yazmak istiyoruz.

Çoğulda:

Trebuie să ne răspundă acum - Bize şimdi cevap vermeleri gerekiyor.

Putem să vă scriem la adresa aceasta? - Size bu adrese yazabilir miyiz?

Vrem să le aducem cărțile la facultate - Onlara kitapları fakülteye getirmek istiyoruz.

2) Olumsuz:

Tekilde:

Să nu-mi spui nimic! - Bana hiç bir şey söyleme!

Să nu-ți dau bani? - Sana para vermeyeyim mi?

Să nu-i scrii nimic! - Ona hiç bir şey yazma!

Çoğulda:

Să nu ne aduci cartea mâine! - Bize kitabı yarın getirme!

Să nu vă dea nimic! - Size hiç bir şey vermesin!

Să nu le dăm cartea! - Onlara kitabı vermeyelim!

c) Haber Kipi, Geçmiş Zaman (Olumlu ve Olumsuz)

- (Nu) mi-a spus adevărul - Bana doğruyu söyledi (söylemedi).
 (Nu) ți-a spus adevărul - Sana doğruyu söyledi (söylemedi).
 (Nu) i-a spus adevărul - Ona doğruyu söyledi (söylemedi).
 (Nu) ne-a spus adevărul - Bize doğruyu söyledi (söylemedi).
 (Nu) v-a spus adevărul - Size doğruyu söyledi (söylemedi).
 (Nu) le-a spus adevărul - Onlara doğruyu söyledi (söylemedi).

d) Emir kipi**1) İkinci Şahıs - Tekil****Olumlu**

1. **Spune-mi!** Bana söyle!
Dă-mi! Bana ver!
Adu-mi! Bana getir!
 2. **Spune-i!** Ona söyle!
Dă-i! Ona ver!
Adu-i! Ona getir!
 4. **Spune-ne!** Bize söyle!
Dă-ne! Bize ver!
Adu-ne! Bize getir!
 6. **Spune-le!** Onlara söyle!
Dă-le! Onlara ver!
Adu-le! Onlara getir!

Olumsuz

1. **Nu-mi spune!** Bana söyleme!
Nu-mi da! Bana verme!
Nu-mi aduce! Bana getirme!
 2. **Nu-i spune!** Ona söyleme!
Nu-i da! Ona verme!
Nu-i aduce! Ona getirme!
 4. **Nu ne spune!** Bize söyleme!
Nu ne da! Bize verme!
Nu ne aduce! Bize getirme!
 6. **Nu le spune!** Onlara söyleme!
Nu le da! Onlara verme!
Nu le aduce! Onlara getirme!

2) İkinci Şahıs - Çoğul**Olumlu**

1. **Spuneți-mi!** Bana söylein(iz)!
Dați-mi! Bana verin(iz)!
Aduceți-mi! Bana getirin(iz)!
 2. **Spuneți-i!** Ona söyleyin(iz)!
Dați-i! Ona verin(iz)!
Aduceți-i! Ona getirin(iz)!
 4. **Spuneți-ne!** Bize söyleyin(iz)!
Dați-ne! Bize verin(iz)!
Aduceți-ne! Bize getirin(iz)!
 6. **Spuneți-le!** Onlara söyleyin(iz)!
Dați-le! Onlara verin(iz)!
Aduceți-le! Onlara getirin(iz)!

Olumsuz

1. **Nu-mi spuneți!** Bana söylemeyiniz!
Nu-mi dați! Bana vermeyiniz!
Nu-mi aduceți! Bana getirmeyiniz!
 2. **Nu-i spuneți!** Ona söylemeyiniz!
Nu-i dați! Ona vermeyiniz!
Nu-i aduceți! Ona getirmeyiniz!
Nu ne spuneți! Bize söylemeyiniz!
Nu ne dați! Bize vermeyiniz!
Nu ne aduceți! Bize getirmeyiniz!
Nu le spuneți! Onlara söylemeyiniz!
Nu le dați! Onlara vermeyiniz!
Nu le aduceți! Onlara getirmeyiniz!

ALİŞTIRMALAR**(Exerciții)**

1. Aşağıdaki cümlelerde mastar halinde verilmiş olan fiillerin yerine istek (conjunctiv) kipinin şimdiki zamanında çekilmiş bir fiil koyunuz.

Örnek:

Elevii (a se îmbrăca) în uniformă. - Elevii se îmbracă în uniformă.

Copii (a se juca) cu mingea pe gazon. Voi unde (a se odihni) vara? Noi (a se gândi) mult la colegul nostru. În fiecare dimineață (a se spăla) cu apă rece. Mama (a nu se culca) devreme. Tu la ce oră (a se scula) dimineața? După ore (a se opri) puțin la librăria de lângă facultate. Când (a se întoarce) colegii noștri din România? Autobuzul (a nu se opri) în stația la Unirii. Noi (a se distra) foarte bine în excursie. După ce a intrat profesorul toți studenții (a se așeza) pe scaune. Copilul (a nu se simți bine) cu ei. În fiecare seară (a se plimba) o oră în parc. Noi (a se bucura) că am terminat cu bine toate examenele.

2. Aşağıdaki cümlelerdeki boşluklara uygun düşen fiil şeklini koyunuz.

Örnek:

Eu mă spăl cu apă rece, tu... cu apă caldă - Eu mă spăl cu apă rece, tu te speli cu apă caldă.

Noi ne-am dus la meci, voi dus la bibliotecă. Eu mă scol la ora 7, tata la ora

6. Copii aceștia se joacă în curte, Ali în casă. Fetele se întorc astăzi de la mare, noi ieri. Noi ne-am odihnit în cameră, ei pe terasă. Voi v-ați întâlnit la facultate, noi la bibliotecă. Noi ne-am dus astăzi la expoziție, voi ieri. Aseară ei s-au culcat devreme, noi târziu. Tu te-ai plimbat toată ziua în centru, eu în parc.

3. Aşağıdaki cümlelerde mastar şeklinde verilmiş olan fiillerin yerine istek kipi şekillerini koyunuz.

Örnek:

Trebuie (a se duce) la facultate - Trebuie să mă duc la facultate.

Noi am vrut (a se juca) cu mingea de fotbal. Nihat a putut (a se întoarce) cu trenul de ora 23. Ele vor (a se distra) bine în vacanță. Raluca poate că (a se duce) la plimbare. Copilul trebuie (a se odihni) măcar o oră. Noi am vrut (a se întâlni) cu acest scriitor.

4. Aşağıdaki cümlelerde dönüşlü şimdiki zaman halinde verilmiş olan fiillerin yerine, dönüşlü geçmiş zaman şeklini koyunuz.

Örnek:

Mă duc la facultate - M-am dus la facultate/ Te-ai dus la facultate.....

Mă uit pe fereastră. Mă scol destul de devreme. Mă întorc cu avionul din România. La teatru mă așez în rândul întâi. Mă odihnesc destul de bine la sfârșit de săptămână. În drum mă opresc la mătușa mea. Mă plimb cu oaspeții din Turcia. Mă simt bine la rudele mele din România. Mă gândesc deseori la colegii de liceu. Nu mă mut din acest cartier. Mă întorc pe jos de la facultate. Mă joc cu copii în parc.

5. Aşağıdaki cümlelerde dönüşlü şimdiki zaman - olumsuz halinde verilmiş olan fiillerin yerine, emir kipi 2. şahıs (tekil ve çoğul) şeklini koyunuz.

Örnek:

Nu te speli acum? - Spală-te acum!

Nu vă spălați acum? - Spălați-vă acum!

Nu te așezi pe scaun? Nu vă așezați pe scaun? Nu te joci cu mingea? Nu vă jucați cu mingea? Nu te odihnești după-amiază? Nu vă odihniți după-amiază? Nu te întâlnești cu el? Nu vă întâlniți cu el? Nu te uiți la televizor? Nu vă uitați la televizor?

6. Aşağıdaki fiillerin geçişli ve geçişsiz (dönüşlü) anlamlarıyla cümleler kurunuz.

Örnek:

a (se) plimba	- Eu plimb copilul în parc.		
	- Eu mă plimb în parc.		
a (se) pregăti	a (se) muta	a (se) plictisi	a (se) grăbi
a (se) rade	a (se) pieptăna	a (se) naște	
a (se) tunde			
a (se) îmbrăca			
a (se) descălța			
a (se) dezbrăca			
a (se) încălța			

7. Aşağıdaki dolaysız beyan cümlelerine dolaylı beyan cümle şeklini veriniz.

Örnek:

- **Cine e** la uşă? - Întreabă **cine e** la uşă.
- Plec la Istanbul - Spune că pleacă la Istanbul.

- Ce scrie în scrisoare? - Unde locuiți acum? - După ore se duc la film. - Locuiți la cămin sau la hotel? - Câte kilograme de mere trebuie să cumpărăm? - De ce lipsesc studenții? - Măine avem examen la limba română. - Ei știu despre cine vorbim? - Luați și o sticlă de vin! - Măine plec în România. - Când vine trenul? - Vrea să dea un telefon. - Știe să danseze? - Cărțile acestea sunt interesante?

8. Aşağıdaki cümlelerdeki boşluklara kişi zamirlerin **-e hali** sekillerini koyunuz.

Örnek:

Eu nu am bani. Tata dă bani - Tata **îmi** dă bani.

Ei caută un taxi. Cineva arată stația de taximetrie.

Ea nu are bilet la acest film. Ali oferă unul.

Voi desenați cu creioane colorate. Noi dăm unul.

Eu am scris acasă. Părinții-au răspuns repede.

Noi am comandat două cafele. Ospătarul-a adus repede.

Ele cer câteva kilograme de zahăr. Vânzătorul-a dat imediat.

Tu ai avut nevoie de bani. Prietenul-a împrumutat ceva bani.

El nu are timbre pentru scrisoare. Eu cumpăr un timbru.

9. Aşağıdaki sorulara uygun düşen cevapları veriniz.

Örnek:

a) Cine-**ți scrie**? - Prietenii din România **îmi scriu**.

Cine-**ți telefonează**? Cine-i aduce mandatul poștal? Cine vă împrumută mașina? Cine le dă bani? Cine-ți recomandă lucrarea aceasta? Cine îi plătește taxa școlară? Cine vă face o vizită? Cine ne deschide poarta? Cine le povestește basme? Cine îi cumpără cărți? Cine îți toarnă bere în pahar? Cine vă arată orașul?

b) Cine **ți-a scris**? - **Mi-au scris** prietenii din România.

Cine **mi-a telefonat**? Cine **i-a adus** mandatul poștal? Cine **v-a împrumutat** mașina? Cine **le-a dat** bani? Cine **ți-a recomandat** lucrarea aceasta? Cine **i-a plătit** taxa școlară? Cine **v-a făcut** o vizită? Cine **ne-a deschis** poarta? Cine **le-a povestit** basme? Cine **i-a cumpărat** cărți? Cine **ți-a turnat** bere în pahar? Cine **v-a arătat** orașul?

c) Cine trebuie să-**ți scrie**? - Trebuie să-**mi scrie** prietenii din România.

Cine vrea să-mi telefoneze? Cine trebuie să-i aducă mandatul poștal? Cine poate să vă împrumute mașina? Cine trebuie să le dea bani? Cine poate să-ți recomande lucrarea aceasta? Cine vrea să-i plătească taxa școlară? Cine trebuie să vă facă o vizită? Cine poate să ne deschidă poarta? Cine vrea să le povestească basme? Cine trebuie să-i cumpere cărți? Cine poate să-ți toarne bere în pahar? Cine poate să vă arate orașul?

10. Aşağıdaki cümlelerdeki fiil şekillerinin yerine, emir kipi 2. şahıs tekil ve çoğul şekillerini koyunuz.

Örnek:

I-am trimis o scrisoare - **Trimite-i** o scrisoare!

- **Trimiteți-i** o scrisoare!

Ți-am deschis ușa. **Ți-am adus** un pahar cu apă. **I-am pregătit** patul. **Ne-a trimis** toate bagajele. **Le-a scris** la noua adresă. **Mi-a explicat** cum se rezolvă probleme. **Ne-a telefonat** acasă. **I-a dictat** titlul cărții. **Le-a luat** bilete la teatru. **Le-a trimis** o telegramă de felicitare.

11. Aşağıdaki cümleleri Romence'ye çeviriniz:

Kitaplarını masanın üstünde bıraktım. Bana bu film için iki bilet lâzım. Bir saat sonra döneceğim. Onlarla fakültede görüşüyor. Kitaptaki resimlere bakıyoruz. Romence anlaşılabiliyoruz. Bize gücendi. Onu geçen sene İstanbul'da tanıdım. Bana şekersiz bir kahve getirdi. Hemen döndüm. Sabah saat kaçta kalkıyorsun? Ona yerimi verdim. Temsilden sonra onlara çiçek sundum. Uçakla gitmesi gerekiyor. Sizi çok yorduk. Bizi çok beklediler. Beni sık sık rahatsız etti. Ona hep yazdınız. Onlara çok sık telefon ettik. Çabuk giyin ve aşağı in! Akşam erken döneceğiz. Kitabı bana verir misin? Ona hemen gelmesini yazdım. Sana şiiri okudum mu? Çiçekleri nereye koyayım? Sizi ne kadar daha bekleyeyim? Alışveriş için bana para verdi. Bugünkü gazeteleri getirmeni istiyor. Gitmek için hazırlanman gerekiyor. Kapıyı açmamızı istiyor. Bana alışveriş için para ver (veriniz)! Dün babamla görüştün mü? Pencereyi açabilirdiniz. Paranızı yarın vereceğim. Paraları Radu'ya değil ona verdim. Bu problem beni çok ilgilendirdi. Onlar da geldiğine çok sevindik.

13. Ünite (Unitatea 13)

În vizită la prieteni (Arkadaşlarımı ziyaret)

Duminică după-amiază eu și soția mea am făcut o vizită unor prieteni vechi, Bogdan și Ana. Aceștia își doreau de mult să locuiască într-un apartament mai spațios. Visul lor s-a împlinit și s-au mutat nu de mult într-un apartament spațios și foarte elegant. Noi am adus Anei un buchet de flori, lui Bogdan un album cu fotografii făcute împreună, anul trecut, la munte și la mare, iar celor doi copii ai lor, niște jucării electronice.

De cum am intrat în apartament, Ana ne-a invitat să vedem apartamentul. Din camera de zi, foarte spațioasă și mobilată cu gust, am intrat în sufragerie, iar de acolo, printr-un hol destul de lung și larg, am vizitat pe rând, dormitorul copiilor și cel al părinților și biroul de la capătul holului. După ce am văzut bucătăria și cele două băi, am ieșit într-unul din cele două balcoane și am admirat panorama centrului Bucureștiului. Am revenit în sufragerie, unde Ana ne-a adus fursecuri și cafea.

A vrut să ne servească și cu vișinată făcută de ea în casă, dar noi am refuzat acest lucru, rugând-o să ne aducă apă minerală.

În acest apartament nou totul e în ordine, e curat și cald. Ne bucură foarte mult faptul că prietenii noștri se simt bine aici și sunt fericiți.

Kelimeler ve Tabirler (Cuvinte și expresii)

după - amiază - öğleden sonra

soție - eş, karı, zevce

vizită - ziyaret

vechi - eski

a-și dori - istemek, arzu etmek,
dilemek

a locui - oturmak, iskan etmek

spațios - geniş

vis - rüya, düş

a se împlini - gerçekleşmek

a se muta - taşınmak

nu de mult - az (bir vakit) önce;
demin

a aduce - getirmek

jocuri electronice - elektronik
oyuncaklar

de cum am intrat - girer girmez

cameră de zi - oturma odası

mobilată cu gust - zevkle döşeli

sufragerie - yemek odası

de acolo - oradan

printr-un - içinden

destul de... - oldukça, hayli

lung - uzun

larg - geniş

capăt - uç, bitiş, son, nihayet

bucătărie - mutfak

baie - banyo

a admira - hayranlıkla seyretmek

panoramă - manzara, görüntü

centru - merkez, çarşı

a reveni - geri gelmek, dönmek

fursec - kurabiye

vișinată - vişneden yapılan bir içki

a refuza - geri çevirmek, reddetmek

totul e în ordine - her şey yerli
yerinde, her şey
düzenli

Gramer (Gramatică)

I. İsim (Substantivul)

- **İn** ve **-e halleri** (Cazurile dativ și genitiv)

1. - E hali (cazul dativ)

a. Belirtisiz harfitarifli şekilleri (cu articolul nehotărât):

Tekil (Singular)

Eril isim:

Profesorul dă unui elev o carte.
Eu trimit o scrisoare unui prieten.

- Öğretmen bir öğrenciye bir kitap veriyor.
- Ben bir arkadaşına bir mektup gönderiyorum.

Dişil isim:

Profesorul dă unei eleve o carte.
Eu trimit o scrisoare unei prietene.

- Öğretmen bir kız öğrenciye bir kitap veriyor.
- Ben bir kız arkadaşına bir mektup deriyorum.

Çoğul (plural)

Eril isim:

Profesorul dă unor elevi o carte.
Eu trimit scrisori unor prieteni.

- Öğretmen bir çok/bir takım öğrenciye bir kitap veriyor.
- Ben bir çok/ bir takım arkadaşlara mektuplar gönderiyorum.

Dişil isim:

Profesorul dă unor eleve o carte.
Eu trimit scrisori unor prietene.

- Öğretmen bir çok/bir takım kız öğrenciye bir kitap veriyor.
- Ben bir çok/ bir takım kız arkadaşlarıma mektup gönderiyorum.

b. Belirtili harfitarifli şekilleri (cu articol hotărât):

Tekil (singular)

Eril isim:

Profesorul dă elevului o carte.
Eu trimit o scrisoare prietenului din Turcia.

- Öğretmen öğrenciye bir kitap veriyor.
- Ben Türkiyeli arkadaşına bir mektup gönderiyorum.

Dişil isim:

Profesorul dă elevei o carte.
Eu trimit o scrisoare prietenei din Turcia.

- Öğretmen kız öğrenciye bir kitap veriyor.
- Ben Türkiyeli kız arkadaşına bir mektup gönderiyorum.

Tekil eril isim + (u) LUI: **dă elevului**

Dişil çoğul isim + - İ: **dă elevei**

Çoğul (plural)

Eril isim:

Profesorul dă elevilor o carte.

- Öğretmen öğrencilere bir kitap veriyor.

Eu trimit prietenilor din Turcia o scrisoare. - Ben Türkiye'den arkadaşlarıma bir mektup gönderiyorum.

Dişil isim:

Profesorul **dă** elevelor o carte. - Öğretmen kız öğrencilere bir kitap veriyor.
Eu **trimit** prietenelor din Turcia o scrisoare. - Ben Türkiye'den kız arkadaşlarıma bir mektup gönderiyorum.

Çoğul eril isim + - LOR: **dă elevilor**
Çoğul dişil isim + - LOR: **dă prietenelor**

c. Kişi adlarının -E halinde çekimleri:

Erkek kişi adı:

Dau **LUI** Bogdan un creion - Bogdan'a bir kalem veriyorum.
Trimit **LUI** Ali o invitație - Ali'ye bir davetiye gönderiyorum.

Kadın kişi adı:

1) **-A bitimli kadın kişi adları:**
Dau Anei o invitație - Ana'ya bir davetiye veriyorum.
Kadın kişi adı + - EI: dau Anei, Mariei, Elenei

2) **Ünsüz ve - İ bitimli kişi adları:**
Dau **LUI Carmen** un dicționar - Carmen'e bir sözlük veriyorum.
LUI + kadın kişi adı: dau **LUI** Lili

d. - E halinin değişik kullanılıma şekilleri:

Trimit o invitație **unui prieten** din Turcia - Türkiye'den bir arkadaşıma bir davetiye gönderiyorum.
Trimit o invitație **prietenei** din Turcia - Türkiye'den kız arkadaşıma bir davetiye gönderiyorum.
Profesorul **dă** consultații **unor studenți** mai slabi - Öğretmen daha zayıf öğrencilere özel dersler veriyor.
Profesorul **dă** consultații **unor studente** mai slabe - Öğretmen da zayıf kız öğrencilere özel dersler veriyor.
Cumpăr **LUI** Mircea o carte - Mircea'ya bir kitap satın alıyorum.
Dau **IRINEI** un bilet pentru teatru - Irina'ya tiyatro için bir bilet veriyorum.
Trimit **LUI Carmen** o scrisoare - Carmen'e bir mektup gönderiyorum.

II. Acesta, aceasta; aceștia, aceștea (bu; bunlar) ve acela, aceea; aceia, acelea (şu, o; şunlar, onlar) işaret zamirleri ve sıfatları

1. -İ halinde düz nesne görevinde olduğu durumlar:

a. Kişilerle ilgili adlarla:

1) Bu sözcüklerin sıfat görevinde kullanılmaları:
Îi invităm aici **PE scriitorul acesta** (acela) - Buraya bu (o) yazarı davet ediyoruz.
Îi invităm aici **PE scriitorii aceștia** (aceia) - Buraya bu (o) yazarları davet ediyoruz.
O cunoaștem **PE scriitoarea aceasta** (aceea) - Bu (o) kadın yazarı tanıyoruz.
Le cunosc **PE scriitoarele aceștea** (acelea) - Bu (o) kadın yazarları tanıyorum.
2) Bu sözcüklerin zamir görevinde kullanılmaları:

Îl invit aici **PE acesta** (PE ăsta); Pe acela (PE ăla.) - Buraya bunu; onu / şunu davet ediyorum.

Îl invit aici **PE aceştia** (PE ăştia); PE aceia (PE ăia). - Bunları; onları buraya davet ediyorum.

O cunoaştem **PE aceasta** (PE asta); Pe aceea (PE aia). - Bunu; onu tanıyorum.

Le cunosc **PE acestea** (PE astea); PE acelea (PE alea). - Bunları; onları tanıyorum.

Özet şema: -i halide kişi zamiri + geçişli fiil + PE + isim (VEYA)PE + acesta / acela= Îl + cunosc + PE + Ali (VEYA)+PE aceasta / acela

b. Nesne belirten adlarla:

1) Sıfat görevinde kullanılmaları:

Trimit prin poştă dicţionarul acesta (acela). - Bu (şu) sözlüğü posta ile gönderiyorum.

Trimit prin poştă dicţionarele acestea (acelea). - Bu (şu) sözlükleri posta ile gönderiyorum.

2) Zamir görevinde kullanıldığında:

Îl trimit prin poştă PE acesta (acela). - Posta ile bunu (şunu) gönderiyorum.

Le trimit prin poştă PE acestea (acelea). - Posta ile bunları (şunları) gönderiyorum.

Özet şema: -i halinde kişi zamirinin vurgulu şekli + geçişli fiil + belirtili isim(veya) PE + acesta / acela...=trimit+dicţionarul acesta/acela(veya)trimit Pe acesta/ acela.

Not. Cümlede kelime düzeni şu iki şeklide olabilir:

Îl caut **pe acesta** // **Pe acesta** îl caut - Bunu arıyorum.

O iubesc **pe aceea** // **Pe aceea** o iubesc - Onu (şunu) seviyorum.

Alıştırmalar (Exerciții)

1. Aşağıdaki parantez içindeki kelimeleri verilen modellere göre değiştiriniz:

Model:

a. Aduc (o colegă) dicţionarul nou - Aduc unei colege dicţionarul nou.

O să oferim (o profesoară) un buchet de flori. Ali mulţumeşte (un prieten) din România pentru felicitare. După-amiază o să telefonez (un coleg) de grupă. Cumpăr (o prietenă) un parfum. Am scris (un unchi) din Turcia o scrisoare lungă. Spuneţi (o elevă) să vină la cancelarie. Explică (o străină) unde e Parcul Cişmigiu.

b. Aduc unei colege dicţionarul nou - Aduc unor colege dicţionarul nou.

c. Aduc unei colege dicţionarul nou - Aduc colegei dicţionarul nou.

d. Aduc colegei dicţionarul nou - Aduc colegelor dicţionarul nou.

2. Verilen modele göre aşağıdaki cümlelerde uygun olan değişiklikleri yapınız:

Model:

Trimit unor prieteni din Turcia o scrisoare - Trimit prietenilor din Turcia o scrisoare.

Carmen oferă unor oaspeţi din Turcia cafele. Andrei dă un telefon unor colege de grupă.

Mama împrumută unei vecine o carte. Patronul cere unor muncitoare să muncească mai mult. Prietena mea a cumpărat o jucărie unui copil de la orfelinat. Am scris unei mătușe din Turcia o scrisoare lungă. Secretariatul trimite unor studenți programul examenelor.

3. Aşağıdaki modele göre verilen kelimelerle cümleler kurunuz:

a. **Birinci model:** Dau / prietenă / un buchet de flori - Dau unei prietene un buchet de flori.

Explicăm	niște elevi	lecția
Dau	o colegă	o prăjitură
Oferă	niște muncitori	bani
Împrumută	un vecin	mașina
Aduc din Turcia	niște prietene	parfumuri
Aduc	niște studenți	dicționare
Scriu	o fată	scrisori de dragoste
Spuneți	o doamnă	să intre
Cerem	niște tineri	să fie mai politicoși

b. **İkinci model:**

Dau / prietenă / un buchet de flori - Dau prietenei un buchet de flori.

4. Verilen a, b, c ve d modellerine göre aşağıdaki kelimelerle doğru cümleler kurunuz:

- a. un elev - Învățătoarea a dat unui elev notă mare.
 un copil o profesoară
 un student o muncitoare
 un vecin o ziaristă
 un prieten o femeie
 un inginer o fată
 un muncitor o colegă
 un scriitor o sportivă
 un sportiv o artistă
 un doctor o avocată
- b. Învățătoarea a dat unui elev notă mare - Învățătoarea a dat unor copii notă mare.
 c. Învățătoarea a dat unui elev notă mare - Învățătoarea a dat elevului notă mare.
 d. Învățătoarea a dat elevului notă mare - Învățătoarea a dat elevilor notă mare.

5. Verilen modele uygun olarak parantez içindeki kişi adlarının -E hali şekillerini belirtiniz:

Model:

Ofer (Irina) un buchet de flori - Ofer Îrinei un buchet de flori.

Părinții cumpără (Maria) rochii frumoase. Am împrumutat (Ion) niște bani. A lăsat (Mihai) corespondența pe masă. O să trimit și (Carmen) o invitație. O să răspunzi (Magdalena) la scrisoare? Am trimis și (Ana) o invitație la nuntă.

6. Verilen a ve b modellerine göre aşağıdaki cümlelerde gereken değişiklikleri yapınız:

- a. Oferim flori unui artist? - Nu, oferim flori unei artiste.

Trimiți scrisoarea unui prieten? Telefonați unui coleg? Dai unui profesor invitația? Cumpărăm unui student un calculator? Profesorul dă explicații unui doctorand? Oferă un scaun unui bătrân? Școala cumpără unui elev cărți și caiete?

b. Oferim flori unor artiști? - Nu, oferim flori unor artiste.

7. Verilen modele uygun olarak aşağıdaki fiillerle cümleler kurunuz:
a trimite - Trimit un buchet de flori unei colege.

a cumpăra - Am cumpărat prietenei o pereche de cercei.

a lăsa a explica a oferi a răspunde

a cumpăra a da a citi a povesti

a spune a mulțumi a împrumuta a scrie

a aduce a telefona a arăta a cere

8. Verilen a ve b modellere göre aşağıdaki sorulara doğru yanıtlar veriniz:

a. Îl cunoașteți pe sportivul acesta? - Da, îl cunoaștem pe acesta.

- Da, pe acesta îl cunoaștem.

Ați ajutat pe eleva aceasta? O să-i felicitați pe sportivii aceștia? Le invitați și pe studentele acelea? Vrei s-o conduci acasă pe colega aceasta? I-ați servit pe oaspeții aceștia? L-ai cunoscut pe scriitorul acesta? O iubești pe fata aceasta?

b. Îl cunoașteți pe sportivul acesta? - Da, îl cunoaștem pe acela.

- Da, pe acela îl cunoaștem.

9. Verilen a ve b modellere uygun olarak aşağıdaki cümlelerde gereken değişiklikleri yapınız:

a. Aduceți dicționarul acela - Îl aduc pe acela.

Citesc cartea aceea. Citiți scrisoarea aceea ! Ați găsit strada aceea? Fotografați sportivii aceia! Ați primit pachetul acela? Ați văzut mașina aceasta? Admirăm parcul acesta. Vrem să cumpărăm manualul acela.

b. Aduc dicționarele acelea - Le citesc pe acelea.

10. Verilen modele uygun olarak aşağıdaki sorulara doğru yanıtları veriniz:

Vrei să citești cartea aceasta? - Nu, o citesc pe aceea.

Vrei să citești revista aceasta? Luati tramvaiul acesta? A ales ciorapii aceștia? Cumperi nasturii aceștia? Ați tradus și textele acestea? Vrei să vinzi mașina aceasta?

11. Kompozisyon: Oturdüğüm ev.

14. Ünite (Unitatea 14)

O plimbare în oraş (Şehirde bir gezinti)

Bogdan este bucureştean, el s-a născut şi a crescut în acest oraş. Radu, colegul de bancă şi în acelaşi timp prietenul cel mai bun al lui Bogdan, nu este get-beget bucureştean, el nu s-a născut în Bucureşti, dar, acum patru ani, de când s-a mutat împreună cu familia sa, de la Constanţa la Bucureşti, trăieşte şi învaţă în acest oraş, pe care a reuşit să-l cunoască destul de bine. Cei doi prieteni se plimbă deseori prin parcurile şi bulevardele din partea nordică a oraşului, unde se găseşte şi parcul Herăstrău. Datorită faptului că Bogdan cunoaşte bine Bucureştiul, îl conduce pe Radu prin cartierele şi locurile mai puţin cunoscute ale Bucureştiului. Astfel, ieri au fost în cartierele Drumul Taberei şi Ghencea, cartiere destul de noi ale oraşului, cu bulevarde largi, cu câteva parcuri cu o vegetaţie bogată, cu sute de blocuri înalte, unde locuiesc câteva sute de mii de bucureşteni. Aceste două cartiere sunt traversate de tramvaiul nr. 41, denumit şi metrou uşor, care circulă foarte bine, făcând legătura între sud-estul şi nordul capitalei.

Ei au vizitat şi Complexul sportiv „Steaua”, unde se află stadionul echipei de fotbal Steaua şi alte foarte multe baze sportive, unde tinerii din cele două cartiere, dar şi din întreg oraşul, practică diferite sporturi de agrement şi de performanţă.

Bunicii lui Bogdan din partea mamei locuiesc în Drumul Taberei şi de aceea el ştie bine că transportul în comun care face legătura între aceste două cartiere şi centrul oraşului, mai ales în orele de vârf, este anevoios. El speră că această problemă să fie definitiv rezolvată, odată cu construcţia liniei de metro Universitate - Drumul Taberei, promisă de edilii capitalei.

Kelimeler ve Tabirler (Cuvinte şi expresii)

plimbare - gezinti
bucureştean - Bükreşli
a se naşte - doğmak
a creşte - büyümek, yetişmek
coleg de bancă - sıra arkadaşı
în acelaşi timp - aynı zamanda
get-beget - halis, öz
a se muta - taşınmak
destul de... - oldukça, hayli
a se plimba - gezmek, gezinti yapmak
a se gâsi - bulunmak
datorită faptului că... - ... dan dolayı
a conduce - götürmek, idare etmek, sürmek
cartier - semt, mahalle
vegetaţie - bitkiler
a traversa - katetmek, bir tarafa geçmek
a circula - çalışmak

a face legătura - bağlanti sağlamak
stadion - stad, stadyum
bază sportivă - spor tesisi
agrement - oğlenme
performanţă - performans
transportul în comun - kamu ulaşım
oră de vârf - pik saati
anevoios - zor, pürüzlü, müşkül
a spera - ümitetmek
definitiv - kesin
a rezolva - çözmek, haletmek
odată cu... - .. ile beraber
linie de metro - metro hatı
a promite - vadetmek
edil - şehirci

Gramer (Gramatică)

I. İsim, -in Hali (Cazul genitiv)

A. Belirtisiz harfitarifli isimlerin -in hali şekilleri (Genitivul substantivelor cu articol nehotărât):

1. Tekil (Singular)

a. Eril isim (m.):

Acești sportivi au mașini - Bu sporcuların arabaları var.

Mașina unui sportiv este nouă - Bir sportcunun arabası yenidir.

Acești colegi locuiesc în case frumoase - Bu arkadaşlarım güzel evlerde oturuyorlar.

Am văzut casa unui coleg - Bir arkadaşımın evini gördüm.

UNUI + Tekil eril isim

b. Dişil isim (f.):

Sportivele acestea au mașini - Bu kız sporcuların arabaları var.

Mașina unei sportive este nouă - Bir kız sportcunun arabası yeni.

Aceste şcoli au biblioteci foarte dotate - Bu okulların yeterli sayıda kitabı olan kütüphaneleri var.

Am vizitat biblioteca unei şcoli - Bir okulun kütüphanesini gezdik.

UNEİ + Tekil dişil isim

2. Coğul (plural)

a. Eril isim (m.):

Câţiva elevi au biciclete noi - Bir kaç öğrencinin yeni bisikletleri var.

Bicicletele UNOR elevi sunt noi - Bazı öğrencilerin bisikletleri yeni.

Mulţi sportivi au performanţe importante - Bir çok sportcunun önemli performansları var.

Performanţele UNOR sportivi sunt importante - Bazı sporcuların performansı değerlidir.

b. Dişil isim (f.):

Câteva eleve au biciclete noi - Bir kaç kız öğrencinin bisikletleri var.

Bicicletele UNOR eleve sunt noi - Bazı kız öğrencilerin bisikletleri yeni.

Multe sportive au performanţe importante - Bir çok sportcunun performansı önemlidir.

Performanţele UNOR sportive sunt importante - Bazı sporcuların performansı önemlidir.

UNOR + eril veya dişil coğul isim

B. Belirtili harfitarifli isimlerin -in hali şekilleri (Genitivul substantivelor cu articol hotărât):

1. Tekil (singular)

a. Eril isim (m.):

Acest copil are bicicletă nouă - Bu çocuğun yeni bisikleti var.

Bicicleta copilului este nouă - Çocuğun bisikleti yeni.

Acest apartament este nou - Bu daire yeni.

Uşa apartamentului este închisă - Dairenin kapısı kapalı.

b. Dişil isim (f.)

O profesoară are doi copii - Bir kadın öğretmenin iki çocuğu var.

Copiii profesoareî sunt studenţi - Kadın öğretmenin çocukları öğrencidirler.

Am primit o scrisoare de la mama - Annemden bir mektup aldım.
Scrisoarea mamei este lungă - Annemin mektubu uzundur.

Dişil çoğul isim + Î

Not. 1) femeie, baie, cheie, gibi kelimelerin - **in hali** şekilleri **femeii** = kadının, **băii** = banyonun, **cheii** = anahtarın biçimindedir.

2) familie, cofetărie, librărie (ve başka bunlara benzer) kelimelerin - **in hali** şekilleri **familiei** = ailenin, **cofetăriei** = pastanenin, **librăriei** = kitap mağazasının biçimindedir

2. Coğul (Plural)

a. Eril isim (m.)

Aceşti copii au biciclete noi - Bu çocukların yeni bisikletleri var.
Bicicletele copii LOR sunt noi - Çocukların bisikletleri yeni.
Politicienii discută această problemă - Siyasetçiler bu problemi görüşüyorlar.
Am ascultat discuțiile politicienilor LOR - Siyasetçilerin görüşmelerini dinledim.

b. Dişil isim(f.)

Aceste eleve au cărți noi - Bu kız öğrencilerin yeni kitapları var.
Cărțile eleve LOR sunt noi - Kız öğrencilerin kitapları yenidir.
Acele colege s-au mutat - O kız arkadaşlarımız taşındılar.
Nu ştim adresele colege LOR - Kız arkadaşlarımızın adreslerini bilmiyoruz.

Eril veya dişil çoğul isim + - LOR

C. Özel adların - in halinde çekimleri (Genitivul substantivelor proprii)

1) Özel kişi adları:

Eril özel ad:

Prietenul LUI Bogdan este Radu - Bogdan'ın arkadaşı Radu.
Prietenul LUI Ali este studentă - Ali'nin kız arkadaşı öğrencidir.

2) Dişil özel ad:

a. Prietenul Mihaelei este student - Mihaela'nın erkek arkadaşı öğrencidir.
Mama Irinei este aici - İrina'nın annesi burada.
b. Cartea LUI Lili este pe masă. - Lili'nin kitabı masa üstündedir.

2) Özel coğrafya adları:

Muzele İstanbulului - İstanbul'un müzeleri
Parcurile Bucureştiului - Bükreş'in parkları

Özel ad + (U) LUI

Străzile Ankarului - Ankara'nın sokakları
Populația Constantinei - Köstence'nin nüfusu

Özel ad + - EI

Not. Romence'de - **e hali** ile - **in halinin** şekilleri aynıdır:

- in hali

a. Cartea **unui elev** e la mine
= Bir öğrencinin kitabı bende
Cartea **unei eleve** este la mine
= Bir kız öğrencinin kitabı bende.

- e hali

Am dat cartea **unui elev**
= Kitabı bir öğrenciye verdim
Am dat cartea **unei eleve**
= Bir kız öğrenciye kitabı verdim.

Cărțile **unor elevi** sunt la mine
= Bir takım öğrencilerin kitapları bende.

Cărțile **unor eleve** sunt la mine
= Bazı kız öğrencilerin kitapları bende

b. Mama copilului
= Çocuğun annesi
Fratele fetei
= Kızın erkek kardeşi
Mamele copiilor
= çocukların anneleri
Mamele elevelor
= kız öğrencilerin anneleri

- in hali = - e hali

Am dat cărțile **unor elevi**
= Bir takım erkek öğrencilere kitapları verdim.

Am dat cărțile **unor eleve**
= Bir takım kız öğrencilere kitapları verdim.

Trimit cartea mamei copilului
= Çocuğun annesine kitabı gönderiyorum.
Dau cartea fetei
= Kitabı kıza veriyorum.
Dăm copiilor fructe
= Çocuklara meyve veriyoruz.
Oferim flori mamelor elevelor
= Kız öğrencilerin annelerine çiçekler veriyoruz.

Alıştırmalar (Exerciții)

1. a. Modele göre parantez içindeki kelimelere - in hali şeklini veriniz:
Profesorul a luat cartea (o elevă) - Profesorul a luat cartea unei eleve.

Lucrarea (un student) nu e terminată. Copiii (un vecin) sunt studenți. Copiii au desenat harta (o țară) din Orientul Apropiat. Admirăm fotografiile (o artistă) din Turcia. Caut pe listă titlurile (o carte) recomandată pentru examen. Prețul (o mașină) străină este ridicat. Colegul meu a deschis sertarul (o masă) din clasă. În zilele acestea părinții (o colegă) sunt în Turcia. Elevii (o clasă) sunt la teatru.

- b. Modele göre parantez içindeki kelimelere - in hali şeklini veriniz:
Profesorul a luat cărțile (niște eleve) = Profesorul a luat cărțile unor eleve.

Lucrările (niște studenți) nu sunt terminate. Copii (niște vecini) sunt studenți. Copiii au desenat hărțile (niște țări) din Orientul Apropiat. Admirăm fotografiile (niște artiste) din Turcia. Caut pe listă titlurile (niște cărți) recomandate pentru examen. Prețurile (niște mașini) străine sunt ridicate. Colegul meu a deschis sertarele (niște mese) din clasă. În zilele acestea părinții (niște colege) sunt în Turcia. Elevii (niște clase) sunt la teatru.

- c. Modele göre parantez içindeki kelimelere - in hali şeklini veriniz:
Profesorul a luat cartea (elevă) = Profesorul a luat cartea elevei.

Lucrarea (studentul) nu e terminată. Copiii (vecinul) sunt studenți. Copiii au cântat imnul (țara). Admirăm fotografiile (artista) din Turcia. Caut pe listă titlul (cartea) recomandată pentru examen. Prețul (mașina) străină este ridicat. Colegul meu a deschis sertarul (masa) din clasă. În zilele acestea părinții (colega) sunt în Turcia. Elevii (clasa) sunt la teatru.

d. Modele göre parantez içindeki kelimelere - in hali şeklini veriniz:
 Profesorul a luat cartea (elevle) = Profesorul a luat cartea elevelor.

Lucrarea (studenții) nu e terminată. Copiii (vecinii) sunt studenți. Copiii au cântat imnul (țările) europene. Admirăm fotografiile (artiste) din Turcia. Caut pe listă titlurile (cărțile) recomandate pentru examen. Prețul (mașinile) străine este ridicat. Colegul meu a deschis sertarele (mesele) din clasă. În zilele acestea părinții (colegele) sunt în Turcia. Elevii (clasele) mari sunt la teatru.

2. Modele göre verilen kelimelerle doğru cümleler kurunuz:

Fiica	doctor	studiază medicina = Fiica doctorului studiază medicina
Fratele	Dinu	este sportiv = Fratele lui Dinu este sportiv

Prietenele	mama	sunt profesoare
Sora	Maria	este măritată
Colegele	studentul turc	nu știu turcește
Toți copiii	Marilena	sunt deja mari
Oaspeții	Bogdan	au vizitat Bucureștiul
Părinții	fotbalist	sunt foarte mândri de fiul lor
Băiatul	director	este student la drept
Prietenele	Ayşe	sunt măritate
Surorile	Alexandru	se odihnesc după-amiază

3. Aşağıdaki cümleleri Romence'ye çeviriniz:

Deftere edebiyat dergisinin adını yazınız. Bir arkadaşımın kızkardeşi yarın Türkiye'ye gidiyor. Çocukların oyuncakları güzeldir. Bugün fakültede Ana'nın kardeşini görmedik. Lili'nin kardeşiyle nerede tanıştınız? Bunlar bir çocukluk arkadaşımın resimleridir. Bazı çocukların velileri hiç okula gelmiyorlar. Kız öğrencilerin tüm kitapları masalar üstündedir. Bir arkadaşımızın babası Türkiye'de çalışıyor. Otobüs yolun kenarında durdu. Andrei tramvayda yerini ihtiyar bir kadına verdi (bătrână). Dairemin odaları oldukça büyük. Bu çocukların anneleri bir fabrikanın müdürüdür. Bir ay sonra kız arkadaşımızın düğünü olacak. Bu sınavda öğrencilerin yanıtları çok iyiydi.

4. Kompozisyon: Oraşul meu.

15. Ünite (Unitatea 15)

Familia mea (Benim Ailem)

Eu m-am născut într-un sat mare și frumos din România. Satul meu se află în nord-estul țării noastre, pe litoralul Mării Negre, în Dobrogea. Familia mea este destul de mare. Am tată, mamă, un frate și două surori. Fratele meu este mai mare decât mine, iar surorile - mai mici. La țară noi locuim într-o casă nouă și foarte spațioasă. Noi avem cai, vaci, oi și capre, multe păsări de curte și 5 hectare de pământ. Pentru a lucra acest pământ tata a cumpărat un tractor mic. Înainte în satul nostru exista doar o școală primară. După revoluția din 1989, în satul nostru s-a deschis și un gimnaziu. După ce am absolvit în satul natal școala primară și gimnaziul, am plecat la oraș, la Constanța, unde am urmat liceul. Apoi, după terminarea liceului, m-am înscris la Facultatea de limbi și literaturi străine a Universității din București. În patru ani de facultate am susținut toate examenele și în final am obținut o diplomă de licență.

Fratele meu a rămas în sat, el trăiește și muncește acolo. El este primarul comunei noastre și conduce întreaga comună. Cu cinci ani în urmă s-a căsătorit cu o învățătoare și are doi copii, un băiat și o fată. Părinții mei sunt deja în vârstă și nu mai lucrează pe câmp. Acum tata lucrează doar, atât cât poate, în grădină, are grijă de flori și pomi, iar mama stă mai mult în bucătărie și gătește mâncare pentru toată familia și are grijă de găinile, găștele, rațele și curcile de lângă casă. De fiecare dată când am ocazia, vin în satul meu natal și-i vizitez pe părinții și frații mei. Întâlnirile noastre sunt, întotdeauna, foarte emoționante.

Kelimeler ve tabirler (Cuvinte și expresii)

familie - aile

a se naște - doğmak

sat - köy

a se afla - bulunmak

nord-est - kuzey - doğu

țară - ülke: köy, sıla

litoral - deniz kenarı, sahil

Marea Neagră - Karadeniz

Dobrogea - Dobruca

a locui - oturmak

spațios - geniş

cal - at

vacă - inek

oaie - koyun

capră - keçi

pasăre de curte - evcil kuş, kümes kuşları

pământ - arazi, toprak, kara

a lucra - çalışmak

școală primară - ilk okul

gimnaziu - orta okul

revoluție - devrim, inkalap

a absolvi - bir okul (u), bitirmek

a urma - tahsile devam etmek, okumak

a se înscrie - yazılmak

limbi și literaturi străine - yabancı diller ve edebiyatlar

a susține - (sınav) vermek

în final - sonunda, en nihayet

a obține - elde etmek

licență - lisans

a rămâne - kalmak

primar - muhtar

comună - nahiye, bucak

a conduce - yönetmek, idare etmek

a se căsători - evlenmek

băiat - erkek çocuk

fată - kız evlat, kız

părinți - anababa, ebeveyn

deja - artık

în vârstă - yaşlı
câmp - tarla
atât cât poate - gücü yettiği kadar
grădină - bahçe
a avea grijă - bakmak
pom - meyve ağacı
bucătărie - mutfak
a găti - yemek pişirmek
gâscă - kaz

rață - ördek
curcă - hindi (kuşu)
de fiecare dată - her seferinde
ocazie - fırsat
sat natal - (bir kimsenin) doğduğu köy
întâlnire - görüşme, buluşma
emoționant - heyecanlı

Gramatică (Gramer)

I. İyelik zamir ve sıfatı (Pronumele și adjectivul posesiv)

Tekil (Singular)

a. Eril (m.):
 Eu (ben): Prietenul **meu** e turc
 Tu (sen): Fratele **tău** e elev
 El (o): Fratele **lui** e mic
b. Dişil (f.):
 Eu (ben): Sora **mea** este elevă
 Tu (sen): Cartea **ta** e aici
 El (o): Casa **ei** este frumoasă

- **Benim** arkadaşım Türktür.
 - **Senin** kardeşin öğrenci.
 - **Onun** kardeşi küçük.
 - **Benim** kızkardeşim öğrenci.
 - **Senin** kitabın burada.
 - **Onun** evi güzel.

Çoğul (Plural)

a. Eril (m.):
 Noi (biz): Prietenii **noştri** sunt aici
 Voi (siz): Elevii **voştri** sunt în clasă
 Ei (onlar): Părinții **lor** sunt acasă
b. Dişil (f.):
 Noi (biz): Casele **noastre** sunt noi
 Voi (siz): Cărtile **voastre** sunt pe masă
 Ele (onlar): Casele **lor** sunt asigurate

- **Bizim** arkadaşlarımız buradalar.
 - **Sizin** öğrencileriniz sınıftalar.
 - **Onların** anababaları evdeler.
 - **Bizim** evlerimiz yeni.
 - **Sizin** kitaplarınız masa üstünde.
 - **Onların** evleri sigortalılar.

Tekil (Singular)

Eril Orta cins	Dişil
MEU = benim	MEA = benim
TĂU = senin	TA = senin
LUİ = onun	SĂU = kendinin
LUİ = onun	SĂİ = kendilerinin
NOSTRU = bizim	NOASTRĂ = bizim
VOSTRU = sizin	VOASTRĂ = sizin
LOR = onların	LOR = onların

Çoğul (Plural)

Eril Orta cins	Dişil
MEÎ = benim	MELE = benim
TĂÎ = senin	TALE = senin
EÎ = onun	SA = kendinin
EÎ = onun	SALE = kendilerinin
NOȘTRÎ	NOASTRE
= bizim	= bizim
VOȘTRÎ	VOASTRE
= sizin	= sizin
LOR = onların	LOR = onların

Önemli not. İyelik zamiri anlamında da kullanılması için, bu iyelik sıfatların **iyelik harfitarifi** ile beraber kullanılmaları gerekmektedir. Bu iyelik harfitarifleri şunlardır:

Tekil (Singular)

a. Eril (m.):

Al: al meu	- benimki
al tău	- seninki
al lui	- onunki
al ei	- onunki
al nostru	- bizimki
al vostru	- seninki
al lor	- onlarınki

b. Dişil (f.)

A: a mea	- benimki
a ta	- seninki
a lui	- onunki
a ei	- onunki
a noastră	- bizimki
a voastră	- seninki
a lor	- onlarınki

Çoğul (Plural):

a. Eril(m.)

Ai: ai mei	- benimkiler
ai tăi	- seninkiler
ai lui	- onunkiler
ai ei	- onunkiler
ai noştri	- bizimkiler
ai voştri	- sizinkiler
ai lor	- onlarınkiler

b.Dişil (f.)

Ale: ale mele	- benimkiler
ale tale	- seninkiler
ale lui	- onunkiler
ale ei	- onunkiler
ale noastre	- bizimkiler
ale voastre	- sizinkiler
ale lor	- onlarınkiler

Örnekler:

Tekil (Singular)

1. Eril (m.)

- Prietenul tău este turc	- Senin arkadaşın Türktür.
Al meu este rus	- Benimki Rus.
- Medicul nostru este tânăr	- Bizim doktorumuz genç.
Al tău este bătrân	- Seninki yaşlı.

2. Dişil (f.)

- Sora mea este elevă	- Benim kızkardeşim öğrenci.
Şi a ta e elevă?	- Seninki de öğrenci mi?
- Casa ta e lângă parc	- Senin evin parkın yanında.

A mea e în centru

- **Benimki** merkezde.

3. Orta cins (n.)

- Scaunul tău e comod

- **Senin** sandalyen rahat.

Al meu este vechi

- **Benimki** eski.

- Caietul meu este aici.

- **Benim** defterim burada.

Al tău unde este?

- **Seninki** nerede?

Çoğul (Plural)

1. Eril (m.)

- Prietenii tăi sunt turci

- **Senin** arkadaşların Türk.

Ai noștri sunt ruși

- **Bizimkiler** Rus.

- Medicii noștri sunt tineri

- **Bizim** doktorlar gençler.

Ai voștri sunt bătrâni

- **Sizinkiler** yaşlılar.

2. Orta cins(n.)

- Scaunele tale sunt comode

- **Senin** sandalyelerin rahat.

Ale mele sunt vechi

- **Benimkiler** eski.

- Caietele mele sunt aici

- **Benim** defterlerim burada.

Ale tale unde sunt?

- **Seninkiler** nerede?

3. Dişil(f.)

- Surorile mele sunt eleve

- **Benim** kızkardeşlerim öğrenciler.

Şi ale tale sunt eleve?

- **Seninkiler** de öğrenciler mi?

- Casele tale sunt lângă parc

- **Senin** evlerin parkın yanında.

Ale mele sunt în centru

- **Benimkiler** merkezde.

Şu aşağıda şekillere dikkat edelim:

benimki:

- **al meu, a mea** (tekil)

- **ai mei, ale mele** (çoğul)

seninki:

- **al tău, a ta** (tekil)

- **ai tăi, ale tale** (çoğul)

onunki:

- **al lui, al ei, a lui, a ei** (tekil)

- **al lor, a lor** (çoğul)

bizimki:

- **al nostru, a noastră**

- **ai noștri, ale noastre**

sizinki:

- **al vostru, a voastră**

- **ai voștri, ale voastre**

onlarınki:

- **al lor, a lor**

- **ai lor, ale lor**

II. Bazı sıfatların zarf olarak kullanılmaları (Adverbializarea unor adjective)

Sıfat (adjective)

În parc e un loc frumos pentru lectura - Parkta okumak için güzel bir yer var.

Am văzut un **spectacol minunat** - Harika bir gösteri seyrettik.

În carte există o **bibliografie completă** - Kitapta eksiksiz bir bibliyografya var.

Zarf (adverb)

Profesorul povestește foarte frumos aceste evenimente - Öğretmen bu olayları çok güzel anlatıyor.

Copiii au petrecut minunat acolo - Çocuklar orada çok güzel eğlendiler.
N-ai răspuns complet la întrebări - Soruları tam yanıtlamadın.

III. ‘Siz’ nezaket zamiri hiç şekil değiştirmeden hem iyelik sıfatı, hem de iyelik zamiri anlamı ile kullanılabilir; örneğin:

a. İyelik sıfatı:

- Dumneavoastră aveți un prieten	- Sizin bir arkadaşınız var.
Prietenul dumneavoastră este turc	- Sizin arkadaşınız Türk.
- Dumneavoastră aveți două surori	- Sizin iki kızkardeşiniz var.
Surorile dumneavoastră sunt sportive	- Sizin kızkardeşleriniz sporcular.
- Dumneavoastră aveți doi frați	- Sizin iki kardeşiniz var.
Frații dumneavoastră sunt mici	- Sizin kardeşleriniz küçükler.

b. İyelik zamiri:

- Prietenul meu este înăuntru	- Benim arkadaşım içeride.
Al dumneavoastră este aici	- Sizinki burada.
- Mama mea este turcoaică	- Benim annem Türk.
A dumneavoastră este româncă	- Sizinki Romen.
- Prietenii noștri sunt politicieni	- Bizim dostlarımız siyasetçiler.
Ai dumneavoastră sunt sindicaliști	- Sizinkiler sendikacılar.
- Cursurile noastre sunt dimineața	- Bizim derslerimiz sabah.
Ale dumneavoastră sunt după amiază	- Sizinkiler öğleden sonra.

Alıştırmalar (Exerciții)

1. Aşağıdaki modellere göre verilen cümlelerdeki boşluklara uygun olan iyelik sıfatlarını koyunuz:

Model:

a. Vecinul..... lucrează noaptea - Vecinul meu lucrează noaptea.

Mama ... a terminat această facultate. Fratele ... este fotbalist. Sora ... este încă studentă.

Colegii ... s-au dus în Turcia. Părinții ... locuiesc la țară. Verișoara ... este măritată cu un turc.

Nepoatele ... practică atletismul. Verii ... sunt foarte bogați. Copilul... merge la grădiniță. Mătușa ... mă ajută la matematică. Cumnații ... au împreună o firmă mare.

b. Vecinul ... lucrează noaptea - Vecinul tău lucrează noaptea.

c. Vecinul ... lucrează noaptea - Vecinul nostru lucrează noaptea.

d. Vecinul ... lucrează noaptea - Vecinul vostru lucrează noaptea.

e. Vecinul ... lucrează noaptea - Vecinul dumneavoastră lucrează noaptea.

2. Aşağıdaki modele göre verilen cümlelerdeki kişi zamirlerine iyelik şekli veriniz:

Model:

Eu am o casă frumoasă - Casa mea are cinci camere.

Tu ai un frate. Eu am o fetiță. Tu ai un televizor nou. Voi aveți o mașină. Eu am două surori. Voi aveți mulți nepoți și nepoate. Ele au multe cursuri. Noi avem mulți prieteni în Turcia. Eu am două mătuși la țară. Noi avem multe cărți în bibliotecă.

3. Aşağıdaki modele göre parantez içindeki zamirlere iyelik şeklini veriniz:

Model:

Maşina (meu) e în stradă - Maşina mea e în stradă.

Scrisoarea (tău) e pe masă. Şcoala (vostru) e lângă parc. Cartea (tău) e în bibliotecă.

Prietenii (tău) sunt la teatru. Colegele (meu) nu sunt măritate. Părinţii (meu) locuiesc la ţară. Colegele (vostru) au lipsit de la cursuri. Câinele (noştri) este de rasă. Invitaţia (vostru) nu a ajuns la noi. Când vin bunicii (tău)? Pot să iau creionul (dumneavoastră)? Unde sunt acum colegii (dumneavoastră)?

4. Aşağıdaki cümlelerdeki boşluklara lui, ei ve lor iyelik sıfatlarını koyunuz:

Model:

El are doi fraţi - Fraţii ... sunt elevi - Fraţii lui sunt elevi.

Ele au o grădină mare - Grădina ... are multe flori.

Ei au multe cărţi - Cărţile ... sunt foarte interesante.

El are două surori - Surorile ... sunt măritate.

Ea are o familie mare - Familia ... locuieşte la Constanţa.

El are o prietenă nouă - Prietena ... este blondă.

Ele au multe jucării - Jucăriile ... sunt frumoase.

5. Parantez içindeki zamirlere gereken şekilleri veriniz:

Model:

Pereţii camerei (meu) sunt albaştri - Pereţii camerei mele sunt albaştri.

Surorile soţiei (tău) sunt studente. L-am cunoscut pe soţul mătuşii (tău). Din greşeală am sunat la uşa vecinilor (voştri). Când o să aduci mamei (meu) cartea promisă? Vrei să dai prietenei (vostru) această invitaţie? Bulevardele oraşelor (nostru) sunt largi. De ce vrei să telefonezi colegei (meu)?

6. Romence'ye çeviriniz:

Ben Romanya'nın büyük ve güzel bir köyünde doğdum. Benim köyüm ülkemizin doğusunda, Karadeniz'e yakın ormanlık bir yerde bulunuyor. Benim ailem büyük. Annem, babam, iki erkek iki de kız kardeşim var. Kızkardeşlerim benden küçük, erkek kardeşlerim ise benden büyükler. Köyde bizim yeni ve oldukça büyük bir evimiz var. Ben köyümde okudum. Dört yıl ilk okula, dört yıl da orta okula devam ettim, böylelikle köyümüzde orta öğrenimimi tamamladım ve lise öğrenmek için şehre gittim, orada liseyi bitirdim. Anababam artık tarlalarda çalışmıyorlar, çünkü artık ihtiyardırlar. Babam bazen bahçede çalışıyor, kolay işlerle meşgul oluyor. Annem de evde yemek pişiriyor, bazen biraz bahçede çalışıyor, tavuklara ördeklere, kazlara, hindilere bakıyor, onlara yem veriyor.

Kelime ve tabirler (Cuvinte şi expresii)

doğmak - a se naşte

ülke - ţară

doğu - est

oldukça - destul de

ilk okul - şcoală primară

orta okul - gimnaziu

devam etmek - a frecventa, a învăţa

böylelikle - astfel, în felul acesta

oğretim - învăţământ

tamamlamak - a completa

tarla - câmp, tarla

yaşlanmak - a îmbătrâni

sabahları - dimineaţa

akşamları - serile

azıcık - puţin

kolay - uşor

meşgul olmak - a se ocupa

bakmak - a avea grijă

16. Ünite (Unitatea 16)

Scrisoarea prietenului meu (Arkadaşımdan Mektup)

Burak este turc și locuiește în orașul İstanbul, într-un cartier vechi al acestui oraș. El este student la Universitatea din Istanbul, Facultatea de litere, secția de limbă și literatură română. După doi ani de studiu el vorbește destul de bine românește. El are cunoștințe destul de vaste privind istoria și cultura poporului român.

În urmă cu câteva zile am primit o scrisoare de la Burak. El îmi scrie din Istanbul. În această scrisoare el îmi face cunoscut faptul că peste o săptămână vine la București, o să locuiască la noi câteva zile, o să vizităm muzeele și expozițiile orașului și mai apoi o să plecăm împreună, cu trenul, în Valea Prahovei. El ține foarte mult să rămânem măcar două zile în stațiunile Bușteni, Sinaia și Predeal. Vrea să urcăm pe jos până la Babele și apoi să coborâm cu telefericul.

Doresc foarte mult ca prietenul meu turc să se simtă foarte bine în România și de aceea l-am rugat pe colegul meu Radu, care este brașovean, să ne ia cu mașina sa de la Predeal și să ne ducă la Poiana Brașov și împrejurimi.

Sper ca în cele zece zile de vizită, prietenul meu Burak, să se simtă foarte bine în România, să aibă posibilitatea de a cunoaște mai multe locuri, într-adevăr frumoase ale României și cel mai important, să-i cunoască pe oamenii obișnuiți ai acestei țări și ospitalitatea lor.

Kelimeler ve tabirler (Cuvinte și expresii)

facultate de litere - edebiyat fakültesi

secție - bölüm;şube

studiu - öğrenme; inceleme,tetkik

românește - romence

cunoștință - bilgi; malûmat

vast - geniş; kapsamlı

privind - ... ile ilgili; dair;ait

istorie - tarih

cultură - kültür

popor - halk; ulus;millet

a primi - almak; kabul etmek

a face cunoscut - bildirmek

peste - sonra

a vizita - gezmek,ziyaret etmek

expoziție - sergi

mai apoi - daha sonraları

a pleca - gitmek

împreună - beraber; birlikte

a ține - tutmak; (burada) önem/ değer vermek

a rămâne - kalmak

măcar - hiç almazsa

stațiune - dinlence yeri; kaplıca; ılıca

a urca - binmek; çıkmak

a coborî - inmek

teleferic - teleferik

a dori - arzu etmek;

istemek; arzulamak

a se simți - kendini hisetmek

a spera - ümidetmek; umutlanmak

posibilitate - olanak; imkâr

a cunoaște - tanımak

într-adevăr - gerçekten; hakikaten

important - önemli; mühim

obișnuit - sıradan; alışılâgelen

ospitalitate - misafirperverlik; konukseverlik

Gramer (Gramatică)

I. Kişi Zamirlerinin - E hali Şekilleri (Pronumele personal în cazul dativ)

1. Vurgusuz kişi zamirlerinin -e hali şekilleri (Cazul dativ, forme neaccentuate)

Bu şekiller şunlardır:

Tekil (Singular)

îmi - bana

îți - sana

îi - ona (erkek kişiye)

îi - ona (kadın kişiye)

Çoğul (Plural)

ne - bize

vă - size

le - onlara (erkek kişilere)

le - onlara (kadın kişilere)

Cümlede kullanılış şekilleri:

Eu nu am bani	- Benim param yok
Tata îmi dă bani	- Babam bana para veriyor.
Tu nu ai bani	- Senin paran yok.
Tata îți dă bani	- Babam sana para veriyor.
El nu are bani	- Onun parası yok.
Tata îi dă bani	- Babam ona para veriyor.
Ea nu are bani	- Onun parası yok.
Tata îi dă bani	- Babam ona para veriyor.
Noi nu avem bani	- Bizim paramız yok.
Tata ne dă bani	- Babam bize para veriyor.
Voi nu aveți bani	- Sizin paranız yok.
Tata vă dă bani	- Babam size para veriyor.
Ei nu au bani	- Onların paraları yok.
Tata le dă bani	- Babam onlara para veriyor.
Ele nu au bani	- Onların paraları yok.
Tata le dă bani	- Babam onlara para veriyor

Şahıs

Eril - dişil	1	2	3	4	5	6
Eril						
Dişil	îmi= bana	îți = sana	îi = ona	ne = bize	vă = size	le = onlara

Not. **Îmi** ve **îți** zamirlerinin sonlarındaki **i** okunmaz, önündeki ünsüzün çok yumuşak okunmasını sağlar: **îmi** [îmi], **îți** [îti]. **Îi** zamirinin **i** ünlüsü ise **y** okunur: **îi** [îy].

2. Bu -e halindeki kişi zamirlerinin değişik fiil zamanları ile beraber kullanılış şekilleri (Poziția formelor pronominale neaccentuate față de verb)

a. Haber Kipi Şimdiki Zaman Olumsuz şekliyle kullanılış şekli:

Tekil (Singular)

Radu nu-mi dă nimic	- Radu bana hiç bir şey vermiyor.
Radu nu-ți dă nimic	- Radu sana hiç bir şey vermiyor.
Radu nu îi dă nimic	- Radu ona hiç bir şey vermiyor.

Çoğul (Plural)

Radu nu ne dă nimic	- Radu bize hiç bir şey vermiyor.
Radu nu vă dă nimic	- Radu size hiç bir şey vermiyor.
Radu nu le dă nimic	- Radu onlara hiç bir şey vermiyor.

b. Emir kipi olumsuz şekli ile kullanılış şekilleri:

Tekil (Singular)

Nu-mi dați nimic!	- Bana hiç bir şey vermeyiniz!
Nu-i dați bani!	- Ona para vermeyiniz!

Çoğul (Plural)

Nu ne dați bani! Avem!	- Bize para vermeyiniz! Paranız var!
Nu le oferiți flori!	- Onlara çiçek vermeyiniz!
- Nu + - e halinde kişi zamir + fiil**

c. İstek kipi şimdiki zaman, olumlu şekli ile kullanılış:

Tekil (Singular)

Ce vrei să-mi dai?	- Bana ne vermek istiyorsun?
Ce vrei să-ți aduc?	- Sana ne getireyim?
Pot să-i dau imediat?	- Hemen ona verebilir miyim?

Çoğul (Plural)

Trebuie să ne dați	- Bize vermeniz gerek.
Vreți să vă aduc apă?	- Size su getireyim mi?
Putem să le dăm cartea?	- Onlara kitabı verebilir miyiz?
- SĂ + - e halinde kişi zamiri + fiil**

d. İstek kipi şimdiki zaman olumsuz şekli ile kullanılış:

Tekil (Singular)

Să nu-mi aduci banii!	- Bana paraları getirme!
Să nu-ți aduc ceai?	- Sana çay getirmeyeyim mi?
Să nu-i dăm invitația acum!	- Ona davetiye şimdi vermeyelim mi?!

Çoğul (Plural)

Să nu ne aducă cartea!	- Bize kitabı getirmesin!
Să nu vă dăm banii?	- Size paraları vermeyeli miyiz?
Să nu le ofere flori!	- Onlara çiçek vermesinler !
- SĂ + NU + - e halinde kişi zamiri + fiil**

Not.

a.	nu-mi [numi]	b.	nu- i [nuy]
	nu-ți [nuți]		să - i [sıy]
	să-mi [sımi]		
	să-ți [sıti]		

e. -Di'li geçmiş zaman fiili ile kullanılış:

Tekil (Singular)

(Nu) mi-a dat cartea	- Bana kitabı verdi (vermedi).
(Nu) ți-a adus banii	- Sana paraları getirdi (getirmede).
(Nu) i-a oferit flori	- Ona çiçek verdi (vermedi).

Coğul (Plural)

- (Nu) **ne-a** răspuns - Bize yanıt verdi (vermedi)
 (Nu) **v-a** trimis pachetul - Size paketi gönderdi (göndermedi).
 (Nu) **le-a** dat bani - Onlara para verdi (vermedi).
(nu) + -e halinde kişi zamiri + geçmiş zaman fiili

f. Emir kipi coğul olumlu şekli ile kullanılışı:

- Dați - mi [dațimi] rezultate - Bana sonuçları veriniz!
 Aduceți - i invitația! - Ona dayetiyeyi getirin!
 Aduceți - ne apă! - Bize su getirin!
 Trimiteți - le pachetul! - Onlara paketi gönderin!

Emir kipi fiili + -e halinde kişi zamiri

Bu çeşit zamirlerin değişik yazılışları:

bana	-mi (dați-mi)	mi- (mi-a dat)
sana	-ți (să-ți dea)	ți-a (ți-a dat)
ona	-i (nu-i da)	i- (i-a dat)
bize	-ne (dă-ne)	ne- (ne-a dat)
size	-vă (aduceți-vă)	v- (v- am adus)
onlara	-le (dă-le)	le- (dați - le)

II. -E hali ile kuralan bazı fiil oluşumları (Construcții verbale cu dativul)

Bu konuda en kullanışlı fiiller şunlardır:

1. A FI - olmak:**Örnekler:**

- a.** mi-e foame - karnım acıktı
 i-a fost rău - fenalık geçirdi
 mi-e somn - uykum geldi / var
 mi-e sete - susadım
 mi-e frig - üşüyorum
 mi-e cald - çok sıcak, beni sıcak bastı
 mi-e bine - iyiyim, rahatım
 mi-e rău - fenayım, hiç iyi değilim
 mi-a fost ușor - bana kolay geldi / hiç zorluk çekmedim
 mi-e lene - üşeniyorum, üstümde tembellik var
 mi-e dor - özledim, hasretim
 mi-e frică - korkuyorum
 mi-e poftă (de) - (her hangi bir yemeği) yiyeceğim geliyor
 mi-e rușine - utanıyorum.

2. A PLĂCEA - beğenmek:**Örnekler:**

- Îmi place viața - Hayatı seviyorum
 Ți-au plăcut dansurile turcești? - Türk halk oyunlarını beğendin mi?
 Vă place în România? - Romanya'da bulunmaktan/yaşamaktan hoşlanıyor musunuz?
 Îmi place să mă plimb în parc - Parkta gezinti yapmaktan hoşlanıyorum.

3. A TREBUI - gerekmek:

Örnekler:

Ne-a trebuit o discuție și cu părinții noștri. - Velilerimizle de bir görüşme yapmamız gerekti.

Not. **a.** Îți trebuie o mașină nouă - Sana yeni bir araba gerek (Yeni bir arabaya ihtiyacın var).

b. Trebuie să citim și această carte - Bu kitabı da okumamız gerek.

A trebuit să vindem casa - Evi satmamız gerekti (Evimizi satmaya mecbur kaldık).

4. A PĂREA = benzemek, ... gibi gelmek:

Örnekler:

Îmi pare bine că plouă - Yağmur yağması hoşuma gidiyor.

Ne-a părut rău că n-am putut participa - Katılamadığımızdan dolayı üzüldük.

Not. Îmi pare bine! - Memnun oldum!

Îmi pare rău! - Üzüldüm ! Ne yazık!

5. A VENI - gelmek, uymak:

Örnekler:

Îmi vin bine cizmele - Çizmeler bana yakıştı.

Nu-ți vine bine șapca - Şapca sana yakışmamış.

6. A STA - durmak, oturmak:

Örnekler:

Vă stă bine cu fusta aceasta - Bu etek size yakıştı.

Îți stă bine cu ochelari verzi - Yeşil gözlük size yakıştı.

III. Soru ve görelî Cine (Kim) zamiri (Pronumele interogativ-relativ cine)

CINE soru zamirinin **-e halinde** kullanılış şekilleri:

a. Soru zamiri olarak kullanılışı:

Bogdan (ii) dă lui Ayşe o carte - Bogdan Ayşe'ye bir kitap veriyor

Cui (ii) dă Bogdan o carte?- Bogdan kime bir kitap veriyor?

Tata (i-)a adus mamei flori - Babam anneme çiçek getirdi

Cui (i-)a adus tata flori? - Babam kime çiçek getirdi?

b. Görelî zamir olarak kullanılışı:

Cui (ii) dai cartea? - Kitabı kime veriyorsun?

Vreau să știu CUI dai cartea - Kitabı kime verdiğini bilmek istiyorum.

Cui (i-)ați oferit florile? - Çiçekleri kime verdiniz?

Spuneți-mi CUI (i-) ați oferit florile! - Çiçekleri kime verdiğinizizi bana da söyleyiniz !

Alıştırımlar (Exerciții)

1. Verilen modele göre aşağıdaki cümlelerdeki boşluklara uygun **-e** halindeki kişi zamirlerinin vurgusuz şekillerini koyunuz-.

Model:

Eu nu am dicționar. Ayşe dă un dicționar - Ayşe îmi dă un dicționar.

Noi căutăm un taxi. Bogdan arată stația de taxiuri.

Tu ai nevoie de un fier de călcat. Vecina împrumută un fier de călcat.
 Copilul nu are bani pentru caiete. Fratele lui cumpără un caiet.
 Ele cer câteva reviste. Vânzătoarea arată câteva reviste.
 Noi am comandat două prăjituri. Ea aduce repede prăjiturile.
 Eu scriu prietenului meu din Turcia. El răspunde foarte repede.
 Noi am cumpărat câteva buchete de flori. Noi oferim colegelor noastre.
 Bătrâna nu are loc. Colegul meu oferă imediat locul său.

2. Aşağıdaki kelimelerle, verilen modellere göre cümleler kurunuz:

Modeller:

a. Maria îmi	(a da)	dicţionarul	Maria îmi dă dicţionarul.
Biblioteca	îţi (a aduce)	revistele	Maria îţi aduce revistele.
Ea	îmi a oferi	cărţi	
Sora mea	îţi a aduce	flori	
Fratele meu	îi a da	maşina	
El	ne a trimite	felicitări	
Mama	vă a explica	scrisoarea	
Tata	le a expedia	copilul	
Bunicul	a duce	colegii de liceu	
Această colegă	a aminti	pachetul cu cărţi	
	a cere		
	a împrumuta		

b. Maria îmi dă dicţionarul - Maria nu-mi dă dicţionarul.

c. Maria îmi dă dicţionarul - Maria mi-a dat dicţionarul.

d. Maria îmi dă dicţionarul - Maria o să-mi dea dicţionarul.

3. Verilen modele uygun olarak gereken düzeltmeleri yapınız:

Model:

Radu îmi explică lecţia - Radu (poate, trebuie, vrea) să-mi explice lecţia.

Şi mama îmi dă bani. Prietenul meu din România îmi trimite cărţi. Ali ne arată Istanbulul.

Eu îmi cumpăr acest dicţionar. Colegul meu de bancă ne dă bilete pentru acest meci. Mihai vă oferă locul. Tata îi cumpără mamei o maşină. Patronul le dă bani la sfârşit de lună. Radu le oferă flori colegelor.

4. Verilen modele göre gereken değişiklikleri yapınız:

Model:

Ali îmi aduce baclavale din Turcia - Ali nu-mi aduce baclavale din Turcia.

Ali vrea să îmi aducă baclavale din Turcia - Ali mi-a adus baclavale din Turcia.

Maria îmi scrie scrisori din România. Această agenţie de turism ne oferă o vacanţă în Turcia. Fratele meu îi trimite cadouri logodnicei. Radu ne împrumută bani pentru cărţi. Îi spuneţi când să vină mâine. Le trimitem pachetul mâine. Ayşe vă cere voie ca să plece în Turcia.

5. Verilen modellere göre gereken değişiklikleri yapınız:

a. Model: Îi cereți scuze - Cereți-i scuze!

Îmi aduceți paltonul. Măine ne sculați mai devreme. Le povestiți și colegilor aceste întâmplări? Le plătiți și fetelor biletele de intrare? Îi spuneți lui Mihai ca să meargă la director. Îi permiteți lui Ayşe să se ducă în Turcia?

b. Model: Aduceți-mi paltonul ! - Să nu-mi aduceți paltonul.

6. Verilen modele göre gereken değişiklikleri yapınız:

Model:

Vrei să ne scrieți adresa de acasă? - Să nu ne scrieți adresa de acasă.

Vrei să-i trimiți o scrisoare? Vrea să-mi povestească filmul. Tata vrea să-i dăruiască o mașină. Vrea să-i lase cartea pe masă. Ali vrea să vă ceară părerea despre acest examen.

7. Verilen modellere göre gereken değişiklikleri yapınız:

Modeller:

a. Trimite și colegului tău cartea - Îi trimiți și colegului tău cartea? - Îi trimiți cartea?

Cumpără mamei tale bijuterii? Trimiteți profesorului felicitări? Cereți bani pentru excursie? Telefonați vecinilor? Luați bilete colegilor la meci? Faci invitație prietenilor din Turcia? Pregătești hainele copilului? Explici turiștilor cum să meargă la hotel?

b. Îi trimiți și colegului tău cartea? - I-ai trimis și colegului tău cartea?

c. Îi trimiți cartea? - Vrei să-i trimiți cartea?

8. Verilen fiillerle uygun cümleler kurunuz:

Model:

a arăta - I-am arătat hotelul.

a cere, a permite, a vinde, a spune, a propune, a scrie, a trimite, a răspunde, a transmite, a arăta, a telefona, a explica, a da explicații, a împrumuta, a da, a recomanda, a ura, a dicta, a mulțumi, a oferi, a plăti, a povesti, a dori, a aminti, a pregăti, a cumpăra, a citi, a turna, a face, a lăsa, a traduce, a păstra.

9. Verilen cümlelerdeki boşluklara fiilin hem şimdiki zaman hem de geçmiş zaman şekillerini koyunuz:

Model:

Bem apă pentru că ... - Bem apă pentru că ne e sete - Bem apă pentru că ne-a fost sete.

Noi ne culcăm pentru că ... Copilul mănâncă o porție dublă pentru că Am aprins soba pentru că Am pornit ventilatorul pentru că Mama nu mai face injecții pentru că Trebuie să coboare imediat din autobuz pentru că

10. Verilen modele göre cümleler kurunuz:

Model:

Mi-e dor de părinții mei

Mi-e poftă

Ți-e dor
rușine

- Mi-e dor de părinții mei.

de pepene, o ciorbă, căpșuni, munte,
mare, prietenii mei, frați, părinți,
mamă, tată, soră

voi, unii, oameni, tine, el, ea

Ți-e	greu	să	să ies din casă pe o asemenea vreme
	lene		să-i explic cum s-a întâmplat
	ușor		să mă apropii de acest câine
	frică		să memorez poezia.

11. Verilen modellere göre cümleler kurunuz:

Model:

a.	Îmi	place	sportul	- Îmi place sportul.
	Îți	plac	copiii	- Îți plac copiii.
	Îmi	place	Muzeul Satului din București	
	Îți	plac	Munții Bucegi	
	Îi		Istanbulul	
	Ne		tenisul	
	Vă		colegii tăi	
	Le		stadionul acesta	
			oamenii din România	
			tinerii inteligenți	
			orașul Constanța	

- b. Îmi place sportul - **Mi-a plăcut** sportul.
 Îmi plac copiii - **Mi-au plăcut** copiii.

12. Verilen modele göre cümleler kurunuz:

Model:

Pantalonii scurți	(nu) îmi / vin / bine	- Pantalonii scurți nu îmi vin bine.
Bluza aceasta	(nu) îmi	
Tenișii noi	îți	vine
		vin
Fusta aceea	îi	bine
Haina de piele	ne	stă
		stau
Căciula gri	vă	
Cizmulile	le	

13. Verilen modele göre eş anlamlı cümleler kurunuz:

Model:

Regret că nu te-am invitat la nunta mea - **Îmi pare rău** că nu te-am invitat la nunta mea.

Mă bucur că ai reușit la facultate. Vă bucurați că ați terminat anul cu bine. Regretăm că am supărat-o pe colega noastră. Se bucură că merg în excursie în Turcia. Ne bucurăm că v-am cunoscut. Regretăm că acest coleg al nostru v-a supărat.

14. Verilen sorulara doğru cevapları veriniz:

Model: De ce stai lângă sobă? - Pentru că mi-a fost frig.

De ce te-ai dus la policlinică? De ce nu te-ai îmbrăcat cu pantalonii scurți? De ce ai băut ceai fierbinte? De ce i-ai telefonat mamei? De ce n-ați ieșit noaptea din casă? De ce nu și-au pus copiii paltoanele?

15. Romence'ye gevininiz:

Arkadaşım yardımım için bana teşekkür etti. Ayşe de bana teşekkür etmek istemiş ama beni bulamamış. Olayı bana da anlatmak ister misin? Muzeul Satului müzesini çok beğendik. Arkadaşım sokak köpeklerinden çok korkuyor. Geçen kış iyi giyindiğim için hiç üşümedim. Eski lise arkadaşlarımı çok özleyorum. Satranç oynuyorum çünkü bu oyunu çok seviyorum. Kötülük yapan insanlardan çok utanıyorum. Bir ciğer ızgarası yemek istiyorum. Tuzlu balık yedim bundan dolayı çok susadım. Bugün çok çalıştık ve bundan dolayı karnımız çok acıktı. İyi bir sözlüğe ihtiyacım var. Bizim yanımıza geldiğine çok seviniyorum. Sana beyaz şapka çok yakışıyor. Onlara da bu kitabı veriniz! Gittiğine çok üzüldük. Onlara çiçekler getirdim. Bu sözlük bana çok lazım. Karnınız acıktığında oradaki lokantaya gidiniz! Öğretmenimiz dersi çok iyi izah etti, hepimiz anladık.

17. Ünite (Unitatea 17)

O excursie de vacanță (Bir Tatil Gezisi)

Radu este student la Universitatea din București, Facultatea de limbi și literaturi străine, secțiile de turcă și română. El a terminat cu bine sesiunea de examene. A dat 3 examene în 15 zile și a luat note foarte bune. A doua zi după examene s-a dus la Agenția de voiaj și a cumpărat un bilet pentru trenul rapid de Constanța.

De la gară, în drum spre cămin, îl sună vărul său Matei, care este student la Constanța și îl anunță că, la sfârșit de săptămână va veni la București, va sta câteva zile la el, va vizita orașul și câteva muzee și că, apoi, vor merge împreună la munte. Radu a fost de acord cu planurile vărului său și de aceea s-a dus imediat înapoi la Agenție ca să-și anuleze biletul.

Cei doi veri au planificat să călătorească cu trenul până la Brașov, de unde, mai apoi, vor efectua mai multe excursii în diferite locuri turistice interesante din zonă. În prima zi vor merge la Poiana Brașov, unde peisajul este foarte frumos, iar aerul este deosebit de curat. Ei vor mai merge în Valea Prahovei, la stațiunile Predeal, Bușteni și Sinaia, unde vin, la odihnă, turiști români și străini. Această excursie a lor va fi foarte interesantă pentru că vor avea ocazia să vadă și să admire locuri unice din Munții Bucegi: râuri, munți înalți, stânci abrupte, cascade, peșteri cu stalagmite și stalactite și mai ales, oameni de la munte foarte primitivi și ospitalieri.

Kelimeler (Cuvinte)

întâi - ilk, birinci

a termina - bitirmek, sana erdirmek

literatură - edebiyat

sesiune de examene - sınav dönemi
seyahat

străin(ă) - yabancı

agenție de bilete - acentesi

secție - bölüm

tren rapid - sürat treni

văr - kuzen; amca, (dayı, hala, teyze)
oğlu

a anunța - bildirmek, haber vermek

a vizita - ziyaret etmek, gezmek
împreună - beraber, birlikte
imediat - hemen, derhal
(a fi) de acord - kabul etmek, razı olmak

a anula - iptal etmek
cei doi veri - iki kuzen
a planifica - plânlamak, tasarlamak
a călători - seyahat etmek, yolculuk yapmak

diferit - değişik
a efectua - yapmak, gerçekleştirmek
locuri turistice - turistik yerler
zonă - bölge, mıntıka
excursie - gezi

peisaj - manzara
deosebit de - çok, pek
stațiune - istirahat beldesi, kaplıca, ılıca
localitate montană - dağ yerleşim yeri
a admira - hayran olmak, haranlıkla seyretmek
a avea ocazie - fırsatı olmak
stâncă abruptă - yalçın kaya
cascadă - şelale
stalagmită - sarkıt, stalagmit
om de munte - dağ insanı, dağlı
stalactit - dikit, stalaktit
primitor - güler yüzlü ,misafirseven
ospitalier - konukseven, misafirperver.

Gramer (Gramatică)

I. Fiil; Haber Kipi, Gelecek Zaman (Verbul; Modul indicativ, timpul prezent)

Romence’de O să... ile kurulan gelecek zaman şeklinin yanısıra **a avea** ‘sahip olmak’ fiilinin haber kipi şimdiki zaman şekilleri ve **a voi** ‘istemek’ yardımcı fiilin haber kipi şekilleri ile de kurulan bir şekil mevcuttur. Buna göre, Romence’de, haber kipinin üç gelecek zaman şekli vardır.

Önceki derslerde daha çok konuşma dilinde kullanılan **o + istek** kipinin şimdiki zaman şekilleriyle kurulan gelecek zamanı görmüştük (**o să plec, o să pleci, o să plece, o să plecăm, o să plecați, o să plece**).

Diğer iki, daha çok yazı dilinde kullanılan gelecek zaman şekilleri şunlardır:

1. A avea fiilinin haber kipi şimdiki zaman şekilleri + fiilin istek kipi şimdiki zaman şekilleri; örneğin:

Olumlu şekli

Eu am să plec - ben gideceğim
Tu ai să pleci - se gideceksin
El are să plece - o gidecek
Ea are să plece - o gidecek
Noi avem să plecăm - biz gideceğiz
Voi aveți să plecați - siz gideceksiniz
Ei au să plece - onlar gidecekler
Ele au să plece - onlar gidecekler

Olumsuz şekli:

Olumsuz anlam, olumlu şeklin ötüne nu ‘kayır’ sözcüğünü yerleştirmek suretiyle ifade edilir. Genellikle bu nu sözcüğü, u ünlüsünü yitirerek **am, ai, are, avem, aveți, au** şekilleriyle bir tire ile beraber yazıldığı gibi , beraber de oknur; örneğin:

Eu nu am (n-am) să plec - ben gitmeyeceğim

Tu nu ai (n-ai) să pleci - sen gitmeyeceksin
El nu are (n-are) să plece - o gitmeyecek
Ea nu are (n-are) să plece - o gitmeyecek
Noi nu avem (n-avem) să plecăm - biz gitmeyeceğiz
Voi nu aveți (n-aveti) să plecați - siz gitmeyeceksiniz
Ei nu au (n-au) să plece - onlar gitmeyecekler
Ele nu au (n-au) să plece - onlar gitmeyecekler

2. A voi 'istemek' fiilinin, haber kipi şimdiki zaman şekilleri (**voi, vei, va, vom, veți, vor**) ile öteki fiilin mastar şekilleriyle ifade edilir. Bu şekil de, biraz yukarıda belirtilen şekil gibi daha çok yazı dilinde, özellikle resmi yazışma dilinde kullanılır; örneğin :

Olumlu şekli:

Eu voi pleca - ben gideceğim
Tu vei pleca - sen gideceksin
El va pleca - o gidecek
Ea va pleca - o gidecek
Noi vom pleca - biz gideceğiz
Voi veți pleca - siz gideceksiniz
Ei vor pleca - onlar gidecekler
Ele vor pleca - onlar gidecekler

Olumsuz şekli:

Eu nu voi pleca - ben gitmeyeceğim
Tu nu vei pleca - sen gitmeyeceksin
El nu va pleca - o gitmeyecek
Ea nu va pleca - o gitmeyecek
Noi nu vom pleca - biz gitmeyeceğiz
Voi nu veți pleca - siz gitmeyeceksiniz
Ei nu vor pleca - onlar gitmeyecekler
Ele nu vor pleca - onlar gitmeyecekler

Şu cümlelere bir bakalım:

- 1) **Mâine plec în Turcia** (şimdiki zaman) - Yarın Türkiye'ye gidiyorum.
- 2)
 - a. **Mâine o să plec în Turcia** - Yarın Türkiye'ye gideceğim.
 - b. **Mâine am să plec în Turcia** - Yarın Türkiye'ye gideceğim.
 - c. **Mâine voi pleca în Turcia** - Yarın Türkiye'ye gideceğim.

Not: Kişi zamirlerinin vurgusuz şekillerinin, gelecek zaman fiiliyle kullanılış şekli çok önemlidir; örneğin:

1) vurgusuz kişi zamiri + gelecek zaman:

mă (te, îl, o, ne, vă, îi, le) va aștepta = beni (seni, onu, bizi, sizi, onları) bekleyecek
îmi (îți, îi, ne, va, le) va da = bana (sana, ona, bize, size, onlara) verecek

2) o **să** veya am **să** (ai **să**, are **să**, avem **să**, aveți **să**, au **să**) + **-i** halinde veya **-e** halinde kişi zamirinin vurgusuz şekli (**mă, te, îl, o, ne, va, îi, le**) (**-mi, -ți, -i, ne, vă, le**) + fiil; dönüşlü se zamirinin **-i** halinde şekilleri (**mă, te, se, ne, vă, se**); örneğin:

- a) Radu o **să mă caute** la cămin = Radu **mă va căuta** la cămin - Radu beni yurttta arayacak.

Noi **o să-l vedem** mâine = Noi **avem să-l vedem** mâine - Biz onu yarın göreceğiz.

b) Ali **o să-mi trimită** un dicționar = Ali **are să-mi trimită** un dicționar - Ali bana bir sözlük gönderecek.

Noi **o să-i tritem** un dicționar = Noi **avem să-i tritem** un dicționar - Biz ona bir sözlük göndereceğiz.

c) Maria **o să se ducă** pe jos la cămin = Maria **are să se ducă** pe jos la cămin - Maria yürüterek (yayan) yurda gidecek.

O să vă simțiți bine în România = **Aveți să vă simțiți** bine în România - Romanya'de kendinizi iyi hisedeceksiniz.

Başka durumlar :

O să mai aduc niște cărți din Turcia = **Am să mai aduc** niște cărți din Turcia - Türkiye'den daha kitaplar getireceğim.

O să te mai caut la cămin = **Am să te mai caut** la cămin - Yurtta seni daha arayacağım.

Noi vom mai veni în România - Romanya'ya daha geleceğiz.

Îți voi mai trimite cărți din Turcia - Sana daha Türkiye'den kitaplar göndereceğim.

II. Ce 'ne' Soru - Göreli Zamir ve Sıfatı (Pronumele și adjectivul interogativ-relativ ce)

1. Soru zamiri görevinde:

Radu este student - Radu öğrencidir - **Ce** este Radu? - Radu nedir?

Tata îmi dă bani - Babam bana para veriyor - **Ce** îmi dă tata? - Babam bana ne veriyor?

Maria învață acum pentru examene - Maria şimdi sınavlar için çalışıyor - **Ce** face Maria acum? - Maria şimdi ne yapıyor?

Profesorul ne-a vorbit și despre aceste evenimente - Öğretmen bu olaylar hakkında da bahsetti - **Despre ce** ne-a vorbit profesorul? - Öğretmen ne hakkında bize bahsetti?

Copilul a scris lecția cu stiloul - Çocuk ödevi dolmakalemle yazdı - **Cu ce** a scris copilul lecția? - Çocuk ödevi neyle yazdı?

Copiii se gândesc de pe acuma la această excursie - Çocuklar şimdiden bu geziye düşünüyorlar - **La ce** se gândesc de pe acuma copiii? - Çocuklar şimdiden neye düşünüyorlar?

2. Göreli zamir görevinde:

- **Ce faci** mâine? - Mă întreabă **ce fac** mâine - (Yarın ne yapıyorsun? - Yarın ne yapacağımı soruyor).

- **Ce citește** copilul? - Se interesează **ce citește** copilul - (Çocuk ne okuyor? - Çocuğun ne okuduğunu bilmek istiyor).

- **Ce ai făcut** ieri? - Povestiți-mi, **ce ați făcut** ieri? - (Dün ne yaptın? - Anlatın bana, dün ne yaptınız / Dün ne yaptığınızı anlatın bana!).

- **Despre ce ați discutat** la ședință? - Directorul a întrebat **despre ce am discutat** la ședință - (Toplantıda ne hakkında konuştunuz? - Müdür, toplantıda ne hakkında konuştuğumuzu sordu).

- **Cu ce ați venit** din Turcia? - Colegii ne întreabă **cu ce am venit** din Turcia -

(Türkiye'den neyle geldiniz? - Arkadaşlarımız Türkiye'den neyle geldiğimizi soruyorlar).

3. Soru sıfatı görevinde (hangi, ne gibi):

- **Ce cărți ai citit** în vacanță? - Tatilde ne gibi kitaplar (hangi kitapları) okundun?

- **Ce dicționare au apărut** în ultima vreme? - Son zamanlarda ne gibi (hangi) sözlükler çıktı?

- **Ce prieteni ai** în Romania? - Romanya'da ne gibi (hangi) dostların var?

4. Göreli sıfat görenvinde (**ne gibi/ hangi + -dığını/ -acağını**) :
 - **Ce romane** a scris acest scriitor? - Profesorul ne-a întrebat **ce romane** a scris acest scriitor? - (Bu yazar ne(gibi) romanlar yazdı? - Öğretmen, bu yazarın ne(gibi) romanlar yazdığını sordu bize).
 - **Cu ce tren** ați venit? - Maria a aflat **cu ce tren** am venit - (Hangi trenle geldiniz? - Maria hangi trenle geldiğini öğrenmiş).

III. Sıfat ve Zarfların Kıyaslama Dereceleri (Gradele de comparație la adjective și adverbe)

1. Olumlu Derece (Gradul Pozitiv):

a) Sıfatlarda:

Acest copil este **inteligent** - Bu çocuk zekidir.

Copacul este **înalt** - Ağaç yüksektir.

Cămașa este **albă** - Gömlek beyaz.

b) Zarflarda:

Tata merge **repede** - Baban çabuk yürüyor.

Maria cântă **frumos** - Maria güzel şarkı söylüyor.

Colegul meu vorbește **încet** - Arkadaşım yavaş konuşuyor.

2. Kıyaslama Derecesi (Gradul comparativ):

a) Kıyaslamanın Artıklık Derecesi (Gradul comparativ de superioritate)

Radu este **înalt** - Mircea este mai **înalt** decât Radu -(Radu yüksek boylu - Mircea Radu'dan daha yüksek boylu).

Mama este **tânără** - Mătușa este mai **tânără** decât mama -(Annem gençtir - Teyzem annemden daha genç).

Tu ești un băiat **vesel** - Ali este un băiat mai **vesel** ca tine -(Sen şen bir çocuksun - Ali senden daha şen bir çocuktur).

Kıyaslanan isim + decât (ca) + -i halinde isim (zamir, zarf):

Mircea este **mai inteligent** decât Radu - Mircea Radu'dan (daha) zekidir. Mircea este **mai inteligent decât mine /tine, el, ea, noi, voi, ei, ele** - Mircea benden /senden, ondan, bizden, sizden, onlardan daha zeki.

b) Kıyaslamanın Eşitlik Derecesi (Comparativul de egalitate)

Eşitlik derecesi şu şemaya göre kullanılır:

la fel

tot atât + de + sıfat, zarf+ca

tot așa de

Örneğin:

a) Radu este **înalt**. Mircea este **la fel de înalt** (ca Radu) - Radu yüksek boylu. Mircea Radu kadar yüksek boylu.

Maria este **talentată**. Ayşe este **tot atât de talentată** (ca Maria) - Maria yetenekli. Ayşe Maria kadar (gibi) yetenekli .

b) Mama vorbește **repede**. Mătușa vorbește **la fel de repede** (ca mama) - Annem çabuk konuşuyor. Teyzem annem gibi çabuk konuşuyor.

Anul acesta a fost **cald** aici. Anul trecut aici a fost **tot așa de cald** (ca acolo).

c) Kıyaslamanın Eksiklik Derecesi (Comparativul de inferioritate):

Eksiklik derecesi şu şemaya göre kullanılır:

mai puţin + sıfat, zarf + decât+ -i halinde isim/ zamir

Örneğin:

- Radu este **înalt**. Mircea este **mai puţin înalt** decât Radu / mine - Radu yüksek boylu. Mircea Radu'dan/ benden daha az yüksek.

- Maria este **talentată** la muzică. Ayşe este **mai puţin talentată** decât Maria - Maria müzikte yeteneklidir. Ayşe müzikte Maria'dan dah az yeteneklidir.

- Ana dansează **frumos**. Maria dansează **mai puţin frumos** decât Ana / tine - Maria, Ana'dan /senden daha az güzel dans ediyor.

3. Üstünlük Derecesi (Gradul superlativ):

a) Nispi/ Rölativ Üstünlük şu aşağıdaki şemaya göre ifade edilir:

belirtili isim + cel, cea (cei, cele) + mai + sıfat

Örneğin:

- În clasă **sunt mulţi** elevi buni. (Elevul) **cel mai bun** este român - Sınıfta çok iyi öğrenci var. (En iyi öğrenci / en iyisi Romen.

- **Au fost multe** probleme grele. (Problema) **cea mai grea** a fost de geometrie - Çok zor problem vardı. En zor problem / en zoru bir geometri problemiydi.

- În bibliotecă **sunt multe** cărţi. (Cărţile) **cele mai multe** sunt cărţi de literatură - Kitaplıkta çok kitap var. En çok kitap / en çoğu edebiyat kitaplarıdır.

DIN ve DINTRE edatlarının kullanılışı:

Radu este **cel mai bun** fotbalist **din** România - Radu Romanya'nın en iyi futbolcusu. Radu este **cel mai inteligent dintre** elevi - Radu öğrenciler arasından en zekisi.

din + tekil isim = cel mai bun elev din şcoală - okuldan en iyi öğrenci

dintre + çoğul isim = cel mai mic dintre copii - çocuklar arasından en küçüğü

b) Salt üstünlük şu aşağıdaki şemaya göre ifade edilir:

1) foarte - çok

tare - çok, hayli **+ sıfat / zarf**

prea - çok

Örneğin:

Istanbulul este un oraş **foarte mare şi foarte frumos** - İstanbul çok büyük ve çok güzel bir şehirdir.

Am terminat **foarte repede** examenul - Sınavı çok çabuk bitirdik.

În august **a fost tare** cald - Ağustosta çok / hayli sıcak oldu.

Medicamentele **sunt prea** scumpe - İlaçlar çok / hayli pahalıdır.

2) deosebit - çok, kayde değer

extraordinar - fevkalâde, olağanüstü

extrem - aşırı surette, son derece

+ DE + sıfat/ zarf

grozav - çok, üstün, parlak

nemaipomenit - çok, görülmemiş. akıl almaz

Örneğin:

Acest copil **este deosebit de talentat** la şah - Bu çocuk satrançta çok yetenekli.
 Acele ținuturi **sunt extraordinar de frumoase** - O yereler olağanüstü güzellerdir.
 Era un om **nemaipomenit de sensibil** - Çok / akıl almaz bir şekilde duyarlı bir insandı.
 Profesorul nostru **este extrem de meticulos** - Bizim öğretmenimiz son derece titizdir.
 Başka durumlar:

sıfat /zarf + de tot 'hayli'

Örneğin:

A fost o iarnă **grea de tot** - Hayli ağır bir kış oldu.
 Am cercetat **mult de tot** aceste părerî - Bu düşünceleri çok /hayli araştırdım.

IV. Care 'hangi' Soru ve Göreli Sıfat ve Zamir (Pronumele și adjectivul interogativ - relativ care)

1. Care 'hangi' soru zamiri ve sıfatının yalın halde kullanılışı:

Örneğin:

Care casă este a ta?	Hangi ev senin?
Care este a ta ?	Hagisi senin?
Care student nu a venit?	Hangi öğrenci gelmedi?
Care nu a venit?	Hangisi gelmedi?
Care profesor predă aici?	Hangi öğretmen burada ders veriyor?
Care predă aici?	Hangisi burada ders veriyor?

2. Care 'hangi' soru zamiri ve sıfatının -i halinde (düz nesne olarak) kullanılışı:

pe + care (+ belirtisiz isim) + **îl, îi / o, le**

Örneğin:

a) Kişi adları ile kullanılışı:

Ai doi prieteni în Turcia. (Türkiye'de iki arkadaşın var)	Pe care prieten îl inviți? Hangi arkadaşını davet ediyorsun?
Ai două antrenoare bune. (İki iyi antrenörün var)	Pe care îl inviți? Hangisini davet ediyorsun?
Aveți mai multi atleți buni. (Birçok iyi atletleriniz var).	Pe care antrenoare o alegi? Hangi kadın antrenörü seçiyorsun?
	Pe care o alegi? Hangisini seçiyorsun?
	Pe care atleți îi trimiteți la concurs? Yarışa hangi atletleri gönderiyorsunuz?
	Pe care îi trimiteți la concurs? Yarışa hangilerini gönderiyorsunuz?

b) Nesne adları ile kullanılışı:

Vecinul are mai multe apartamente - Komşunun birçok daireleri var.
Pe care (dintre ele) vrea să-l închirieze? Onlardan **hangisini** kiralamak istiyor?
Pe care (dintre ele) vrea să le închirieze? Onlardan **hangilerini** kiralamak istiyorlar?
Pe care (dintre ele) îl vrei? Onlardan **hangisini** istiyorsun?
Pe care (dintre ele) le vrei? Onlardan **hangilerini** istiyorsun?

c) Başka kullanılış şekilleri:

Ai două mașini. **Cu care** mașină mergi la servici? **Hangi arabanla** işe gidiyorsun?
 (İki araban var). **Cu care** mergi la servici? **Hangisiyle** işe gidiyorsun?
 Aveți mai multe examene. **Despre care** examen vorbiți acum? (Birçok sınavlarınız var).
 (Hangi sınav hakkında konuşuyorsunuz şimdi?)

Despre care vorbiți acum? (Hangisi hakkında konuşuyorsunuz şimdi?).

Cunoaștem mai multe restaurante bune aici. **La care** restaurant mergeți mâine?

(Burada birçok iyi lokanta biliyoruz). (**Hangi** lokantaya gidiyorsunuz yarın?)

La care mergeți mâine?

(Yarın **hangisine** gidiyorsunuz?)

3. Care ‘nin‘hangi’, göreli zamir ve sıfat görevlerinde kullanılışı:

1) Düz nesne cümlesi kurduğu durumlar:

Care atlet a câștigat? Nu știu **care** (atlet) a câștigat.

(**Hangi** atletin / **hangisinin** kazandığını bilmiyorum).

Pe care scriitor îl invităm? Directorul vrea să știe **pe care** (scriitor) îl invităm.

(Müdür **hangi** yazarı / **hangisini** davet edeceğimizi bilmek istiyor).

Despre care politicieni discutați? Profesorul vă întreabă **despre care** (politicieni) discutați.

(Öğretmen size **hangi** siyasetçiler / **hangileri** hakkında konuştuğunuzu soruyor).

2) Belirten cümlesi kurduğu durumlar.

care’nin Türkçe’de **-(y)an, -(y)en sıfat** - fiilinin veya **-diği** isim fiilinin görevlerinde olduğu durumlar:

a) Am cunoscut **un student care a venit** din Turcia. (Türkiye’den gelen bir öğrenciyi tanıdım.)

Am **un prieten** în Turcia **pe care** nu l-am văzut de un an. (Türkiye’de bir yıldır görmediğim bir arkadaşım var.)

Am **un prieten** în Turcia **cu care** vorbesc des la telefon. (Türkiye’de telefonda sık sık görüştüğüm bir arkadaşım var.)

b) Mătușa mea, **care este** măritată cu un turc, s-a întors în țară. (BirTürkle evli olan teyzem ülkeye döndü).

Omul cu barbă, **pe care** îl văd mereu în stație, este medic. (Hep durakta gördüğüm sakallı adam doktormuş).

Programl acesta, **despre care** discutăm acum, este foarte modern. (Şimdi ele aldığımız program çok moderndir.)

V. Eşanlamlı bazı yapılar:

1) **care este sus = de sus** - yukarıda bulunan = yukarıdaki

Cărțile **care se află** sus sunt de fizică.

= Cărțile **de sus** sunt de fizică.

(Yukarıda bulunan kitaplar fizik kitaplarıdır)

(Yukarıdaki kitaplar fizik kitaplarıdır).

Haina **care se află** acolo este cu căptușeală.

= Haina **de acolo** este cu căptușeală.

(Orada bulunan palto astarlıdır).

(Oradaki palto astarlıdır).

2) Pasagerii **care sunt** în mașină = Pasagerii **din** mașină.

(Arabada bulunan yolcular)

(Arabadaki yolcular).

Omul **care se află lângă** mine

= Omul **de lângă** mine.

(Yanımda bulunan adam).

(Yanımdaki adam).

Bunlar gibi başka yapılar: **de azi** ‘bugünkü’

de ieri ‘dünkü’
de aici ‘buradaki’
de la ora cinci ‘saat beşteki’

Alıştırılmalar (Exerciții)

1. Verilen modellere göre aşağıdaki cümlelerin fiillerinde istenilen değişiklikleri yapınız:

- a) Model:** Merg pe jos la cămin. (N-) **o să merg** pe jos la cămin.
 (N-) **o să mergi** pe jos la cămin(...)

Iau trenul până la Constanța. Călătoresc ziua. Schimb valută la bancă. Citesc ziarele de astăzi. Mă întâlnesc mâine cu colegii. Plătesc anticipat pentru excursie. Vizitez mai multe muzee din București. Cumpăr acest dicționar. Studiez medicina. Mâine plec în Turcia. Caut un apartament cu chirie. Scriu prietenilor din România. Acord o importanță deosebită acestor cursuri. Înțeleg foarte bine românește. Vorbesc destul de bine românește. Eu cânt muzică populară turcească. Cunosc destul de bine Bucureștiul. Trimit scrisori prietenilor din România. Restitui manualul la bibliotecă. Vin mâine pe la tine.

- b) Model:** Merg pe jos la cămin. (N-) am să merg pe jos la cămin.
 (N-) ai să mergi pe jos la cămin. (...)

- c) Model:** Merg pe jos la cămin. Nu voi merge pe jos la cămin.
 Nu vei merge pe jos la cămin. (...)

2. Verilen modellere uygun olarak aşağıdaki cümlelerin fiillerinde istenilen değişiklikleri yapınız:

- a) Model:** Radu mă caută la cămin. Radu **o să mă caute** la cămin.
 Radu **o să te caute** la cămin. (...)

Colegii mă felicită cu această ocazie fericită. Maria mă invită la nunta ei. Profesorul mă întreabă dacă știu românește. Decanul mă cheamă la el. Oamenii de aici mă cunosc bine. Prietena mea mă așteaptă la gară. Profesorul mă laudă pentru aceste succese ale mele. Prietena mea mă suspectează de nesinceritate. Colegii mă iartă pentru această gafă a mea. Tata mă trimite să studiez medicina în România. Colegii mă apreciază pentru acest gest al meu. Mama mă scoală foarte devreme.

- b) Model:** Radu mă caută la cămin. Radu are să mă caute la cămin.
 Radu are să te caute la cămin. (...)

- c) Model:** Radu mă caută la cămin. Radu mă va cauta la cămin.
 Radu te va cauta la cămin. (...)

3. Veriler modele uygun olarak aşağıdaki sorulara doğru yanıtları veriniz:

- Model:** O să te scoli devreme? Da, **o să mă scol** devreme.
 Da, **am să mă scol** devreme.
 Da, **mă voi scula** devreme.

O să te duci la acest meci? Ai să-mi cumperi bilet dus-intors? Îl vom aștepta un sfert de oră? O să ne întoarcem la timp? Are să scrie o vedere și colegilor? O să-ți explice regulile de circulație? Le va arăta drumul spre hotel? Au să le rezerve o masă la restaurant? Ai să-i aduci

mâine cartea? Mă veți aștepta și pe mine cinci minute? O să ne căutați la hotel? Avem să le cunoaștem și noi? O să-i aștepți la gară? Vă veți întoarce cu avionul? O să vă distrați bine acolo?

4. Veriler modele göre aşağıdaki cümlelerde **ce** ‘ne’ soru zamirini kullanarak gereken değişiklikleri yapınız:

Model: Radu este student. Ce este Radu?

Mama scrie o scrisoare. Tata îmi cumpără o bicicletă. Învățăm limba română. Am discutat mult despre acest coleg. Maria are foarte multă nevoie de bursă. Noi mergem cu autobuzul la facultate. Această mașină folosește la tocat carne. Acest medicament trebuie păstrat în frigider.

5. Veriler modele göre aşağıdaki cümlelerdeki boşluklara **edatlı** ce soru zamirini koyunuz:

Model: Întrebați-lțară vine. Întrebați-l din ce țară vine.

Nu mi-a spusce tren va veni. Nu știuce țară vine acest student. Am uitat ce zi m-am înscris la facultate. Nu mai știuce magazin am cumpărat acest costum. Spuneți-ne și nouă ...ce examen a vorbit profesorul. Spune-mi, ... ce perete să pun acest tablou?

6. Veriler modellere göre aşağıdaki cümlelerde uygun olan değişiklikleri yapınız:

a) Model: Radu stă într-o cameră luminoasă - Eu stau într-o cameră **mai luminoasă**.

Maria are o bicicletă nouă. Colegul meu are un costum nou. Azi e o zi rea. Casa noastră e veche. Radu are o mașină scumpă. Ceaiul meu este dulce. Cafeaua lui Ayşe este neagră. Această lecție este ușoară. Pisica ta este blândă. Fapta ta e urâtă.

b) Model: Radu stă într-o cameră luminoasă - Radu stă într-o cameră **mai puțin luminoasă**.

c) Model: Radu stă într-o cameră luminoasă. Radu stă într-o cameră la **fel de (tot așa de, tot atât de) luminoasă**.

7. Veriler modele göre aşağıdaki cümlelerdeki parantez içindeki sıfatlara göreli üstünlük şeklini veriniz:

Model: (bun) roman al anului este acesta - **Cel mai bun roman** al anului este acesta.

(scumpa) mașina nu este expusă. (veche) casă din cartier este aceea. (coapte) fructe au fost consumate primele. (înalt) copac are frunzele mici. (mică) porție de pilaf a mâncat-o copilul. (important) eveniment al anului s-a petrecut ieri. (frumoasă) fată a grupei este Ana. (tânăr) fotbalist al echipei este fratele meu. (atent) băiat cu fetele este Radu.

8. Veriler modele göre aşağıdaki cümlelerde boşlukları sıfatın salt üstünlük şekliyle tamamlayınız:

Model: Anul acesta luna august a fostcald - Anul acesta luna august **a fost extrem de cald**.

Acest copil estetalentat la muzică. Olimpicii la matematică suntinteligenți. Erau niște oameni ...buni la suflet. Păcat, a fost o cântăreață frumoasă și talentată. Bunicul era bun pentru vremurile acelea. În orașul acesta totul estescump. (foarte, nespus, nemaipomenit, deosebit, extraordinar, tare, prea).

9. Veriler modele göre aşağıdaki cümlelerde parantez içindeki sözcüğü Romence’ye doğru çevirerek cümleyi tamamlayınız:

Model: Așteptăm avionul (gelecek) de la Istanbul - Așteptăm avionul **care va sosi** de la Istanbul.

Comunicarea (sunduğun) a fost foarte interesantă. Îți multumesc pentru dicționarul (gönderdiğin) luna trecută. Studenții (devet ettimiz) din Turcia au fost cazați la cămin. Stau în cameră cu un coleg (çok iyi anlaştığım) mă înțeleg foarte bine. Astăzi sosește în capitală un cântăreț turc (bekleyeceğimiz) la aeroport. Am întâlnit un coleg (oturduğum) la cămin. În dulapul (koyduğum) batistele am pus și cravatele. Mama i-a dat dicționarul (bana da gerekli olan) și eu.

10. Romence'ye çeviriniz:

Anneme verdiğiniz çiçekleri bir vazoya koydum. Karşıdaki evde oturan bu bey büyük bir ressamdır. Mektubu yazdığın dolma kalemi nereye koydun? Bugün çocuk okula neyle gitti? Hangi günlerde İstanbul'a uçak seferleri var? Bu kış fevkalâde soğuk geçti. Olağanüstü sıcak bir günde izne çıktık. Annem teyzemdem daha yüksek boyludur. Maria derslerde Ana'dan daha dikkatlidir. Ayşe, Maria kadar derslerde dikkatlidir. Oğlum benim kadar güzel resim yapıyor. Orada tanıdığınız gençlerden biri benim oğlumdur. Gece gündüz çalıştığınız patron size az para mı veriyor? Beraber seyahat ettimiz yolcular çok memnundular.

18. Ünite (Unitatea 18)

Accentul în limba română (Romence'de Kelime Vurgusu)

„În limba română accentul nu are un loc fix, în sensul că locul lui nu este determinat cu necesitate de structura fonetică a cuvântului. De aceea nu se pot da pentru limba română reguli de accentuare. Se pot face însă unele observații privitoare la locul accentului, bazate pe cercetarea frecvenței diferitelor tipuri de accentuare.

În limba română, accentul stă pe una dintre ultimele două silabe ale cuvântului. De obicei, cuvintele terminate în consoană sunt accentuate pe ultima silabă (felinar) iar cuvintele terminate în vocală sunt accentuate pe silaba penultimă (femeie). Atunci când ultimul sunet al cuvântului este a (cu excepția cazurilor în care a este articol, ca în casa) accentul cade pe ultima silabă (musaca, tremură)

Cuvintele accentuate pe silaba antepenultimă sunt mult mai puțin frecvente, iar cele accentuate pe cea de-a patra silabă, începând de la finală, sunt extrem de rare: ferfeniță, gărgăriță, gogoriță, lapoviță, lubeniță, prepeliță, răzmeriță, șliboviță, veveriță.

Sufixele limbii române sunt, în majoritatea cazurilor, accentuate; doar un număr mic de sufixe sunt neaccentuate. Câteva sufixe pot fi și accentuate și neaccentuate: **-ete** (foamete, dar scumpete), **-iște** (cînepiște, dar liniște), **-iță** (copiliță, dar bivoliță).

Un sufix alcătuit dintr-un număr mai mare de silabe este de cele mai multe ori accentuat în comparație cu un sufix alcătuit dintr-un număr mai mic de silabe. Astfel, sufixele formate din trei silabe sunt întotdeauna accentuate. Sufixele monosilabice sunt de cele mai multe ori neaccentuate.”

(Îndreptar ortografic, ortoepic și de punctuație, Ediția a III-a)

Kelimeler (Cuvinte)

accent - şive; vurgu
accentuare - vurgulama, vurgulanma
fix - sabit
observație - müşahade, gözlem
în sensul - anlamında, manasında
privitoare la - hakkında
determinat - belirli; belirtili
cercetare - inceleme
cu necesitate - tabiatıyla
frecvență - sıklık
structura fonetică - fonetik yapı
diferit - değişik, muhtelif
regulă - kural
tip de accentuare - vurgu şekli

silabă - hece
de obicei - normal olarak, genellikle
a termina - bitirmek
consoană - ünsüz
vocală - ünlü
penultima - sonundan (bir) evvelki
exceptie - istisna
caz - olay, hal
antepenultim - sonundan iki evvelki
sufix - (gram.) ek, takı
a alcătui - oluşturmak, oluşmak
în comparație cu - kıyasla
totdeauna, întotdeauna - her zaman
monosilabic - tek heceli

Gramer (Gramatică)

I. Kişi zamirlerinin vurgulu -e hali şekilleri:

Cine? „kim?” soru zamirinin -e hali şekli *cui* „kime?” ‘dir.

Cui trimite bani tata?

- Babam kime para gönderiyor? **Mie îmi** trimite ... Bana gönderiyor...
Ție îți trimite... Sana gönderiyor...
Lui îi trimite... Ona gönderiyor...
Ei îi trimite... Ona gönderiyor...
Nouă ne trimite... Bize gönderiyor...
Vouă vă trimite... Size gönderiyor...
Lor le trimite... Onlara gönderiyor...

Zamirin şekli	1	2	3 Eril (m.)	3 Dişil (f.)	4	5	6 Eril(m.) Dişil(f.)
vurgulu	mie, îmi,	ție, îți	lui	ei	nouă	vouă	lor
vurgusuz	mi-, -mi	ți-, -ți	îi i- i-	îi -i -i	ne ne- -ne	vă v- -vă	le le- -le

Yönelme halindeki kişi zamirlerinin vurgulu şekilleri, konuşmadan hiç eksilmeyen vurgusuz şekillere nazaran, yalnız anlatımda kesin anlam vurgusu olduğunda kullanılırlar. Örneğin: “Bu çayı bana mı getirdin?” cümlesinde bana sözcüğü üzerinde apaçık anlam vurgusu var, “başkasına değil de bana mı getirdin?” türünden .İşte bu gibi durumlarda Romence’de bana için hem vurgulu hem de vurgusuz şekiller kullanılır: eu “ben” birinci şahıs kişi zamirinin vurgulu şekli olan **mie** “bana” ve vurgusuz şekli olan **îmi** (mi-, -mi) beraberce kullanılırlar.

Örneğin:

Cui a trimis felicitări Radu?	Mie mi-a trimis ...	bana gönderdi...
Radu kime tebrikler gönderdi?	Tie ți-a trimis...	sana gönderdi...
	Lui i-a trimis...	ona gönderdi...
	Ei i-a trimis...	ona gönderdi...
	Nouă ne-a trimis...	bize gönderdi...
	Vouă v-a trimis...	size gönderdi
	Lor le-a trimis...	onlara gönderdi...

Vurgulu şekillerin kullanılışı

- a. Cui ai dat cartea? Kitabi kime verdin?
Tie (ți-am dat cartea). Kitabi sana verdin.
 - b. Tata mie nu mi-a dat bani dar ei i-a dat? - Babam bana para vermedi, ona verdi?
Ieri ne-a adus nouă, astăzi v-a adus vouă - Dün bize getirdi, bugün de size getirdi.
 - c. Tata mi-a cumpărat o casă - Babam bana bir ev aldı
- Și vouă v-a cumpărat - Size de aldı.
Ei nu i-a spus nimic - Ona hiç bir şey söylemedi
- Nici nouă nu ne-a spus. Bize de söylemedi.
- Datorită** ve **mulțumită** “sayesinde” sözcükleriyle hep kişi zamirlerinin vurgulu -e hali şekilleri kullanılır; örneğin:

Datorită mie (ție, lui, ei, nouă, vouă, lor) ai trecut clasa - Benim (senin, onun, bizim, sizin, onların) sayesinde sen sınıfı geçtin.

Mulțumită nouă a câștigat concursul -Bizim sayemizde (bizim yardımımızla) yarışı kazandı.

II. Belirtisiz Zamirler / Adıllar (Pronumele nehotărâte)

- Unul** “biri, birisi” belirtisiz zamirinin yalın hal ve -i hali şekilleri:

Tekil (sg.)			Coğul (pl.)		
Eril (m.)	Ortacins (n.)	Dişil (f.)	Eril (m.)	Ortacins (n.)	Dişil (f.)
unul	una		unii	unele	
biri, birisi	biri, birisi	birileri, bazıları, kimileri		birileri, bazısı, bazıları, kimileri	

Acolo sunt trei studenți. **Unul** este turc - Orada üç öğrenci var. Biri Türk.
Pe **unul** dintre ei l-am cunoscut acum un an - Birisini bir yıl önce tanıdım.
Cunosc multe fete care studiază medicina - Tıp öğrenen birçok kız tanıyorum.

Unele studiază în străinătate

Pe **unele** dintre ele le-am întâlnit în Turcia

Radu are două mătuși. **Una** este profesoară

Pe **una** am văzut-o aseară la teatru

În piață sunt mulți oameni

Unii au venit să demonstreze

Pe **unii** i-a luat poliția

- Kimileri / bazıları başka ülkede okuyorlar.

- Onlardan bazılarına Türkiye’de rastladım.

- Radu’nun iki teyzesi var. Biri öğretmen.

- Birisini akşam tiyatro da gördüm.

- Meydanda çok insan var.

- Bazıları gösteri yapmak için gelmiş.

- Bazılarını polis götürdü.

2. **Altul** “bir başkası, diğeri” belirtisiz zamirin yalın hal ve -i hali şekilleri:

Tekil (sg.)			Çoğul (pl.)		
Eril (m.)	Ortacins (n.)	Dişil (f.)	Eril (m.)	Ortacins (n.)	Dişil (f.)
altul	alta		alții	altele	
bir başkası	bir başkası		başkaları	başkaları	

A venit același profesor?

- Nu, a venit altul. **Pe altul** l-am văzut eu acolo.

(- Aynı öğretmen mi geldi?)

(- Hayır, başkası geldi. Ben bir başkasını gördüm orada).

În piesă joacă aceeași artistă?

- Nu, joacă alta. **Pe alta** au pus-o să joace în seara aceasta.

(- Oyunda aynı sanatçı mı oynuyor?)

(- Hayır, başkası oynuyor bu oyunda. Bu akşam bir başkasını oynatıyorlar).

- Au marcat goluri aceleași jucătoare?

- Nu, **altele** au marcat golurile. Pe **altele** le-am remarcat.

(- Aynı oyuncular mı golleri attılar?)

(-Hayır, bir başkaları golleri attılar. Başkaları dikkatimi çekti).

III. Belirtisiz sıfatlar (Adjectivele nehotărâte)

1. **Un** “bir” belirtisiz sıfatın yalın hal ve -i hali şekilleri:

Tekil (sg.)			Çoğul (pl.)		
Eril (m.)	Ortacins (n.)	Dişil (f.)	Eril (m.)	Ortacins (n.)	Dişil (f.)
un - bir	o - bir		unii - bazı, kimi	unele - bazı, kimi	

Acolo sunt trei colegi “Orada üç arkadaşım var” - **Un coleg** este turc “Bir arkadaşım Türktür”. Pe **un coleg** l-am găzduit eu “Bir arkadaşımı ben misafir ettim”. **O colegă** stă la cămin “Bir kız arkadaşım yurttan kalıyor”. **Unii** colegi nu participă la acest concurs “Bazı arkadaşlarım bu yarışa katılmıyorlar”. **Pe unii** colegi i-am anunțat eu “Bazı arkadaşlarıma ben haber verdim”. **Unele** colege preferă să stea la cămin. “Bazı kız arkadaşlarım yurttan kalmayı tercih ediyorlar”. **Pe unele** colege le stimează foarte mult “Bazı kız arkadaşlarıma çok saygı gösteriyorum.

Not. **Unii** ve **unele** şekilleri hem sıfat hem de zamir olarak kullanılmaktadırlar; örneğin:

- **unii** öğrenci bazı öğrenciler

- **unii** citesc bazıları okuyorlar
- **unele** studente bazı kız öğrenciler
- **unele** ascultă muzică bazıları müzik dinliyorlar.

2. **Alt** “başka; diğer” belirtisiz sıfatın **yalın hal** ve **-i halinde** kullanılışı:

Tekil (sg.)			Çoğul (pl.)		
Eril (m.)	Orta cins (n.)	Dişil (f.)	Eril (m.)	Orta cins(n)	Dişil (f.)
altul		alta	alți		alte
başka, bir diğer	başka, bir diğer		başka, bir diğer	başka, bir diğer	

Örnekler:

- **alt** coleg “başka arkadaşım”
- **altul** “başkası”
- **altă** colegă “başka kız arkadaşım”
- **alta** “başkası”
- **alți** colegi “başka arkadaşlarımız”
- **alții** “başkaları, bir diğerleri”
- **alte** colege “başka kız arkadaşlarım”
- **alele** “başkaları, bir diğerleri”.

IV -Î haliyle kullanılan edatlar (Prepoziții cu acuzativul)

1.	Cu - ile	din - -dan -den	
	despre - dair	pe - üstünde, üstüne	
	în - -da /-e	prin - içinden	
	la - -da /-e	după - sonra	
			+ mine (tine, el, ea, noi, voi, ei , ele)
	pentru - için	înainte de - evvel, önce	
	lângă yanında	către - doğru	
	peste - üstünde	fără - -sız /-siz	
	sub - altında	înspre -doğru	

V. Dönüşlü Zamirlerin -e hali şekilleri (Pronumele reflexive în dativ)

Karşılaştırmalı örnekler:

1. **-e halinde** kişi zamirin şekilleri: **-e halinde** se “kendi” dönüşlü zamirin şekilleri:
a apăra - korumak	a se apăra - korunmak
Legea îmi apără drepturile.	- Eu îmi apăr drepturile.
(Kanun haklarımı koruyor)....	- (Ben (kendi) haklarımı koruyorum).....
Legea îți apără drepturile	- Tu îți aperi drepturile.
Legea îi apără drepturile.	- El/ea își apără drepturile.
Legea ne apără drepturile.	- Noi ne apărăm drepturile.
Legea vă apără drepturile.	- Voi vă apărați drepturile.
Legea le apără drepturile.	- Ei/ ele își apără drepturile.

2. Kalıplaşmış **-e halinde** zaminlerle kullanılan fiiller:
- a-și aduce aminte** - Eu **îmi aduc aminte** de zilele acelea “Ben o günleri hatırlıyorum”.
 “hatırlamak” Tu **îți aduci aminte** de... “Sen o günleri.....”
 El, ea **își aduce aminte** de...
 Noi **ne aducem aminte** de...
 Voi **vă aduceți aminte** de...
 Ei, **ele își aduc aminte** de...
- a-și aminti** Eu **îmi amintesc** titlul cărții “Ben kitabın başlığını hatırlıyorum”.
 “hatırlamak” Tu **îți amintești**... “Sen kitabın.....”.
 El, ea **își amintește**...
 Noi **ne amintim**...
 Voi **vă amintiti**...
 Ei, **ele își amintesc**...
- a-și închipui** Eu nici nu vreau **să-mi închipui** ce se poate întâmpla.
 „tahmin etmek” “Ne olabileceğini hayal bile etmek istemiyorum”.
- a-și imagina** Copiii **își imaginează** că se află undeva în cosmos.
 “hayal etmek” “Çocuklar kendilerini uzayda bir yerlerde hayal ediyorlar”.
- a-și da seama** **Nu-și dă seama** ce face
 “farkına varmak” “Ne yaptığının farkında değil”.
Îmi dau seama cât de important este acest examen.
 “Bu sınavın ne kadar önemli olduğunun bilincindeyim”.
- a-și lua rămas bun** La plecare **ne-am luat rămas bun** de la prietenii.
 “vedalaşmak” “Giderken arkadaşlarımızla vedalaştık”.

3. Dönüşlü zaminin eyleme göre yeri (Pozitia pronumelui reflexiv față de verb):

a. Yalın hal, şimdiki zaman fiili ile:

- Îmi apăr** țara - Vatanımı savunuyorum.
Îți aperi țara. - Vatanını savunuyor.
Își apără țara. - O vatanını savunuyor.
Ne apărăm țara - Vatanımızı savunuyoruz.
Vă apărați țara - Vatanınızı savunuyorsunuz.
Își apără țara - Vatanlarını savunuyorlar.

b. Haber kipi gelecek zaman fiili ile:

- Îmi voi apăra** țara. Vatanımı savunacağım.
Îți vei apăra țara. Vatanını savunacaksın.
Își va apăra țara. O vatanını savunacak.
Ne vom apăra țara Vatanımızı savunacağız.
Vă veți apăra țara. Vatanınızı savunacaksınız.
Își vor apăra țara. Vatanlarını savunacaklar.

c. Haber kipi olumsuz şimdiki zaman fiili ile:

Nu-mi cumpăr costum - Kendime elbise almıyorum.

Nu-ți cumperi casă - Kendine ev almıyorum.

Nu-și cumpără mașină - Kendine araba almıyor.

Nu ne cumpărăm bilete - Kendimize bilet almıyoruz.

Nu vă cumpărați fructe - Kendinize meyve alıyorsunuz.

Nu-și cumpără caiete - Kendilerine defter almıyorlar.

d. Haber kipi olumsuz gelecek zaman fiili ile:

Nu-mi voi cumpăra casă - Kendime ev satın almayacağım.

Nu-ți vei cumpăra costum - Kendine elbise almayacaksın.

Nu-și va cumpăra mașină - Kendine araba almayacak.

Nu ne vom cumpăra cămăși - Kendimize gömlek almayacağız.

Nu vă veți cumpăra fructe - Kendinize meyve almayacaksınız.

Nu-și vor cumpăra bilete - Kendilerine bilet almayacaklar.

e. Emir kipi olumsuz çoğul fiili ile:

Stați jos, nu vă sculați în picioare! - Oturun, ayağa kalkmayın(ız)!

f. İstek kipi şimdiki zaman fiili ile:

Pot să-mi cumpăr ce vreau de aici. - Buradan istediğini satın alırım.

Ce să-ți cumperi de aici? - Buradan ne almak isteyeceksin?

Ce vrea să-și cumpere de aici? - Buradan ne almak isteyecek?

Ce trebuie să ne cumpărăm de aici? - Buradan ne almamız gerekiyor?

Ce trebuie să vă cumpărați pentru mâine? - Yarın için ne satın almanız gerekiyor?

Pot să-și cumpere ce vor. - İstediklerini satın alabilirler.

g. İstek kipi olumsuz şimdiki zaman fiili ile:

Să **nu-mi** aduci cartea - Kitabı (bana) getirme.

Să **nu-ți** cumperi pâine - (Kendine) ekmek satın alma.

Spune-i să **nu-și** piardă banii - Ona söyle paralarını kaybetmesin.

Să **nu ne** aduci cafea - Bize kahve getirme.

Să **nu vă** duceți acolo! - Oraya gitmeyiniz!

h. İstek kipi olumlu ve olumsuz gelecek zaman fiili ile:

1. (N-)o să-mi cumpăr mașină - Kendime araba almayacağım.

(N-)o să-ți cumperi... - Sen kendine.....

(N-)o să-și cumpere...

(N-)o să ne cumpărăm...

(N-)o să vă cumpărați...

(N-)o să-și cumpere...

2. (N-) am să-mi cumpăr mașină - Kendime araba almayacağım.

(N-) ai să-ți cumperi - Sen kendine.....

(N-) are să-și cumpere...

(N-) avem să ne cumpărăm...

(N-) **aveți să vă cumpărați...**

(N-) **au să-și cumpere...**

i. Haber kipi olumlu ve olumsuz bileşik geçmiş zaman fiili ile:

(Nu) **mi-am spălat** cămașa - Gömleğimi yıkadım / yıkamadım.

(Nu) **ți-ai spălat...** - Sen kendine....

(Nu) **și-a spălat...**

(Nu) **ne-am spălat ...**

(Nu) **v-ați spălat...**

(Nu) **și-au spălat...**

Alıştırmalar (Exerciții)

1. Verilen modele göre boşlukları kişi zamirlerinin vurgulu **-e hali** şekilleriyle doldurunuz:

Model:

Tata **mi-a** trimis bani - Tata mie mi-a trimis bani (Babam bana (başkasına değil) para gönderdi).

...le-a dat note mari? ... **ți-a** explicat până la urmă situația? ...îmi spui toate acestea? ...v-a explicat Maria cum s-a întâmplat? Știu că vouă v-a dat bani, ... ne-a dat? Și ...i-ai dat bani? Nici Radu n-are bilet, îi cumperi și? ...le arăți fotografiile de nuntă?

2. Verilen cümleleri Romence'ye çevirirken parantez içindeki sözcüklerin çevirilerine dikkat ediniz:

Model:

Babam (bana) her ay para veriyor - Tata **îmi dă** bani în fiecare lună.

Ali Türkiye'den (bize de) bir sözlük getirecek mi? (Ona da) bir buket çiçek sunacağız. Sekreter hanım (size de) telefon etti mi? Bu diziler (benim de) hoşuma gidiyor. (Senin de) hoşuna gidiyor mu? (Ona da) kitabı versinler! Maria (bize de) Türkiye'den kartlar göndersin! Baban (sana da) para vermiyor mu? (Bize de) yeni arabayı gösterdi. (Ona da) içeri girmeye izin vermediler.

3. Verilen soru cümlelerine doğru yanıtları veriniz:

Model:

Vouă **v-a dat** profesorul note mari? - Da, nouă.

Ei i-ați dat florile? Lui i-ai dat mingea? Lor le trimiți scrisoarea? Vouă v-a împrumutat mașina? Mie îmi oferă această bursă? Ție îți telefonează în fiecare zi?

4. Verilen cümlelerdeki boşlukları, kişi zamirlerinin **-e halinde vurgulu** şekilleri ile doldurunuz:

Model:

...**ți-a** dat flori, nu... - Ție **ți-a** dat flori, **nu mie**.

...**i-am** cerut părerea, nu...

... **ne-a** trimis dicționarul, nu...

...**mi-a** modificat nota, ...

... **v-am** adus cafea, nu...

...**le-am** reținut locuri în sală, nu...

5. Verilen soruları cevaplayınız:

Model:

Cui **îi** trebuie dicționarul? - **Mie** / Anei.

Cui i-a fost teamă de el? Cui **îi** place aici? Cui i-e greu să răspundă la aceste întrebări? Cui i-a folosit acest dicționar? Cui i-e somn? Cui **îi** pare bine că se află în România? Cui i-e frig/ cald/ sete/ foame/ lene?

6. Verilen cümlelerdeki boşlukları uygun **unul, una, unii, unele** belirtisiz zamirleriyle doldurunuz:

Model:

Sunt trei studente în sală. dintre ele este turcoaică - Sunt trei studente în sală. Una dintre ele este turcoaică.

Radu are mai multe colege. ... dintre ele am cunoscut-o și eu. Prezentați-mi și mie pe colegii voștri, ... dintre ei nu-i cunosc. Aici sunt mai multe case vechi, în ... dintre ele a locuit Eminescu. Am corectat mai multe lucrări, la ... dintre ele am subliniat greșelile. Anul acesta am citit mai multe romane, despre ... dintre ele auzisem la radio. Am vizitat niște muzee din București, ... din ele mi-au plăcut mult. Radu are două surori, cu ... dintre ele am călătorit cu avionul.

7. Verilen sözcüklerle, zamir ve isimlerin uygun şekillerini kullanarak cümleler kurunuz:

Model:

înainte/ Profesorul a intrat în sală înaintea **lor/ studenților**.

împotriva	din partea	în scopul	în stânga
în fața	în urma	în josul	în dreapta
înainte	îndărătul	în vederea	în dreptul
contra	înapoia	în privința	în mijlocul
asupra	în spatele	dedesubtul	împrejurul
în fruntea	în locul	deasupra	în jurul
	în numele	în susul	în decursul
			în cursul
			în timpul

8. Aşağıdaki cümlelerde verilen uygun **-e halindeki** kişi zamirleriyle birlikte çekiniz:

Model a): **Îmi** cumpăr o mașină.

- **Îmi** cumpăr o casă.

- **Îți** cumperi un bilet.. ...

Îmi pregătesc patul de culcare. Îmi cumpăr un costum de nuntă. Îmi caut de lucru în această țară. Îmi aduc lucrurile la cămin. Îmi spăl cămașa. Îmi rezerv un loc la avionul de Istanbul. Îmi plimb copilul în parc.

Model b): **Îmi** cumpăr o mașină.

Îmi voi cumpăra o mașină.

Îți vei cumpăra o mașină. ...

Model c): **Îmi** cumpăr o mașină.

O să-mi cumpăr o mașină.

O să-ți cumperi o mașină. ...

Model d): **Îmi** cumpăr o mașină.

Vreau să-mi cumpăr o mașină.

Vrei să-ți cumperi o mașină. ...

Model e): **Îmi** cumpăr o mașină.

Mi-am cumpărat o mașină.

Ți-ai cumpărat o mașină. ...

9. Aşağıda verilen kelimelerle kişi zamirlerinin vurgusuz **-e hali** şekilleri ve **a-şi aminti**, **a-şi aduce aminte**, **a-şi inchipui**, **a-şi imagina**, **a-şi da seama** fiilleriyle cümleler kurunuz:

Model a): (Nu) **-mi/ îmi/ a-şi** aminti/ denumirea - **(Nu-mi) Îmi amintesc** denumirea medicamentului.

Nu-mi	îmi	a-şi aminti		perioada aceea, anii copilăriei, titlul romanului, rețeta de zacuscă, eroul filmului, meleagurile acelea.
Nu-ți	îți			
Nu-și	își			
Nu ne	ne	a-şi aduce	de	furtuna aceea, meciul cu Anglia, învățătorul nostru, nunta lui Ayşe, excursiile în Turcia, tatăl tău.
Nu vă	vă	aminte		
Nu îşi	îşi		că	cerul era senin, tocmai ațipisem, ne aflam cu toții în sală, mă întorceam acasă, era destul de vesel, se simțea bine, luam masa împreună, încă nu eram înșurat.

Model b): (Nu-mi) **îmi/ a-şi** închipui/ momentele acelea de bucurie - **(Nu-mi) îmi** închipuiam momentele acelea de bucurie.

Nu-mi	îmi	a-şi		prin ce ați putut trece, prima întâlnire, reacția profesorului, îngrijorarea mamei, supărarea părinților, riposta fermă dată
Nu-ți	îți	imagina		
Nu-și	își			
Nu ne	ne	a-şi	de ce	se comportă așa, întârzie mereu la cursuri, nu învață, nu vrea să mai treacă pe la ei, îi e atât de frică
Nu vă	vă	închipui		
Nu îşi	îşi		cum	au decurs lucrurile, au primit vestea părinții, s-a întâmplat această nenorocire, se putea întâmpla așa ceva.
			că	mă aflu singur într-o insulă, într-o zi voi avea și eu o familie, viața noastră va fi mai frumoasă, discuțiile vor ajunge aici, lucrurile vor lua această turnură

Model c): (Nu-mi) **îmi/ a-şi** da seama/ de/ consecințe - **Îmi** dau seama de consecințe.

Nu-mi	îmi	a-şi da	de ce	nu învață, e atât de trist, fuge de noi, ascunde adevărul, nu ne salută, vrea să plece.
Nu-ți	îți	seama		
Nu-și	își			
Nu ne	ne		cum	discutați despre mine, s-a întâmplat totul, s-au simțit ei, l-a primit, se comportă cu cei mici
Nu vă	vă		că	nu e treaba lui, e prea tarziu, totul e fără rost, a greșit, n-a învățat destul, nu e ușor să faci medicină
Nu îşi	îşi		de	urmări, dificultatea acestui examen, greșeală, efortul depus, naivitatea colegului, atitudinea lui ostilă.
			unde	țintește, am greșit, vrea să ajungă, se întâlnesc

10. Romence'ye çeviriniz:

Cumartesi gömleklerimi ve mendillerimi yıkadım. Kendime yeni bir entari alacağım. Birkaç eşyayı yurda getireceğim. (Kendime) bir kaç defter ve türkenmez kalem almak istiyorum. Ben de (kendime) bir Romence ders kitabını ve bir sözlük almam gerekiyor. Yarın için gömleğimi ütülüyorum. (Kendime) daha büyük bir daire istemiyorum. Türkiye'den sana birkaç kitap getirmek istiyorum. Bu davetiyeyi bana mı gönderdin? Evet, sana. Ali Türkiyr'den o kitabı sana mı göndermiş? Evet, bana. Ali sözlüğü bana vadetti, sana değil. Yalnız ona çiçekler veriyor. Yalnız sana teşekkür etmemiz gerekiyor. Yalnız onlara eve gitmelerine izin verdi. Maç için bir çok bilet aldım. Bunlardan birini kız arkadaşıma verdim. Eskiden bu iki ev bizlerinmiş ve bunlardan birinde dedem,ötekisinde de amcamlar oturmuş. Arkadaşlarıyla beni de tanıştıracak mısın? Bazılarını tanımıyorum. Bu fakülteye mi kaydını yaptırdı? Hayır, başkasına. Bu metinleri siz de mi çevireceksiniz? Hyır, başkaları çevirecek. Bu mağazadan mı aldınız koltukları? Hayır, başkasından aldık. Bu çocuklar mı camı kırdılar? Hayır, başkaları.

19. Ünite (Unitatea 19)

Turcia modernă (Çağdaş Türkiye)

Opera lui Mustafa Kemal nu este încă terminată. Salvatorul Turciei, care primește în 1934 titlul de Atatürk, "Tatăl turcilor", începe să construiască o țară modernă pe ruinele vechiului Imperiu otoman. În noiembrie 1922, datorită lui, Marea Adunare Națională votează sfârșitul sultanatului. Un an mai târziu, la 29 octombrie 1923, o nouă Adunare aleasă de popor proclamă Republica Turcă, al cărei prim președinte devine Kemal. La îndemnul lui, Camera modifică Constituția din 1921 și întărește puterea executivă. Bazându-se pe această reformă, președintele, care a rămas în fruntea Turciei până la moarte, în 1938, pune în practică un regim foarte autoritar, care îi permite să-și impună reformele necesare. Transformarea este considerabilă: statul laicizat suprimă legile musulmane și le înlocuiește cu coduri de legi împrumutate din Europa. Islamul, care rămâne religia națională, este modernizat. Predicile și chemările la rugăciune nu se mai fac în arabă, ci în turcă. Învățarea religiei se face cu ajutorul noilor manuale care atacă obscurantismul.

Kemal modifică, de asemenea, scrierea, iar limba este de acum transcrisă în alfabetul latin.

Societatea se orientează spre Occident, de la care adoptă obiceiurile și îmbrăcămintea. Femeile nu mai poartă văl, li se acordă aceleași drepturi ca și bărbaților, inclusiv dreptul la vot. Economia nu este uitată și diverse măsuri vin să favorizeze dezvoltarea agriculturii, industriei și comunicațiilor. (Istoria Lumii, Ed. Olimp, București 2000)

Kelimele (Cuvinte)

modern - modern, çağdaş, asri

operă - eser, yapıt; opera

încă - henüz, daha

salvator - kurtarıcı

a primi - almak; kabul etmek

titlu - ünvan

a construi - inşa etmek, kurmak

ruină - yıkıntı, harabe

Imperiu otoman - Osmanlı

İmparatorluğu

datorită lui - sayesinde

Marea Adunare Națională - Büyük

Millet

Meclisi

a vota - oylamak, oy vermek, seçmek
sultanat - sultanat, sultanlık,
 padişahlık dönemi
ales - seçilen, seçilmiş olan
a proclama - ilan etmek, bildirmek
republică - cumhuriyet
preşedinte - başkan, cumhurbaşkanı
îndemn - teşvik, teşviki üzerine
cameră - oda, (aici) parlamento
a modifica - değiştirmek
constituție - anayasa
a întări - kuvvetlendirmek,
 güçlendirmek, pekiştirmek
putere executivă - yürütücü (icra) güç
a se baza - dayanmak
reformă - reform, ıslahat
a rămâne în fruntea Turciei -
 Türkiye'nin önderi olarak kalmak
moarte - ölüm, vefat
a pune în practică - uygulamak
regim autoritar - otoriter bir
 rejim/düzen
a permite - el vermek, mücadele etmek
a impune - kabul ettirmek,
 gerçekleşmesini sağlamak
transformare - değişiklik
considerabil - dikkate /kayde değer;
 epey
statul laicizat - laikleştirilmiş devlet
a suprima - ortadan kaldırmak, iptal
 etmek
a înlocui - yerine koymak,
 değiştirmek

cod, lege - kanun, yasa
a împrumuta - almak
Europa - Avrupa
religie - din, mezhep
național - milli, ulusal
predică - vaaz
chemare la rugăciune - ezan
manual - ders kitabı
a ataca - saldırmak, hücum etmek,
 karşı gelmek
obscurantism - cahillik, karanlıkçılık
scriere - yazı
societate - toplum, cemiyet
a se orienta - yönelmek, doğru
 bakmak
Occident - Batı
a adopta - benimsemek
obicei - adet
îmbrăcăminte - giyim
vâl - peçe, çarşaf
drept - hak, hukuk
inclusiv - dahil
dreptul de vot - oy hakkı
economie - ekonomi, iktisat
divers - değişik, muhtelif
măsură - ölçü, tedbir
a favoriza - yardımcı olmak,yol
 açmak
dezvoltare - gelişme, inkişaf
agricultură - tarım, ziraat
industrie - endüstri
comunicație - iletişim

Gramer (Gramatică)

I. Aitlik -e Hali (Dativul posesiv)

1. Vurgusuz kişi zamirlerinin aitlik -e hali şekilleri:
a) -e halinde kişi zamiri + **geçişli fiil** + **-i halinde** belirtili isim
 (**Îți + spală + cămașa**)

Örnekler:

Îl caut pe fratele tău - **Îți** caut fratele.
 (Senin kardeşini arıyorum - Kardeşini arıyorum) .
 Vom analiza propunerile voastre - **Vă** vom analiza propunerile.

(Sizin tekliflerinizi inceleyeceğiz - Tekliflerinizi inceleyeceğiz).
 N-ai ascultat sfatul nostru - Nu **ne-ai** ascultat sfatul.
 (Bizim tavsiyemizi dinlemedin - Tavsiyemizi dinlemedin).
 O să aducem lucrurile ei la cămin. - O **să-i** aducem lucrurile la cămin).
 (Onun eşyalarını yurda getireceğiz - Eşyalarını yurda getireceğiz).

b) -e halinde kişi zamiri + **geçişsiz fiil** + **belirtili isim**
 (İ^{ti} + **vin** + **oaspe^{ti}**)

Örneğin:

Copiii mei au plecat la țară - **Mi-au** plecat copiii la țară.
 (Benim çocuklarım köye gittiler - Çocuklarım köye gittiler).
 Părinții noștri au sosit cu trenul de noapte - **Ne-au** sosit părinții cu trenul de noapte.
 (Bizim anababalarımız gece treniyle geldiler - Anababalarımız gece treniyle geldiler).
 Oaspeții lor au venit - **Le-au** sosit oaspeții cu avionul.
 (Onların konukları uçakla geldiler - Konukları uçakla geldiler).
 Colegii tăi au plecat în Turcia - **Ți-au** plecat colegii în Turcia.
 (Senin arkadaşların Türkiye'ye gittiler - Arkadaşların Türkiye'ye gittiler) .

c) -e halinde kişi zamiri + **dönüslü fiil** + **belirtili isim**
 (Ți + s-a stricat + televizorul)

Colegul meu s-a îndreptat - **Mi** s-a îndreptat colegul.
 (Benim arkadaşım düzeldi - Arkadaşım düzeldi) .
 S-a terminat șederea noastră în România - **Ni** s-a terminat șederea în România.
 (Romanya'da bizim oturumumuz sona erdi - Romanya'da oturumumuz sona erdi) .
 S-a schimbat directorul vostru? - **Vi** s-a schimbat directorul?
 (Sizin müdürünüz değişti mi?) - Müdürünüz değişti mi?).
 Mașina noastră s-a stricat - **Ni** s-a stricat mașina.
 (Bizim arabamız bozuldu - Arabamız bozuldu) .
 Mătușa ei s-a mutat în oraș - **I** s-a mutat mătușa în oraș.
 (Onun teyzesi şehre taşındı - Teyzesi şehre taşındı) .

1) mi ți + se (pare, permite, cade, recunoaște etc.) i	2) ni vi + se (pare, permite, cade, recunoaște etc.) li
---	--

2. Dönüslü zamirinin **-e hali** şekilleri şu şemaya göre gösterilebilirler:
-e halinde dönüslü zamir + **geçişli fiil** + **-i halinde** belirtili isim
 (İ^{ti}+ **calci**+ **cămașă**)

Örneğin:

Paltonul **tău** e în cuier - **Ți-ai** uitat paltonul în cuier.
 (Palton askıda - Paltonu askıda unutmuşsun) .
 Casa **lui** este la munte - De curând **și-a** reparat casa.
 (Onun evi yaylada - Az vakit önce evini tamir etti) .
 Copiii **noștri** sunt la oraș - **Ne-am** vizitat copiii de la oraș.

(Çocuklarımız şehirdeler - Şehirdeki çocuklarımızı ziyaret ettik).
 Colegii **mei** locuiesc la cămin - Sâmbăta mi-am invitat colegii la noi.
 (Arkadaşlarım yurttta kalıyorlar - Cumartesi arkadaşlarımı bize davet ettim).

II. Zamirlerin vurgusuz -e hali ve -i hali şekillerinin bir arada kullanışları (Dativul și acuzativul formelor pronominale neaccentuate)

Kişi zamirlerinin vurgusuz **-e hali** ve **-i hali** şekillerinin bir arada kullanışları:
 Bu durum şu şemaye göre ifade edilebilir:
 zaminin vurgusuz **-e hali** + zaminin vurgusuz **-i hali**

Örneğin:

a) Îmi trimite biletul.
(Bileti bana veriyor)	- Mi-l trimite.
- Onu(-l) bana(mi-) gönderiyor).
Îți trimite biletul
(Bileti sana gönderiyor)	- Ți-l trimite.
- Onu sana gönderiyor).
Îi trimite biletul
(Bileti ona gönderiyor)	- I-l trimite.
- Onu ona gönderiyor).
Ne trimite biletul
(Bileti size gönderiyor)	- Ni-l trimite.
- Onu size gönderiyor).
Vă trimite biletul
(Bileti size gönderiyor)	- Vi-l trimite.
- Onu onlara gönderiyor).
Le trimite biletul
(Onlara bileti gönderiyor)	- Li-l trimite.
- Onu onlara gönderiyor).
b) Îmi repară ochelarii
(Gözlüklerimi tamir ediyor)	- Mi-i repară.
- Onları (sana ait olanları) bana tamir ediyor).
Îți repară ochelarii.
(Gözlüklerini tamir ediyor)	- Ți-i repară.
- Onları sana tamir ediyor).
Îi repară ochelarii
(Gözlüklerini tamir ediyor)	- I-i repară.
- Onları ona tamir ediyor).
Ne repară ochelarii
(Gözlüklerimizi tamir ediyor)	- Ni-i repară.
- Onları bize tamir ediyor).
Vă repară ochelarii
(Gözlüklerinizi tamir ediyor)	- Vi-i repară.
- Onları size tamir ediyor).
Le repară ochelarii
(Gözlüklerini tamir ediyor)	- Li-i repară.
- Onları onlara tamir ediyor).
c) Îmi aduce mașina
(Arabamı getiriyor)	- Mi-o aduce.
- Onu bana getiriyor).
Îți aduce mașina
(Arabamı getiriyor)	- Ți-o aduce.
- Onu sana getiriyor).
Îi aduce mașina
(Arabasını getiriyor)	- I-o aduce.
- Onu ona getiriyor).
Ne aduce mașina
(Arabamızı getiriyor)	- Ne-o aduce.
- Onu bize getiriyor).

Vă aduce mașina	- V-o aduce.
(Arabanızı getiriyor)	- Onu size getiriyor).
Le aduce mașina	- Le-o aduce.
(Arabalarını getiriyor)	- Onu onlara getiriyor).

d) Î mi cere actele	- Mi le cere.
(Evrakarımı benden istiyor)	- Onları benden istiyor).
Î ți cere actele	- Ți le cere.
(Evraklarını senden istiyor)	- Onları senden istiyor).
Î i cere actele	- I le cere.
(Evraklarını ondan istiyor)	- Onları ondan istiyor).
Ne cere actele	- Ni le cere.
(Evrakarımı bizden istiyor)	- Onları bizden istiyor).
Vă cere actele	- Vi le cere.
(Sizden evraklarınızı istiyor)	- Onları sizden istiyor).
Le cere actele	- Li le cere.
(Onlardan evraklarını istiyor)	- Onları onlardan istiyor).

Özet olarak verilen örneklerden de anlaşılacağı gibi, vurgusuz kişi zamirlerinin -e hali şekilleri şunlardır:

-e halinde şekilleri

1. **îmi** **dă** "bana veriyor"
2. **îți** **dă** "sana veriyor"
3. **îi** **dă** "ona veriyor"
4. **ne** **dă** "bize veriyor"
5. **vă** **dă** "size veriyor"
6. **le** **dă** "onlara veriyor"

Vurgusuz kişi zamirlerinin -i hali ile birlikte kullandığında

-e hali kişi zamirinin şekilleri

1. **mi-l** **dă** "onu bana veriyor"
2. **ți-l** **dă** "onu sana veriyor"
3. **i-l** **dă** "onu ona veriyor"
4. **ni-l** **dă** "onu bize veriyor" (ne-)
5. **vi-l** **dă** "onu size veriyor"
6. **li-l** **dă** "onu onlara veriyor" (le-)

III. Vurgusuz kişi zamirinin fiile göre yeri (Locul formelor pronominale față de verb)

a. Haber kipi şimdiki zaman fiilleri ve emir kipi olumsuz çoğul fiilleriyle vurgusuz zaminleri şu şemaya göre kullanılırlar:

(NU-) **-e halinde** vurgusuz kişi zamiri + **-i halinde** vurgusuz kişi zamiri + fiil

(NU-) **-e halinde** vurgusuz dönüşlü zamir

Örneğin:

Haber kipi şimdiki zaman

- (Nu) **mi-l** **dă**
(Onu bana veriyor)...
- (Nu) **ți-l** **dă**
(Nu) **i-l** **dă**
(Nu) **ni-l** **dă**
(Nu) **vi-l** **dă**
(Nu) **li-l** **dă**

Haber kipi gelecek zaman

- (Nu) **mi-l** **va da**
(Onu bana verecek)...
- (Nu) **ți-l** **va da**
(Nu) **i-l** **va da**
(Nu) **ni-l** **va da**
(Nu) **vi-l** **va da**
(Nu) **li-l** **va da**

Emir kipi olumsuz çoğul

- Nu **mi-l** **dați!**
(Onu bana vermeyiniz!)
- Nu **vi-l** **dați!**
(Onu kendinize vermeyiniz!)

Vurgusuz dönüşlü zamirin**şimdiki zaman fiili ile**

(Nu) **mi-l** amintesc
 (Onu hatırlayamıyorum)...
 (Nu) **ți-l** amintești
 (Nu) **și-l** amintește
 (Nu) **ni-l** amintim
 (Nu) **vi-l** amintiți
 (Nu) **și-l** amintesc

Vurgusuz dönüşlü zamirin**gelecek zaman fiili ile**

(Nu) **mi-l** voi aminti
 (Onu hatırlayacağım)...
 (Nu) **ți-l** vei aminti
 (Nu) **și-l** va aminti
 (Nu) **ni-l** vom aminti
 (Nu) **vi-l** veți aminti
 (Nu) **și-l** vor aminti

b. Haber kipi (-di'li) geçmiş zaman fiilleriyle vurgusuz kişi zamirleri, aşağıda verilen şu iki şemaya göre kullanılırlar:

Ea zamiri dışında**tüm zamirler için şema:**

(Nu+)
-i halinde kişi zamiri +
-e halinde vurgusuz dönüşlü zamir

l-
i- +
le-

Ea zamiri için şema:

(Nu+)
fiil -i halinde vurgusuz kişi zamiri + **fiil+ -o**
-e halinde vurgusuz dönüşlü zamir

Örneğin:

(Nu) mi l-a dat
 (Onu bana verdi)...
 (Nu) ți l-a dat
 (Nu) i l-a dat
 (Nu) ni l-a dat
 (Nu) vi l-a dat
 (Nu) li l-a dat

(Nu) mi-a dat-o
 (Onu bana verdi)...
 (Nu) ți-a dat-o
 (Nu) i-a dat-o
 (Nu) ne-a dat-o
 (Nu) v-a dat-o
 (Nu) le-a dat-o

Vurgusuz dönüşlü zamirin**geçmiş zaman fiili ile:**

(Nu) mi l-am dat
 (Nu) ți l-ai dat
 (Nu) și l-a dat
 (Nu) ni l-am dat
 (Nu) vi l-ați dat
 (Nu) li l-au dat

Ea + geçmiş zaman fiili:

(Nu) mi-am amintit-o
 (Nu) ți-ai amintit-o
 (Nu) și-a amintit-o
 (Nu) ne-am amintit-o
 (Nu) v-ați amintit-o
 (Nu) și-au amintit-o

c. İstek kipi ile şema:

să (nu) + -e halinde vurgusuz kişi zamiri + -i halinde vurgusuz kişi zamiri +fiil
-e halinde vurgusuz dönüşlü fiil

Örneğin:

Vurgusuz kişi zamiri ve geçmiş zaman fiili:

Poate să (nu) mi-l aducă
 (Bana onu getirmeyebilir)...
 Poate să (nu) ți-l aducă
 Poate să (nu) i-l aducă

Vurgusuz dönüşlü zamir ve geçmiş zaman fiili

(N-)am să mi-l amintesc
 (Artık onu hatırıma getirmeyeceğim)...
 (N-)ai să ți-l amintești
 (N-)are să și-l amintească

Poate să (nu) ni-l aducă
Poate să (nu) vi-l aducă
Poate să (nu) li-l aducă

(N-)avem să ni-l amintim
(N-)aveți să vi-l amintiți
(N-)au să și-l amintească

d. O să... ve am să... ile (gelecek zaman) şema:

(N-) **-o + să + -e halinde** vurgusuz kişi zamiri + **-i halinde vurgusuz kişi zamiri + fiil**

(N-)**-am + -e halinde** vurgusuz dönüşlü zamir + **-i halinde vurgusuz kişi zamiri + fiil**

Örneğin:

Haber Kipi Fiili

O să...

(N-)o să mi-l aducă
(Onu bana getirmeyecek)...
(N-)o să ți-l aducă
(N-)o să i-l aducă
(N-)o să ni-l aducă
(N-)o să vi-l aducă
(N-)o să li-l aducă

Am să...

(N-)am să mi-l aleg
(Onu kendime seçmeyeceğim) ...
(N-)ai să ți-l alegi
(N-)are să și-l aleagă
(N-)avem să ni-l alegem
(N-)aveți să vi-l alegeți
(N-)au să și-l aleagă

İstek kipi Fiili

O să...

(N-)o să mi-l amintesc
(Onu hatırıma getireceğim)...
(N-)o să ți-l amintești
(N-)o să și-l amintească
(N-)o să ni-l amintim
(N-)o să vi-l amintiți
(N-)o să și-l amintească

Am să...

(N-)am să mi-l amintesc
(Onu hatırıma getireceğim)....
(N-)ai să ți-l amintești
(N-)are să și-l amintească
(N-)avem să ni-l amintim
(N-)aveți să vi-l amintiți
(N-)au să și-l amintească

d. Emir kipi çoğul, olumlu fiil:

fiil + -e halinde vurgusuz kişi zamiri + **-i halinde** vurgusuz kişi zamiri
-e halinde vurgusuz dönüşlü zamir

Örnekler:

aduceți-mi-l!	- bana onu getirin!
aduceți-ni-l!	- bize onu getirin!
aduceți-ni-le!	- bize onları (dişil) getirin!
aduceți-ni-i!	- bize onları (eril) getirin!
amintiți-v-o!	- Onu (dişil) hatırlayınız!

IV. Același „aynı; aynısı” ve celălalt „öteki, ötekisi” işaret zamir ve sıfatları

1. Tekilde **același, aceeași** sözcükleri hem işaret zamiri hem de işaret sıfatı görevinde kullanılırlar. Bir adı belirttiklerinde, o adın belirtenini, yani işaret sıfatı görevinde, bu adın yerini tuttuklarında ise işaret zamiri görevinde olurlar; örneğin:

a. Yalın hal ve -i hali şekilleri:

- Cine a recitat poezia, același elev a recitat-o?	- Şiiri kim okudu, aynı öğrenci mi?
- Da, același.	- Evet, aynısı okudu.

- Același om l-a căutat ieri?	- Onu aynı adam mı aradı?
- Da, același l-a căutat și ieri.	- Evet, dün de onu aynıısı aradı.
Au venit în aceeași zi.	Aynı günde geldiler.
Noi ne folosim de aceeași calculatoare.	Biz aynı bilgisayarları kullanıyoruz.
- Au iubit aceeași fată?	- Aynı kızı sevdiler.
- Da, au iubit-o pe aceeași?	- Evet, aynıısını sevdiler.

b. -În hali ve -e hali şekilleri:

Bu tür zamir ve sıfatım -in ve -e halleri şekilleri aynıdır ; örneğin:

Acest roman aparține aceluiași (scriitor).	- Bu roman aynı yazara aittir.
Studentii aceleiași facultăți au mers
la cursurile de vară.	- Aynı fakültenin öğrencileri yaz
kurslarına gittiler.
Acelorași (studenti) le-am dat și
de data aceasta note mari.	- Aynı (larına)öğrencilere bu defa da
yüksek notlar verdim.

yalın hal (N.)	același	aceeași	aceiași	aceleași
-i hali				
(Ac.)-in hali (G.)	aceluiiași	aceleiași	acelorași	
-e hali (D.)				

2. Celălalt „öteki; ötekisi; diğer; diğeri” - işaret zamiri ve sıfatının kullanılış şekilleri:

a. Yalın hal ve -i halinde: celălalt, cealaltă; ceilaltî, celelalte.

- Am doi prieteni. Unul este român, celălalt (prieteni) este turc.
(İki arkadaşım var. Biri Romen, öteki(si) (arkadaşım) Türktür.
Am rămas numai noi doi. Ceilaltî s-au dus acasă.
(Biz ikimiz kaldık. Diğerleri evlerine gittiler).
Deocamdată am invitat doar două colegi, pe celelalte le voi invita mai târziu.
(Şimdik yalnız iki kız arkadaşımı davet ettim. Ötekilerini daha sonraları davet edeceğim).

b. -in hali ve -e halinde: celuilalt, celeilalte; celorlaltî, celorlalte: „ötekinin, ötekine, ötekilerinin, ötekilerine”.

- Culoarea acestei mașini este roșie, a celeilalte (mașini) este albă.
(Bu arabanın rengi kırmızı, öteki(nin) arabanın rengi beyaz).
Acestora le-am luat bilete la tren, celorlaltî (turiști) le-am luat bilete la avion.
(Bu birlerine tren için bilet aldım, öteki(lerine)(turistlere) uçağa bilet aldım).
Am doi frați. Fratele cel mare este inginer, celălalt (frate) este încă student.
(İki kardeşim var. Daha büyük olan kardeşim mühendis, öteki(si) (kardeşim) henüz öğrenci).
Cartea am dat-o celorlaltî/celorlalte.
(Kitabı ötekilerine(m./f.)).
Cartile celorlaltî / celorlalte sunt aici.
(Ötekilerinin (m. / f.) kitapları burada).

Cartea este a celuiilalt /celeilalte.

(Kitap ötekisinin(m. / f.)

Am dat cartea celuiilalt/celeilalte.

(Kitabı ötekisine (m./f.)verdim).

Bu konuşulanların özeti:

celuilalt - ötekisinin (G.)

- ötekisine (D.)

celeilalte - ötekisinin (G.)

- ötekisine (D.)

celorlalți - ötekilerinin (G.)

- ötekilerine (D.)

celorralte - ötekilerinin (G.)

- ötekilerine (D.)

Alıştırma (Exerciții)

1. Aşağıdaki cümlelerdeki fiilleri verilen modellere göre çekiniz:

Model:

a. (Nu) İmi spāl cămașa.

(Nu) İmi spāl cămașa.

(Nu) İti speli cămașa....

(Nu) İmi cumpār un dicționar. (Nu) İmi pregătesc lecțiile pentru mâine. (Nu) İmi aduc părinții la oraș. (Nu) İmi caut un loc de muncă. (Nu) İmi rezerv două locuri pentru avionul de Istanbul.

b. (Nu) İmi spāl cămașa.

(Nu) İmi voi spāla cămașa.

İti vei spāla cămașa....

c. (Nu) İmi spāl cămașa.

(Nu) Trebuie să-mi spāl cămașa.

Trebuie să-ți speli cămașa....

d. (Nu) İmi spāl cămașa.

(Nu) Am să-mi spāl cămașa.

Ai să-ți speli cămașa....

e. (Nu) İmi spāl cămașa.

(Nu) Mi-am spālat cămașa.

Ți-ai spālat cămașa....

2. Aşağıdaki modellere göre cümleler kurunuz:

Model:

a. (Nu) / İmi / a aminti / adresa voastră; numele ei. - (Nu) İmi amintesc adresa ei/numele ei.

(Nu) İmi a aminti

vizita în Turcia, anii de liceu, titlul revistei, prima întâlnire, perioada

İti a aduce aminte

aceea, discuția aceea, denumirea.

İși de

aventura aceea, vacanțele la bunici, satul meu natal, anii copilăriei, excursiile acelea, profesorii mei.

Ne		
Vă	că	a fost o zi de primăvară, el a tăcut tot timpul, a plecat imediat, era foarte frumoasă, știa ce s-a întâmplat, încă nu-l cunoștea.
Își	cu	bucurie, multă plăcere, mult dor în suflet, frică, nostalgie.

b. (Nu) / îmi, își / a închipui / reacția lui - Îmi închipui reacția lui.

(Nu) Îmi	a-și închipui	prima lor întâlnire, reacția lor, condițiile de acolo, prin ce a trecut,
Îți	a-și imagina	atitudinea lor, bucuria copilului.
Își		cum a reacționat, a primit vestea, s-a petrecut totul, l-a dat afară, se poartă cu subalternii, se respectă.

Ne		
Vă	că	totul a fost un vis, este încă copil, deja a terminat facultatea, locuim în Istanbul
Își	de ce	i-a fost frică, n-a vrut să-l vadă, este atât de îngrijorat, a intervenit.

(Nu) / Îmi / a-și da seama / cum s-a îmbolnăvit, a pierdut totul, învață copiii, luptă pentru		
Îți		aceste drepturi, știe să păcălească
Își	că	nu știe nimic, deja e prea târziu, își bate joc de ei, nu am procedat corect
Ne		pericol, importanța lui aici, consecințe, greșeala făcută, urmări
Vă	de	
Își	când	jignește, greșiți, obosește, depășește limita, nu știe.
	unde	se află, poate fi, a greșit, vrei să ajungi, am pus banii.
	de ce	a vorbit așa, întârzie mereu, vrea să plece, nu învață.

3. Aşağıdaki modellere göre verilen cümlelerde gereken değişiklikleri yapınız:

Model:

a. Ieri au venit părinții lui - Ieri i-au venit părinții.

Nu au sosit încă oaspeții noștri. Copilul lui a reușit la examenul de admitere? Mașina noastră nouă s-a stricat. N-au sosit încă banii mei de la părinți. Fata lor s-a logodit. Profesoara noastră s-a îmbolnăvit. Când s-au întrerupt legăturile tale cu foștii tăi colegi?

b. Ai văzut ultimul ei film? - I-ai văzut ultimul film?

Radu o să aducă dicționarul tău mâine. Ați văzut mașina noastră nouă? Am văzut expoziția lui de pictură la televizor. Elevii voștri au reușit la facultate? Când s-a stricat radioul tău? Când s-a căsătorit fratele lor?

4. Aşağıdaki sorulara verilen modele göre yanıtlar veriniz.

Model:

Cine nu și-a învățat lecția? - Eu nu mi-am învățat lecția.

Cine și-a uitat ceasul în baie? Cine și-a dat rufele la spălat? Cine nu și-a uitat vechii colegi de liceu? Cine își va pune cărțile în acest dulap? Cine și-a terminat lucrarea? Cine își spală mașina în fața blocului? Cine nu și-a repetat lecția pentru astăzi?

5. Romence'ye çeviriniz:

a. - Kitabı getirdin mi? - Onu sana yarın getireceğim.

- Onun son kitabını okudun mu? - Evet, onun son kitabını da okudum.

- Türkiye'den misafirleriniz geldiler mi? - Hayır, Türkiye'den misafirlerim henüz gelmediler.

- Senin televizyonun ne zaman bozuldu? - O dün bozuldu.

b. Radu yanlışlıkla (din greşéală) onun gözlüğünü kırdı. Yarın bana gezimizin rotasını (itinerar) haterlat. Oraya bizim de gittiğimizin farkına varmazlar. Kendime bir çay yapmak istiyorum. Bu kış kendine yeni çizmeler almak istiyor musun? Maria kendine çok güzel bir entari aldı. Orada Türkiye'den arkadaşlarımızla da buluştuk. Sen o adresi hatırlıyor musun? Radu'nun Türkiye'de ne yapmak istediğinin farkında değilim. Size de onu göstermek istiyorum. Onları bize yarın getirmek istiyorlar. Onları size yarın vereceğim. Radu mutlaka onu (kitabı) ona verir.

20. Ünite (Unitatea 20)

Avântul extraordinar al televiziunii (Televizyonun Olağanüstü Gelişmesi)

În 1953, încoronarea tinerei Elisabeta a II-a a Marii Britanii este primul eveniment transmis de televiziune în direct în mai multe țări europene și apoi retransmis în Statele Unite. Televiziunea devine modalitatea capabilă să dea ocazia întregii planete să participe la același eveniment. Este începutul unei standardizări a programelor de televiziune.

În 1953, televiziunea nu era la primii săi pași. În Marea Britanie, postul de televiziune BBC este inaugurat oficial în 1936 și publicul englez primește 12 ore de programe pe săptămână. Trei ani mai târziu, televiziunea funcționează și în Statele Unite. Dar chiar și în aceste țări, numărul celor care posedau un televizor era extrem de mic. Abia după al doilea război mondial și mai cu seamă la câțiva ani după transmiterea încoronării Elisabetei a II-a, adică la începutul anilor 60, televiziunea, de acum prezentă în majoritatea căminelor oamenilor, devine, alături de automobil, un veritabil simbol al „societății de consum”. Primul milion de televizoare este atins în 1952 în Marea Britanie, în 1957 în Germania și în 1958 în Franța. Numărul de 10.000.000 de televizoare este depășit în aceleași țări în 1959, 1964, 1970. În 1964, 60.000.000 de televizoare sunt instalate în casele particulare din Statele Unite. Această creștere a numărului de receptoare este însoțită de o prelungire a duratei de transmisie și de supremația progresivă a televiziunii pentru publicul larg.

Gigantice instrumente de spectacol, televiziunile din lumea întreagă concurează cu putere genurile tradiționale de divertisment, cum ar fi cinematograful și teatrul.

(Istoria lumii, Ed. Olimp, București, 2000)

Kelimeler (Cuvinte)

avânt - atılım
extraordinar - olağanüstü, mükemmel
încoronare - taç giyme /giydirmek
Marea Britanie - Büyük Britanya
eveniment - olay
a transmite - yayınlamak
în direct - canlı, naklen
retransmite - yeniden yayınlamak\yayına koymak
Statele Unite - Bileşik Devletler
a deveni - olmak, ... durumuna gelmek/ulaşmak
modalitate - biçim; yol; vasıta
capabil - güçte
a da ocazie - fırsat tanımak
planetă - gezeğin
a participa - katılmak, iştirak etmek
standardizare - standartlaşma
pas - adım
post de televiziune - televizyon (yayın) kanalı
a inaugura - açmak
oficial - resmi olarak
public - halk
pe săptămână - haftada
a funcționa - faaliyete geçmek
a poseda - sahip olmak
extrem de mic - gayet/ çok düşük

al doilea război mondial - 2. Dünya Savaşı
mai cu seamă - ayrıca; özellikle
adică - yani
cămin - ev; konut; ocak
alături de - yanısıra
un veritabil - tam manasiyle
simbol - sembol
societate de consum - tüketim toplumu
a atinge - ulaşmak
Germania - Almanya
Franța - Fransa
a depăși - aşmak
particular - özel, şahsi
receptor - alıcı
a însoți - eşlik etmek
prelungire - uzatma; süresini artırma
durată - süre
transmisie - yayın
supremație - üstünlük
progresiv - durmadan artan, tedrici
public larg - geniş kitle
gigantic - muazzam; devasa
instrument - enstrüman, alet
a concura - yarışmak
gen - tür; (gram.) cinslik
tradițional - geleneksel
divertisment - eğlence; şov

Gramer (Gramatică)

I. Topluluk Sayı Sıfatı ve Zamiri (Numeralul colectiv)

1. amândoi; amândouă; amânduror; amândurora:

1) Yalın hal ve - i hali şekilleri:

Eril (m)

Amândoi

iki+eril isim+da = iki çocuk da - **amândoi** copiii
 ikisi +de; ikisini+de = ikisi de;
 ikisini de - **amândoi**; pe **amândoi**

Orta cins (n)

Amândouă

iki+dişil isim+de=iki kız da - **amândouă** fetele
 ikisi+de; ikisini+de=ikisi de;
 ikisini **de-amândouă**; pe **amândouă**

Dişil (f)

Bicicletele **ambilor** (frați) sunt noi - Her iki kardeşin de bisikleti yeni.

Bicicletele **ambelor** (surori) sunt noi - Her iki kızkardeşin de bisikleti yeni.

Am dat **ambilor frați** biciclete noi - Her iki kardeşe de yeni bisikletler aldım.

Am dat **ambelor surori** biciclete noi - Her iki kızkardeşe de yeni bisikletler aldım.

II. Emir Kipi (Modul imperativ)

1. Yapılışına göre emir kipinin dört şekli vardır:

1) **-a, -e, -i (-esc), -î** bitimli fiillerde, **2. şahıs emir kipi**, haber kipi **şimdiki zamanın 3. şahıs** tekil şekliyle aynıdır; **örneğin:**

a pleca „gitmek”

Şimdiki zaman

Eu plec

Tu pleci

El, ea pleacă „o gidiyor”

Emir kipi, 2. şahıs tekil

Tu pleacă! „sen git!”

a cânta „çalmak,şarkı söylemek”

Eu cânt

Tu cânti

El, ea cântă „o çalışıyor”

Tu cântă! „sen çal!”

a răspunde „yanıtlamak”

Eu răspund

Tu răspunzi

El, ea răspunde

Tu răspunde! „yanıtlarla!”

a coborî ”inmek”

Eu cobor

Tu cobori

El, ea coboară

Tu coboară! „sen in!”

a citi „okumak”

Eu citesc

Tu citești

El, ea citește „okuyor”

Tu citește! „sen oku!”

2) **-ea, -i**, bitimli fiillerin **2. şahıs emir kipi** şekli, haber kipi **şimdiki zamanın 2. şahıs** tekil şekliyle aynıdır; **örneğin:**

a vedea „görmek”

Şimdiki zaman

Eu văd

Tu vezi

El, ea vede

Emir kipi

tu vezi! „gör!”

A ieși „çıkmaq”

Eu ies

Tu ieși

El, ea iese

tu ieși! „çık”

A tăcea „susmak”

Eu tac

Tu taci

El, ea tace

tu taci! „sus!”

3) a. A merge „gitmek”, a rămâne „kalmak”, a trece „geçmek; uğramak; geçirmek, aktarmak”, a minți „yalan söylemek” gibi bazı -e ile biten fiillerin 2. şahıs tekil emir kipi şekilleri, haber kipi şimdiki zamanın 2. şahıs tekil şekliyle aynıdır; **örneğin:**

mergi! „git!”

rămâi! „kal!”

treci! „geç!”

minți! „yalan söyle!”

Not. A trece fiili, geçirmek, aktarmak anlamlarında kullandığında, emir kipi 2. şahıs tekil şekli trece! şeklindedir ki bu **geçir!, aktar!** anlamlarını taşır; **örneğin:**

Trece notele în carnet! „Notları karneye geçir!”

Trece-l în cealaltă clasă! „Onu öteki sınıfa geçir, gönder!”.

b. A oferi „sunmak”, a acoperi „örtmek”, a suferi „katlanmak; azap çekmek” gibi bazı -i bitimli fiillerin 2. şahıs tekil emir kipi şekilleri şimdiki zamanın beklenilen 2. şahıs şekli gibi değil de 3. şahıs şekli gibidir; **örneğin:**

Oferă-i flori! „ona çiçek ver (sun)!”

Acoperă-l pe copil cu ceva! „çocuğun üstünü bir şeyle ört!”

Suferă și tu puțin! „Sen de biraz katlan!”

4) Bazı düzensiz fiillerin emir kipi şekilleri:

a. a sta „durmak; oturmak” - stai! „dur!; otur!”;

a bea „içmek” - bea! „iç!”.

b. a fi „olmak” - fii! „ol!” - fii gata! „hazır ol!”.

a veni „gelmek” - vino! „gel!” - vino încoace! „buraya gel!”.

a duce „götürmek” - du! „götür!” - du copilul în parc! „çocuğu parka götür!”.

a aduce „getirmek” - adu! „getir!” - adu-l aici! „onu buraya getir!”.

a face „yapmak” - fă! „yap!” - fă bine în viață! „hayatta iyilik yap!”.

a conduce „yönetmek” - condu! „yönet!” - **condu-ne** până la hotel! „otele kadar bize eşlik et!”.

a zice „demek; söylemek” - zi! „de!; söyle!” - zi mai tare! „daha yüksek sesle söyle!”.

5) Emir kipinin 2. şahıs çoğul şekli, istisnasız şimdiki zamanın 2. şahıs çoğulu gibidir;

örneğin:

a intra „girmek” - **intrați!** „giri(iz)!”

a veni „gelmek” - **veniți!** „geli(iz)!”

a mânca - „yemek” - **mâncați!** „yeyi(iz)!”

a pleca „gitmek” - **plecați!** „gidi(iz)!”

Not. 1) **A fi** „olmak” fiilinin çoğul şekli **fiți** „olun(uz)!” şeklindedir; **örneğin:**

Fiți gata! „ hazır olun(uz)!”

Fiți atenți! „dikkatli olun(uz)!”

Fiți prezenți mâine la ședință! „yarın toplantıda hazır olun(uz)!”

2) Emir kipinin olumsuz şekli, 2. şahıs çoğulda, olumlu şekillerin önüne **nu** getirilerek kurulur; **örneğin:**

veniți! - nu veniți! „gelmeyin(iz)!”

intrați! - nu intrați! „girmeyin(iz)!”

scrieți! - nu scrieți! „ yazmayın(iz)!”

3) Emir kipinin 2. şahıs tekil olumsuz şekli, **a**’sız mastar şekli önüne **nu** getirilerek ifade edilir; **örneğin:**

a veni „gelmek” - **nu veni!** „gelme!”

a intra „girmek” - **nu intra!** „ girme!”

a bea „ içmek” - **nu bea!** „ içme!”

a fuma „sigara içmek” - **nu fuma!** „sigara içme!”

III. Seslenme Hali (Cazul Vocativ)

Romence ‘de bildiğimiz dört halin (**yalın**, - **in** , -**i**, -**e** halleri) yanısıra, Türkçe de olmayan seslenme hali de vardır. Bu durum (hal) şu iki şekilde ifade edilir:

1) kişi adları oldukları şekilde kalır, değişmezler; **örneğin:**

Radu, vino aici! „(Hey) Radu, gel buraya!”

Ana, adu-mi o cafea! „(Baksana) Ana, bana bir kahve getir!”

Nu te supăra, Maria! „(Bak) Maria, bana gücenme!”

Konuşma dilinde, yakınlık ifadesi olarak erkek kişi adları -**e** veya -**ule** eklerini, kadın kişi adları ise -**o** ekini alırlar; **örneğin:**

Erkek kişi adı

Ștefane! „Ey, Ștefan!”

Radule! „Ey, Radu!”

Octaviane! „Ey, Octavian!”

Nelule! „Ey, Nelu!”

kadın kişi adı

Mario! „Ey, Maria!”

Rodico! „Ey, Rodica!”

Alino! „Ey, Alina!”

Cristino! „Ey, Cristina!”

2) Cins adların seslenme durumu ekleri şunlardır:

a. Eril tekil cins adı için -**e** ve -**ule** ekleri kullanılır; **örneğin:**

Ce mai faci, **prietene?! „Nasılsın, dostum?!”**

Domnule, de unde veniți? „Beyim, nereden geliyorsunuz?”

Bunicule, cum te simți? „Dedeciğim, nasılsın?”

Elevule, în ce clasă ești? „Ey, öğrenci, kaçınıcı sınıftasın?”

b. Dişil tekil cins adları için **-o** eki kullanılır veya, genellik, kelime hiç bir ek almadan seslenme anlamını ifade eder; **örneğin:**

Bunico, cum te mai simți? „Nineciğim, kendini nasıl hissediyorsun?”

Fato/fetiço, cum te cheamă? „Küçük kız, senin adın ne?”

Doamnă, felicitările mele! „Hanımefendi, tebrikler!”

Mamă, mi-e dor de tine! „Anneciğim, özledim seni!”

3) Hem eril hem de dişil çoğul cins adların seslenme durumu, isimlerin çoğul şekliyle ifade edildiği gibi, **-lor** eki ile de bu anlam ifade edilebilir; **örneğin:**

Prietenii, bine ați venit! „Dostlar, hoş geldiniz!”

Oamenii buni, faceți liniște! „Arkadaşlar (ey iyi insanlar) sessiz olun!”

Copiii, intrați în clasă! „Çocuklar, sınıfa girin!”

Doamnelor și domnilor! „Bayanlar ve baylar!”

Fraților, treceți la treabă! „Ey ahbablar (kardeşler!) iş başına!”

Not. Seslenme halinde sık kullanılan kelimeler:

Profesore! „hocam; öğretmenim!”

Doctore! „doktor bey!”

Frate! „kardeşim!”

Prietene! „dostum!”

Iubite! „sevgili!”

Domnule! „beyim!”

Doamnă! „hanımefendi!”

Domnișoară! „küçük hanım!”

Stimate domn! „saygılı beyim!”

Stimată doamnă! „saygılı hanımefendi!”

Stimate domnule profesor! „Sayın öğretmenim!”

IV. Üçüncü Şahıs (tekil) İyelik Sıfatı (Adjectivul posesiv de persoana a III-a singular)

Birinci ve ikinci şahıs tekil ve çoğul iyelik sıfatlarını geçen derslerde öğrenmiştik, bunları artık biliyoruz:

1. **meu, mea, mei, mele** „benim”

2. **tău, ta, tăi, tale** „senin”

3. **nostru, noastră, noștri, noastre** „bizim”

4. **vostru, voastră, voștri, voastre** „sizin”.

Bu iyelik sıfatının üçüncü şahıs tekil şekilleri olan **său, sa, săi, sale** „onun” günümüz Romence’sinde pek kullanılmazlar, bunların yerine **eu** ve **ea** kişi zamirlerinin **-in** hali şekilleri olan **lui** ve **ei** „onun” şekilleri kullanılmaktadır; **örneğin:**

Colegul său e român = Colegul lui e român „Onun arkadaşı Romen.”

Colega sa e româncă. = Colega ei e româncă „Onun arkadaş Romen (kızı).”

Üçüncü şahıs çoğulun **săi, sale** „onların” şekilleridir; örneğin:

Colegii săi = „erkek sınıf arkadaşları”

Colegele sale = „kız sınıf arkadaşları.”

Not. Romence’de **iyelik harfitarifleri** (articol) şunlardır:

1) al meu „benimki”:Fratele tău este elev; **al meu** e sportiv. „Senin kardeşin öğrenci; **benimki** sporcu”.

a mea „benimki”:Sora ta e elevă, **a mea** este sportivă „Benim kızkardeşim öğrenci, **seninki** sporcu”

ai mei „benimkiler”: Frații tăi sunt elevi, **ai mei** sunt sportivi „Senin kardeşlerin öğrenci, **beninkiler** sporcu”.

2) al tău „seninki”...

a ta „seninki”...

ai tăi „seninkiler”...

ale tale „seninkiler”...

3) al său/lui „onunki”

a sa/ei „onunki”

4) al nostru „bizimki”

a noastră „bizimki”

ai noștri „bizimkiler”

ale noastre „bizimkiler”

5) al vostru „sizinki”

a voastră „sizinki”

ai voștri „sizinkiler”

ale voastre „sizinkiler”

6) ai săi/ai lor „onları”

ale sale/ ale lor „onları”

Al, a; ai, ale iyelik harfitarifleriyle başka örnekler:

Acest creion este al profesorului „Bu kalem öğretmenin.”

Această carte este a Mariei: „Bu kitap Maria’nın.”

Acești copii sunt ai vecinului „Bu çocuklar komşunun.”

Acele cărți sunt ale studenților. „Bu kitaplar öğrencilerin.”

V. Cine „kim?” Soru Zamiri (Pronumele interogativ Cine)

a. Bu zamirin **-in hali** şekli **Cui?** „kimin?” şeklindedir. **Cui**, kimin? anlamında kullanıldığında **al, a; ai, ale** iyelik harfitarifleriyle birlikte olur; örneğin:

Al cui? „kimin?”

A cui? „kimin? (dişil nesne için).

Ai cui? „kim(ler)in? (çoğul eril nesneler)”

Ale cui? „kim(ler)in? (çoğul dişil nesneler)”

Al cui este acest creion? „Bu kalem kimin?” - **Al meu** „benim”

A cui este cartea? „Kitap kimin?” - **A mea** - „benim”

Ai cui sunt copiii? „Çocuklar kimin?” - **Ai mei** „benim”

Ale cui sunt cărțile? „Kitaplar kimin?” - **Ale mele** „benim”

b. **Cine?** zămirinin **-e** hali şekli hep **cui** şeklidir. Bu defa anlamı kime?’ dir, örneğin:

Cui ai dat cartea? „Kitabı kime verdin?”.

Cui ați adus cafeaua? „Kahveyi kime getirdiniz?”.

Alıştırmalar (Exerciții)

1. Verilen modellere göre aşağıdaki cümlelerde gereken değişiklikleri yapınız:

Model:

a. İmi aduce dicționarul - Mi-l aduce.

Tata îmi trimite banii de chirie. **Radu** îmi repară **mașina**. **Îți** aduce **manualul**. Radu îți repară aragazul. **Îi** povestesc filmul. **Îi** dau **ziarele**. İmi notez adresele. **Îi** trimit **cărțile**. **Îți** ofer garofele. İmi repară ceasul. Ne trimite dicționarul. Vă păstrează locul. **Vă** dă **banii**. **Vă** aprobă **cererea**. Vă las cărțile. **Ne** aduce **banii**. Ne aduce mașina.

b. Aduceți-mi dicționarul! - Aduceți-mi-l!

Trimiteți-mi cumpărăturile acasă! Împrumutați-mi dicționarul /mașina/ conspectele/ ziarul de azi / creionul!

2. Aşağıdaki cümlelerdeki boşlukları uygun **acelaşi...; celălalt...; amândoi** işaret zamiri ve sıfatları ile doldurunuz.

Model:

a. A venit în.....zi cu mine de la Istanbul- A venit în aceeaşi zi cu mine de la Istanbul.

Radu a intrat în an cu Maria la facultate. - Ai luat alt medicament? - Nu, am luat medicament. Am fost la rude şi în vacanța asta. Stau la..... adresă. Văd că mergem în direcție. Am ascultat melodii. A rămas la două materii.

b. Colegul acesta e turc; e român - Colegul acesta e turc, celălalt e român.

Dicționarul acesta costă 10 lei, costă mai mult. Fructele acestea sunt pentru noi, sunt pentru părinți. Costumul acesta este nou, este mai vechi. Una din ele este Maria, pe n-o cunosc. Acești elevi sunt în clasa a doua, sunt în a treia. Anul acesta stau la rude. Nu pe ei îi caut, îi caut pe Acest scriitor e foarte cunoscut, despre..... nu ştiu nimic.

3. Verilen modellere göre parantez içindeki fiillere emir kipi şeklini veriniz:

Model:

a. (A căuta), te rog, să vii mai repede! - Caută, te rog, să vii mai repede!

Voi (a lupta) pentru o viață mai bună! (a arunca) mingea la poartă! (a mânca) mai puțin seara! (a aștepta) să vină și colegii! (A amâna) examenul pentru sesiunea din toamnă! (A pleca) cu acceleratul de după-amiază! (A lăuda) copilul pentru fapta sa! (A cânta) un cântec popular turcesc! (A aranja) întâlnirea pentru mâine! (A urma) sfaturile medicului! (A completa) formularul acesta pentru pașaport.

Model:

b. (a deschide) fereastra să intre aer - **Deschide** fereastra să intre aer.

(A pune) cartea pe masă! (A scrie) într-un caiet rezolvarea problemei! (A umple) paharele cu suc! (A alege) fructele cele mai coapte! (A trimite) copilul să ia pâine! (A aprinde) amândouă becurile! Aici nu se fumează, (a stinge), te rog, țigara! (A ascunde) țigările, să nu mai fumeze! (A plăti) în rate pentru mașină! (A servi) musafirii cu cafea turcească. (A lipi) timbrele pe plic! (A opri), te rog, motorul mașinii! (A gândi) bine înainte de a începe un lucru!

Model:

c. Ai tăiat crengile uscate? - **Taie** crengile uscate!

Ai luat cartea de la bibliotecă? Ai băut cafeaua turcească? Ai oferit flori colegelor? Ai ieșit pe balcon? Ai rămas în urmă? Ai trecut ieri pe la ei? Ai avut grijă de părinți? Ai stat mult în România? Ai mers pe jos la facultate? Ai suit copiii în autobuz? Ai dus oaspeții la muzeu? Ai adus dicționarul pentru studentul turc? Ai făcut mâncare pentru mâine? Ai fost cuminte la școală? Ai venit repede acasă? Ai condus părinții la gară? Ai desfăcut pachetul cu cărți?

Model:

d. Te duci mâine la facultate? - **Du-te** mâine la facultate!

Te uiți la mine? Te culci devreme? Îți mai amintești prin ce am trecut? Te grăbești acasă? Îți iei rămas bun de la colegi? Mâine e duminică, te scoli târziu.

Model:

e. Am doi colegi străini, ... Sunt turci. - Am doi colegi străini, amândoi (colegii) sunt turci.

Am două colege, (colegele) sunt blonde.

Radu are doi unchi, (unchii) sunt medici.

Am cumpărat două televizoare, (televizoarele) sunt mărci străine.

Am doi câini, pe îi scot seara la plimbare.

Acestea sunt două artiste foarte bune din Turcia, despre(artiste) am citit mult.

Tata a sădit în grădină doi pomi,(pomii) sunt caiși.

Am doi vecini foarte buni, (vecinii) sunt din Dobrogea.

4. Romence'ye çeviriniz:

Doktor hemen bize reçeteleri yazdı. Size anahtarları kapıcıya bırakıyorum. Onları yarn size gönderiyorum. Sizi onlara tanıtmak istiyorum. Radu sana onları anlatmak istiyordu. Onu hemen size gönderiyorum. Onu bana alır mısın? Onu bize getirdin mi? O sana yerini verdi mi? Ona kıyık elbiselerini gönderdik. Filmi hatırlıyorum. Bagajlarımızı yapıyoruz. Arabanızı buraya park edin! Radu'ya yarın geleceğimizi haber et! Arkadaşına kitapları posta ile gönder! Arkadaşlarına buraya gelmelerini söyle! Maria'yı sabah saat 7'de uyandır! Benim köpeğimden korkma! Burada sigara içmeme müsaade eder misin? Türkiye'den neyle dönüyorsun? Onu (kitabı) bana bugün

getiriyor? Ne zaman arkadaşlarınla vedalaşıyorsun? Ona hemen cevap veriyor musun? Bu araba kimin? Bu defterler kimin? Bu iki çocuk kimin? Bu aynalar kimin? Masa üstündeki kitap kimin? Bu gazeteler onundur. Bu kitaplar Radu'nundur. Bu sözlük bir arkadaşımındır. Bu gazeteler onundur. Bu ayakkabılar Radu'nundur.

21. Ünite (Unitatea 21)

Fiu de ştab (Büyük Adamın Oğlu)

Gherasim: Dane! Băiatule... Tu aici? (îl îmbrăţişează). Ce s-a întâmplat? Note rele ştiu că nu mai ai demult, de celelalte nevoi ştiu că maică-ta are grijă...

Dan: (tace, se uită în jur) E impresionant la tine. N-am fost niciodată aici.

Gherasim: Nici nu trebuia, fiule. Aici e altceva, iar acasă e altceva. Tu erai un copil... Acum, da. Chiar ar fi trebuit să vii odată. Îmi pare rău că acuma ai nimerit tocmai când am audienţe. [...]

Dan: Eu am venit în audienţă, tată...

Gherasim: În audienţă?

Dan: (bătăios) Da, m-am înscris de două săptămâni, am venit de la ora două, am aşteptat până acum şi am intrat. [...]

Gherasim: (Ar vrea să-i dea o replică, dar renunţă) Te ascult, Dane.

Dan: M-am gândit mult. Am nevoie de o intervenţie, de o „pilă“... Se practică, nu? [...]

Gherasim: Din păcate... Despre ce e vorba?

Dan: Am cerut la tribunal schimbarea numelui meu [...] şi tribunalul nu-mi primeşte cererea de schimbare a numelui pentru că mai am câteva luni până să devin major.

Gherasim: Tu?

Dan: Exact. Eu!

Gherasim: Dan, nu-nţeleg ce-i cu tine... Şi, tocmai acum!... O să discutăm acasă... Posibil: am fost ocupat, n-am mai stat de vorbă de multă vreme, dar... (încearcă să fie mai amical) Hai, lasă prostiile! Acum am audienţe. Hai...

Dan: (implacabil) Nu s-a scurs nici jumătate din timpul de audienţă la care am dreptul. [...] Spune-mi te rog, mă ajuţi, sau nu?

Gherasim: (faţă de întrebarea lui ameninţătoare, nu se mai abţine) Prostii! [...] Generaţie îmbuibată! Ia uite ce poate să-i treacă prin cap!...

Dan: Am aşteptat două săptămâni audienţa, pentru că am judecat lucrurile; le-am întors pe toate feţele!

Gherasim: Şi ai dat la tribunal hârtia asta?

Dan: Te miri că nu ţi s-a raportat? Că n-au alergat repede să...

Gherasim: (ameninţător) Dane!

Dan: Ei bine, tocmai de asta vreau să-mi schimb numele, să fiu independent. Ce fac, să fac cu forţele mele!

Gherasim: Şi până acum nu s-a întâmplat aşa?

Dan: Nu! Pot să-ţi demonstrez că nu! De două săptămâni adun amănunt cu amănunt şi recapitulez tot ce-am trăit în ultimii ani.

Kelimeler (Cuvinte)

băiat - çocuk
a îmbrăţişa - kucaklamak
a se întâmpla - olmak
notă - not (okulda)
nevoie - ihtiyaç, gereksinim
maică-ta - annen
a avea grijă - bakmak; ilgilenmek
a tăcea - susmak
jur - etraf
impresionant - hayranlık verici
fiule - oğlum!; evlâdım!
altceva - bir başka; başka şey
chiar - aslında
îmi pare rău - üzgünüm
a nimeri - rastgelmek; denk gelmek;
 isabet ettirmek
tocmai - tam
audienţă - dinlenilme ziyareti
bătăios - kargacı tavırla
a se înscrie - yazılmak
replică - karşılık, karşı cevap
a renunţa - vazgeçmek
intervenţie - iltimas, kayırma, arka
 çıkma
pilă - torpil; iltimas
a se practica - uygulanmak; geçerli
 olmak
din păcate - maalesef

tribunal - mahkeme
schimbare - değiştirme
cerere - denemek
major - ergin
a încerca - denemek
amical - dostane; babacan
prostie - budalalık
implacabil - hiç yatışmaksızın
a se scurge - geçmek; sızmak
ameninţător - tehdit edici
a se abţine - kendini tutmak
generaţie - nesil, kuşak
îmbuibat - karnı tok
a judeca - düşünmek; (jur.)
 yargılamak
a întoarce - çevirmek
faţă - yüz
hârtie - kâğıt; evrak
a se mira - hayret etmek, şaşmak
a raporta - rapor etmek, bildirmek
independent - bağımsız; hür
forţă - güç, kuvvet
a demonstra - ispat etmek,
 denetlemek
amănunt - ayrıntı
a recapitula - tekrarlamak

Gramer (gramatică)

I. Fiil (Verbul)

1. Haber kipi, Şimdiki Zamanın Hikâyesi (Modul indicativ, timpul imperfect)

Şimdiki zamanın hikâyesi şu ekler ile kurulur:

- a) **-a, -î** bitimli fiillerden **-am, -ai, -a, -am, -aţi, -au** ekleriyle;
 b) **-ea, -e, -i** bitimli fiillerden **-eam, -eai, -ea, -eam, -eaţi, -eau** ekleriyle;

Örneğin:

-a, -î bitimli fiil:
- a pleca gitmek
eu plecăm „gidiyordum; giderdim”
tu plecai „gidiyordun; giderdin”
el, ea pleca „gidiyordu; giderdi”
noi plecăm „gidiyorduk; giderdik”
voi plecaţi „gidiyordunuz; giderdiniz”
ei, ele plecau „gidiyorlardı; giderlerdi”

a coborî inmek
coborăm „iniyordum; inerdim”
coborai „iniyordun; inerdin”
coborau „iniyordu; inerdi”
coborăm „iniyorduk; inerdik”
coborâţi „iniyordunuz; inerdiniz”
coborau „iniyorlardı; inerlerdi”

-ea, -e, -bitimli fiil:

a vedea görmek

eu vedeam „görüyordum; görürdüm”

tu vedeai „görüyordun; görürdün”

el, ea vedea „görüyordu; görürdü”

noi vedeam „görüyorduk; görürdük”

voi vedeai „görüyordunuz; görürdünüz”

ei, ele vedeau „görüyorlardı; görürlerdi”

a privi bakmak

priveam „bakıyordum; bakardım”

priveai „bakıyordun; bakardın”

privea „bakıyordu; bakardı”

priveam „bakıyorduk; bakardık”

preveai „bakıyordunuz; bakardınız”

priveau „bakıyorlardı; bakarlardı”

a trece geçmek

treceam „geçiyordum; geçerdim”

treceai „geçiyordun; geçerdin”

trecea „geçiyordu; geçerci”

treceam „geçiyorduk; geçerdik”

treceai „geçiyordunuz; geçerdiniz”

treceau „geçiyorlardı; geçerlerdi”

Olumsuz anlamı, başka fiil zamanlarında olduğu gibi, olumlu şekli önüne nu „hayır” sözcüğü getirilerek ifade edilir; örneğin:

Eu nu plecăm/nu coborăm/nu vedeam/nu treceam/nu priveam.

c) Düzensiz fiillerin çekimi:

a fi olmak

eu nu eram „idim”

tu nu erai „idin”

el, ea nu era „idi”

noi nu eram „idik”

tu nu erai „idiniz”

ei, ele nu erau „idiler”

a da „vermek”

nu dădeam „veriyordum; verirdin”

nu dădeai „veriyordun; verirdin”

nu dădea „veriyordu; verirdi”

nu dădeam „veriyorduk; verirdik”

nu dădeai „veriyordunuz; verirdiniz”

nu dădeau „veriyorlardı; verirlerdi”

a sta „durmek; oturmak”

nu stăteam „duruyordum; dururdum”

nu stăteai „duruyordun; dururdun”

nu stătea „duruyordu; dururdu”

nu stăteam „duruyorduk; dururduk”

nu stăteai „duruyordunuz; dururdunuz”

nu stăteau „duruyordular; dururdular”

d) Bazı fiillerin çekiminde gerçekleşen ünlü değişimleri:

1) a/ă değişimi :

a trage „çekmek”

- **trăgeam** „çekiyordum; çekerdim”

a face „yapmak”

- **făceam** „yapıyordum; yapardım”

a rade „silmek”

- **rădeam** „siliyordum; silerdim”

a sparge „kırmak”

- **spărgeam** „kırıyordum, kırardım”

a naște „doğurmak”

- **nășteam** „doğuruyordum; doğururdum”.

2) **oa/o** değişimi :

a scoate „çıkarmak”

a întoarce „çevirmek”

a cunoaște „tanımak”

a stoarce „sıkma”

a coase „dikmek”

a coace „pişirmek”

- **scoteam** „çıkırıyordum; çıkarırdım”

- **întorceam** „çeviriyordum; çevirirdim”

- **cunoșteam** „tanıyordum; tanırdım”

- **storceam** „sıkıyordum; sıkardım”

- **coseam** „dikiyordum; dikerdim”

- **coceam** „pişiriyordum; pişirirdim”.

Not. Romence'deki bu geçmiş zaman şekli, Türkçe'deki hem şimdiki zamanın hikâyesi, hem de geniş zamanın hikâyesiyle anlamdaştır; **örneğin:**

Când Ali a venit în România, nu știa deloc românește - „Ali Romanya'ya geldiğinde hiç Romence bilmiyordu.”

Radu în fiecare dimineață bea cafea - „Radu her sabah kahve içerdi.”

2. Fiil Çatısı (diateza)

a. Dönüşlü fiilin şimdiki ve geçmiş zamanlardaki çekimini önceki derslerde görmüştük (**a se spăla** „yıkamak”: **eu mă spăl** „ben yıkıyorum”... ve **eu m-am spălat** „yıkandım”... Bu defa, bu dönüşlü fiillerin başka anlamları da olduğu durumlar var:

1) işteşlik anlamı (reflexiv reciproc):

A se certa ”kavgalaşmak”

A se întâlne ”görüşmek, buluşmak”

A se ajuta ”yardımlaşmak”

A se certa ”kavgalaşmak”

A-și trimite „birbirine göndermek”

A-și scrie „birbirine yazmak; mektuplaşmak”.

2) Özneleri **yapıcı** olmayan fiil anlamı (reflexiv impersonal); **örneğin:**

a. S-a făcut cald în cameră „Odata sıcak oldu”.

Dintr-o dată **s-a înnorat** „Birdenbire bulutlandı”.

Când am ajuns acasă **se însera** „Eve geldiğimde akşam oluyordu”.

b. Când se pleacă la teatru? „Tiyatroya ne zaman gidiliyor?”

S-a ieșit târziu de la cursuri „Dersten geç çıkıldı”.

Nu se intră fără bilet „Biletsiz girilmez”.

II. Kelime Türetme (Formarea cuvintelor)

1. Kılıcı adlar ekleri (nume de agent):

-ar:

cizmar „ayakkabıcı”

fierar „demirci”

ceasornicar „saatçi”

bucătar „ahçı”

șelar „saraç”

locatar „sakin, oturan”

portar „kapıcı; kaleci”

grădinar „bahçıvan”

gazetar „gazeteci”

-aș:

poștaş „postacı”

ostaș „asker,er”

meseriaș „zanaatçı”

cârcotaș „alaycı; fitneci”

-ist:

fostbalist „futbolcu”

farmacist „eczacı”

șahist „satranç oyuncusu”

tractorist „traktörücü”

ziarist „gazeteci”

jurnalist „gazeteci”

chimist „kimyacı”

dentist „dişçi”

pianist „piyano çalan”

economist „iktisatçı”

-tor:

muncitor „işçi”

scriitor „yazar”

luptător „savaşçı”

trecător „yolcu, gelip geçen”

jucător „oyuncu”

învățător „ilkokul öğretmeni”

cumpărător „alıcı”

judecător „yargıç, hakim”

vânzător „satıcı; tezgâhtar”

lucrător „çalışan, işçi”

aviator „uçakçı, pilot”

spectator „seyirci”

instalator „tesisatçı”

inventator „mürit”

dansator „dansçı”

creator „yaratıcı”

colaborator „ortak”

educator „eğitimci”

expeditor „gönderen”

turnător „dökümcü”

-giu: (Türkçe'den)

cazangiu „sarnıç işçisi”

tinichigiu „tenekeci”

macaragiu „vinç işçisi”

iaurgiu „yoğurtçu”

2. Soyadları ekleri (sufixe pentru nume de familie):

-escu:

Dumitrescu

Enescu

Constantinescu

Alexandrescu

Popescu

Iliescu

Petrescu

Nicolescu

Stoenescu

Stăncescu

Georgescu

-eanu:

Mureșeanu

Moldoveanu

Ardeleanu

Jieanu

Munteanu

Bolintineanu

Câmpeanu

Suceveanu

Deleanu

Petreanu

-iu:

Manoliu

Dumitriu

Constantiniu

Grigoriu

Gheorghiu

Antoni

Alexandriu

Olariu

Stănoiu

3. Hal, durum belirten ekler (Nume de modalitate):

-ește

părintește „anababa yaklaşımla; sevgiyle”

frățește „kardeşçe”

copilărește „çocukça”

prieteneste „dostça”

omenește „insanca”

bărbătește „erkekçe”

iepurește „(tavşanlar gibi) sak uykulu”

bătrânește „ihtiyarlar gibi, ağır ağır”

țărănește „bir köylü gibi, bir köylüye yakışır bir şekilde”

românește „romance”

latinește „latince”

rusește „rusça”

turcește „türkçe”

III. Bağ-fiili (Modul gerunziu)

Bağ-fiili, **-a, -ea, ve -î** bitimli fiillere **-ând eki, -i** bitimli fiillere ise **-ind** eki ulanark ifade edilir; **örneğin:**

a afla - aflând „öğrenip; öğrenerek; öğrenince”

a cânta - cântând „şarkı söyleyip; şarkı söyleyerek; şarkı söyleyince”

a cădea - căzând „düşüp; düşerek; düşünce”

a trece - trecând „geçip; geçerek; geçince”

a spune - spunând „söyleyip; söyleyerek; söyleyince”

a coborî - coborând „inip; inerek; inince”

a hotărî - hotărând „kararlaştırp; kararlaştırarak; kararlaştırınca”

a veni - venind „gelip; gelerek; gelince”

a citi - citind „okuyup; okuyarak; okuyunca”.

Not. Bazı özel yapıllı fiillerin bağ-fiili şekilleri: a fi - **fiind** „olup; olarak; a ști - **știind** „bilip; bilerek; a bate - **bătând** „dövüp; döverek”; a coase - **cosând** „dikip; dikerek; a crește - **crescând** „büyütüp; büyüterek”; a râde - **râzând** „gülüp; gülerek; a rade - **răzând** „kestirip; kestirerek”

IV. İşaret Harfitarifi (Articolul demonstrativ)

Romen’cede **bilirtili, belirtisiz, iyelik** harfitariflerinin (articol) yanısıra **işaret** harfitarifi de mevcuttur. Diğerleri gibi bu tür harfitarifin de Türkçe de karşılığı yaktır. Cins ve hallere göre şu şekilleri vardır:

	Tekil			Çoğul		
	Eril	Orta cins	dişil	eril	Orta cins	dişil
Yalın hal ve						
-i hali şekilleri	cel		cea	cei		cele
-in hali ve						
-e hali şekilleri	celui		celei		celor	

Yalın hal ile örnekler :

a) Am doi colegi străini. **Cel** brunet este turc. „İki yabancı arkadaşım var. Esmer **olanı** Türk.”

Ali are două surori. **Cea** mare este măritată. „Ali'nin iki kızkardeşi var. Büyük **olanı** evli”.

b) **Cei** din clasele mici nu merg în excursie. „Küçük sınıfta **olanlar** geziye gitmiyorlar”.

Cele de pe masă sunt cărți de matematică. „Masanın üstünde **olanlar** (masa **üstündekiler**) matematik kitaplarıdır.”

-i hali ile örnekler :

Pe cel mare încă nu l-am cunoscut „Büyük **olanı** henüz tanımadım”.

Pe cea mică am invitat-o la teatru. „Küçük **olanı** tiyatroya davet ettim”.

Pe cei de acolo nu-i cunosc „**Oradakileri** tanımıyorum”

Doar cu **cele** de pe masă avem voie să scriem. „Yalnız masa **üstündekilerle** yazmamıza izin var”.

-in hali ile örnekler :

Câțiva dintre colegii **celui** mare sunt turci „Büyük **olanın** arkadaşlarından bir kaç Türk”.

Toate colegile **cele**i mari sunt bucureștence „Büyük **olanın** (büyüğün) tüm arkadaşları Bükreşli”.

Coperțile **celor** de pe masă sunt albastre. „Masanın **üstündekilerin** kapakları mavi”.

-e hali ile örnekler:

Am dat un bilet **celui** de lângă tine. „Senin **yanındakine** bir bilet verdim”.

Radu a oferit un buchet de flori **cele**i blonde. „Radu sarışın olana bir buket çiçek verdi”.

Colegilor (colegelor) **celor** din față le plac distracțiile. „**Öndeki** (kız) arkadaşlarım eğlencelerden haşlanıyorlar”.

V. Dönüşlü Fiil (Diateza pasivă)

Romance'de dönüşlülük anlamı **a fi** fiili artı **sıfatfiili** ile ifade edilir. Bu şekilde ifade edilen cümlelerin öznesine **de** veya **de către** sözcükleri eşlik eder; örneğin:

Eu sunt trimis (ă) **de (către)** tata „Ben babam **tarafından** gönderildim”.

Tu ești trimis (ă) **de** stat. „Sen devlet **tarafından** gönderildin”.

El, (ea) este trimis (ă) **de** școală. „O okul **tarafından** gönderildi”

Noi suntem trimiși (trimise) **de către** profesori. „Biz öğretmenler **tarafından** gönderildik”

Voi sunteți trimiși (trimise) **de către** părinți. „Biz anababalarımız **tarafından** gönderildik”

Ei (ele) au fost trimiși (trimise) **de către** noi. „Onlar bizim **tarafımızdan** gönderildiler”.

Başka örnekler:

Hotărârea a fost comunicată **de către** director. „Karar müdür tarafından bildirildi”.

Zilnic era căutat **de către** prietena sa. „Her gün arkadaşı tarafından aranırđı”.

Sportivii vor fi felicități **de către** antrenor. „Sporcular antrenör tarafından tebrik edilecekler”

Această maladie trebuie să fie tratată **de** un medic bun. „Bu hastalık iyi bir hekim tarafından tedavi edilmesi gerek”.

Not. Romance’de geçişli fiillerden hep dönüşlü anlamlı fiiler türetilir; örneğin:

A citi „okumak” geçişli fiilinden **citit, citită; citiți, citite** „okunan” dönüşlü fiil anlamlı sıfat-fiili türetilmiştir. Türkçe’de ise bir geçişli fiilden hep geçişli anlamlı sıfat-fiili türetilir; **örneğin:**

Türkçe’de almak „a lua” geçişli fiil alan „**cel care ia**” hep geçişli anlamlı sıfat-fiili türetirken, aynı fiil Romence’de dönüşlü anlamlı sıfat fiili türetir: **a lua - luat(ă)** „alınan”.

Türkçe’de **alan** Romence’de ise **alman** anlamları var.

VI. Unul „birisi” ve altul „başkası” Belgisiz Zamirlerin -in ve -e hali Şekilleri (Formele de genitiv și dativ ale pronumelor nehotărâte unul și altul)

1. Unul „birisi”

	Eril (m.)	Orta cins (n.)	Dişil (f.)
Tekil	UNUIA		UNEIA
	-in hali: unuia „birisinin” - Mama unuiu „Birisinin annesi”		Mama uneia ”Birisinin annesi”
	-e hali: unuia „birisine” - Am dat bani unuiu „Birisine para verdim”		Am dat bani uneia ”Birisine (kdına) para verdim”
Çoğul	-in hali: Bani unora sunt la bancă ”Birilerinin/bazılarının paraları bankada”		
	-e hali: Am dat bani unora ”Birilerine/bazılarına para verdim”		

Başka örnekler:

Lucrarea unuia este foarte bună. ”Birisinin işlemi çok iyi”.

Am dat cartea unuia, nu știu cum îl cheamă. ”Kitabı adını bilmediğim birine verdim”.

Lucrările unora sunt slabe. ”Bazılarının işlemleri zayıf”.

Unora nu le place muzica clasică. ”Klasik müzik bazılarının haşuna gitmiyor”.

Fratele unuia este aici. ”Birisinin kardeşi burada”.

Pe al unuia l-am cunoscut ieri. ”Birisininkini dün tanıdım”.

2. Altul ”başkası”:

	Eril (m.)	Orta cins (n.)	Dişil (f.)
Tekil	ALTUIA		ALTEIA
	-in hali: Mama altuia e ea ”O başkasının annesi”		Mama alteia (kadının) e ea ”O başkasının annesi”
	-e hali: Altuia am dat cartea ”Başkasına kitabı verdim”		Alteia am dat cartea ” Başkasına kitabı verdim”
Çoğul	Altora		
	-in hali: Acestea nu sunt ale noastre, sunt ale altora ”Bunlar bizim değil, başkalarının”		
	-e hali: Nu lor, altora a dat cartea. ”Onlara değil, başkalarına kitabı verdi”.		

Başka örnekler:

Nu mă interesează banii **altuia**. ”Başkasının paraları beni ilgilendirmiyor”.

Nu lui, **altuia/alteia** vreau să dau această carte. ”Ona değil, **başkasına** bu kitabı vermek istiyorum”

Copiii **altora** s-au aflat acolo. ”Başkalarının çocukları orada bulunmuşlar”.

Ştiu că **altora** nu le place acest oraş. ”Biliyorum ki, bu şehir **başkalarının** haşlarına gitmiyor”.

Cărțile noastre sunt aici, tu ai luat pe ale **altora**. ”Bizim kitaplar burada, sen **başkalarınınkini** almışsın”.

VII. Vreun(ul) ”her hangi bir(i)” Belgisiz Zamir ve Sıfatı (Pronumele şi adjectivul nehotărât vreun(ul))

1. Belgisiz zamir görevinde:

Tekil:

a. Yalın hal - A sosit **vreunul/vreuna** ”Her hangi biri(si) geldi mi?”.

-i hali - Ai cunoscut pe **vreunul/vreuna** ”Her hangi birini (birisini) tanıdın mı?”.

Çoğul:

b. yalın hal - Au sosit **vreunii/vreunele** ”Her hangi birileri geldi mi?”

-i hali - Ai cunoscut pe **vreunii/pe vreunele** ”Her hangi birilerini tanıdın mı?”

Tekil:

c. -in hali - Au sosit părinții **vreunuia/vreuneia** ”Her hangi birinin ebeveyni geldi mi?”

-e hali - Ai trimis invitație **vreunuia/ vreuneia** ”Her hangi birine davetiye gönderdi mi?”

Çoğul:

d. -in hali - Ai aflat identitatea **vreunora** ”Her hangi birilerinin kimliklerini öğrendin mi?”

-e hali - Ai trimis deja **vreunora** invitații ”Her hangi birilerine davetiyeler gönderdin mi bile?”

2. Belgisiz sıfat görevinde:

Tekil, eril:

a. Yalın hal - **Vreun** vecin cunoaște acest secret? ”Her hangi bir komşu bu sırı biliyor mu?”

-i hali: Ai găsit **vreun** act în dosar? ”Dosyada her hangi bir belge buldun mu?”

Tekil dişil:

b. Y alın hal - **Vreo** vecină cunoaște acest secret? ”Her hangi bir kadın komşu bu sırı biliyor mu?”

-i hali - Cunoști **vreo** fată pentru acest concurs? ”Bu yarış için her hangi bir kız tanıyor musun?”

c. Tekil, eril (dişil)

-in hali - Nu cumva cartea e a **vreunui** coleg/**vreunei** colege? ”Kitap her hangi bir arkadaşıninki değil mi?”

-e hali - Nu cumva ai dat cartea **vreunui** coleg /**vreunei** colege? ”Kitabı her hangi bir arkadaşına/kız arkadaşına vermedin mi?”

Not. Vreo, bir sayı sıfatıyla **takriben**, **aşağı yukarı** anlamında da kullanılır; öreneğın:

Avem **vreo** zece zile de vacanță. ”**Takriben** on gün tatilimiz var”.

VII. Küçültme - Okşama Sıfatları Türeten Ekler (Sufixe le diminutivale)

a. -ior, -şor (-işor, -uşor):

lănţişor "küçük zincir"

frăţişor "küçük kardeş/kardeşçik"

peştişor "küçük balık, balıkçık"

mărţişor "martçık"

lucruşor "şeycik"

răuşor "derecik"

cărucior "küçük araba, el arabası;
bebek arabası"

cărnaşor "sucukçuk"

pomişor "ağaççık"

acrişor "ekşimsi"

încetişor "yavaşça"

binişor "iyice; usulca"

b. -aş:

copilaş "çocu(k) cak"

covoraş "halıcık"

c. -el:

băieţel "oğulcuk; yavrucak"

carneţel "küçük karne"

degeţel "parmakçık"

dovlecel "yeşil (dolma) kabağı"

păhărel "kadeçik"

nepoţel "toruncuk"

oraşel "şehircik"

şerveţel "peçete"

Ionel "Sevgili Ion"

Gigel "Sevgili Gigel"

d. -ică (çoğul: -ele); -icică (çoğul: -icele):

cărţică "kitapçık"

floricică "çiçekcik"

nepoţică "kız toruncuk"

bucăţică "parçacık"

e. -ică, -ica (kişi adları için küçültme)

eril:

Vasilică (Vasile'den)

Petrică (Petre'den)

İonică (Ion'dan)

Florica (Floare'den)

Marinică (Marin'den)

Ştefănică (Ştefan'dan)

dişil

Vasilica

Petrica

İonica

Florica

Angelica

f. -ioară, -şoară (-işoară):

farfurioară "küçük tabak"

căprioară "keçicik"

aripioară "kanatçık"

surioară "küçük kız kardeş"

domnişoară "küçük hanımcık"

verişoară "kuzincik"

g. -iţă (-uliţă):

linguriţă "küçük kaşık"

portiţă „kapıcık"

roţiţă „tekerlekçik"

grădiniţă „bahçecik"

fetiţă „kızcağız"

Gheorghiş (Gheorghe'den)

İoniţă (Ion'dan)

Mihăiş (Mihai'den)

h. -uţ, (-uţă):

1) pătuţ „küçük yatak"

căluţ „atçık"

căruţ „küçük araba"

căsuţă „evcik"

măsuţă „küçük masa"

Dănuţ (Dan'dan)

İonuţ (Ion'dan)

Petruţa (Petra'dan)

Steluţa (Stela'dan)

2) călduţ „sıcakça"

slăbuţ „zayıfça, siskaca"

drăguţ „güzcelce"

Alıştırılmalar (Exerciții)

1. Verilen modele göre parantez içindeki fiillere şimdiki zamanın kikâyesi (imperfect) şeklini veriniz:

Model:

Anul trecut (a locui) la cămin - Anul trecut **locuia** la cămin-
- Anul trecut **locuiai** la cămin...

Mă (a se întoarce) târziu de la serviciu. Pe atunci Radu (a veni) des la noi. Nu (a înțelege) ce vor să spună. De multe ori (a trece) prin fața casei ei. Uneori Maria (a merge) cu taxiul la facultate. Când eram mic (a-i plăcea) să merg la grădiniță. Pe atunci (a sta) pe o altă stradă. Mihai (a fi) un copil visător. La internat, imediat după ore (a-și face) lecții. Numai la sfârșit de an (a da) mai multe examene. În ochii colegilor (a părea) inteligent. Eu pe atunci (a fi) prea tânăr si (a nu cunoaște) oamenii.

2. Veriler modele göre parantez içindeki fiillere dönüşlü şekil veriniz:

Model:

Eu (a nu se vedea) azi cu colegii mei - Eu nu **m-am văzut** azi cu colegii mei.

Eu (a se întâlni) zilnic cu colegii mei. Noi (a se ajuta) foarte mult între noi. Când erau la liceu (a se scrie) săptămânal. La sfârșit de săptămână când (a se întâlni) ei (a se povesti) multe. După acel eveniment, cei doi (a nu se vorbi) niciodată. Nu aveau voie (a se întâlni) în schimb (a se telefona) pe ascuns. Iarna (a se însera) foarte repede. Cerul (a se acoperi) de nori și (a se întuneca) brusc.

3. Verilen cümleleri Romence'ye çeviriniz:

Karanlık bastığı (a se întuneca) zaman eve geldim. Bilinyor ki (a se şti) bu kış çok sert olacaktı. Bu haber radyodan da verildi (a se anunța): Bu bölgeye girmemiz yasaklandı (a se interzice). Haber edildi ki (a se comunica), yarın su kesilecek (a se întrerupe). Görünüyor ki (a se părea) bu durumdan herkesin haberi var. Bu maçın ertelendiği söyleniyor (a se spune). Bu konuda Radu'nun çok bilgili olduğu biliniyor (a se şti).

4. Verilen model göre parantez içindeki fiillere bağ-fiili (gerunziu) şeklini veriniz:

Model:

Mi-am petrecut timpul liber (a se uita) la televizor - Mi-am petrecut timpul liber **uitându-mă** la televizor.

(a citi) romanul în două zile, l-am dat apoi înapoi colegului. (a vorbi) între patru ochi cu Mihai, am hotărât să nu ne mai certăm. Sportivii se antrenează (a alerga) mai multe ore pe zi. (a pleca) în grabă, nu și-a luat rămas bun de la colegi. (a fi) bolnav de câteva zile, nu m-am mai dus la serviciu. (a avea) nevoie urgent de bani, am apelat la părinți. Tata, (a vrea) să ne ajute, a împrumutat bani de la bancă. Am ieșit din casă, (a lua) cu mine și toate actele mașinii. (a se întoarce) mai devreme acasă, am reparat broasca uşii. (a se gândi) la foştii săi colegi, le-a scris o scrisoare lungă. (A-și lua rămas bun) de la gazde, m-am îndreptat spre lift.

5. Verilen modele göre parantez içindeki fiillere bağ - fiil şeklini vererek Türkçe'ye çeviriniz:

Model:

- Cum l-a transportat? - L-a transportat (a căra) în spate - L-a transportat cărându-l în spate.

- Cum îl ajutați? - Îl ajutăm (a da) bani.

- Cum au urcat până la etajul cinci? - Au urcat până la etajul cinci (a folosi) liftul.

- Cum i-ați primit pe artiști? - I-am primit pe artiști (a aplauda).

- Cum se ajunge mai repede acolo? - Mai repede acolo se ajunge (a merge) cu metroul.

- Cum au reparat mașina? - Au reparat-o (a înlocui) radiatorul.

- Cum ați călătorit cu trenul? - Am călătorit cu trenul tot (a admira) munții semeți.

6. Verilen modele göre parantez içindeki işaret sıfatına **-in hali** (genitiv) şeklini verdikten sonra bunları işaret zamiri olarak da kullanınız; örneğin:

Model:

O cunoaștem pe mama (această studentă) - O cunoaștem pe mama acestei studente.

- O cunoaștem pe mama acesteia.

Tata a invitat-o și pe mama (acest student). Profesorul a ascultat cu atenție părerile (acești studenți). Dv. traduceți în limba română romanele (această scriitoare) din Turcia. Părinții o să le cumpere (acești elevi) calculatoare școlare. Președintele i-a înmănat (acest sportiv) o medalie. Căminul (aceste studente) e aproape de facultate. Fratele (această fată) este student la medicină. Noi am admirat casa (acest vecin).

7. Verilen modele göre parantez içindeki işaret sıfatlarına **-in hali** şeklini verdikten sonra, bunları, işaret zamiri durumuna getirdikten sonra da **-in hali** şekliyle yazınız;

Model:

Părinții îi trimit în fiecare lună bani (acest băiat) - Părinții îi trimit în fiecare lună bani **acestui băiat**. Părinții îi trimit în fiecare lună bani **acestuia**.

Le-am adus (acești elevi) fotografii din excursie. Profesorul a ținut o prelegere lungă (aceste studente). Spuneți-i (acest ospătar) să ne aducă șervețele. O să-i cerem și părerea (acest politician). Îi dau pixul meu (acest coleg). Chelnerul (acest client) îi aduce o porție de pește. Le trimitem salutări (acești prieteni) din Turcia. Am adus un cadou frumos (această colegă). Profesorul i-a cerut (acest elev) să nu mai întârzie la ore.

8. Verilen modele göre aşağıdaki cümlelerdeki boşluklara **unul** belgisiz zamirinin uygun şekillerini yazınız;

Model:

Am fost coleg cu fratele....dintre ele - Am fost coleg cu fratele uneia dintre ele.

Nu suntem de aceeași părere privind propunerile.... dintre ei.dintre ele nu le-a plăcut aici. I s-a făcut rău.....dintre colegele mele. Sunt de acord doar cu propunereadintre ei. Am două surori;.....dintre ele îi place sportul. Voceadintre acești cântăreț îmi place mult. Din avion au coborât mulți turiști; bagajelen-au sosit încă.

9. Verilen cümlelerdeki boşluklara **vreun** veya **vreunul** belgisiz sıfat ve zamirinin uygun şekillerini yerleştiriniz;

Model:

a. Este....hotel prin apropiere? - Este vreun hotel prin apropiere?

Poate că mi l-a găsitcopil care s-a jucat pe aici. Sigur că l-a pierdut....străin care a trecut pe

aici. Ați aflat..... veste de la ei? Pisica care miaună în curte este avecin (a.....vecine). Ați consultat.....doctor privind această situație neplăcută? Ai arătat.....specialist calculele tale?

Model:

b. Probabil că a pus-o îndintre rafturile libere - Probabil că a pus-o în vreunul din rafturile libere.

Pe semne că a scris-odintre colegele apropiate. Ai adresa.....dintre ei? Ai trimis felicitare de Anul Nou.....dintre colege? Ai trimis și..... dintre colege?dintre ele îți este cunoscută?le place la cămin.

10. Romance'ye çeviriniz:

Yarın Fakülte'nin önünden otobüslerle Türkiye'ye hareket ediliyor. Oraya kadar neyle gidildi, otobüsle mi yoksa taksile mi? - Taksi ile gidildi. Akşamları dersten saat kaçta çıkılıyor? Bilmiyorum, en azından bugün saat 6'da çıkılacak. Söyleniyor ki bu kış çok sert geçecekmiş. Türkiye'den heyetin öğleden sonra geleceği tahmin ediliyor (a se presupune). Romanya'nın Avrupa Birliği'nin oldukça büyük bir ülkesi olduğu herkesçe biliniyor. İki kızkardeşim var, birisi benden büyük, ötekisi ise benden iki yaş küçü ve henüz lise öğrencisidir. Büyük olan kızkardeşimin sporlar çok hoşuna gidiyor. Küçük olan kızkardeşim ise klasik müzikten hoşlanıyor. Onlardan birisinin erkek arkadaşıyla tanışıyorum. Çok kitap okumak ikisinin de hoşlarına gidiyor. Çok meşgul olduğunu biliyorum, haftaya beraber tiyatroya gitmek için her hangi bir boş günün var mı? Bu kitap Radu'nun değil, bir başkasının. İki erkek kardeşim var, birisini çok seviyorum, ötekisini, galiba, daha az seviyorum.

22. Ünite (Unitatea 22)

Ucenicul (Çırak)

- Domnule Mezei, vă rog foarte mult, dați-mi voie să mă duc la scăldat.
- Fiule, atâta vreme cât înveți meserie, ia-ți gândul de la scăldat. Dacă ții cu tot dinadinsul la apă, vără-ți capul sub robinet, înțelegeți, băiețăș? Tu și în vis numai la învățătură trebuie să te gândești.

Îi întoarce spatele, pleacă, abia atunci își aduce aminte:

- Nu uita să ungi roțile căruciorului. Mâine aducem niște prund pentru grădiniță și pentru cărări.

Joska înghite în sec, și în ziua următoare dorește și mai mult apa Someșului. Își bate mereu capul cum să facă să câștige puțin timp liber. În sfârșit, a găsit! Întorcându-se acasă cu transportul de nisip, se prezintă agitat, într-o stare de plâns, în fața meșterului care tocmai taie niște trandafiri și îi strânge în buchet.

- Domnule Mezei, vă rog să-mi dați voie să plec după-masă la șase. Mama e bolnavă de moarte.

- Da? Și crezi că o să se facă mai bine dacă te duci s-o vezi?

- Nu se știe. Poate că nu se face mai bine, dar eu tot aș vrea s-o văd. Poate că moare.

Vorbește cu atâta jale, încât până la urmă meșterul se învoiește.

Joska pleacă fericit de lângă porci și o ține într-un galop până la Someș. Conștiința îl mustră puțin, ce-i, drept, pentru minciuna gogonată de care s-a folosit, dar până la urmă își scoate grăbit hainele pline de vopsele, și, de pe Podul nemților, zdup în apa cea mai adâncă.

După câteva clipe se joacă cu alți copii, îi vără sub apă, se ia la trântă cu ei, îi împroașcă cu apă, aruncă nămol în toate părțile.

(Nagy Istvan - Ucenicul de probă)

Kelimeler (Cuvinte)

scăldat - yıkanma, suya grime; banyo

fiule - oğlum!, evlâdım!

meserie - zanaat

a ține cu tot dinadinsul - mutlaka
olsun diye
dayatmak

a vârf - sokmak

robinet - musluk

băiețăș - evlât!

vis - rüya

învățătură - ders çalışma; okuma, tahsil

a-și aduce aminte - hatırlamak

a unge - yağlamak

cărucior - el arabası

prund - çakıl

cărare - yol, patika;keçi yolu

a înghiți în sec - yutkunmak

Someș - Someș (ırmak)

a-și bate capul - düşünüp taşınmak;
kafasını kurcalamak

în sfârșit - en sonunda, en nihayet

transport - taşıma, nakil; nakliyat,
ulaşım

nisip - kum

plâns - ağlama

meșter - usta

trandafir - gül

bolnavă de moarte - ölüm döşeginde

a crede - inanmak; düşünmek;
zannetmek, sanmak

jale - üzüntü, kaygı

a învoi - izin vermek

porc - domuz
galop - seğırtme
conștiință - vicdan
a-l muștra - azap çekmek; sızlamak
minciună gogonată - kuyruklu yalan
zdup! - cup!

a se lua la trântă - gürüşmek, gürüşe girişmek
a împrósca cu apă - su sıçratmak
nămol - çamur

I. Fiil (Verbul)

1. Dilek-şarat kipi (Modul condițional-optativ)

Bu fiil kipinin Romence'de iki zamanı var: şimdiki ve geçmiş zaman.

a. Şimdiki zaman, yardımcı fiilin şekilleri olan **aş, ai, ar; am, ați, ar** şekilleri ve fiilin mastar şekli ile ifade edilir.

Bu bileşimin önüne **dacă** „eğer; şayet” edatını da yerleştirdiğimizde, buna şart anlamını da yüklemiş oluruz. Romence'de, Türkçe'deki şart anlamını taşıyan **-sa (-se)** gibi ekler yok; bu anlam yalnız **dacă** ile ifade edilir. Fiilin mastar şekli hiç değişmez, tüm şahıslarda aynı kalır;

örneğin:

a pleca ”gitmek”

Eu aş pleca ”giderdim; gitmek isterdim”

Tu ai pleca ”giderdin;...”

El, ea ar pleca ”giderdi;...”

Noi am pleca ”giderdik;...”

Voi ați pleca ”giderdiniz;...”

Ei, ele ar pleca ”giderdiler;...”

a tăcea ”susmak”

aş tăcea ”susardım; susmak isterdim”

ai tăcea ”susardın;...”

ar tăcea ”susardı;...”

am tăcea ”susardık;...”

ați tăcea ”susardınız;...”

ar tăcea ”susardılar;...”

a face ”yapmak”

Eu aş face ”yopardım; yapmak isterdim”

Tu ai face ”yapardın;...”

El, ea ar face ”yapardı;...”

Noi am face ”yapardık;...”

Voi ați face ”yapardınız;...”

Ei, ele ar face ”yapardılar;...”

a veni ”gelmek”

aş veni ”gelirdim; gelmek isterdim”

ai veni ”gelirdin;...”

ar veni ”gelirdi;...”

am veni ”gelirdik;...”

ați veni ”gelirdiniz;...”

ar veni ”gelirdiler;...”

a coborî ”inmek”

Eu aş coborî ”inerdim; inmek isterdim”

Tu ai coborî ”inerdin;...”

El, ea ar coborî ”inerdi;...”

Noi am coborî ”inerdik;...”

Voi ați coborî ”inerdiniz;...”

Ei, ele ar coborî ”inerdiler;...”

Biraz yukarıda da belirtildiği gibi, bu şekilde türetilmiş olan şekle **dacă** edatı da eklendiğinde, buna şart anlamı da yüklemiş oluruz; **örneğin:**

A pleca ”gitmek”

aş pleca ”giderdim; gitmek isterdim”

dacă aş pleca ”gitsem”

ai pleca "giderdin;..."
ar pleca "giderdi;..."
am pleca "giderdik;..."
ați pleca "giderdiniz;..."
ar pleca "giderdiler;..."

dacă ai pleca "gitsen"
dacă ar pleca "gitse"
dacă am pleca "gitsek"
dacă ați pleca "gitseniz"
dacă ar pleca "gitseler"

Şu cümlelere bakınız:

Am merge și noi la meci, dacă ar fi timpul frumos - Eğer haya güzel olursa biz de maça giderdik.

În vacanța de vară am face o excursie în România - Yaz tatilinde Romanya'ya bir gezi yapardık".

Dacă ar fi după mine, aş da voie studenților să meargă la meci - Bana kalırsa öğrencilere maça gitmelerine izin verirdim".

b. Geçmiş zaman:

Biraz yukarıda verilen şekli oluşturan iki unsur arasına **fi** yardımcı fiili yerleştirilir;

örneğin:

a pleca "gitmek"
Eu aş fi plecat "giderdim"
Tu ai fi plecat "giderdin"
El, ea ar fi plecat "giderdi"
Noi am fi plecat "giderdik"
Voi ați fi plecat "giderdiniz"
Ei, ele ar fi plecat "giderdiler"

Aynı şimdiki zamanda olduğu gibi, bu dilek şeklinin de önüne **dacă** "eğer; şayet" edatlarından birisini yerleştirdiğimizde, buna şart anlamı da ilave edilmiş olur, yani **dilek-şart** anlamlı olur; **örneğin:**

a pleca "gitmek"

Eu aş fi plecat "giderdim"
Tu ai fi plecat "giderdin"
El, ea ar fi plecat "giderdi"
Noi am fi plecat "giderdik"
Voi ați fi plecat "giderdiniz"
Ei, ele ar fi plecat "giderdiler"

dacă aş fi plecat "gitseydim"
dacă ai fi plecat "gitseydin"
dacă ar fi plecat "gitseydi"
dacă am fi plecat "gitseydik"
dacă ați fi plecat "gitseydiniz"
dacă ar fi plecat "gitseydiler"

Cümlede örnekler:

Ar fi venit și el la nuntă dacă l-am fi invitat. "Davet etseydik o da düğüne gelirdi".

Nu **ar fi plecat** dacă nu-l supăram. "Kızdırmasaydık gitmezdi".

Profesorul nu i-**ar fi dat** notă mică dacă ar fi știut puțin. "Öğretmen ona düşük not vermezdi eğer biraz bilseydi".

Not. Aş mai bea ceai "Daha çay içmek isterdim".

Am mai fi vorbit cu el. "Onunla daha da konuşabilirdik".

De-**ar veni** tata mai repede. "Babam daha çabuk gelse!".

N-**aş fi crezut** că e atât de rău aici! "Bu kadar kötü olduğunu tahmin edemezdim!".

N-aş **zice** că e atât de rău aici! ”Burada o kadar kötü olduğunu söyleyemem!”.
 Radu s-**ar fi** mutat la cămin. ”Radu öğrenci yurduna taşınmış diyorlar”.
Ar fi plecat pe jos. ”Yürüyerek gitmiş diyorlar”.
 M-aş **duce** şi eu acolo! ”Ben de oraya giderdim”.
 Radu s-**ar fi** întors din Turcia. ”Radu’nun Türkiye’den dönmüş olduğu söyleniyor”.
 Dacă **ar fi** vrut, l-ar fi pedepsit / Dacă voia, îl pedepsea. ”İsteseydi onu cezalandırırdı”.
 Se spune că **ar fi** fraţi. ”Kardeş oldukları söyleniyor”.

II. Öneklerle kelime türetimi (Formarea cuvintelor cu prefixe)

a. RE- öneki:

a realege ”yeniden seçmek”
a se recăsători ”yeniden evlenmek”
a se retipări ”yeni bir baskı tanımak”
a reface ”yeniden düzenlemek”
a relua ”yeniden ele almak/başlatmak”
a revedea ”yeniden görmek”
a reveni „geri gelmek”; „kendine gelmek”
a reclădi „yeniden inşa etmek”
a recalcula „yeniden hesaplamak”
a returna „geri vermek”
a repune „yeniden koymak”

b. ÎN- öneki:

a înroşi „kızıla boyamak;kızıllaşmak”
a se însănătoşi „iyileşmek”
a se înnora „bulutlanmak”
a se înnopta „gece olmak; karanlık çökmek”
a înnoda „dügümlemek”
a înnegri „karartmak;karalamak”
a înlătura „ortadan kaldırmak, bertaraf etmek”
a îngusta „daraltmak”
a îngropa „gömmek”
a înfiinţa „kurmak, tesis etmek”
a înfăptui „yapmak, meydana getirmek”
a îndrepta „düzeltmek”
a înconjura „çevirmek; etrafını sarmak/almak”

c. DES- (DEZ-) öneki:

a despărţi „ayırarak”	a se dezbrăca „soyunmak”
a se descălţa „ayakkabısını çıkarmak”	a deznoda „dügümü çözmek”
a descuia „(anahtarla) açmak”	a dezrobi „kölelikten kurtarmak”
a desperechea „tek bırakmak”	a dezlega „(bağı) çözmek”
a desface „açmak, çözmek”	a dezlipi „(ypışık olanı) ayırmak”
a descoperi „bulmak; icatetmek”	

d. NE - öneki:**İsimler Sıfatlar****nelinişte** „endişe”**nefericire** „bahtsızlık, mutsuzluk”**nevinovăție** „suçsuzluk, masumiyet”**nedreptate** „haksızlık, adaletsizlik”**neamestec** „karışmama”**neastâmpăr** „kuşku; endişe”**neatenție** „dikkatsizlik”**necinste** „namussuzluk”**necompetență** „yetkisizlik”**necunoscut** „bilinmeyen, meçhul”**nedefinit** „müphem”**nedrept** „haksız, adaletsiz”**necuviincios** „soygısız; terbiyesiz”**necinstit** „namussuz, alçak”**neclar** „karışık, mübalağ”**necăsătorit** „evlenmemiş, bekar”**necopt** „pişmemiş;**nepotrivit** „uygunsuz”**III. Sıra Sayıları (Numerale ordinale)**

1. Birinci/ilk sıra sayılarının Romence’de karşılıkları şunlardır: **primul/întâiul** (eril,tekil); **prima/întâia** (dişil,tekil); **primii/întâii** (eril,çoğul); **primele/întâiele** (dişil,orta cins,çoğul);
örneğin:

Pe primul loc se află echipa noastră. „Birinci yerde bizim takımımız bulunuyor”.**În prima** zi de școală a plouat. „İlk okul günü yağmur yağdı”.Colegul nostru a câștigat premiul **întâi** „Arkadaşımız birinci yeri kazandı”.În clasa **întâi** sunt mulți elevi. „Birinci sınıfta çok öğrenci var”.Mi-a rămas în mînt **întâia** zi de școală. „İlk okul günü hatırımda kalmış”.**Primii** oameni trăiau în peșteră. „İlk insanlar mağarada yaşarlarmış”.S-au anunțat **primele** rezultate. „İlk sonuçlar bildirildi”.

Bu sıra sayılarının bazı kullanılış şekilleri:

a. anul **întâi** ”birinci sınıf”, etapa **întâi** „birinci/ilk etap”b. cel **dîntâi** = întâiul, primul: cel de **întâi** loc/primul loc” „birinci yer/mevki”**al/a + asıl sayı + -lea, -a****Örneğin:**În **al doilea an** de facultate m-am însurat. „Fakültenin ikinci sınıfında iken evlendim”.Am stat în banca **a zecea**. „Onuncu sırada oturdum”.

I. = prima/întâi

II. = al II-lea (al doilea), a II-a (a doua)

III.= al III-lea (al treilea), a III-a (a treia)

IV.= al IV-lea (al patrulea), a IV-a (a patra)

V.= al V-lea (al cincilea), a V-a (a cincea)

VI.= al VI-lea (al șaselea), a VI-a (a șasea)

VII.= al VII-lea (al șaptelea), a VII-a (a șaptea)

VIII.= al VIII-lea (al optulea), a VIII-a (a opta)

IX.= al IX-a (al noulea), a IX-a (a noua)

X.= al X-lea (al zecelea), a X-a (a zecea)

XI.= al XI-lea (al unsprezecelea), a XI-a (a unsprezecea)

.....

XVI.= al XVI-lea (al şaisprezecelea), a XVI-a (a şaisprezecea)

XVII.= al XVII-lea (al şaptesprezecelea), a XVII-a (a şaptesprezecea)

.....

Not. 1)rândul al patrulea (al IV-lea) = al patrulea rând „dördüncü sıra”
intrarea a doua = a doua intrare „ikinci giriş”.

2) iki farklı kullanılış şekilleri:

yazı dilinde:

Radu este în anul al II-lea

Maria a ocupat locul al III-lea

konuşma dilinde:

= Radu este în anul doi.

= Maria a ocupat locul trei.

2. Sıra sayılarının çekimi:

TEKİL (singular)		Çoğul (plural)	
Eril (m.) / Ortacins (n) Dişil (f)		Eril (m.)	Orta cins (n)/Dişil (f.)
Yalın hal			
-i hali	PRİMUL ÎNTÂIUL	PRİMİİ ÎNTÂIİ	PRİMELO ÎNTÂIELO
-in hali			
-e hali	PRİMULUI ÎNTÂIULUI	PRİMİLOR ÎNTÂIILOR	PRİMELO PRİMELO

Örnekler:

Cine este **primul/prima**. „Birinci kim?”.

Primii oameni erau carnivori. „İlk insanlar etoburlarmış”.

Primele tentative au eşuat. „İlk deneme sekteye uğradı”.

Am dat cartea **primului** coleg intrat în clasă. „Kitabı sınıfa ilk giren arkadaşşıma verdim”.

Era mare bucuria **primei** zile de şcoală. „İlk okul gününü sevinci büyüktü”

Era grea viaţa **primilor** oameni aşezaţi aici. „Buraya ilk yerleşen insanların hayatı zormuş”.

Am dat florile **primelor** sosite. „Çiçekleri ilk gelenlere(dişil) verdim”.

Not. Sıra sıfatının Türkçe’deki **birincisi**, **birincisini**, **birincisinin** ve **birincisine** isimleşmiş **yalın hal**, **-i hali**, **-in hali** ve **-e hali** şekillerinin karşılıkları **cel de**, **cea de ...**; **celui de...**, **celeı de...** şekilleridir; **örneğin**:

Al doilea elev „ikinci öğrenci” - **cel de-al doilea** elev „ikinci (olan)öğrenci”.

Am luat doi pepeni: pe unul l-am mâncat astăzi, **pe cel de-al doilea** o să-l mâncăm mâine „İki karpuz aldık:birisini bugün yedik,kalan ikincisini yarın yiyeceğiz”.

Cartea **celui de-al treilea** „Üçüncüsünün kitabı”.

Cartea **celeı de-a doua** „İkincisinin(dişil) kitabı”.

Am dat cartea **celui de-al doilea** „Kitabı ikincisine verdim”.

Am dat floarea **celeı de-a treia** colege. „Üçüncü olan (kız)arkadaşıma çiçeği verdim”.

IV. Soru ve Göreli zamir ve sıfatlar (Pronumele și adjectivele interogativ-relative)

1. CARE „hangi”

Soru zamiri görevinde:

a) **-e hali** şekli: **cărui** „hangisine”; **căror** „hangilerine”**Sıfat görevinde:****Cărui** coleg ai telefonat?**„Hangi** arkadaşına telefon ettin”**Cărei** eleve ai dat notă mare?**„Hangi** öğrenciye yüksek not verdin?”**Căror** colegi (colege) ai telefonat?**„Hangi** arkadaşlarına telefon ettin?”**Zamir görevinde:****Căruia** ai telefonat?**Hangisine** telefon ettin?”.**Căreia** (dintre eleve) ai dat notă mare?**„Hangisine** yüksek not verdin?”.**Căror** ai telefonat?**„Hangilerine** telefon ettin?”.b) **-in hali** şekli: **al**, **(a) cărui**?, **al**, **(a) căreia** „hangisinin”; **ai** **(ale) căror** „hangilerinin”?**Sıfat görevinde:****Al cărui** tată e medic? „Hangi çocuğun babası doktordur?”. - **Al căruia** e medic? „

Hangisinin doktordur?”

A cărui vecin e mașina nouă? „Yeni araba hangi komşunun - **A căruia** (dintre vecini) e

mașina nouă? „Yeni araba (komşulardan) hangisinin”;

Ai cărei învățătoare sunt elevii aceștia? „Bu öğrenciler hangi öğretmenindir?” - **„Ai****căreia** (dintre învățătoare) sunt elevii aceștia? „Bu öğrenciler (öğretmenlerden) hangisinin?”.**Al căror** elevi e laboratorul acesta? „Bu laboratuvar hangi öğrencilerindir?” - **Al căror**

(dintre elevi) e laboratorul acesta? „Bu laboratuvar (öğrencilerden) hangilerinin?”.

Not. Care’nin isimle uyumu konusu, Romence’nin en önemli konularından biridir:1) Yalın hal ve **-i hali** şekli olan **care**’nin Türkçe’de karşılığı **-(y)an/-(y)en** ve **-dığı/-acağı** sıfat fiilleridir; **örneğin:**

Şimdi konuşan/konuşmakta olan adam benim babamdır” cümlesinin Romence karşılığı

„Omul care vorbește acum este tatăl meu” dir.

Başka örnekler:

Burada okuyan öğrenciler

„Studentii care învață aici”

„Bu fabrikada çalışan işçiler

„Muncitorii care muncesc la această fabrică”.

Dün buradan geçen turistler

„Turistii care au trecut ieri pe aici”.

Sevdiğim kız

„Fata pe care o iubesc”.

Okuduğumuz kitap

„Cartea pe care o citim”.

Gideceğimiz ülke

„Țara în care ne vom duce”

2) Care’nin **-e hali** ve **-in hali** şekilleri (**cărui**, **cărei**; **căror**) Türkçe’de **-dığı** ve **-acağı** isim-fiil şekilleriyle ifade edilir; **örneğin:****a. -e hali:**

În drum m-am întâlnit cu un polițist căruia i-am cerut ajutorul. - „Yolda yardımına

başvurduğum bir polisle karşılaştım”.

Am așteptat-o 10 minute pe Maria, căreia i-am dat un dicționar. - „Bir sözlük verdiğim Maria'yı 10 dakika bekledim”.

Mama mea, căreia i-am trimis un bilet de avion, vine mâine la mine - „Bir uçak bileti gönderdiğim annem yarın bana geliyor”.

b. -in hali:

Am vorbit cu prietena mea, **a cărei** mamă e artistă - „Annesi sanatçı,olan kız arkadaşım ile konuştum”.

Am călătorit cu un bărbat, **ale cărui** fiice sunt studente „Kızları öğrenci olan bir erkekle seyahat ettim”.

Această artistă, **al cărei** talent este apreciat de toată lumea, joacă într-un nou serial - „Yeteneği herkes tarafından takdir edilen bu artist, yeni bir dizide de oynayacak”.

Facultatea noastră, **ai cărei** studenți sunt numai români, pregătește specialiști foarte buni - „Öğrencileri sırf Romen olan fakültemiz çok iyi uzmanlar yetiştiriyor”.

2. CÂT „kaç; ne kadar?”

Bu sözcüğün tüm kullanılış şekilleri şu aşağıdaki şema ile ifade edilebilir:

	Tekil (sing.)				Çoğul (pl.)	
	Eril (m.)	Ortacins (m)	Dişil (f.)	Eril (m.)	Ortacins (n.)	Dişil (f.)
Yalın hal						
-i hali	Sıfat	cât	câtă	câți		câte
	zamir	cât	câtă			
-in hali						
-e hali	Sıfat				câtor	
	zamir				câtoră	

Örnekler:

Sıfat görevinde:

Cât zahăr ai luat? „Ne kadar şeker aldın?”

Câtă pâine ai adus? „Ne kadar ekmek getirdin?”

Câți elevi lipsesc? „Kaç öğrenci eksik?”

Câte eleve lipsesc? „Kaç kız öğrenci eksik?”

Câtor studenți (studente) li s-au acordat burse?

„Kaç erkek(kız) öğrenciye burs verildi?”

Zamir görevinde:

Cât ai luat? „Ne kadar aldın?”

Câtă ai adus? „Ne kadar getirdin?”

Câți lipsesc? „Kaçı(kaç tanesi) eksik?”

Câte lipsesc? „Kaçı(kaç tanesi)eksik?”

Câtoră (dintre studenți și studente)li s-au acordat burse?

„Kaçına burs verildi?”.

Not. **a.** Bu **Cât** sözcüğü sıra sayısı olarak da kullanılır;örneğin:

Al câtelea/a câta? „Kaçıncısı?”:

Al câtelea număr a intrat? „Kaçıncı numara girdi?”

A câta zi a săptămânii e marți? „Salı haftanın kaçınıcı günüdür?”

b. Şu anlamlarda da kullanılır:

1) cât pe ce „az kalsın, az kaldı; az daha”: Era cât pe ce să scap această ocazie „Az kalsın bu fırsatı kaçıırıyordum”.

2) **Cât de cât** „biraz daha, az buçuk; bir parça”: Avem nevoie de un dicționar cât de cât cuprinzător. - “Biraz daha kapsamlı bir sözlüğe ihtiyacımız var”.

V. Belgisiz Zamirler(Pronumele nehotărât)

1. CINEVA ”biri, birisi”

Hallere göre şekilleri:

a. **Yalın hal** şekli: **cineva** “biri, birisi”: Te caută **cineva** - Seni biri arıyor.

b. - **İ hali** şekli: (pe) **cineva** ”birini, birisini”: Cheamă pe **cineva** - Birini çağır.

c. - **În hali** şekli: **cuiva** „birinin, birisinin”: Pachetul e al **cuiva** din hotel - Paket oteldeki birinindir.

d. - **E hali**: **cuiva** ”birine, birisine”: Ai mai spus **cuiva** acest lucru? - Her **hangi birine** söyledinmi bunu?

De ce ai dat cartea mea **altcuiva**? „Niçin benim kitabımı (**bir**) **başkasına** verdin?”.

2. CEVA”bir şeyler; biraz; hayli”

Ai la tine **ceva** mai gros de îmbrăcat? - Yanında daha kalın giyecek **bir şeyler** var mı?

Am luat câte **ceva** pentru copii - Çocuklar için **bir şeyler** aldım.

E **ceva** periculos - Tehlikeli **bir şey**.

3. CÂTVA, CÂTĂVA „bir süre; bir kaç (1)”

Câtva timp a lucrat aici. - **Bir süre** burada çalışmıştı”.

Mama o să stea **câtăva** vreme la noi. - Annem **bir süre** bizde kalacak.

Tații **cătorva** colegi sunt medici. - **Bir kaç** arkadaşımın babaları hekimdirler”.

Am dat note mari doar **cătorva** eleve. - Yalnız **bir kaç** kız öğrenciye yüksek notlar verdim.

4. ALTCINEVA „bir başkası”

a. **Yalın hal ve -i hali** şekilleri: **altcineva** ”bir başkası; bir başkasını”: Nu el, **altcineva** te-a căutat - O değil, **bir başkası** seni aradı.

Aici, în afară de tine pe **altcineva** nu cunoaștem. - Burada, senden başka **bir başkasını** tanımıyoruz.

b. **-in ve -e halleri** şekli: **altcuiva** „bir başkasının; bir başkasına”:

Creionul de pe masă nu e al tău, e al **altcuiva** - Masa üstündeki kalem senin değil, **bir başkasınındır**.

De ce ai dat cartea mea **altcuiva**? - Niçin benim kitabımı **bir başkasına** verdin ?

5. ALTCEVA „başka birşey; bir başka şey”

Nu dicționarul, **altceva** căutam - Sözlüğü değil, **başka bir şey** arıyorum.

În fiecare zi spune **altceva** - Her gün **bir başka şey** söylüyor.

Altceva ne interesează - Başka **bir şey bizi** ilgilendiriyor.

Alıştırılmalar (Exerciții)

1. Verilen modeller göre parantez içindeki fiillere uygun şekli veriniz:

a. Model:

(a pleca) în vacanță la mare - **Aș pleca** în vacanță la mare.

Ai pleca în vacanță la mare....

(A învăța) mai multe limbi străine. (A invita) toți colegii cu această ocazie deosebită.

(A nu putea) rezolva singur aceste probleme. (A discuta) foarte serios cu ei. (A cumpăra) o mașină care nu consumă mult. (A nu putea) face acest lucru. (A nu da) acest examen dificil în sesiunea aceasta. (A nu ajunge) la timp. (A repeta) încă o dată materia pentru examen. (A nu spune) că acest examen este foarte dificil.

b. Aș pleca în vacanță la mare - **Aș fi plecat** în vacanță la mare

Ai fi plecat în vacanță la mare...

2. Model:

a. (A se integra) repede în noul colectiv - **M-aș integra** repede în noul colectiv

Te-ai integra repede în noul colectiv...

(A se culca) înainte de ora 10 seara. (A se așeza) lângă Maria în autobuz. (A se plimba) braț la braț cu prietena mea. (A se întoarce) nu cu trenul, ci cu avionul. (A se alătura) grupului care pleacă în Turcia. (A se stabili) într-o țară cu climă blândă. (A se feri) de asemenea oameni. (A se apropia) de asemenea colegă plină de viață.

b. **M-aș integra** repede în noul colectiv - **M-aș fi integrat** repede în noul colectiv

Te-ai fi integrat repede în noul colectiv....

3. Model:

a. Dacă (a încerca), (a putea) intra la medicină - Dacă **aș încerca** aș putea intra la medicină

Dacă **ai încerca**...

Dacă l-(ruga), v-(a juta). Dacă ne-(a convinge), (a cumpăra) și noi aceste aparate. Dacă i-(a scrie), (a se bucura) mult. (A nu se certa) cu nimeni, dacă (a nu jigni). (A se trata) dacă (a fi bolnav). Dacă (a vrea), (a putea) tot cursul evenimentelor. Dacă (a avea) vacanță, (a petrece) câteva zile lângă părinți. Dacă (a nu fi) bolnav, (a nu se duce) la doctor.

b. Dacă **aș încerca**, aș putea intra la medicină - Dacă **aș fi vrut**, aș fi intrat la medicină;

Dacă **ai fi vrut**...

4. Model:

Dacă îi anunțam că vin, mă așteptau la gară - Dacă i-aș fi anunțat că vin, m-ar fi așteptat la gară.

Dacă îi dădeai medicamentul la timp nu făcea temperatură. Dacă avea nevoie de mine, mă chema imediat. Dacă îmi era frig, îmi luam ceva gros pe mine. Dacă nu ne așteptau la gară, mergeam la hotel. Dacă aveai nevoie de doctor, îi telefonau imediat. Dacă aveau temperatură, copiii mergeau la cabinet. Pierdeam avionul, dacă întârziem încă cinci minute.

5. Model:

(A pleca) imediat, dar (a nu avea) tren la ora aceasta - **Aș pleca** imediat dar nu am tren la ora aceasta; **ai fi plecat**...

Aș fi plecat imediat dar nu am avut tren la ora aceasta; **ai fi plecat**....

(A vizita) și Constanța, dar (a trebui) să ne întoarcem de urgență la Istanbul. (A termina) lucrarea, dar (nu avea) un articol important. Le - (a oferi) lalele, dar (a nu se găsi) la florărie. (A se însănătoși) în câteva zile, dar (a ignora) sfaturile medicului. (A merge) la meci, dar (a nu avea) bilet de intrare.

6. Romence'ye çeviriniz:

- Oyuncağı başka çocuğa mı verdin? - Hayır, aynı çocuğa verdim.
 - Kitabı başka arkadaşına vadettin mi? - Hayır, aynıasına.
 - Aynı arkadaşına mı mektup yazdın? - Hayır, öteki (öbür) arkadaşına.

Bu kitaplar onların değil, obürlerinin. Sınıfta çok öğrenci var; üçü Türkiye'den, ötekileri (kalanları) Mısır'dan. Maria bana bir kaç dergi verdi, ikisini okudum ötekilerini (kalanları) kardeşime verdim. Bütün öğrenciler sınav verdiler. Dördü on aldı, ötekileri daha düşük notlar aldılar. Radu'nun üç kuzeni var, birisiyle bugün telefonda konuştu, ötekilerine ise mektuplar yazacak. Karpuz aldım, fakat hiç biri pişmiş değil. Hemen kardeşlerine mektup yazması gerekiyordu, ama o hiç birine yazmadı. Arkadaşlarımdan hiç biri yarınki ödevimizi bilmiyor.

Bu sözlük kime lâzım? - Parktaki köpek kimin? - Senin mi? - Evet benim. Burada kimi bekliyorsunuz? Kime aldın bu hediyeleri? İlk bölümün sonunu henüz okumadım. İlk sınavda on aldı. İkinci vagonun kompartımanları meşgul XIV. Türkoloji kurultayına da katılmak istiyorum. Hangi kız arkadaşlarına çiçek verdin? Bu, hangi memurun çantasıdır?

7. Model:

(Care student) este dicționarul acela? - **Al cărui** student este dicționarul acela?

(Care tineri) sunt mașinile acelea? (Care doamnă) e pardesiul alb? (Care copil) este jucăria aceea? (Care studente) sunt pălăriile acelea? (Care mame) sunt copiii de acolo?

23. Ünite (Unitatea 23)

Bucuria păcii (Barış Sevinci)

Când Pavel avea doi ani, izbucni războiul. La început oamenii nu-și dădură seama despre ce e vorba... Se auzea că sârbii l-ar fi omorât pe singurul fecior al împăratului și pe nevastă-sa. Începuseră să sosească ordinele de chemare și trupele în haine cenușii porniră spre front. Dar după un an, rare erau familiile cărora poștașul să nu le fi adus hârtie cu chenar negru și stema austriacă... Într-o zi veni poruncă ca în toate bisericile să se tragă clopotele în cinstea mării victorii de la Belgrad, pe care oștile austro-ungare îl ocupaseră, dar la câteva zile se auzi că sârbii i-au gonit pe soldații împăratului.

Todor avea optsprezece ani abia împliniți și fu chemat la armată. Mihai îl duse cu căruța la gară și plânsese la despărțire. După ce făcu trei luni de instrucție la Cluj, Todor scrisese că în curând îl duc pe front. Ana plecă să-l vadă. Clujul era un furnicar de soldați. Cu mare greutate izbuti Ana să găsească mănuși de lână și ciorapi groși, pe care voia să-i cumpere lui Todor, deoarece se auzea că regimentul lui pleacă în Rusia. A stat la Cluj șase zile, dar cu Todor a vorbit puțin. Se temea de spaima care se citea în ochii lui.

În august s-a făcut pace. În casă a fost mare bucurie: dacă George trăiește are să vie acasă. Așa a fost și-n '19: toți prizonierii s-au întors. Dar în 13 septembrie, nemții și ungurii au mai cotopt țara. Oamenii și-au adunat lucrurile în căruțe și au pornit-o spre răsărit, să iasă în întâmpinarea rușilor, pentru că se zvonise că nemții iau cu ei pe toți bărbații de la cincisprezece la cincizeci de ani. Emilia era la Arad, unde se dusesese să vadă dacă nu poate afla ceva despre soarta lui George. Bătrâna nici n-a vrut să audă de plecare.

Kelimeler (cuvinte)

a izbucni - patlak vermek; (ateş)
tutuşak

război - savaş, harp

a-și da seama - farkına varmak;
anlamak

sârb - sırp

fecior - oğul, erkek evlât

împărat - imparator

nevastă - zevce, eş, karı

ordin de chemare - celpnâme, celp

trupă - ordu

front - cephe

hârtie cu chenar negru - kenarı syah
kâğıt, ölüm
haberi

stemă - arma

Austria - Avusturya

poruncă - emir

biserică - kilise

a trage clopotele - çan çalmak

victorie - zafer

oaste - ordu

Austro - ungar - Avusturya-Macaristanlı

a ocupa - zaptetmek, ele geçirmek;
istilâ etmek

a goni - kovmak

a împlini - doldurmak (yaş için)

căruță - at arabası

instrucție - talim, askeri eğitim

furnicar de soldați - büyük asker
kalabalığı;
mahşer

cu mare greutate - büyük zorluklarla

a izbuti - başarmak

mănușă de lână - yün eldiven
regiment - alay
a se teme - korkamak;endişelenmek
spaimă - büyük korku
a se citi - okunmak
prizonier - esir
neamț - Alman

ungur - Macar
a cotorpi - istila etmek, zaptetmek
răsărit - doğu
a ieși în întâmpinare - karşılamak
a se zvoni - duyulmak; söylenmek
nici n-a vrut să audă - duymak bile istemedi

I. Hikâye ve Rivayet Bileşik Zaman (Timpul mai mult ca perfect-m.m.c.p.)

Fiil bitimlerine göre ekler:

- A bitimli fiil

a mânca „yemek”
 eu mâncaSEM - yemiştim
 tu mâncaSEȘI
 el, ea mâncaASE
 noi mâncaSERĂM
 voi mâncaSERĂȚI
 ei, ele mâncaSERĂ

- EA bitimli fiil

A vedea „görmek”
 Eu văzUSEM
 Tu văzUSEȘI
 El, ea văzUSE
 Noi văzUSERĂM
 Voi văzUSERĂȚI
 Ei, ele văzUSERĂ

- Î bitimli fiil

a coborî „inmek”
 coborÂSEM - inmiştim
 coborÂSEȘI
 coborÂSE
 coborÂSERĂM
 coborÂSERĂȚI
 coborÂSERĂ

- E bitimli fiil

A trece „geçmek”
 trecUSEM
 trecUSEȘI
 trecUSE
 trecUSERĂM
 trecUSERĂȚI
 trecUSERĂ

- Î bitimli fiil

a citi „okumak”
 citiSEM - okumuştum
 citiSEȘI
 citiSE
 citiSERĂM
 citiSERĂȚI
 citiSERĂ

-E bitimli fiil

a merge „gitmek”
 merSESEM
 merSESEȘI
 merSESE
 merSESERĂM
 merSESERĂȚI
 merSESERĂ

Olumsuz şekli NU ile ifade edilir:

Nu mâncaSEM „yememişim”
 Nu citiserăm „okumamıştık”
 Nu coborâse „inmemişti”

Bazı düzensiz fiillerin çekimi şöyle:

a fi „olmak” fusesem „idim” fusesese „idin” fusesese „idi” fuseserăm „idik”	a avea „sahip olmak” avusesem „benim vardı” avusesese „senin vardı” avusesese „onun vardı” avuseserăm „bizim vardı”	a da „vermek” dădusem „vermişim” dăduseși „vermiştin” dăduse „vermişti” dăduserăm „vermiştik”	a sta „oturmak” stătusem „oturmuştum” stătuseși „oturmuştun” stătuse „oturmuştı” stătuserăm „oturmuştuk”
fuseserăți „idiniz”	avuseserăți „sizin vardı”	dăduserăți „vermiştiniz”	stătuserăți „oturmuştunuz”
fuseseră „idiler”	avuseseră „onların vardı”	dăduseră „vermiştiler”	stătuseră „oturmuşlardı”

Cümlede kullanılışı:

În ziua aceea **nu venise** la școală „O gün okula **gelmemiști/gelmediydi**”.

Deși îl **rugaserăm**, nu a vrut să-i ajute „Onlara yardım etmesini rica etmiş olsak da, o yardım etmedi”.

Când am venit la facultate, profesorul deja **intrase** în sală. „Ben fakülteye geldiğim zaman öğretmen sınıfa **girmişti**”.

II. Belgisiz Zamir ve Sıfatlar (Pronume și adjective nehotărâte)

1. Fiecare „herbiri; herbir”

a. Yalın hal ve -i halinde: fiecare

Fiecare (sportiv) a primit diplomă - **Herbir sporcu** (herbiri) diploma aldı”.

Am aplaudat **pe fiecare** (sportiv) - **Her bir sporcuyu** (herbirini) alkışladık.

b. -in ve -e halleri: eril: **-in hali - fiecărui; fiecăruia** ”herbirinin”; **-e hali - fiecărui; fiecăruia**”herbirine”; dişil: **-in hali - fiecărei; fiecăreia** ”herbirinin”; **-e hali -fiecărei; fiecăreia** „herbirine”.

Örnekler:

Polițistul s-a uitat în pașaportul **fiecărui** turist (**fiecăruia**). - Polis memuru her bir turistin (herbirinin) pașaportuna baktı.

Trebuie să semneze carnetul părintele **fiecărei** eleve (**fiecăreia**) - Karneyi her bir kız öğrencinin(her birinin) velisi imzalamalı.

Secretariatul a transmis **fiecărui** student (**fiecăruia**) această hotărâre. - Sekreterlik her bir öğrenciye (her birine) bu kararı iletti.

Patronul a dat câte o zi liberă **fiecărei** lucrătoare (**fiecăreia**). - Patron her bir kadın çalışana (her birine) birer izin günü verdi.

2. Tot, toată; toți, toate; tuturor „bütün, tüm komple; bütününü, tümünü; hep; hepsi”

Sıfat görevinde

Am vizitat tot orașul

„Bütün şehri gezdim”

Toată ziua citește

„Bütün gün okuyor”

Au sosit **toți** pasagerii

„Tüm misafirler geldi”

Am intrat la **toate** examenele

„Tüm sınavlara girdim”

Am notat adresele **tuturor** colegilor

„Tüm arkadaşlarımın adreslerini notettim” Tümünün/hepsinin adreslerini notettim”.

Am dat invitații **tuturor** colegilor (colegelor) - Am dat invitații tuturor

„Tüm erkek/kız arkadaşlarıma davetyeler verdim „Tümüne/hepsine davetyeler verdim”.

Zamir görevinde

- Am citit **tot** ce mi s-a recomandat

„Tüm verileni okudum”.

- Am mâncat **(pe) toată**

„Tümünü yedim”

- Au sosit **toți**

„Tümü/hepsi geldi”

- Am intrat la **toate**

„Tümüne/hepsine girdim”.

- Am notat adresele tuturor

Tot kelimesi zarf görevinde de çok kullanılır; **örneğin:**

a) Tot noi trebuie să mergem acolo? „Hep biz mi oraya gitmeliyiz?”.

Tot sărace sunt și rudele lui „Akrabarı da hep fakirdirler”.

Tot ieri am rezolvat și această problemă. „Hep dün bu problemi de halettik”.
Peste o oră **tot** aici mă găsești. „Bir saat sonra beni hep burada bulursun”.
De trei zile **tot** ninge. “Üç günden beri hep kar yağıyor”.

b) Am uitat **cu totul** de întâlnire. “Randevu büsbütün aklımdan şıkılmış”.
Ni-e **tot una** dacă participă sau nu. “Katılacak mı, katılmayacak mı bizim hiç umrumuzda değil”.

Peste tot unde m-am dus am întâlnit oameni buni. “Her gittiğim yerde iyi insanlarla karşılaştım”.

c) E foarte ger, **cu toate că** e soare. “Güneş olmasına rağmen çok ayaz”.
Cu toate că a promis că vine, n-a venit. “Geleceğim dediği halde gelmedi”.
Înainte **de toate** să-l convingem și pe el. “Her şeyden önce onu da ikna etmemiz gerek”.
De îmbrăcat m-am îmbrăcat gros, **cu toate** acestea am răcit.
„Kalın giyinmesine giydim, buna rağmen üşütmüşüm”.

3. **Oricine** “Herkes; her kim olursa olsun”

a) **Yalın hal - ; -i hali:**

Cine poate intra aici? „Buraya kimler girebilir?”

Oricine poate intra aici “Buraya herkes/her kim olursa olsun girebilir”.

Pe cine putem întreba acest lucru? “Bu şeyi kime sorabiliriz?”

Puteți întreba **pe oricine** “Her kime olursa olsun sarabilisiniz”

b) **-in ve -e halleri:**

A cui e casa aceea părăsită? “O terkedilmiş ev kimin?”

Nu știu, poate să fie a **oricui** “Bilmiyorum, her hangi birinin olabilir.”

Pentru viză cui trebuie să ne adresăm? “Vize için kime başvurmamız gerek?”

Puteți să vă adresați **oricui** de aici “Buradakilerden her hangi birine başvurabilirsiniz”.

4. **ORÎCE** “her; her şey”

a) **Orice** om “her insan” - **orice** țară “her ülke”

Putem discuta deschis despre **orice** (problemă). -”Herşey (her problem) hakkında açıkça konuşabiliriz”.

Urmăresc cu plăcere **orice** meci de baschet. ”Her tür basketbol maçını zevkle izliyorum”.

Aici **orice** îmi place. ”Burada her şeyi beğeniyorum”.

5. **ORÎCARE** ”her hangi bir (i); her bir (i)”

a) **Yalın hal, -i hali:**

Sifat görevinde:

- Care (rudă) te poate ajuta? ”Hangi akraban(hangisi) sana yardım edebilir?”

- **Oricare** rudă mă poate ajuta. ”Her hangi bir akrabam bana yardım edebilir”

- **Oricare** (dintre rude) mă poate ajuta. ”(Akrabalardan) her hangi biri bana yardım edebilir”.

Zamir görevinde:

- **Pe care** medic îl putem chema? ”Hangi (hekimi) çağırabiliriz?”

- Îl puteți chema **pe oricare** medic. ”Her hangi bir hekimi çağırabilirsiniz”

- Îl puteți chema **pe oricare** (dintre medici). ”(Hekimlerden) her hangis birini çağırabilirsiniz.”

b) -in ve -e hali:

- A **cărui** sportiv e această medalie? "Bu madalya hangi sporcunundur?"
- Poate fi a **oricărui** sportiv (**a oricărui**) / **a oricărei** sportive (**a oricăreia**) - Herbir sporcunun (her birinin) olabilir".
- Cărui sportiv (sportive) s-a acordat medalie? "Hangi sporcuya madalya verildi?"
- Se poate acorda **oricărui** sportiv / **oricărei** sportive (**oricărui** / **oricăreia**). - "Her bir sporcuya (her birine) verilebilir.

5. ORICÂT, oricâtă; oricâți, oricâte "ne kadar, ne kadarı"

Oricât ger ar fi nu-mi e frig. "Ne kadar ayaz olursa alsun ben üşümüyorum."

Oricâtă liniște ar fi, tot nu poate dormi. "Ne kadar sessizlik olursa olsun uyayamıyor".

Poți invita **oricâți** colegi vrei tu. "- İstedğin sayıda arkadaşlarını davet edebilirsin";

Poți invita **oricâți** vrei tu. - "Sen istediğin kadarını davet edebilirsin".

6. ATÂT(A) (atâta; atâți(a);atâtea) "bu kadar";"bu kadarı";atâtor (atâtora) "bu kadarının; bu kadarına".

Atât (a) ceai ți-am adus. "Bu kadar ay getirdim sana"

Atât (a) ți-am adus. "Bu kadarını gatirdim".

Atâta carte are și el. "O kadar okuma yazma onda da var"

Atâta are și el. "O kadarı onda da var".

Atâți bani îți ajung? "Bu kadar para sana yeter mi?"

Își ajung **atâți** (a)? "Bu kadarı sana yeter mi?".

Sunt mândru că a primit **atâtea** scrisori de felicitare. "O kadar (ok) tebrik mektupları aldığından gururluyum"

Sunt mândru că a primit **atâtea**. "O kadarını aldığından gururluyum".

Sunt scrise aici adresele **atâtor** colegi. „O kadar arkadaşın adresi burada yazılı"

Adresele **atâtora** sunt scrise aici. "O kadarının adresleri burada yazılı".

III. SUPÎN -Bağ-fiili (Modul supin)

Supin adını verdiğimiz bu bağ - fiilin Türkçe'de belirli bir karşılığı yoktur. Bu, genel olarak, **-(y) acak / -(y) ecek sıfat-fiili ile** ifade edilir. Bu supin şekli, **de, pentru, la** edatları **+ sıfat fiili (partisip)** ile kurulur; **örneğin:**

Avem mult **de mers** până acolo "Oraya kadar **yürüyecek** ok yolumuz var"

Am luat cu mine și ceva **de citit** în tren"Ben trende **okuyacak** bir şeyler aldım".

Aparat **de fotografiat** "fotograf makinası"/ **de filmat** "film kamerası"/ **de bărbierit** "tırış makinası"

Mașină **de tocat** carne "et kıyma makinası"/ de recoltat sfeclă "pancar toplama makinası".

Moment potrivit **pentru ieșit** afară. "Tam dışarı çıkmak için uygun bir an"

Copiii s-au dus **la scâldat**. "Çocuklar yıkanmaya gittiler".

IV. Haber kipi, basit geçmiş zaman (Perfectul simplu)

Daha çok kanuşma dilinde ve özellikle masal anlatımında, masal dilinde kullanılan ve bu bakımdan da kısmi olarak Türkçe'deki - **miş**'lı geçmiş zamanın karşılığı olan bir geçmiş zaman şeklindedir. Fiil bitimlerine göre şekilleri:

-a	-î	-i	-ea	-e	-e
a lucra	a coborî	a veni	a cădea	a cere	a merge
çalışmak.	inmek	gelmek	düşmek	istemek	gitmek
lucrai	coborâi	venii	căzui	cerui	mersei
çalıştım...	indim....	geldim....	düştüm....	stedim....	gittim....
lucraşi	coborâşi	venişi	căzuşi	ceruşi	merseşi
lucră	coborî	veni	căzu	ceru	merse
lucrarăm	coborârăm	venirăm	căzurăm	cerurăm	merserăm
lucrarăţi	coborârăţi	venirăţi	căzurăţi	cerurăţi	merserăţi
lucrară	coborâră	veniră	căzură	cerură	merseră

Bazı düzensiz fiillerin çekimi:

A da	A sta	A avea	A fi
vemek	oturmak	sahip olmak	olmak
dădui	stătui	avui	fusei
verdim....	durdum...	benim vardı....	idim....
dăduşi	stătuşi	avuşi	fuseşi
dădu	stătu	avu	fuse
dădurăm	stăturăm	avurăm	fuserăm
dădurăţi	stăturăţi	avurăţi	fuserăţi
dădură	stătură	avură	fuseră

Radu în drum spre şcoală, **trecu** şi pe la noi. „Radu okul yolunda bize de uğradı”.

Când **văzurăm** (am văzut) această situaţie, **plecarăm** (am plecat) imediat de acolo. „Bu durum gördüğümüzde hemen oradan uzaklaştık”.

Masal dilinde:

Hanul Erlic **se mânîe** şi **încălecă** pe taurul lui negru. „Erlik han çok **kızmış** ve siyah boğasına **binmiş**...”

Băiatul **se întoarse** la han şi-i povesti tot ce **văzuse**. „Çocuk hana geri **dönmüş** ve ona herşeyi **anlatmış**...”.

V. İstek Kipi, Geçmiş Zaman (Modul conjunctiv, timpul trecut)

Bu geçmiş zamanın ifade şekli:

Să (nu) +Fi +partisip (sifat-fiili); örneğin:

Eu să (nu) fi citit „Okuyaydım (okumuyaydım)”....

Tu să (nu) fi citit

El, ea să (nu) fi citit
 Noi să (nu) fi citit
 Voi să (nu) fi citit
 Ei să (nu) fi citit

Bu çekim örneğinden de anlaşılacağı gibi, istek kipinin geçmiş zaman şekilleri bütün şahıslarda farklılıklar gözetmez, aynıdır. Bundan dolayı kişi zamirlerini kullanmamız zorunludur.

Örnekler:

İmi pare rău, **să fi venit** și el cu voi „Üzgünüm, keşke o da sizinle geleydi”.
 Era bine **să fi mers** și tu cu ei „Onlarla sen de gideydin iyi olurdu”.
Să fi avut mai mulți bani, aș fi cumpărat-o „Daha fazla param olaydı onu satın alırdım”.
Să-l fi premiat și pe el cu această ocazie „Bu vesileyle onu da ödüllendireydiler”.

VI. Vurguluma zamiri (Pronumele de întârire)

Bu zamerin şekilleri şunlardır:

Eril

Eu **însumi** „ben kendim”
 Tu **însuți** „sen kendin”
 El **însuși** „o kendisi”
 Noi **înșine** „biz kendimiz”
 Voi **înșivă** „siz kendiniz”
 Ei **înșiși** „onlar kendileri”

Dişil

însămi „ben kendim”
însăți „sen kendin”
 Ea **însăși** „o (kendi) kendisi”
însene „biz kendimiz”
însevă „siz kendiniz”
 Ele **însele** „onlar kendileri”

Tata **însumi** a vrut să fac asta „Babam **kendisi** bunu yapmak istedi”.
 Ea **însăși** a mărturisit acest lucru „O **kendisi** bunu itiraf etti”.

VII. Dumneata yarı nezaket zamiri (Pronumele de politețe dumneata)

a) 2. Şahıs:

Dumneavoastră „Siz” nezaket zamerinin yanısıra, yalnız tu „sen” yerine kullanılan **dumneata** „sen/siz” nezaket zamiri de var. **Dumneata** ile kullanılan fiil 2. şahıs tekil şeklindedir; **örneğin:**

Dumneata cine ești? „Sen kimsin?” dir, „Siz kimsiniz?” değildir. Başka bir örnek: Te cunosc pe **dumneata** „**Seni** tanıyorum”

Dumneata ‘nın **-in** ve **-e** hali şekli **dumitale**’ dir; örneğin:

Radu e fratele **dumitale**? „Radu senin kardeşin mi?”

Am dat cartea fratelui **dumitale** „kitabı senin kardeşine verdim”.

b) 3. Şahıs: **dumnealui**, **dumneaei** „kendisi”; **dumnealor** „kendileri”:

Dumnealui ne cunoaște „**Kendisi** bizi tanıyor”.

Dumneaei este colega noastră „**Kendisi** bizim arkadaşımızdır”

Dumnealor cine sunt? „**Kendileri** kimlerdirler?”.

Dumnealui, **dumneaei**; **dumnealor** ile anlamdaş olan **dânsul**, **dânsa** „kendisi” ve **dânşii**, **dânsele** „kendileri” gibi nezaket zamirleri de mevcuttur; **örneğin:**

Dânsul / **dânsa** este turc/turcoaică. „**Kendisi** Türktür”

Dânşii / **dânsele** sunt studenți / studente. „**Kendileri** öğrencidirler”.

Alıştırma (Exerciții)

1. Boşlukları örnekteki gibi doldurunuz:

Acolo m-am întâlnit cudin Turcia - Acolo m-am întâlnit cu cineva din Turcia.

Trebuie să fie acasă. Pentru a traduce textul cere ajutor de la..... de aici. Ai reușit să scrii în pauză? Maria spune că s-a îndrăgostit de.....deosebit. Ai găsit.....bun în acest magazin? Directorul vrea să ne comunice.....foarte important. Când ai intrat aici ai cerut permisiunea.....? Nu găsesc dicționarul, nu cumva l-ai dat.....? Am avut puțin timp liber și de aceea am dat telefoane.....foști colegi. O să cerem și păreri.....studente.studenți nu le-a convenit această programare a examenelor. Acolo sunt mai mulți străini, pe..... i-am cunoscut anul trecut. Nu am vorbit cu Radu, am vorbit.....

2. Verilen örneğe göre parantez içindeki fiile basit geçmiş zaman şekli veriniz:

Când (a se întoarce) acasă, Radu încă nu (a se scula) - Când **mă întorsei** acasă, Radu încă **nu se sculase**.

Când (a ieși) din casă, încă nu (a se lumina). Când (a ajunge) cu întârziere la facultate, profesorul deja (a pleca). Radu (a pleca) când (a suna) telefonul. Deși (a fi vorba) de interesele lui, Radu (a nu se supăra). Fiindcă (a nu se simți bine), de aceea (a nu reuși) să termine traducerea. Când (a veni) la hotel, Sorina (a pleca) de mult. În momentele acelea (a nu înțelege) ce vrea să spună. Acum (a-i părea rău) pentru că (a interpreta) greșit această intervenție a lui.

3. Verilen örneğe göre parantez içindeki fiillere şimdiki zamanın hikayesi (imperfect) şekli veriniz; **örnek:**

Dacă (a ajuta) la timp, nu (a ajunge) în această situație - Dacă îl ajutam la timp, nu ajungea în această situație.

Dacă (a pleca) cu trenul, (a nu ajunge) la timp la nuntă. Dacă Radu (a nu lua) acest medicament străin, (a nu se însănătoși) așa de repede. Dacă (a economisi) banii, acum (a putea) să-și cumpere o mașină. Dacă (a se obișnui) cu viața de aici, (a rămâne) încă un an în acest oraș.

Dacă (a fi) puțin mai tânăr, (a scrie) încă o carte.

4. Verilen örneğe göre parantez içindeki fiillere uygun şekli veriniz:

(A intra) înăuntru și (a aștepta) cam o jumătate de oră - Venisem mai devreme și-l așteptasem o jumătate de oră.

Înainte niciodată (a nu mai avea) asemenea ocazie. În viața lui niciodată (a nu fi) rău cu cineva. Îmi aduc aminte că el (a pleca) cu o zi mai înaintea noastră. Cu ani în urmă ei (a fi) foarte cunoscuți de către toată lumea. Nu-l (a vedea) pe aici pentru că (a se muta), cu o lună în urmă, în alt oraș. (a ieși) supărat pe toată lumea. Nu se vedea nicăieri, parcă (a intra) în pământ.

5. Aşağıdaki örneğe göre parantez içindeki fiillere gereken şekli veriniz:

Mai avem puțin (a discuta) - Mai avem puțin de discutat.

Mai avem (a termina) încă o lucrare. Ştiu, mai aveți (a scrie) încă două pagini. Secretara

a dat (a semna) toate actele. Nu mai avem nimic (a comenta) în legătură cu această chestiune. Radu mai are puțin (a învăța) pentru acest examen. Mâine avem (a rezolva) mai multe probleme la primărie. Rămâne (a vedea) cum vor decurge lucrurile în viitor.

6. Romance'ye ceviriniz:

ÖĞRENCİLERİM VE BEN

Okula gelirken kararsızlık içindeydim. Ders yılının ortasında, doğup büyüdüğüm ve yıllardır öğretmenlik yaptığım, alıştığım, evlenip çoluk çocuğa karıştığım yerden, buraya yeni atanmıştım. Her iki yer de ilçeydi, ama, orası yetmiş bin nüfuslu, havası ılık bir yerdi. Burası ise beş, altı bin nüfusluydu.

Okul müdürü güler yüzlü biriydi. Müdür beyi sıcak kanlı bulmuştum. Odasına girip çıkan yardımcı öğretmen arkadaşlarla da tanıştım. Hepsi de iyi davrandılar. İçtenlikle “hoş geldiniz” dediler. Yakınlık gösterdiler.

Pazartesi sabahı erkenden kalktım. Yeni okula başlayan bir çocuk ya da ilk dersimi verecek bir öğretmen kadar heyecanlıydim. Acaba öğrenciler beni nasıl karşılaya caktardı. Bir an önce derse başlamak, öğrencilerle tanışmak, konuşmak için can atıyordum. Okula nasıl geldim, ders zili ne zaman çaldı bilmiyorum. Gireceğim sınıfın yerini sora sora buldum.

İçeri girince bütün öğrenciler ayağa kalktı. Hepsinin de gözleri üstümdeydi. Beni tepeden turnağa süzüyorlar, nasıl bir öğretmen olduğumu anlamaya çalışıyorlardı. “Acaba sert mi, hoş görülü mü? Nereden geldi? Evli mi, bekâr mı? Yumuşak mı, öfkeli mi?..” Ben de onları süzüyor, tanımaya çalışıyordum.

Kısa zamanda anlaşır kaynaştık. Ben onların öğretmeni olmaktan, onlar benim öğrencim olmaktan memnun kaldık. Korktuğumuz başımıza gelmedi. Sanki kırk yıllık dost olduk. Verdiğim ödevleri zamanında yapıyorlar. İçlerinde tatlı yaramazlar var tabî. Hepsi de uslu olacak değil ya.

ADO SAH ROM
Calea Moşilor nr. 284, bl. 22A,
sc. 2, ap. 47, Bucureşti
Tel/fax: +4021 210 71 60, Tel: +4021 210 20 44
adosahrom@starnets.ro,
www.adosahrom.ro

Programul general “Solidaritatea și gestionarea fluxurilor migratorii” Fondul European de Integrare a resortisanților țărilor terțe – Programul anual 2011

Proiect: “Servicii integrate de asistență juridică și socială pentru cetățenii din state terțe”
Contract nr. ref: IF/11.01-02.02

Editor: Asociația pentru Dezvoltarea Organizației – SAH ROM (ADO SAH ROM)

Data publicării: martie 2013

Adresa de sesizări: București, Calea Moșilor 284, bl. 22A, sc. 2, et. 8, ap. 47, sector 2,
tel.: 021 210 71 60, e-mail: adosahrom@starnets.ro.

“Conținutul acestui material nu reprezintă în mod necesar poziția oficială a Uniunii Europene”.

BUCUREȘTI

- ADO SAH ROM

Str. Ion Maiorescu nr. 11, bl. 50,
ap. 5, parter, sector 2,
tel.: 0721560559, 0752576697,
adosahrom@starnets.ro,
www.adosahrom.ro

IAȘI

- Fundația pentru Tineri și Femei
Fundac Gavril Muzicescu nr.2, Iasi
(mai jos de statia de tramvai Fundatie)
tel: 0232260154,
office@ftf.ro,
www.ftf.ro

SUCEAVA

- Asociația pentru Rezolvarea

Alternativă a Disputelor

Str. Universității nr. 48, Camera 6,
tel.: 0745469459,
adramediere@gmail.com,
www.adramediere.ro

CONSTANȚA

- Centrul pentru Resurse Civice

Str. George Enescu nr. 18,
etaj 1, tel.: 0341-730611, 0742738836,
office@resursecivice.ro,
www.resursecivice.ro

Pentru mai multe detalii vizitați www.ForMigrants.ro